VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK

KMETOVA POKOJNINA NI NITI ZA ŽEPNINO stran 7

KAKŠNE OBČINE POSLEJ? stran 5

VESTNIK

Murska Sobota, 28. februarja 1991 ● Leto XLIII ● Št. 8 ● Cena 15 din

Sodeč po vremenu bo ljudski rek, da Matija led razbija, najbrž držal. Jutri bo prvi marec, marec pa je že tudi prvi spomladanski mesec. Sneg je skopnel, zvončki, prvi znanilci pomladi že vabijo v naravo . . .

Fotografija: Nataša Juhnov

Kadar kdo prvič v življenju dobi tako vroče zaželeno ločitev, ker pač ne more več normalno živeti z dotedanjim partnerjem, s katerim je dolga leta delil vse dobro in slabo, mu je treba preprosto zaželeti srečno pot. In nekaj podobnega se zagotovo dogaja tudi s Slovenijo. Z dokumentom samostojne in neodvisne države, Republike Slovenije, kakor tudi z deklaracijo o razdružitvi SFRJ, sprejeto v slovenskem parlamentu, je namreč storjen odločilni korak v tej smeri.

Kriza in streznitev obenem! Krčevito iskanje novih vizij v družbenem ozračju, ki ga ne ustvarjajo več avtoriteta posameznika in poenotena — splošno veljavna ideologija. Človeku ni jasno, ali vsi tisti pridevniki (agresivno, nedemokratično, surovo, nasilniško . . .) na račun slovenske politike in njenega vodstva silijo k joku ali smehu, čeprav ni dvoma, da časi niso niti najmanj primerni ne za jok ne za smeh. Saj ni res — pa je, pomisliš. Kako je mogoče posejati toliko sovraštva? In koliko let bo, če bo, moralo

NE SKUPAJ NE NARAZEN

miniti, da bo pozabljeno? Ostaja pa vendarle upanje, da kdor seje, tudi žanje!

Dogaja se, da zaradi gozda ne vidiš drevesa. Bereš kot nor, se veseliš, si pokončen in ponosen (ustavna dopolnila), ne moreš verjeti (tečajni listi, inflacijski stopnji), se žalostiš (vselej, ko bereš besedo državljanska vojna) . . . Tisti pozornejši so si v zadnjem obdobju najbolj zapomnili, da je Jugoslavija na pragu razpada, da se hočeta Slovenija in Hrvaška odcepiti od nje, da hočeta Srbija in Slobodan Milošević zavladati vsej Jugoslaviji, da v njej obstaja možnost državljanske vojne, da na Kosovu še vedno dušijo človeške pravice Albancev itn. Nič čudnega, da mnogi zunaj za Jugoslavijo radi uporabljajo besedo — nevladljiva, taka, ki ji ni mogoče vladati! Ob tem pa pripominjajo, češ da Jugoslavija ponuja sliko države, ki ne more ostati skupaj, vendar tudi narazen ne more.

Človeka zagrabi, da bi pisal apele k razumu in prevladi zdrave pameti, pa odprta pisma gromovniškim politikom, ki nekulturno vsiljujejo balkansko različico kitajske kulturne revolucije vsem okoli sebe, da bi izražali svojo nemoč z močnimi besedami. Slej ko prej pa je treba na vse to gledati skrajno hladnokrvno, brez vsakršnih pretiranih čustev in vnaprejšnje zgodovinskosti — ne glede na to, kakšne vse primerjave se lahko ljudem pokažejo. Domovina, oh, ti najdražja! Nastala si iz želje po boljšem, človeka vrednem življenju. Slovenija, ti znanilka svetlobe! Prinesla si nam sonce v srcih . . .

Milan JERŠE

»NOČEMO BITI HLAPCI JERNEJI?« stran 3

DEMOSOV VRH Z ŽUPANI IN IZVRŠNIKI

Gospodarski forum, nova stranka, podjetniška borza?

Prvak pomurskega Demosa dr. Štefan Vučak je imel prejšnji petek ob skoraj istem času kot direktor Koloman Cigüt na Območni gospodarski zbornici v Murski Soboti pogovor s pomurskimi župani in vodilnimi izvršniki — le preseliti so se morali. Njegov scenarij je bil (besedno) veliko bolj izostren: Vzroki za katastrofalno gospodarsko situacijo v regiji in možne rešitve.

S tem posvetovanjem želi zmagovita/vladajoča koalicija Demosa pomagati gospodarskemu razvoju pokrajine, ki vse bolj spominja na grozljivko, smo razumeli dr. Vučaka. Po njegovem so za to krivi pravni nered, zamujanje s procesi denacionalizacije in privatizacije, onemogočen menedžment, tržno gospodarstvo, ki ga ni. Med zbrane je sprožil zamisel o ustanovitvi/oblikovanju/postavitvi telesa, neke vrste gospodarskega foruma Pomurja (skupina strokovnjakov z različnih področij, ki bi se s tem ukvarjala nepoklicno!) za revitalizacijo tukajšnjega gospodarstva; vendar raje zunaj kot znotraj območne gospodarske zbornice.

Poslanec Janko Halb je navzočim dal v roke pisno gradivo s Pobudo vsem podjetjem, zavodom, obrtnikom in novim podjetnikom, da iščejo in evidentirajo nove programe za nova delovna mesta. Hkrati je razvil pobudo o — zvezni resda nenavadno, za zdaj utopično! — pomurski/regionalni stranki za politični vpliv v slovenskem parlamentu. Andrej Hrastelj je predstavil predlog, ki ga je že novembra lani podprl slovenski finančni minister, da bi na tukajšnjem območju — po zgledu sosednje avstrijske Štajerske — začeli ustanavljati občinske hranilnice. Izrekli so še nekaj drugih idej, ki samo potrjujejo, da se začenja tudi pomurski Demos ukvarjati z gospodarskimi problemi. Dr. Vučak nam je po posvetovanju dejal, da se pač hoče obnašati podjetniško.

B. Žunec

ENO SO ŽELJE, KAJ PA MOŽNOSTI?

Tudi v Vučji vasi so zgradili pred leti (s sredstvi širše družbene skupnosti in krajevnim samoprispevkom) 4-razredno podružnično osnovno šolo. Govorili in pisali smo o pomembni pridobitvi za kraj in okolico. Zaradi dokaj dobrih pogojev za vzgojno-izobraževalno delo je bila to ena od prvih šol v Pomurju, na katerih so vpeljali celodnevno šolo. Toda potem, pred 13 leti, je kot strela z jasnega prišla novica, da bo treba to šolo zapreti, učence pa prešolati v Križevce. Bilo jih je namreč premalo. Med domačini je nastal vik in krik, toda nič ni pomagalo. Učenci in učitelji so morali šolo zapustiti. Pa tako lepa stavba! Da ne bi propadala, je občina našla nekega zasebnika iz Maribora, ki je v njej uredil obrtno delavnico. 7 ljudi je dobilo delo. Čez leto dni pa je postal najemnik šole zasebnik Hanžekovič iz Križevec pri Ljutomeru, prevzel vseh 7 delavcev in jih do danes na novo zaposlil še nekaj čez 30. Tako se je šola spremenila v tovarno, ki uspešno posluje v sodelovanju z Muro. Zdaj vse kaže, da bo občina šolo prodala, kot še nekatere druge stavbe v občini, ki so bile nekoč namenjene vzgojno-izobraževalnemu delu, zdaj pa je v njih kaj drugega. Na ta način naj bi zbrali

precej sredstev za novogradnje v prihodnjem referendumskem obdobju. Zamisel je vsekakor zanimiva, prav gotovo pa bo treba še prej razčistiti, kako je z deležem, ki so ga v te objekte prispevali domačini. Tudi v drugih pomurskih občinah najdemo take primere. O njihovih referendumskih načrtih pa pišemo nekoliko obširneje v Aktualni temi na str. 4. (JOG)

Foto: N. Juhnov

GRADITELJI POZOR!

GREDIS d. o. o.
Novo selo Rok, R. Končara 16 — Čakovec,
tel.: (042) 811 685, podjetje za proizvodnjo in prodajo:
● stropni nosilci
● stropna polnila
● in ostali gradbeni material
Delovni čas od 7. do 16. ure.
● zelo ugodne cene ● dobava takoj ● večje količine dostavimo na dom brezplačno

Marec

1. marca bo dolžina dneva 11 ur in 06 minut,
6. marca bo dolžina dneva 11 ur in 22 minut.

Vestnikov koledar

28. februar, četrtek, ROMAN
1. marec, petek, ALBIN
2. marec, sobota, NEŽKA
3. marec, nedelja, MARTIN
4. marec, ponedeljek, KAZIMIR
5. marec, torek, BOGOLJUB
6. marec, sreda, MIROSLAV

Ob koncu tedna bo prevladovalo spremenljivo oblačno, v glavnem suho in toplo vreme.

Pregovora
Brezen (marec) je desetkrat na dan jezen.
Če sušca (marca) grmi, lakota beži.

VREME

Iz Sombotela piše

Svojčas so Madžari kot privilegiranci »najbolj vesele barake realsocializma« nekoliko zviška gledali na Ruse, Poljake, Romune in podobne nesrečneže te podvrste, ki so nenehno morali stati v vrstah. Celo za najbolj banalne vsakdanje potrebščine, kot so meso, mleko, premog, zdravila. Medtem ko so se oni prerivali v glavnem letno le enkrat ali dvakrat, pred božičnimi in velikonočnimi prazniki, ko se je zvedelo, da je nekaj trgovin dobilo pomaranče, banane, kocke lego ali jajca kinder.

Danes je, žal, tudi na Madžarskem popolnoma normalno nenormalno stanje, da ljudje stojijo v vrstah, vse večkrat. Zve se, da se bo podražil bencin, naenkrat nastanejo brezkončne vrste, ki jim ne vidiš konca niti tisti hip, ko recimo ob polnoči začnejo veljati nove cene. Ko uradno potrdijo govorice, da se bo gorivo za avte pocenilo za dva forinta od 56, se pred črpalkami ponovno pojavijo dolge »kače«. Dokler se voznik pripelje do kraja, porabi več, kakor pridobi na »kupčiji«. Nič manj ljudi ni v največjem mrazu pred loterijsko poslovalnico, ko se posreduje informacija, da bo nagradna vsota avstrijske loterije dvakratna od prejšnjega tedna.

Ko uradni organi večkrat zaporedoma demantirajo čenče, da bo madžarska vlada devalvirala forint, se vrli Madžari takoj postavijo v vrste pred bankami, da bi odkupili svojih 50 dolarjev, ki jim jih vlada zagotavlja vsaka tri leta. In so vse srečni, ko po poldnevnem ali enodnevnem postajanju za-

Ljudje v vrstah

služijo s svojo monetarno budnostjo celo 5—6 dolarjev. Seveda v forintih. Zadovoljni so namreč lahko v primerjavi s tistimi, ki ravno tako stojijo ure in ure v vrsti, in preden bi še sami prispeli do priljubljenih zelenih bankovcev, zmanjkajo devize. Prav žalostno je bilo videti na televiziji prizor, ko se je na trgu pred prelepim parlamentom v Budimpešti zbralo na tisoče ljudi, ki so komaj čakali, da bi prišli do kakšne vrečke mleka, ki so ga kmetovalci na protivladni demonstraciji delili zastonj.

Dolgo so čakale zastonj mase ljudi po vsej Madžarski na zastonj premog iz Nemčije v vrednosti 50 milijonov mark. Ko je ta po več mesecih čakanja vendarle prispel, so postali neugnani čakalci spet bogatejši — za spoznanje. Nemška pomoč v premogu pomeni pomoč le za madžarsko vlado, oni pa morajo odšteti kar lepih šest stotakov za vsak stot »brezplačnega premoga«.

Brezplačno so delili tudi t. i. državni strokovni seznam (po ameriškem zgledu Yellw Pages), ki vsebuje osnovne podatke o vseh pomembnejših strokovnih ustanovah, podjetjih, strokovnjakih in druge koristne informacije. Publikacija je pošla v eni uri. V večurno vrsto pa so se postavili tudi taki, ki pojma nimajo, kaj bi se dalo početi z omenjeno izdajo.

Vprašanje je, če so nekateri od tistih starejših ljudi v Szegedu prejšnjo noč sploh šli spat, ko je neka stranka organizirala v mestu razprodajo živih gosi za upokojence. Verjetno so se celo nesrečne gosi čudile, kaj neki se pretepajo ti ljudje v vrstah, ki so ostali brez gosi in z gosmi vred — komaj živi. Kaj neki je zdaj na vrsti, bi se lahko vprašali. Po vsem tem pa z našimi novodobnimi vrstami ne moremo gledati zviška na druge.

Francek MUKIČ

OSOVRAŽENI »OČE NARODA« JE PADEL — Padec sedemmetrskega kipa Enverja Hoxhe v Tirani je bil znamenje demonstrantom v drugih albanskih mestih (Korča, Drač in drugod), da storijo enako. (Telefoto: Reuter)

Kopenska ofenziva na Kuvajt

V nedeljo so ZDA in njeni zavezniki začeli veliko kopensko ofenzivo na Kuvajt. To novico je objavila kuvajtska agencija KUNA, ki trdi, da so zavezniki v prvem naletu prodrli že 40 kilometrov globoko na kuvajtsko ozemlje in da dogodki na fronti potekajo izredno hitro. Agencija tudi navaja, da so zavezniki ujeli že več deset tisoč iraških vojakov. V kopenskih operacijah za osvoboditev Kuvajta sodelujejo tudi egiptovski vojaki. Sicer pa začetek kuvajtskega napada pomeni, kot so ugotovili strategi v Washingtonu, da Irak ne more več dolgo vzdržati v neenakopravni vojni, ki jo je izzval sam, in da je prišel čas, da mu zadajo odločilni udarec. Poleg tega pa iraški voditelj Sadam Husein ne razmišlja več, kako bi ostal v Kuvajtu, marveč le o tem, kako naj ga zapusti.

Slovenija in Hrvaška za razdružitev SFRJ

Slovenska resolucija o razdružitvi z Jugoslavijo je naletela na odmev tudi v tujini. Poudarjajo, da gre za prve uradne korake naše republike k neodvisnosti in za začetek razpada SFRJ. Vsi pa pri tem opozarjajo na armado, ki še vedno vztraja pri svojih stališčih, da je pripravljena braniti celovitost Jugoslavije. Sprejetje 99. dopolnila v slovenski skupščini, ki daje prednost republiškim zakonom pred zveznimi, v tujih državah ocenjujejo kot prvi dejavni in formalni korak Slovenije k odcepitvi Jugoslavije. Po njihovem mnenju to že vodi k razpadu SFRJ, vendar poudarjajo, da odcepitev Slovenije ne bo lahka zaradi Srbije in JLA.

Za podoben korak so se odločili na Hrvaškem. Na zasedanju sabora so namreč sprejeli resolucijo o sporazumnem razdruževanju, hkrati pa tudi slovenski predlog za razdružitev, in o varstvu ustavne ureditve.

Gorbačov poziva na referendum

Sovjetski predsednik Mihail Gorbačov je vse državljane pozval, naj se udeležijo referenduma o prihodnosti Sovjetske zveze, ki je napovedan za 17. marec. V najbolj gledani informativni oddaji Vremja je Gorbačov izrazil prepričanje, da se bodo Sovjeti odločili za ohranitev države na novih temeljih. Gorbačov je poudaril, da bodo najpomembnejši elementi obnovljene zveze suverene republike kot subjekti federacije. Vsak narod bo imel pravico do samoodločbe in samoupravljanja ter skupnega opravljanja funkcij, ki jih bodo zaupali centralnim organom. V poslanici svetu, zlasti Zahodu, je Gorbačov opozoril, da ima Sovjetska zveza eno ključnih vlog pri ustvarjanju nove mednarodne ureditve.

Za miren razplet

Predsednik Zisa Ante Marković se je na zaprtem sestanku sestal s predstavniki slovenskega izvršnega sveta v Ljubljani. Kot je poročal Tanjug, je bil začetek spodbuden: »Nisem prišel po denar za JLA, temveč vam ga ponujam,« se je pošalil Marković. Ali je bil takšen tudi konec? Tiskovni predstavnik slovenske vlade je sporočil le, da so sogovorniki soglašali, da mora biti razplet jugoslovanske krize miren in civilizacijski ter da je treba storiti vse, da se izključi vsakršna možnost nasilnih posegov.

»Vsega je kriv Gorbačov«

Predsednik vrhovnega sovjeta Ruske federacije Boris Jelcin je v neposrednem televizijskem nastopu zahteval odstop predsednika Mihaila Gorbačova, ki bi moral po njegovih besedah oblast prepustiti kolektivnemu organu — svetu federacije. Za ta poziv se je odločil zaradi »protiljudske politike, ki jo izvaja šef sovjetske države«. V govoru na osrednji moskovski televiziji je Jelcin vse Ruse pozval, naj ga podprejo v njegovi zahtevi. S tem Jelcinovim nastopom, ki se mu »center« očitno ni mogel več izogibati, kaže, da so nasprotovanja in navidezna ter stvarna nesoglasja v razmerju Gorbačov—Jelcin dosegla mejno točko, s katere ni videti zgladitve.

SFRJ zamudila prvo priložnost

Nekaj srednjeevropskih in vzhodnoevropskih držav že nekaj časa izraža željo po sprejetju med članice Sveta Evrope; predvsem gre za Bolgarijo, Poljsko, Romunijo, Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo. Naša država je že zamudila prvo priložnost. Vse je namreč odvisno od dinamike in načina reševanja jugoslovanske krize. Poleg tega Jugoslavija doslej ni izpolnila strogih meril za vstop v Svet Evrope. Eden od najpomembnejših pogojev so poleg ustreznega splošnega razvoja demokracije in spoštovanja človekovih pravic tudi zvezne večstrankarske volitve. Tako kot kaže doslej, se prav lahko zgodi, da nas bodo v Svet Evrope sprejeli tako rekoč med zadnjimi na stari celini.

Romuni na hladnem

Nove oblasti v Romuniji niso uspele zagotoviti dovolj energije za potrebe prebivalstva. Tako so številne družine v teh dneh na mrzlem. Lani je Romunija uvozila več kot 13 milijonov ton nafte, sama pa jo je načrpala nekaj manj kot 7 milijonov ton. V primerjavi z zadnjim letom Ceausescove vladavine je to kar za 23 odstotkov manj energije.

SZ si želi ustavitev vojne

Moskva ima edina stike z Bagdadom in Washingtonom, zato želi SZ ostati dejavnik na Bližnjem vzhodu. Če bi namreč prispevala k ustavitvi vojne, bi si nabrala nemalo pozitivnih točk. Za Moskvo je najpomembnejše, da se je Bagdad pripravljen umakniti, in o tem ni dvoma. Iraški zunanji minister Tarik Aziz ve, da je Moskva ta hip edina prestolnica, ki lahko vsaj nekoliko omehča Zahod in do določene mere obvaruje čast bojevitega režima v Iraku, da bi se umaknil iz Kuvajta. Poleg tega pa se SZ, kjer živi okrog 50 milijonov muslimanov, boji, da se bodo v Zalivu zasidrali Američani. Hkrati pa mora svoji in mednarodni javnosti dokazati, da je še vedno velesila in da izguba vzhodne Evrope, Varšavske zveze in Seva ni omajala njenega ugleda, niti ni oslabila njene moči. Uspešen delež pri gašenju zalivske vojne pa bi olajšal tudi celjenje domačih ran.

Indija oskrbuje ameriška letala

Irak je vložil oster protest pri indijskem političnem vodstvu, saj je Indija dovolila, da se ameriška vojaška transportna letala na poti v Zaliv oskrbujejo z gorivom na letališču v Bombayu. Iraški veleposlanik v Indiji je izjavil, da so takšni postopki za prijateljsko državo, kot je Indija, povsem nesprejemljivi. O preskrbi ameriških vojaških transporterjev vrste C-141, ki letijo med ameriškimi oporišči na Filipinih in Zalivom, je indijsko javnost prvič obvestil tamkajšnji časopis Times of India. Časopis je navedel, da se je preskrbovanje začelo 9. januarja na prošnjo ameriškega veleposlaništva v New Delhiju. To trditev je pozneje potrdil tudi predstavnik indijskega zunanjega ministrstva.

globus

MOSKVA — Tu poteka večtedensko zasedanje zveznega parlamenta, na katerem naj bi sprejeli vrsto zakonov, ki bodo omogočili prehod gospodarstva na tržni sistem, med drugim tudi zakon o privatizaciji v številnih gospodarskih sektorjih.

STRASBOURG — ČSFR je postala polnopravna članica Evropskega sveta. To je druga nekdanja država vzhodnoevropskega bloka, ki so jo sprejeli v to telo.

STUTTGART — Tu so odprli »prvi urad Republike Hrvaške na svetu.« To ne bo uradno diplomatsko predstavništvo, marveč želi Hrvaška tako dati Nemčiji znamenje, da želi okrepiti sodelovanje z njo.

MADRID — Udeleženci izrednega sestanka ministrskega odbora Sveta Evrope so obravnavali splošne razmere v svetu, še posebno dogajanja v Perzijskem zalivu, ter možnosti za prihodnje odnose med Svetom Evrope in Konferenco o evropski varnosti in sodelovanju.

NEW YORK — Na zaprti seji Varnostnega sveta OZN sovjetskega mirovnega predloga niso pozdravili. Generalni sekretar OZN de Cuellar pa je izjavil, da sovjetska pobuda pomeni zgodovinsko priložnost, da bi se izognili kopenskemu spopadu v Zalivu.

KAIRO — Deset članic stalnega biroja Islamske konference se je sešlo na ministrski ravni. To je bila tudi osrednja točka pogovorov, pri čemer so pogledi teh držav do vojne različni.

TIRANA — V Albaniji slavijo, saj je voditelj Ramiz Alia sprejel zahteve študentov po razveljavitvi uradnega naziva univerze v Tirani, ki je doslej nosila ime po nekdanjem partijskem voditelju Enverju Hoxhi. Njegov kip pa so pred tem že podrli, za 31. marec pa so napovedane večstrankarske volitve.

BANGKOK — Na Tajskem je prišlo do državnega udara in zamenjave vodstva države. S tem naj bi zaščitili demokracijo in ustavno monarhijo.

globus

POSLANCI VRAČAJO UDAREC?

V središču pozornosti

Meseci, ki prihajajo, ne bodo pomembni le zaradi oblikovanja prihodnjih odnosov v Jugoslaviji, ampak tudi zaradi dokončnega oblikovanja novega družbenopolitičnega sistema in odnosov v Sloveniji. Republiška vlada bo namreč obravnavala sveženj zakonov in drugih aktov, ki predstavljajo hrbtenico novega sistema. Nekateri med temi akti, denimo zakona o zavodih in privatizaciji, ekonomska in razvojna politika za letošnje leto, socialni program in še kaj, že krepko zamujajo. Kljub temu pa upamo, da poslanci ob obravnavi in sprejemanju teh zakonov ne bodo tako »posiljeni«, kot so bili ob sprejemanju novega davčnega sistema konec lanskega leta.

Očitno doslej ne vladi ne poslancem republiške skupščine ni bilo dovolj jasno, da h graditvi novih, bolj demokratičnih odnosov in sistema v Sloveniji ne prispevajo le novi, bolj demokratični predpisi, ampak tudi demokratični in parlamenatarni način sprejemanja teh predpisov. Poslanci sedanjega sklica slovenske skupščine pa so v vseh dosedanjih dobrih devetih mesecih mandata preživeli v izrednih razmerah, saj so, denimo, doslej od kopice zakonov in drugih aktov le enega sprejeli po običajnem tristopenjskem postopku. Časi, v katerih živimo, so res izredni, vendar sklepno oblikovanje novih odnosov in sistema v Sloveniji nikakor ne bi smelo potekati v izrednih razmerah. Vlada in vodstvo skupščine imata zato izredno pomembno nalogo, da vzpostavita razmerje za normalno poslansko razpravo, sooblikovanje aktov in končno odločanje. Zato bi prihodnja zasedanja parlamenta morali načrtovati tako, da na posamezno zasedanje ne bi uvrstili več kot dveh ali treh točk ključnega pomena.

Najbolj vroča razprava, ki čaka poslance republiške skupščine v prihodnjih dveh mesecih, bo gotovo razprava o slovenskem proračunu za prihodnje leto. V razvitih demokracijah za razpravo o proračunu porabijo celo do teden dni skupščinskega časa. Da gre za pomembno zadevo, je potrdil tudi republiški minister za finance Marko Kranjec, ki je oblikovanje proračuna za leto 1992 napovedal že za čas po letošnjih poletnih počitnicah. Kopja okoli prihodnjega proračuna se bodo lomila tudi zaradi dejstva, da so se mnogi poslanci počutili »nategnjene« ob sprejemu nove davčne zakonodaje, ki so jo morali sprejeti v iztekajočem se letu 1990 pod pritiskom možnega odstopa finančnega ministra in podpredsednika vlade. Zato bodo poslanci, predvsem iz vrst opozicije, gotovo hoteli vladi »vrniti udarec«. Vlada bo namreč toliko močna, kolikor denarja bo imela in kolikor ga bo lahko razdelila uporabnikom proračuna.

Premočne vlade pa si opozicija ne želi, čeprav jo zadnje čase celo bolj podpira kot vladna koalicija. Oblikovanje proračuna pa pomeni tudi oblikovanje okvirja za obseg porabe v naši republiki, ki jo plačujemo neposredno iz naših vedno bolj praznih davkoplačevalskih žepov. Če tega morda doslej nismo vedeli, je vsaj večini nova davčna zakonodaja gotovo odprla oči, zato bi bilo treba res dobro premisliti, koliko dati državi in koliko obdržati zase.

Po Dnevniku

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

Milošević potrebuje napete odnose s Hrvaško, ker sta samo v tem primeru dejavni gesli »Pobili bodo Srbe« in »Jugoslavija bo propadla«, pri čemer ljudje pozabljajo na katastrofalni gospodarski položaj. Kolikor manjša bo napetost, toliko prej bo padel Milošević.

(Vjesnik — Zagreb)

— — —

Slovenski scenarij o izstopu iz Jugoslavije zapleta Hrvaška, ki želi isto, in Makedonija, ki Jugoslavijo vidi samo z vsemi republikami. Po tem nepotrjenem scenariju bi od sedanje SFRJ ostali dve državi, vsaj dokler bo Sloveniji to ustrezalo.

(Borba — Beograd)

— — —

Tudi Knin je plod splošnega razpoloženja v Jugoslaviji in sprememb, ki so se začele z opuščanjem poprejšnjega enoumja. Rešitev je mogoče najti v novih dogovorih.

(Slobodna Dalmacija — Split)

Napasti davke in centraliste

Toda — »dajte nam oprijemljive podatke, točna navodila, določne usmeritve, kako naj bomo pomurski poslanci srčnejši, bolj borbeni, udarnejši in učinkovitejši v slovenskem parlamentu.« je na petkovem razgovoru direktorja območne gospodarske zbornice za Pomurje Kolomana Cigüta s pomurskimi poslanci, gospodarstveniki, župani in vodilnimi izvršniki vzkipel poslanski starosta Karel Franko. Rokavico mu je zalučal lendavski župan Ciril Pucko, češ, ali se naši poslanci ne oglašajo ali pa jih televizija ne snema, ker jih ni ne videti ne slišati.

Obremenitve pomurskega gospodarstva po novi davčni zakonodaji, stanje gospodarske infrastrukture v regiji, težnje po vse večji centralizaciji v republiki — pa so bile poglavitne teme razgovora, pri čemer so se oglasili domala vsi navzoči. Vsekakor je ta čas potreben neposreden spopad na prvi bojni črti z davki na plačilno listo in z davki na dobiček, kajti preveč bo požrl republiški »budžet« in premalo bo ostalo v občinskih blagajnah. Prvi letošnji izračuni davkov in prispevkov na plače po podjetjih namreč kažejo, da bo šlo neposredno v proračun slovenske države po novi davčni zakonodaji za krepkih 11 odstotkov več novcev kot doslej.

Kako bodo vse to prenesle občinske ekonomije, je druga pesem. Takoj za prvo bojno črto so razvrščeni posamična podjetja in panoge. Tu je predvsem cestno gospodarstvo, ki z vsemi topovi tolče po republiškem sekretariatu za promet in zveze, ki z obljubami in opravičili, češ, ni denarcev, še dolgo ne bo obnovil magistralne ceste Počehova—Lendava, da o 34 kilometrih magistralnih cest na območju Pomurja, potrebnih kakovostne asfaltne prevleke, ne modrujemo, četudi so bile lani in že leta prej v načrtu obnove. Tu zraven je »štab« za železniško povezavo z Madžarsko, pri čemer so v igri tri različice: Lendava—Redics, Hodoš—Bajansenye in — kaže da študijsko najbolj razčlenjena — Murska Sobota—Martinje—Monošter. Seveda, spet je na udaru slovensko ministrstvo za promet in zveze ter Železniško gospodarstvo Slovenije, ki mu je veliko do vzpostavitve koridorja Luka Koper—Ljubljana—Ormož—Murska Sobota—Madžarska—Češka—Poljska—Ukrajina. Pomurski poslanci bodo morali v ogenj rekoč, kdaj in če sploh bo kaj.

Poštna dejavnost je »poveljstvo« zase, podobno je z naftno-plinskim gospodarstvom. Lendavsko podjetje Nafta se je zabarikadiralo za okope ali-ali: ali hoče imeti Slovenija dnevno oskrbo z nafto in naftnimi derivati ali hoče imeti samo trgovino. Če hoče prvo, se bo treba z vladnim blagoslovom dokopati do približno 43 milijonov ekujev, kolikor bi prišla nova rafinerija, če hoče drugo, naj si sama pripise odvisnost od oskrbe od zunaj in cenovnih nesorazmerij na svetovnem tržišču.

Kdo od tukajšnjih poslancev si bo upal spustiti rafal teh in podobnih vprašanj v republiškem parlamentu? Vprašanje, ki je bolj ali manj obvisel v zraku, brez pravega odgovora, na petkovem zborničnem razgovoru v Murski Soboti.

Branko Žunec

RADENSKA—STEINLE

V petek, 22. februarja 1991, so v Radencih podpisali pogodbo o ustanovitvi mešanega podjetja Radenska TPO in nemško podjetje Steinle Pack und Palettirtechnik GmbH.

Generalni direktor Radenske Herbert Šefer, direktor TPO Ciril Osterec in lastnik nemškega podjetja Rudolf Steinle so podpisniki pogodbe s skupnim kapitalom v vrednosti 12 milijonov nemških mark. Radenska sodeluje s 70-, tuja podjetja pa s 30-odstotnim deležem, rezultat sodelovanja pa naj bi bilo 30- do 35-odstotno povečanje prometa. Podpisa pogodbe so se udeležili predstavniki podjetij iz skoraj vseh evropskih držav, s katerimi podjetje Steinl sodeluje že dolga leta. Na trgu so že 20 let, pri njihovem delu je dan poudarek inženiringu in računalniški tehniki, poleg tega pa imajo prepleteno prodajno mrežo. Kakor je dejal lastnik podjetja Rudolf Steinle, je njihovo podjetje znano predvsem kot specialist za »suhi« del polnjenja pijač. Pri polnilnih linijah namreč lahko govorimo o »suhem« in »mokrem« delu. Za slednjega je strokovanjak Tovarna polnilne opreme Radenske, za prvega (paletiranje in drugo) pa podjetje Steinle. Konkretni dokaz uspešnega sodelovanja je tudi, da so samo v zadnjih treh mesecih prodali kar štiri avtomatske stroje za čiščenje steklenic, ki so jih izdelali v TPO-ju.

Rudolf Steinl, Herbert Šefer in Ciril Osterc so podpisali pogodbo o ustanovitvi mešanega podjetja Radenska TPO-SPP.

Na vprašanje, kaj menijo o kakovosti izdelkov, je **Rudolf Steinl** povedal: »Del programa, to je pralni stroj za steklenice, ustreza kakovostni ravni, v preostalem pa bi se morali še izpopolniti.

Ugotovili pa smo, da so razlike v Jugoslaviji zelo velike. Tu se opazi, da ste blizu avstrijske meje.«

Slovesnega podpisovanja pogodbe se je udeležil tudi **Rudolf Horst**, vodja gospodarskega oddelka na nemški ambasadi v Beogradu. Dejal je: »Na to pogodbo gledamo zelo pozitivno, ker je najbližje praksi — o tem sem se lahko prepričal na ogledu tovarne. To je zanimiva optimalna kombinacija gospodarskih interesov, zato menim, da je takšna izmenjava znanja in tržnih interesov zelo pomembna. Zahvaljujem se gospodu Horvatu, da me je povabil, kajti tovrsten podpis pogodbe je lahko vzorčen primer za vsa podobna sodelovanja. Jugoslavija se je na gospodarskem področju močno odprla, tako da so samo lani podpisali 500 t.i. joint venture pogodb.«

Sedež mešane družbe Radenska TPO-SPP (to je le delovni naslov, kakšno bo novo ime, pa se bodo še dogovorili) bo v Radencih, tu se bo tudi izvajala proizvodnja celotnega programa. Realizacija novega mešanega podjetja v letu 1991 naj bi bila 22 milijonov mark.

Bernarda B. Peček

Volilna konferenca

V prvi polovici marca bodo imeli člani Stranke demokratične prenove v lendavski občini volilno konferenco. Na njej bodo sprejeli statutarni sklep občinske organizacije in izvolili novo vodstvo občinske organizacije. V novem vodstvu bo pet članov predsedstva stranke in pet članov nadzornega odbora. V občinski organizaciji SDP Lendava bo deloval politični klub, namenjen vsem članom, za interesne dejavnosti. Razmišljajo tudi o ustanovitvi krajevnih svetov in klubov.

JD

Kaj so pokazali zbori občanov?

V soboških mestnih krajevnih skupnostih podprli občinski in krajevni referendumski program — S samoprispevkom bi sofinancirali gradnjo vrste pomembnih objektov — Tudi o novi organiziranosti.

V četrtek je bil v Krajevni skupnosti Turopolje v Murski Soboti še zadnji izmed šestih zborov občanov, ki so jih prej pripravili v krajevnih skupnostih Lendavska, Boris Kidrič, Alija Kardoša, Park in Partizan. Povsod so obravnavali program občinskega referendumskega programa, o njem jim je podrobneje spregovoril predstavnik izvršnega sveta, statutarni sklep o reorganizaciji KS mesta Murska Sobota, poročilo o izvedbi referendumskega programa v letih 1986—1990 in osnutek mestnega referendumskega programa za obdobje 1991—1995.

Čeprav z udeležbo na zborih občanov niso bili najbolj zadovoljni, pa so številne razprave pokazale, da prebivalci Murske Sobote podpirajo prizadevanja za hitrejši razvoj svojega kraja in občine. Posebne pozornosti je bilo deležno odločanje o podaljšanju mestnega krajevnega samoprispevka, saj je dosedanji potekel že konec minulega leta. Z zbranimi sredstvi — zaposleni bi plačevali 1 odstotek od čistega osebnega dohodka, upokojenci 0,5 odstotka od pokojnin, od katastrskega dohodka bi odtegnili 5 odstotkov, obrtnikom 1 odstotek, zdomcem pa 1 odstotek od povprečnih OD v občini — bi v petih letih zbrali nekaj nad 39,2 milijona dinarjev. Z njimi bi sofinancirali dograditev in obnovo OŠ Karel Destovnik-Kajuh, zidavo Pokrajinske in študijske knjižnice, ureditev grajske dvorane, povezave Gregorčičeve in Kocljeve ulice, športno-rekreacijskega središča v Fazaneriji, razširitev telefonskega omrežja in mestnega pokopališča ter vrsto komunalnih objektov.

M. Jerše

Sosedsko sodelovanje

V radgonskem hotelu Grozd so se pretekli petek sešli predstavniki občin naše in avstrijske Radgone skupaj s predstavniki občinske organizacije slovenskih krščanskih demokratov in predstavnikov avstrijske ljudske stranke (oVP). Na tem prvem skupnem sestanku, v prihodnje naj bi bili vsake tri mesece, so razpravljali o gospodarskih in drugih problemih, ki tarejo ljudi ob obeh straneh Mure. Spregovorili so tudi o skupnem reševanju nekaterih zadev. Na kulturnem področju naj bi tudi bilo več sodelovanja, so menili. Predstavniki gornjeradgonske občine pričakujejo od teh srečanj veliko rešitev težkega gospodarskega stanja.

Franci Klemenčič

POPRAVEK

V članku Kako do lepše podobe mesta, ki je bil objavljen 14. februarja na tretji strani Vestnika, so nepojasnjena nekatera dejstva o nastajanju predloga zazidalnega načrta. Zazidalni načrt Lendave za območje starega mestnega jedra — mesto Lendava, za katerega je bil podan načrt diplomanta za arhitekturo Gorana Dominka, je bil izdelan pod okriljem Zavoda za ekonomiko in urbanizem Murska Sobota, ki bo zazidalni načrt za območje starega mestnega jedra — mesto Lendava izdelal do konca.

J. Gabor

Socialdemokrati za načrtovanje razvoja

Socialdemokrati v občini Murska Sobota se želijo aktivno vključiti v načrtovanje, uresničevanje, pa tudi reševanje ciljev, nalog in problemov na celotnem območju občine. Zaradi tega so se odločili, da ustanovijo krajevne odbore stranke po terenu, ki zajemajo tudi več krajevnih skupnosti.

Tako je bil ustanovljen Krajevni odbor socialnodemokratske stranke v Beltincih, člani stranke so sklenili, da se bodo skupaj z drugimi strankami vključili v načrtovanje razvoja tega območja in reševanje perečih problemov.

Prav tako je bil ustanovni zbor Krajevnega odbora socialdemokratske stranke VZHODNO GORIČKO v Gornjih Petrovcih. Kot osnova za delo odbora bo predvolilni program socialdemokratov za Goričko. V prvi vrsti se bodo zavzemali za čim prejšnje odprtje mejnega prehoda v Martinju in Prosenjakovcih, da bi čimprej začeli graditi železniško progo in hitro cesto, ki naj bi potekala čez naše območje, in gradnjo spremljajočih objektov, saj tu vidijo možnost, da se lahko gorički človek zaposli. Ne bodo pozabili tudi na probleme, s katerimi se srečujejo kmetje, saj je socialdemokratska stranka stranka vseh slojev prebivalstva. Pri tem se bodo zavzemali, da bo tudi kmečka mati deležna porodniškega dopusta, da se odpravijo cenovna neskladja med kmetijskimi pridelki in reprodukcijskim materialom, da se zadružništvo organizira po vzoru modernega zadružništva na Zahodu ipd. Ne bodo pozabili na problem ostarelih prebivalcev na tem območju, na šolstvo, zdravstveno varstvo in kulturo, ki je popolnoma zamrla.

Vse te cilje bodo socialdemokrati lahko uresničili le prek vodstva posamezne krajevne skupnosti. Zaradi tega je bil sprejet sklep, da predsedniki posameznih KS na seje sveta Krajevne skupnosti vabijo člane predsedstva Krajevnega odbora SDSS VZHODNO GORIČKO.

KAREL KOZIC

»NOČEMO BITI HLAPCI JERNEJI!«

»Slovenski javnosti sporočamo, da je delavski razred na psu, zato zahtevamo možnosti za preživetje. Ne bomo dovolili scenarija stečaja pomurskih podjetij, da bi nas na ta način skupaj z delovnimi knjižicami postavili na cesto. Sindikati bomo v republiški parlament prišli skozi glavna vrata, ali pa jih bomo sneli s tečajev. Vladi, ki je pri volitvah dobila našo podporo, naročamo, da je zadnji trenutek, da se začne ukvarjati z gospodarstvom. Od pomurskih poslancev pa zahtevamo, da v parlamentu zastopajo Pomurje in naše interese!«

Vse in še veliko več bi lahko zapisali ob razmišljanju delavske organizacije, ki ima v zdajšnjem trenutku gotovo premajhen vpliv na vrsto pomembnih odločitev v naši družbi. Te misli bi navsezadnje lahko izrekel marsikdo iz velike armade delavstva, ki se je znašlo v precejšnjem precepu. Vsekakor pa si ne bi smeli več privoščiti nekakšnega pogrebnega vzdušja ob stečajih podjetij in odpuščanju delavcev, ki so se naenkrat znašli na cesti.

Sindikalni aktivisti in delavci so očitno že v takšni apatiji, da jih kritične razmere niti razburiti več ne morejo, kaj šele, da bi bili ustvarjalni. Drugače pač o teh, lahko bi rekli: novih časih, ki kot da v Pomurje še vedno niso prišli z vso silino, ni mogoče razlagati nadvse nezainteresirane razprave tistih, ki naj bi skrbeli za delavski razred. Sami namreč že ugotavljajo, da je sindikat premalo prodoren in agresiven, hkrati pa se bojijo, da jih bo vlada — tako kot jih je pri zakonu o delovnih razmerjih — »povozila« tudi v bližnjih spomladanskih mesecih, ko bo parlament sprejemal vrsto drugih zakonov. Že zdaj pa je jasno, da republiški proračun ne bo kos socialnim razmeram.

Seveda pa se ne bi smeli nikjer vdati malodušju in ne videti pravega izhoda iz zdajšnjega položaja, ki ne gre na roko delavcem. Zavedati se moramo, da sindikati dajejo v ospredje socialne in ekonomske pravice, da želijo delavcem z ustavo zajamčiti pravice do pravega soodločanja, z ustavo pa naj bi zagotovili tudi delavska sodišča, uvedli socialno partnerstvo, svobodno organiziranje sindikatov pa si želi še delavsko in menedžersko zbornico. Seveda pa so vse bolj živa tudi razmišljanja o ustanovitvi delavske stranke v Pomurju, kar ne bi bilo verjetno nič slabega, vendar naj bi stranko kot politično organizacijo ustanovili iz vrst sindikata; bodisi svobodnih, neodvisnih ali kakih drugih. In ta delavska stranka bi morala zastopati najširše interese delavskega razreda, sicer sam naziv ne bi opravičil pričakovanj delavcev. Na to pa predstavniki delavcev ne bi smeli pozabiti!

Milan Jerše

Mnogo hrupa za nič

Zasedanja zborov občinskih skupščin postajajo sčasoma prava preskušnja za živce. Človek najprej pomisli, da odborniki kradejo bogu čas in državi denar, ko posluša več kot enourno razpravo samo o tem, ali neko stvar sploh uvrstiti na dnevni red ali ne. Posebna ironija je potem seveda ta, da je sklep o uvrstitvi sporne točke izglasovan skoraj soglasno. Vendar za to nikakor niso krivi zgolj odborniki — ti pač izrabijo vsako priložnost, da povedo, kar se jim zdi potrebno. Kriv je tisti, ki sejo vodi. To pa vemo, kdo so.

Je mar potrebno, da na primer predsednik družbenopolitičnega zbora dovoli brezpredmetno enourno razpravo, namesto da bi predlog o uvrstitvi neke točke na dnevni red preprosto dal na glasovanje, razpravo pa bi opravili, ko bi točka pač bila na vrsti. Podobno oziroma še huje se dogaja na skupnih zasedanjih vseh treh zborov občinskih skupščin, ko delegati tudi po več ur porabijo le za to, da se prepirajo o tem, ali težave tukajšnjega gospodarstva in onesnaženost zraka sploh uvrstiti na dnevni red ali ne. Oboje potem seveda ob skoraj soglasni podpori uvrstijo v obravnavo, potem pa ponovno porabijo ure časa, da še enkrat razpravljajo o stvareh, o katerih so se »izkašljali« že pri razpravi o dnevnem redu. Nič čudnega torej, da se skupne seje občinskih odbornikov zavlečejo skorajda na ves dan.

Potemtakem je učinkovitost skupščinskega odločanja, od katerega smo zares veliko pričakovali, »jasna«, predvsem pa jalova. Nekoristnega pregovarjanja je na sejah še vedno več kot preveč, zato se ni treba čuditi, če je pod vprašajem že sklepčnost posameznih zborov. V takem položaju se zdi zahteva nekaterih poslancev po sklicu izrednega zasedanja skupščinskih zborov zaradi položaja pomurskega gospodarstva nič drugega kot klic v sili, ker na rednih sejah za razpravo o tem preprosto ni več prave volje. Če k temu dodamo še nepoznavanje nekaterih osnovnih proceduralnih postopkov, kot se dogaja na nekaterih zborih, ni nič čudnega, če se seje vlečejo v neskončnost, učinkov pa nobenih.

Milan Jerše

SKUPŠČINA OBČINE
MURSKA SOBOTA
IZVRŠNI SVET

POZIV JAVNOSTI

V skladu z Zakonom o spodbujanju razvoja demografsko ogroženih območij v Republiki Sloveniji (Ur. list RS, št. 48/90) pripravlja Izvršni svet SO Murska Sobota skupaj s strokovnimi institucijami občine program razvoja demografsko ogroženih območij občine Murska Sobota (projekt Goričko) in v ta namen

poziva

vse občanke in občane, družbena in zasebna podjetja, zavode, obrtnike, kmetovalce in potencialne nove podjetnike, da se aktivno vključijo v iskanje in posredovanje konkretnih programov, pobud in idej, ki bi jih vključili v program gospodarskega razvoja občine M. Sobota in v program pridobivanja novih delovnih mest.

Po zgoraj citiranem zakonu vlada Republike Slovenije namenja v proračunu za leto 1991 sofinanciranje od 30 do 50 % predračunske vrednosti podjetniških programov in gospodarske infrastrukture na demografsko ogroženih, manj razvitih in obmejnih območij, v katere po odloku spada tudi del občine Murska Sobota.

Vse konkretne predloge, pobude in ideje posredujte pisno ali ustno na občino Murska Sobota, Sekretariatu za družbeno planiranje, do 20. marca 1991.

V pričakovanju širokega odziva se Izvršni svet SO Murska Sobota zavezuje, da bo vse prispele predloge strokovno proučil in jih po možnosti vključil v program razvoja občine oz. v projekt Goričko.

Nove ideje so pogoj za razvoj!
Hvala za sodelovanje.

Štefan Smej

SHOW

V Celju je teden slovenskega filma. Naj bi torej zdaj komentirali nekakšne politične aktualnosti? Kaj je večji show?

Polemik imamo zdaj skorajda dovolj, aktualnih političnih dogodkov tudi: Delo plus pljuska na vašo mizo; Sachs in Drnovšek se smučata; Alt nagovarja Kozica naj se skloni(!) in pobere rokavico; Emri razgraja: Kramar se oglaša iz Nemčije . . .

Slovenski film, ki ga več kakor v kinodvoranah prikazujejo po televiziji, pa je kljub temu čedalje slabši! Kako je to mogoče? Če vam je bolj za igro svetlobe kot za film, potem ni težav.

Vendar premislite, ker nimate več veliko časa, da utolite (izraz je Sovretov, pogosto ga uporablja v prevodu Iliade, ni dvoma, da zato, ker je tako lepo starinski; primernejši za pripoved o starih rečeh iz starih časov, kakor pa enakopomenski »potešiti«, »utolažiti«) svoje oči z gledanjem zimskih ognjev na ognjišču! Dnevi so čedalje daljši, sinice so že začele peti, vsak dan je več naravne svetlobe. Naše oči pa ljubijo tudi drobno svetlobo, migetanje žerjavice na goriščih, svetlobo, ki jo znamo narediti sami. Zato smo v teh dneh med dvema ognjema: med zunanjim ognjem sonca in med drobnim ognjem naših zatočišč.

Nekateri gledajo televizijo — omejujem se na televizijo, saj v kino naši ljudje hodijo manj, čeprav je kino edino pravo mesto za filme — zato, ker so z njo zasvojeni, drugi zato, ker hočejo biti na tekočem in pravijo, da gledajo samo poročila, tretjim veliko pomenijo filmi. Vsi pa smo uročeni od pogleda na beganje svetlobe. Ali še niste opazili, kako vam pogled včasih utone v poplesovanju plamenčka ali v pordevanju žerjavice? Prav to se dogaja tudi takrat, ko kar obsedite pri televiziji, strmite, nenehno, da že skoraj buljite in se hočete premakniti, a ne gre, ker hočete še naprej utoljevati glad po svetlobi, ki vas hipnotizira.

Malokje je odgovornost televizije in filmske industrije tako velika kakor prav pri ljudeh, ki so razmeroma pozno dobivali novodobne civilizacijske pridobitve. Pomurci so jih dobili pozno, vsaj v primerjavi z drugimi. Ko smo mi še sedeli v sojih sveč, so drugi že imeli električne luči; po svetu so že bile televizije, ko smo še mi skozi železna vratca na štedilniku gledali toplo mežikanje ognja. Potem je piršla televizija, našla nas je v naši najboljši in najvrednejši uročenosti: ogenj, ki ga naredimo sami, je fascinosum, saj v sonce ne moremo strmeti. Zato nas je prikovala v svojo svetlobo, da beremo zdaj še manj kakor poprej, vsaj po večini.

Toda, če vam je bolj za fascinosum televizije, za to mrmranje njene svetlobe, ki nas je prevzelo, ko smo se odvrnili od hipnotičnega strmljenja v kurišča, potem ni hujšega. Potem jo kar glejte. Glejte tudi slovenske filme in si pred visoko svetlobo pomladi tešite oči. Druge koristi od gledanja slovenskih filmov ne morete imeti, samo to svoje takorekoč etnično zadoščenje.

Zamislite pa se, če pričakujete od televizije oziroma od slovenskega filma še kaj več! Saj jim ne bi dal denarja niti za kilo medu, kaj šele za kakšen medeni cvetličnjak! Minister Cupuder ima prav. Pokojni stric Koren, natakar v Šestici v Ljubljani, ki je tehtaje gledal mojo poganjajočo brado in se spraševal, če sem tudi sam eden izmed tistih iz študentovskega gibanja, je dogodke, ki jih hoče prikazati televizijski film Pripovedke iz medenega cvetličnjaka, opisoval milijonkrat boljše. — Oboje je približno enako vredno, slovenski film in domače politične aktualnosti. Zato raje berite, čim manj politike seveda, in se včasih zastrmite v ognjišče!

aktualna tema

KAKŠNA BO USODA SAMOPRISPEVKOV?

SMELI NAČRTI – KAJ PA MOŽNOSTI?!

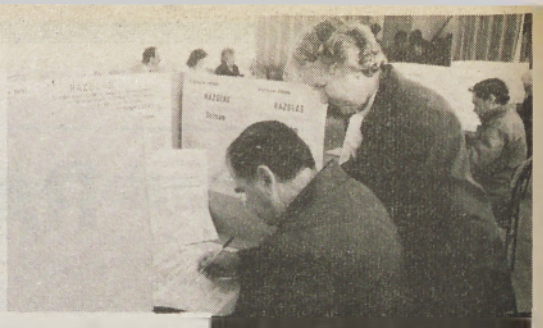

TAKŠNI PRIZORI TUDI LETOS? — V prejšnjih letih, kot dokazuje tudi posnetek iz arhiva, ni bilo nobenih večjih težav z odzivnostjo občanov in njihovim pozitivnim glasovanjem v raznih oblikah referendumskega odločanja. Zato nikoli ni bila vprašljiva izvedba občinskih in krajevnih samoprispevkov.

V zdajšnjih zaostrenih gospodarskih razmerah, ko je prišlo tudi do novega davčnega sistema in so občinski proračuni znatno okleščeni, se seveda vsiljuje logično vprašanje, kako bo v prihodnje z referendumskimi programi za podaljšanje že utečenih občinskih in krajevnih samoprispevkov. Mnogi se namreč sprašujejo, ali je o tem sploh modro in pametno razmišljati, ker so pač želje eno, resnične možnosti, pri čemer gre seveda za ogromne vsote denarja, pa nekaj povsem drugega. Zato si nihče ne upa napovedovati izidov bližnjih glasovanj ljudi o uvedbi novih petletnih samoprispevkov, čeprav je dejstvo, da si je brez njih težko zamišljati napredek. Če se namreč ljudje ne bodo odločili še za nadaljnje solidarnostno zbiranje denarja, bodo v vodo padli marsikateri dobro zastavljeni razvojni načrti zaostalejših krajev v občinah. Ker marsikje še vedno računajo tudi na sredstva iz republiških virov, na sovlaganja in različne olajšave pri razvijanju obmejnih in gospodarsko zaostalih območij, je razumljivo, da pomurskim občinskim vladam še zdaleč ni vseeno, kakšno usodo bodo doživeli predlogi za uvedbo novih samoprispevkov.

Zato so sedaj oči uprte v Pomurce, ki naj bi se že četrtič zapored odločili, da bodo tudi v prihodnjih petih letih prostovoljno združevali denar za financiranje gradenj cest, telefonskega omrežja, komunalnih naprav, šolskih objektov, knjižnic, telovadnic, kulturnih domov in še marsičesa podobnega, kar naj bi prispevlao k dvigu družbenega standarda. Dosedanje izkušnje in rezultati so vendarle dovolj spodbudni, saj si je solidarnostno zbiranje denarja s samoprispevki pridobilo nekakšno domovinsko pravico v pokrajini ob Muri. Res je, da lahko to nalogo prepustimo državi, toda tega denarja ni in ga ne bo dovolj, objekti pa bodo gotovo dražji, kot če bi jih zgradili sami v krajevnih skupnostih. Potemtakem ni odveč opozorilo, da bi morali v prihodnje bolj realno načrtovati ter naloge po vsebini in obsegu jasno opredeliti, da bodo ljudje vedeli, za kaj se pravzaprav odločajo. Sicer pa je samoprispevek stvar civilizirane družbe in naj zato ostane odločitev zanj prepuščena ljudem samim!

Murska Sobota: NAJPREJ CESTE, NATO ŠOLE IN ŠE KNJIŽNICA

Z osnutkom referendumskega programa za uvedbo občinskega samoprispevka v obdobju 1991—1995, ki je bil v daljši javni razpravi, zeleno luč pa je dobil tudi med poslanci občinskega parlamenta, so si v soboški občini naložili zares ambiciozen program. V prvi vrsti gre za obsežen program modernizacije občinskih cest, kjer se je povečal apetit posameznih krajevnih skupnosti. Zato sta se občinski referendumski odbor, ki ga vodi Vlado Kerec, član izvršnega sveta, in celotna občinska vlada znašla pred težavno nalogo, kako ustreči vsem. Bilo je namreč veliko pripomb in želja; po nekaterih ocenah je šlo kar za okrog 150 kilometrov cest. Nazadnje so se po temeljitem razmisleku odločili, da v občinski referendumski program uvrstijo nekaj čez 80 kilometrov občinskih cest, ki jih nameravajo obnoviti in asfaltirati. Pri tem gre kar za 27 cestnih odsekov, predvsem na Goričkem in obmejnem manj razvitem območju, gradnjo treh mostov, in sicer v Pečarovcih, Kuštanovcih in Krplivniku, asfaltne prevleke pa so predvidene še na 11 odsekih, večinoma v ravninskem predelu soboške občine. Skupna vrednsot teh objektov znaša čez 150 milijonov dinarjev. Od tega zneska bi z občinskim samoprispevkom zbrali nekaj nad 32,3 milijona dinarjev, ostala sredstva pa bi zagotovili iz združenih sredstev gospodarstva, iz republiških virov za manj razvita in obmejna področja ter iz sredstev krajevnih skupnsoti.

Kot poudarjajo v soboški občini, je ravno od uspešnosti referenduma v marisčem odvisna usoda obsežnega projekta Goričko, ki zajema tudi ureditev najbolj perečega problema, to je prometnih povezav. To velja tudi za šolske objekte, saj so jih zaradi pomanjkanja denarja prenesli še iz starega referendumskega programa. Po novem naj bi v prihodnjih petih letih zgradili telovadnico pri OŠ Bakovci, telovadnico s kuhinjo in večnamenskim prostorom pri OŠ Bogojina, kuhinjo z jedilnico, knjižnico ter učilnico za tehnični pouk na OŠ Cankova, telovadnico, jedilnico in učilnico za gospodinjski pouk na OŠ Grad ter dograditev OŠ Karel Destovnik-Kajuh v Murski Soboti. Od skupne vrednosti nad 77 milijonov dinarjev bi z občinskim samoprispevkom lahko zagotovili le slabo polovico ali natančneje nekaj čez 32,3 milijona dinarjev. Razliko bi pokrili z združenimi sredstvi iz dohodka, soudeležbo krajevnih skupnosti, nekaj denarja pa bi priteklo iz republiškega proračuna za izobraževanje. Največ spotike pa je bil doslej deležen predlog za zidavo nove Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti, ki ji prav zaradi neurejenih prostorskih problemov menda »bije zadnja ura«, v nevarnosti pa je tudi njena matičnost. Gre za 3175 kvadratnih metrov površine in za vrednost čez 90,8 milijona dinarjev. Tudi zanjo bi z občinskim samoprispevkom zbrali nekaj nad 32,3 milijona dinarjev, ostalo pa iz združenih sredstev iz dohodka in s pomočjo republiškega kulturnega proračuna.

Gornja Radgona: 60 ODSTOTKOV ZA KRAJEVNE POTREBE

Tudi v radgonski občini, kjer se referendumski program izteče konec februarja, so smelo začrtali cilje v naslednjem srednjeročnem obdobju. Dobro se namreč zavedajo, da za boljše in bogatejše življenje občanov ostaja še vedno kot osnovni vir sredstev samoprispevek. Kot nam je povedala pomočnica načelnika oddelka za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj Janja Brumen, so s pomočjo občinskega samoprispevka zgrajeni številni objekti in ceste skupnega pomena, ki jih sicer v občini ne bi mogli nikakor zgraditi ali pa bi bilo to možno šele v daljšem časovnem razdobju. Zato so se odločili, da v obdobju 1991—1995 namenijo 40 odstotkov zbranega denarja v prvi vrsti za naložbe, ki so bile opredeljene že v prejšnjem referendumskem programu, pa iz objektivnih razlogov niso bile uresničene, 60 odstotkov teh sredstev pa bo usmerjeno v reševanje najbolj perečih problemov v krajevnih skupnostih, ki imajo širši občinski pomen.

Računajo, da bodo v naslednjih petih letih z občinskim samoprispevkom zbrali 33,2 milijona dinarjev, kar predstavlja v celotni strukturi potrebnih sredstev 43,1 odstotek. Razliko do 76,9 milijona dinarjev bi pokrili z občinskim proračunom, republiškimi viri, sredstvi krajevnih skupnosti in združeno amortizacijo. Sicer pa bi v nov referendumski program radi zajeli drugo etapo gradnje OŠ Stogovci, prizidek in nadzidavo učilnic pri OŠ Apače, prizidek pri OŠ Kapela in izdelavo načrtov za prizidek pri OŠ Negova. Poleg tega bi sofinancirali gradnjo občinske knjižnice v Gornji Radgoni, velikosti 991 kvadratih metrov (vrednost je 23,9 milijona dinarjev), raziskave in študije za oskrbo z vodo v celotni občini ter raziskave in študije za ureditev odlagališča odpadkov. S krajevnimi programi občinskega pomena pa bi obnovili komunalne objekte, pločnike, ceste in mrliško večnamensko dvorano v Radencih, uredili pokopališče na Kapeli ter asfaltirali vrsto lokalnih cest v KS Spodnji Ivanjci, Negova in Spodnja Ščavnica, kjer bi, podobno kot v KS Črešnjevci razširili vodovod.

Ljutomer: PRVI NA REFERENDUM

Odločitev o razpisu referenduma, kakor tudi program občinskega samoprispevka so v občini Ljutomer že sprejeli. Ali se bodo občani še enkrat odločili za solidarnostni način zbiranja sredstev in sofinanciranja najnujnejših potreb v šolstvu ter cestni dejavnosti, naj bi bilo znano **17. marca**. Takrat se bo o tem odločalo okrog 14.000 volilcev. Na zborih občanov, ki so potekali v januarju, nikjer niso bili izrecno proti. Kot je to običajno, pa ni šlo brez dodatnih predlogov in ponekod tudi do izsiljevanj. To se je zgodilo tudi na zadnjem skupnem zasedanju vseh treh zborov občinske skupščine (pretekli četrtek). Delegacija krajevne skupnosti Cezanjevci je podala amamdma, in sicer naj se iz programa izloči asfaltiranje ceste Cezanjevci — občinska meja (z občino Ormož), namesto tega pa vključi cesta Cezanjevci — Lukavci, kamor jih vodi najbližja pot proti Murski Soboti, Radencem in drugam. Dopolnilo ni bilo sprejeto. Prav tako so zavrnili predlog KS Križevci, da jim »pripada« 2,6 in ne le 1,8 kilometra novega asfalta.

Program sicer predvideva, da bodo v občini Ljutomer asfaltirali s samoprispevkom in drugimi viri (tudi republiška sredstva za demografsko ogrožena območja, občinski proračun in 20-odstotna udeležba KS) **28,4 kilometra občinskih cest**. Vključene so vse krajevne skupnosti.

Z referendumskim programom pa nameravajo tudi **dokončati OŠ Ivana Cankarja v Ljutomeru** (centralno ogrevanje s kotlovnico, podi, sanitarije, okolje in oprema za telovadnico) in zgraditi **novo osnovno šolo z dvema oddelkoma vrtca v Bučkovcih**, ki ima sedaj najslabše razmere za delo. Oboje je tudi dolg iz sedanjega referendumskega programa. Slišati je bilo predlog, da bi na referendumu glasovali ločeno — za ceste in šolstvo. Izid bi bil znan že vnaprej. Toda, ali bi bilo moralno in pošteno, da bi sedaj, ko so povsod drugje že uredili šole, Bučkovci izpadli? Oni pa so morali in bili pripravljeni kar 15 let oddvajati denar za druge! Med možnimi viri za financiranje teh del si obetajo tudi znaten delež (skoraj 5 milijonov dinarjev) od prodaje šolskih objektov, ki niso več v funkciji vzgoje in izobraževanja (Vučja vas, Stara Cesta, Logarovci idr.). In prav je, da se vrne šolstvu, kar je bilo šolskega.

Lendava: NAJVEČ ZA ŠOLSTVO IN TELEFONIJO

Skoraj neverjetno se sliši, da v lendavski občini tako rekoč ni potreb, da bi občinski samoprispevek namenjali za posodabljanje (občinskih) cest. Program na tem področju so namreč že v celoti uresničili. Prav tako nimajo potreb po novih otroških vrtcih, in tudi šolske stavbe so dokaj solidne. Skoraj vse so bile zgrajene v zadnjih 40 letih. Ali je potemtakem še naprej potreben občinski samoprispevek? Ko so o tem vprašanju govorili na zborih krajanov konec meseca decembra, so bili ponekod tudi pomisleki, večinsko mnenje pa je bilo kljub vsemu na strani novega referenduma. Slika družbenega razvoja vendar ni tako ugodna, kot se zdi na prvi pogled. Tako so v **šolstvu** še vedno neuresničeni načrti o zgraditvi 2. faze učno-vzgojnih prostorov in telovadnice pri OŠ Črenšovci ter telovadnic pri osemletkah v Dobrovniku in na Srednji Bistrici. To so tudi referendumski »dolgovi«, obenem pa realne potrebe. Skupna vrednost objektov, ki jih je potrebno zgraditi, je znašala po novembrskih cenah okrog 23.124.000 dinarjev. Krajevne skupnosti bodo morale zagotoviti 10-odstotni delež, drugi viri pa bodo občinski samoprispevek, republiški proračun, združena amortizacijska sredstva šol in sredstva za šolstvo narodnosti (Dobrovnik).

Dokaj neugodno stanje je tudi glede **telefonije** v občini. Zato bi bil samoprispevek potreben za sofinanciranje medkrajevne kabelske povezave Lendava (Suha terma) — Pince ter za razširitev telefonskih central v Lendavi (za 1.000 priključkov), Turnišču (400), Črenšovcih (300) in v Dobrovniku (200).

Nadalje računajo, da bi s samoprispevkom sofinancirali **nalaganje in odvoz smeti z neurejenih, divjih odlagališč**, ki jih je vse preveč.

Nič manj oziroma še bolj zahteven program jih čaka v zvezi z **oskrbo z zdravo pitno vodo, čistilno napravo v Lendavi** in zgraditvijo kulturnega doma v Lendavi.

Po besedah predsednika novega referendumskega odbora Emila Bukovca naj bi padla odločitev o razpisu referenduma marca, aprila pa bi izvedli neposredno glasovanje na terenu. Večinsko javno mnenje je pozitivno.

Koliko bomo prispevali?

Vsak dinar, ki ga bomo zbrali s samoprispevkom, naj bi se oplemenitil z 1,5 dinarja iz drugih virov. To je osnovno načelo solidarnostnega zbiranja denarja za naložbe, ki jih predvideva refrendumski program. In kakšne naj bi bile prispevne stopnje? O tem so že sprejeli končen sklep v občini Ljutomer, drugje pa gre le za osnutke. Sicer pa naj bi v vseh pomurskih občinah zbirali zaposleni 1% od neto OD in prav toliko tudi upokojenci. Za zasebnika v soboški in ljutomerski občini naj bi bila prispevna stopnja 1%, v radgonski in lendavski pa 1,5%; za kmetovalce je v ljutomerski, soboški in radgonski občini predvidena stopnja 2,5%, v lendavski 2% od katastrskega dohodka; zdomci iz radgonske in soboške občine naj bi prispevali 2%, zdomci iz lendavske 1,5%, zdomci iz ljutomerske pa 1% od povprečnega neto OD zaposlenih v gospodarstvu Republike Slovenije za preteklo leto.

Nikjer torej ne gre za bistvene spremembe v primerjavi z dosedanjim samoprispevkom, vprašanje pa je, kaj bo to pomenilo glede na nov davčni sistem.

MILAN JERŠE
JOŽE GRAJ

SAMOPRISPEVKI ZMANJŠUJEJO DAVKE

Če smo v naši aktualni temi pred tednom dni ugotavljali, da je nova davčna zakonodaja precej bolj ostra, saj bo prizadela skorajda slehernega posameznika, poleg tega pa je tudi močno centralizirana, saj se večina davkov steka v republiško blagajno, pa prinaša nekaj pozitivnih sprememb pri plačevanju samoprispevkov. Prednost je v tem, da se plačani samoprispevki odštevajo od osnove za dohodnino (tudi čez omejeno 10-odstotno znižanje), ta sredstva pa ostajajo tam, kjer so vplačana. Ob upoštevanju te olajšave lahko ugotovimo, da plačnik samoprispevka prihrani del sredstev, s tem pa se mu zmanjša tudi dejanska višina samoprispevka. Povedano drugače to pomeni, da se tistemu, ki mu osnova za dohodnino znaša do 60.000 dinarjev, dohodnina zmanjša za 19 odstotkov plačanega samoprispevka, tistemu z dohodnino nad 60.000 dinarjev za 28 odstotkov, nad 120.000 dinarjev za 35 odstotkov, nad 240.000 dinarjev za 40 odstotkov in tistemu, katerega osnova za dohodnino presega 480.000 dinarjev, se dohodnina zmanjša za 45 odstotkov plačanega samoprispevka. Ali še konkretneje: če je ob 2-odstotnem samoprispevku posameznik plačal med letom 3.000 dinarjev, se mu dohodnina na ta račun zmanjša za 1.050 dinarjev.

Ł. K.

Koliko so zbrali zaposleni in kmetje?

V soboški občini so zbrali zanimive podatke o tem, koliko denarja se je v obdobju 1986—1990 zagotovilo z občinskim samoprispevkom. To je zelo pomembno z vidika solidarnosti, da ob sprejemanju četrtega samoprispevka, stari se izteka 28. februarja 1991, ne bi bilo morebitnih pomislekov ali neutemeljenih govoric. V celotnem znesku odpade na zbrana sredstva iz osebnih dohodkov kar 95,9 odstotka, iz obrti 1,9 odstotka, iz katastrskega dohodka iz prispevkov zdomcev pa po 1,1 odstotek.

Kaj menijo občani?

SILVIJ PODLESEK iz Murske Sobote: Referendum za podaljšanje občinskega samoprispevka v naslednjih petih letih je gotovo ena od pomembnih oblik solidarnosti. Zavedati se moramo, da je brez samoprispevka nemogoče zgraditi številnih šolskih objektov in cest, predvsem na manj razvitem območju Goričkega, pa tudi knjižnice v Murski Soboti. Ker bo na ta način možno dobiti tudi potreben delež sredstev iz republiških virov, ne kaže dvomiti v smiselnost tokratnega občinskega samoprispevka. Le tako bomo lahko kaj naredili, saj so apetiti po gradnji novih cest in razširitvi referendumskega programa res veliki, možnosti pa omejene.

JOŽE TOPLAK iz Kobilščaka pri Kapeli: Zavedam se, da je v krajevnih skupnostih veliko želja in potreb, predvsem po cestah in drugih objektih, ki so širšega družbenega pomena. Zato se pojavljajo vsakršne dileme, kako bi ta referendumski program, ki je nedvomno ambiciozno zastavljen, lahko v celoti uresničili. Pred očmi moramo imeti težavne gospodarske razmere, ko na voljo ni dovolj denarja, zato je treba iskati vedno nove vire tako obsežnega financiranja cestnih, komunalnih in drugih objektov. Pred nami je tudi nov davčni sistem, ob tem pa tudi določene olajšave, ki naj bi našemu področju vendarle prinesle več koristi. Menim, da je treba samoprispevek podpreti.

FRANC MLINARIČ, Odranci: »Osebno sem za to, da podaljšamo občinski referendumski program, saj tako lahko pričakujemo, da se bo v naših krajih kaj naredilo. Enkrat so na vrsti ene, potem druge krajevne skupnosti. Dolg do vseh še ni rešen, zato ne bi bilo prav, če bi zdaj pustili nekatere na cedilu. Pri nas si obetamo od referendumskega programa razširitev telefonije in v ta namen že vodimo akcijo, torej nekoliko prehitevamo občinski program. Sicer pa pričakujemo, da bodo v Črenšovcih čimprej razširili avtomatsko telefonsko centralo za 300 novih priključkov. Nanje računamo seveda tudi v Odrancih.«

MATIJA KAVČIČ, Cezanjevci: »Sedaj, ko je pred nami nov referendumski program, se sprašujemo, zakaj je tako velik interes občine, da ima prednost pri modernizaciji cest povezava z ormoško občino. Mi sicer podpiramo tudi to, vendar je naš večji interes, da pride v program asfaltiranje ceste Cezanjevci—Lukavci—Križevci pri Ljutomeru.

Potrebno je tudi razčistiti, kakšna bo usoda družbenega dogovora o pospeševanju manj razvitih območij v občini. Ne zdi se nam realno, da bi bila odslej nerazvita le KS Bučkovci. O tem moramo vsi razpravljati in določiti kriterije za nerazvitost.«

MURSKA SOBOTA

Poenotene učiteljske plače

Plače so vsekakor hudo občutljiva stvar. Najbolj hudo pa je, da se dogaja, da ljudje za enako delo prejemajo različno plačilo. Če gre za podjetja, ki se s svojim delom uveljavljajo na tržišču in pri tem dosegajo različne poslovne učinke, je to seveda razumljivo. Drugače pa je glede družbenih dejavnosti, kot je, denimo, šolstvo. Tu pa je prav čudno, kako lahko imajo šole različna merila oziroma različno vrednost točk za učiteljske plače. V Avstriji so osnove izenačene do groša natančno, pa naj gre za kakšno podružnično šolo v Podjuni ali v glavnem avstrijskem mestu Dunaju. Tudi v občini Murska Sobota so letos naredili carski rez na tem področju. Naredila ga je občinska vlada, ki ima tudi v rokah škarje in platno, kar se tiče financiranja osnovnega šolstva. Sklenila je, da morajo vse šole izenačiti vrednost bruto točke pri vseh delavcih, upošteva pa se naj najvišja možna vrednost. In tako so morali delati že pri januarskih plačah, zato je bilo treba ponekod tudi znižati osebne dohodke, in sicer na tistih šolah, ki so jih v decembru dvignile nad dogovorjene odstotke. Prav tako so morali vsi uskladiti vrenotenje delovnih izkušenj (na vsako leto delovne dobe 0,5 % na osnovo) ter poenotiti osnove za izračun bolniške in za nego bolnega družinskega člana (osnova je v obeh primerih 100 %). Razlike so bile tudi med plačami vzgojiteljskega kadra glede na to, ali so vrtci v sestavi osnovnih šol (povsod, razen v M. Soboti) ali pa samostojne enote.

Vsekakor je prav, da se razlike odpravljajo. Prihodnji korak pa bi moral biti naravnan tako, da bi kljub vsemu lahko dodatno spodbujali tiste učitelje in vzgojitelje, ki dajo od sebe več kot drugi. Nova zakonodaja, ki se obeta, bo te možnosti, kot kaže, tudi prinesla. V občini Murska Sobota med drugim razmišljajo, da bodo ustanovili skupen vzgojno-izobraževalni zavod, medtem pa je že začel delati skupen računovodski servis.

NEZMOŽNOST PRILAGAJANJA JE TRGOVSKA BOLEZEN

Pomurskim trgovcem (vsaj večini) bi moral nekdo razložiti, kaj je podjetništvo in borba za kupca. Kratkemu tečaju o osnovah podjetniškega obnašanja in prilagajanju trgu pa bi morali prisluhniti vsi zaposleni, ne le direktorji. Vsak posamezni trgovec, poslovodja ali vodja enote bi lahko s svojim delom brez prevelikega fizičnega napora pripomogel k izboljšanju prodaje.

Ne nameravam prek časopisa opraviti hitrega tečaja za trgovce, saj za to nisem niti poklicana niti usposobljena. Imam pa pravico in dolžnost, da zapišem opaženo — pa če vam je všeč ali ne. Splošna ocena: še vedno smo navajeni, da se izgovarjamo na druge, ta lastnost pa pride posebno do izraza pri opravljanju dolžnosti. Nočemo povedati svojega mnenja, kaj šele, da bi poskušali uresničiti ideje, za katere smo prepričani, da so dobre. Seveda, ko pa vas vodilni že pri prvem poskusu zatrejo, namesto da bi vas spodbujali, kaj šele, da bi vas za idejo ali trud nagradili. Tako je tudi v trgovski dejavnosti!

Ali se potem čudite, če trgovci kar stojijo za pultom, zrejo skozi vas in že na razdalji nekaj metrov vprašajo kot stroj »želite prosim«. In če želenega ni na dosegu roke, vas enostavno zavrnejo: tega pa nimamo. Ne potrudijo se niti, da bi povprašali v skladišče, če imajo mogoče še kaj v zalogi, kaj šele, da bi naročili želeni izdelek pri izdelovalcu. Pa bi bilo vse to mogoče z malo dobre volje.

Opažamo tudi, da je trgovcev še vedno preveč (glede na število kupcev). Prodaja v pomurskih trgovinah se je v letu 1990 katastrofalno zmanjšala, manj v prodajalnah z živili, bolj v trgovinah s tekstilnim blagom. Ste mogoče opazili, da bi v kakšni trgovini zmanjšali število trgovcev, zaprli trgovino ali spremenili vrsto ponudbe? Izjeme potrjujejo pravilo.

Do primerjav z Avstrijo čutim že pravi odpor, kljub temu pa se moram tudi tokrat zateči k temu načinu prepričevanja. Že zaradi tega, ker so nam trgovine v enem največjih in najstarejših avstrijskih trgovskih središč tako blizu, tako domače, da bi jih lahko v teh minulih letih množičnega nakupovanja vsaj malo posnemali.

Lani so avstrijske trgovine doživele pravi »bum«. Zasluga za to gre seveda Markovičevim ukrepom, konvertibilnosti dinarja, možnosti prostega nakupa deviz in pretiravanju s cenami v naših trgovinah. Avstrijski trgovci so znali izkoristiti priložnost in so se kaj hitro založili z vsem, kar je bilo iskano, to pa ni bila le kava kot prejšnja leta. Mnogi Pomurci, ki so obvladali nemški jezik in ostali doma brez zaposlitve, so kar čez noč dobili dobro plačano delo trgovcev ali čistilcev. Tudi naš radio in časopis sta bila deležna reklamiranja avstrijskih trgovcev.

Vse za šiling!

In potem je prišel 27. december 1990, pa 1. januar 1991. Deviz več ni bilo mogoče dobiti, na črnem trgu boste zanje odšteli dvakrat več kot pa je določena uradna vrednost, nekatere cene v naših trgovinah so se zaradi manjšega prometnega davka znižale (ali bi se morale) in vsak trikrat premisli, če si bo sok ali kavo kupil v Avstriji ali pa uvoženo kar v domači trgovini.

Trgovine v Avstriji so se naenkrat spraznile, kar čez noč so Pomurci ostali brez dobre zaposlitve in dobrega plačila.

In kaj počnejo naši trgovci? So mogoče vsaj malo pomislili, da je sedaj spet vrsta na njih, da bo potrebno stopiti do avstrijskih sredstev obveščanja in seznaniti varčne Avstrijce, kaj ponujajo. Zaenkrat bi bilo že dovolj, če bi v trgovinah napisali obvestilo v nemškem jeziku, da imamo zelo ugodne cene žganih pijač, pa da vračamo prometni davek . . . Se bo kdo spomnil tudi tega?

Bernarda B. Peček

Kakšne občine poslej?

Lokalna samouprava je v osnutku nove slovenske ustave doživela številne pripombe. Medtem ko so avtorji delovnega besedila novega ustavnega dokumenta izhajali iz tega, da ni treba vnaprej natančno določati regionalne delitve Slovenije, bi lahko bistvo teh pripomb strnili v misel, da mora ustava več in konkretneje govoriti o lokalni samoupravi. Nedvomno je strah pred preveliko centralizacijo urejanja zadev na republiški ravni zelo očiten, zato je slišati mnenja, ki se zavzemajo za nadaljnji mnogosrediščni razvoj Republike Slovenije. Zagotovilo za to naj bi bil dvodomen parlament in oblikovanje vmesnega člena med republiko in bodočo (malo) občino. Ta vmesni člen naj bi bile regije kot upravnopolitične enote ali širše enote lokalne samouprave.

Na dan čedalje bolj prihajajo zahteve po jasnejši določitvi meril za oblikovanje novih občin in utemeljitve, kakšen je cilj zamenjave dosedanjega komunalnega sistema. Mnogokje namreč svarijo pred neracionalnostjo in neučinkovitostjo majhnih občin, pred pretirano drobitvijo Slovenije, hkrati pa sprašujejo, kakšen aparat bo potreben novi občini. Po novem naj bi imeli tri tipe občin: navadno, mestno in mesto Ljubljana, ki naj ima poseben pravni status, saj gre za glavno mesto. Ker imata tak poseben status tudi Zagreb in Beograd ter večina glavnih mest v drugih državah, tu ne bi smelo biti pomislekov.

Drugo pa je vprašanje lokalne samouprave, pri čemer ne kaže prezreti tudi vloge krajevnih skupnosti, ki so bile v preteklosti pomemben povezovalni dejavnik ljudi na določenem območju. Vedeti pa je treba, da je v načrtovanem sistemu občina kot temeljna oblika lokalne samouprave predvidena v manjšem obsegu od današnje. Tako bodo poleg občine možne še druge oblike oziroma enote lokalne samouprave. Po novem bi območje občine obsegalo naselje ali več naselij, ki so povezana s skupnimi potrebami in interesi prebivalcev. Občina naj bi se ustanovila z zakonom, toda po referendumu, s katerim je treba ugotoviti voljo prebivalcev.

Precej je bilo tudi pobud, da bi v novi ustavi vsaj načeloma ali primerno našteli pristojnosti občine. Zaenkrat naj bi opredelili samo univerzalno pristojnost občine v javnih zadevah lokalnega pomena. Nesporna je pravzaprav le pristojnost občine na komunalnem področju, medtem ko na primer urbanistično načrtovanje vsekakor ni stvar vsake občine. Občina naj bi torej opravljala vse javne zadeve lokalnega pomena, razen tistih, ki so po ustavi ali zakonih v pristojnosti države. Drugi tip občine naj bi bila mestna, s katero naj bi odpravili dosedanjo enotipskost občine. Ta naj bi poleg svojih nalog opravljala še republiške, ki zadevajo razvoj mest.

Seveda obstaja še vrsta dilem, predvsem glede financiranja ter natančne razmejitve med pristojnostmi države in občine, v ospredje pa sili tudi vprašanje občinske lastnine in regionalizacije Slovenije. Marsikaj od tega bo moralo dobiti dokončni odgovor v zakonu o občinah, ki pa se ne bo mogel izogniti vsebini razprav o morebitnem drugem zboru v slovenskem parlamentu.

Milan Jerše

STANOVANJSKI ZAKON

DOBRO ŠČITI STANOVALCE

Sedaj, ko je stanovanjski zakon dozorel v osnutku in je pripravljen predlog za njegov sprejem, lahko novost predstavimo javnosti.

Večino stanovalcev seveda najbolj zanima, ali jih bo po sklenitvi najemne pogodbe oziroma z izgubo stanovanjske pravice lastnik lahko izselil, ko ga bo volja. Toda predlagani stanovanjski zakon še vedno močno ščiti najemnika. Najemne pogodbe se bodo podpisovale za nedoločen čas, lastnik pa jih ne sme razveljaviti ali preklicati brez vzroka. Lahko pa jo najemnik, ne da bi navajal vzrok. Lastnik lahko odpove najemno pogodbo iz naslednjih krivdnih razlogov (65. člen zakona osnutka): če uporablja najemnik ali osebe, ki z njim stanujejo, stanovanje v nasprotju z zakonom in najemno pogodbo, če najemnik ali osebe, ki z njim stanujejo, z načinom uporabe stanovanja povzročajo škodo na stanovanju ali skupnih prostorih, delih, objektih in napravah, če najemnik ne plača najemnine in stroškov, ki se plačujejo poleg najemnine, če najemnik in osebe, ki stanujejo z njim, z načinom uporabe stanovanja motijo druge stanovalce, če dela spremembe v opremi brez soglasja, če zamenja najeto stanovanje ter ga izdaja podnajemnikom ali če stanovanje uporablja poleg najemnika še oseba, ki ni navedena v najemni pogodbi.

Lastnik stanovanja je tudi dolžan ponovno podpisati najemno pogodbo, če je najemnik umrl ali se zaradi razveze odselil, ostali pa so ožji družinski člani.

Še naprej bo ostal sklad socialnih stanovanj v občini, po osnutku zakona pa občina lahko odpove najemno pogodbo, če najemnik socialnega stanovanja izgubi status socialnega upravičenca. Vendar mu je dolžna dati drugo primerno stanovanje.

Morda je najpomembnejša novost stanovanjskega zakona ugodnost za nakup stanovanja.

Imetniki stanovanjske pravice imajo ob nakupu stanovanja 30-odstotni popust od vrednosti stanovanja, ki jo zmanjšajo za lastninski delež oziroma soudeležbo. Najmanj 15 odstotkov vrednosti mora plačati v 60 dneh, preostalo pa v dvajsetih letih, vendar pa mora obrok odplačila ohraniti realno vrednost.

Občina, republika ali druge pravne osebe so dolžne stanovanje prodati na zahtevo stanovalca oziroma imetnika stanovanjske pravice, to pa ne velja za podjetja. A če se že odločajo za to, imajo stanovalci prav take ugodnosti.

Majda Horvat

S STANOVANJI SE ZAČENJA

Stanovalci v družbenih stanovanjih, podjetja, občine in še kdo se v času, ko je stanovanjski zakon toliko dozorel, da je pripravljen za sprejem, išče v njem. Nekateri ga proučujejo, ker jih prizadeva neposredno, drugi, podjetni, pa so v njem že zaznali enkratno priložnost za obračanje kapitala.

Moramo pa priznati, da je zakon zelo spretno sestavljen. Z njim so lahko zadovoljni stanovalci ali sedaj še imetniki stanovanjske pravice, ki stanovanja ne bodo kupili, saj jih dobro ščiti pred bodočimi lastniki stanovanj, potem tisti, ki si stanovanje mislijo kupiti, ker omogoča ugoden nakup, predvsem možnost obročnega odplačevanja — to je nekoliko ugodneje od kreditnega odplačevanja. Proces privatizacije na stanovanjskem področju pa je itak odobravan s strani novih družbenih procesov, nanj, predvsem pa na možnost odprodaje stanovanj, pa računajo tudi zdesetkana podjetja. Zanje in sploh za vsa podjetja so do sedaj stanovanja pomenila mrtev kapital. Novi zakon pa bo predvsem spodbudil pretok denarja oziroma obračanje kapitala. Na to se že pripravljajo nekatere banke. Odkupile bodo določeno število stanovanj, stanovalec pa bo v stanovanju lahko ostal, vendar novemu lastniku plačeval najemnino. In ker poznavalci domnevajo, da se bo zaradi sprememb v prihodnje manj gradilo, bodo čez čas stanovanja lahko dobila drugo, tržno vrednost, ob tem, da bo zakonodaja še do določene mere ščitila stanovalca.

Stanovanjski zakon je torej kar ukrojen po meri več akterjev, ki z njim stopajo na plan, predvsem pa bodo zaradi ugodne prodaje lahko veliko pridobili spretni, podjetniki in tisti z vsaj nekaj kapitala. Le tistim, ki so desetletje in več plačevali stanarino ter od plače prispevke za stanovanjski sklad, pa si tokrat ne bodo mogli kupiti stanovanja, v katerem živijo, ostaja grenko spoznanje, da bo nekdo drug postal lastnik tistega, za kar so posredno skorajda vse življenje sami prispevali.

Majda Horvat

IZOGIBAJO SE NAS!

Napovedi za letošnjo turistično sezono v Jugoslaviji in tudi v Sloveniji so zelo neugodne, natančneje povedano — tako slabih napovedi še ni bilo. Kako resnične so, bodo kmalu čutili tudi hotelirji, nekateri pa se že ves februar srečujejo z odpovedmi rezervacij. Predstavnik Turistične zveze Jugoslavije v Frankfurtu Leopold Perc je potrdil podatke 20 najpomembnejših nemških agencij, ki poslujejo z Jugoslavijo: prodaja turističnih aranžmajev v Jugoslaviji v prvih 45 dneh letošnjega leta je bila povprečno za 60 do 65 odstotkov manjša od pričakovane. Nekoliko manjšo škodo naj bi utrpeli turistični kraji v Sloveniji, Istri in Kvarnerju, torej tisti, ki so bližje meji.

To pa povsem ne drži. Še vedno namreč ni urejena prodaja turistične Slovenije, propaganda v sredstvih javnega obveščanja v tujini, ki bi zanikala ustrahovalne članke o razmerah v Jugoslaviji in nevarnostih, ki prežijo na tujce. Pravzaprav to ni klasična propaganda, to je predstavitev resničnega položaja Slovenije. Toda kaj takega se ne zgodi. Zakaj? Ker se ne ve, kdo bi moral za to poskrbeti in ker ni denarja! Dnevi minevajo, turisti pa se odločajo za druga zdravilišča. Kajti Jugoslavija je Jugoslavija, pa če je na severu ali na jugu — tako so prebrali!

Poglejmo še en konkreten dokaz nezanimanja za Jugoslavijo, in sicer odlomek iz poročila s sejma Ferienmesse na Dunaju konec januarja 1991: »Sejem je potekal v času krize v Jugoslaviji in vojne v zalivu, skratka, ob zelo nepravem času. Zanimanje za Jugoslavijo je bilo minimalno. Naj navedem podatek, ki so nam ga dali jugoslovanski turistični operatorji (Adria Dunaj, Jugotour Dunaj, Inatours Salzburg), da od 22. do 26. januarja 1991 ni bilo nobenega zanimanja za Jugoslavijo, nobenega telefonskega klica ali obiska v poslovalnici. Nekaj rezervacij, ki so bile, so v tistem času preklicali. V enakem obdobju lani pa so imeli dnevno okrog 150 rezervacij. Na sejmu so obiskovalci sicer jemali prospekte in kataloge. To pomeni, da če se bo kriza v Jugoslaviji hitro in ugodno končala, lahko računamo na dober obisk avstrijskih turistov,« sta med drugim zapisala Sidonija Časar in Feri Gomboc v sejemskem poročilu.

Ta čas manjka predvsem organiziran nastop slovenskih turističnih delavcev v tujini, nekdo, ki bi poskrbel za pravilno obveščenost sosednjih držav o razmerah v Sloveniji. Dejstvo, da so v Pomurju zdravilišča le pol ure ali še manj oddaljena od mejnega prehoda, bi lahko bilo ta trenutek kar dobra vaba. Toda kaj, ko je ne znamo izkoristiti, ali pa se nam zdi škoda denarja za propagando v tujih medijih.

Bernarda B. Peček

ZDRAVILIŠČE MORAVSKE TOPLICE p. o.

- Predprodaja vstopnic.
- Bazen hotela Ajda odprt za zunanje kopalce od 8. do 21. ure (kopanje, fittnes, savna).

Moravske toplice vas pričakujejo!

REKLI SO . . .

»Pametna politika gradi na dolgi rok, zato krščanski demokrati v sedanjih težavnih gospodarskih razmerah nismo nestrpni, ker vemo, da bomo kot maratonci morali teči dolgo pot do končnega cilja. Če bodo krščanski demokrati še dalj časa na oblasti, obljubljam tudi boljše ceste.«

***Nace Polajnar**, predsednik kluba poslancev Slovenskih krščanskih demokratov*

— — —

»Če je prejšnja oblast marsikaj obljubljala, mora zdajšnja priti resnici do dna. Prepričan sem, da lahko le v okviru vladajoče koalicije Demosa odigramo svojo pozitivno vlogo. Moramo pa biti agresivni, tako z dobrimi idejami kot delom.«

***Ciril Pucko,** predsednik SO Lendava*

»V parlament je potrebno vnesti sveže ideje, če želimo, da predstavlja voljo volilcev. Ne sme nas motiti različnost, saj nas druži skupni cilj. Sicer pa so posamezne stranke v občinskem parlamentu tvorni dejavnik napredka.

***Andrej Gerenčer,** predsednik SO Murska Sobota*

— — —

»Spoštujmo različnost, pri čemer lahko kulturni dialog prinese novo kakovost v mladi državi. Oh različnostih imamo namreč skupne točke, ki nas povezujejo, zato je treba družno zaorati ledino.«

***Geza Farkaš,** predsednik Socialistične stranke v Murski Soboti*

Pripravil: Milan Jerše

Požara v gospodarstvu ne bomo pogasili s politiziranjem

V Pomurju smo na kovinskopredelovalno industrijo veliko stavili, vendar se je prav ta začela najprej podirati. Za IMP Panonijo, Tovarno logistične opreme, Gorenje Varstrojem, Tehnostrojem in drugimi se vrsta stečajnikov daljša in podjetja klonejo, kot bi se podirale domine. Ljudje pa na cesto oziroma na zavod za zaposlovanje.

Člani sindikata dejavnosti kovinske in elektroenergije iz Pomurje so minuli teden menili, da je položaj v teh dejavnostih vedno bolj brezupen.

Sindikalisti tožijo, da nimajo vstopa v parlament, kjer se kroji tudi usoda gospodarstva. Zakonodaja mu ni naklonjena in očitno se vladajoče strukture še premalo zavedajo, da brez uspešnega gospodarstva ne bo nič. Ne denarja, ne demokracije in ne zadovoljstva. Agonija v podjetjih in strah za delovna mesta vnašata nemir v življenje delavcev, ki ob skrbi za vsakdanji kruh svojih otrok, izgubljajo živce in tavajo od vrat do vrat. Zavodi za zaposlovanje in socialne pomoči se polnijo v Pomurju je že okoli šest tisoč brezposelnih, ki se nimajo kam dati. Novih delovnih mest enostavno ni. Vodilni pa ob vsem tem politiziranjem se ukvarjajo z zvezdo na zastavi ter podobnimi stvarmi. Sindikat kovinarjev zahteva odgovornost poslancev in vlade, pa najsi gre za občinsko ali republiško reven. V zboru združenega dela sedijo ljudje, ki so jih izvolili delavci, zato bi se morali potegovati zanje. Tako pa največkrat pozabljajo, koga zastopajo in njihovi volilci imajo vso pravico, da jih odpokličejo. Sicer pa bi se po besedah članov sindikata kovinarjev in predstavnikov elektroindustrije veljalo povezati s katero od strank, da bi tako vsaj posredno lahko prišli v skupščino.

Tako kot je, več ne more biti. Kako bo in ali vsa opozorila sindikalistov ne bodo zopet naletela na gluha ušesa, je že druga zgodba. Ta bo še toliko bolj zapletena, kolikor bolj si bodo različni sindikati metali polena pod noge, namesto da bi združili svoje moči za boj za pravice delavstva in položaj tistih, katerih organizacija so. Konkurenca je sicer dobrodošla tudi v sindikalizmu, katerega cilji so enaki ali vsaj podobni. Je pa tudi res, da noben sindikat ne more rešiti propadajočih podjetij, zagotavljati novih delovnih mest in podobno, vendar to sindikalisti sami dobro vejo.

Lidija Kosi

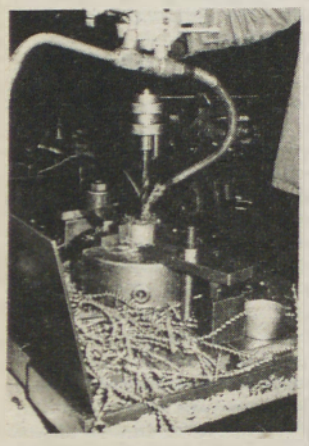

Kovinskopredlovalna industrija v Pomurju je prva zabredla v nepremagljive težave, iz katerih je tudi stečaji ne bodo rešili.

Foto: Nataša Juhnov

Elrad oddaja, a ne sprejema!

V Elradu v Gornji Radgoni imajo okrog 130 milijonov dinarjev neplačanih računov — Popolna ločitev Slovenije bi jim uničila prodajo — Nova sobna antena ni le kakovostna, ampak tudi lep okrasek.

V Elradu, ki se je po lanskoletnem plazu ločevanj in osamosvojitev ločil od matičnega podjetja Gorenje, je še vedno zaposlenih 1380 delavcev. V gornjeradgonski občini so bili med prvimi, ki so razburkali družbeno dogajanje z odpuščanjem delavcev — 140 jih je moralo iti na zavod za zaposlovanje. Zaposlenost bi sicer morali zmanjšati še za 5 odstotkov, vendar pa bodo to lahko uredili brez večjih stresov. Toda le pod pogojem, da bodo načrti uresničeni. V te načrte pa spada zagotovitev 130 milijonov dinarjev, kolikor so jim še dolžni kupci njihovih izdelkov, in pridobitev »finančne injekcije« v višini 3 milijone mark, ki jim jih obljublja minister Rejc.

»Nisem prerok, ne vem, kaj se bo zgodilo, če bi se načrt uresničil, bi vsi ti zaposleni ostali. Odvisno od trga. Če se bo v Jugoslaviji zelo zalomilo potem nas bo gotovo preveč, saj naše prodaje ni mogoče usmeriti na druge trge,« je dejal direktor Elrada mag. Ivo Vuk.

Gorenjeradgonsko podjetje, ki je znano predvsem po izdelovanju anten in v zadnjih letih montiranju kabelskega omrežja, verjetno ni osamljeno. Tudi številna druga podjetja se bojijo prehitre ločitve od južnega dela Jugoslavije. Eno je politika, drugo ekonomika. Kako naj v kratkem času preusmerijo svojo prodajo na drugi trg, saj imajo s svojimi izdelki v tujini, ki je nasičen s tovrstnim blagom, le malo možnosti. Od 25 do 27 odstotkov blaga prodajo v Srbiji, če pa bodo izgubili ta trg, bodo poleg tega verjetno še ob trg v Črni Gori, Makedoniji in delu Bosne in Hercegovine.

Mg. Ivo Vuk: »Nisem prerok . . .«

In kako izterjati neplačane račune?

»Mi iščemo razne načine, kako bi dobili plačilo, preko kompenzacij, koncesij in kaj vem česa še . . . Praktično se vračamo v naturalno gospodarstvo. Vzeti moraš neko blago, ki ga sicer ne bi potreboval, ga prodati nekomu drugemu, da dobiš plačilo. Trgi v Jugoslaviji se ne razlikujejo. Lani je bila na primer Srbija, čeprav tega ne bi nihče rekel, med boljšimi plačniki. Zdaj vemo, zakaj; ker so imeli denar, ki so si ga vzeli tam, kjer je pač bil. Zaenkrat pač delamo, saj je povpraševanje veliko. Le plačil ni. In zdaj si pred dilemo: dati blago, ali ne dati. Boš proizvajal in ne prodajal . . . Mi zdaj takole razmišljamo: če imaš terjatve, imaš vsaj koga terjati, če pa ne, pa niti na to ne moreš upati. Tveganje je vedno,« je dokaj realno razložil dejanske razmere, v katerih se je znašel Elrad, direktor mag. Ivo Vuk.

V tem predhodnem obdobju stečajev, borbe z likvidnostjo in ustanavljanja novih podjetij in mešanih družb, se gornjeradgonski Elrad še kar dobro drži. Zaenkrat! Če žiro račun ne bi bil »čist«, ne bi sploh dobili soglasja za preoblikovanje v delniško družbo. Resda še ni nobenega delničarja na obzorju, toda upajo, da se bodo časi spremenili in da jih bo kakšen »podjetnik« popeljal na zahodno tržišče. Družbeno podjetje Elrad se je konec leta 1990 preoblikovalo v delniško družbo ter ustanovilo pet družb z omejeno odgovornostjo: Elrad-Antene, Elrad-Kabli, Elrad-Profesionala, Elrad-Elektronika in Elrad-Orodja.

So tudi eni redkih, ki so do sedaj uspeli zaposlenim redno izplačati mesečne osebne dohodke. Resda z zamikom, namesto 15. dobijo v zadnjem času plačilo šele 25. v mesecu, vsoto pa le s težavo izbrskajo (direktor Vuk je rekel, da ga je prav sram povedati, da si morajo denar za plače sposojati celo na Komunali).

Bernarda B. Peček

V Elradu so lani namenili 2 milijona mark za naložbe, s katerimi so izboljšali izdelke in zmanjšali stroške. Razvili, predelali ali obnovili so okrog 300 izdelkov, sklopov, elementov. Eden izmed pomembnejših novih izdelkov, na katerega močno računajo, je tudi nova sobna antena, ki ni le tehnično izpolnjena, ampak ima tudi lepo obliko, ki bo okras vsakemu stanovanju. Avtorica nove oblike, ki je zmagala na natečaju, bo novo anteno predstavila tudi na svetovni razstavi oblikovanja v Ljubljani. Največja naložba, ki je vredna 4 milijone mark in je tik pred uresničitvijo, pa je nabava tehnologije za avtomatsko vlaganje elementov.

ZASEBNO PODJETNIŠTVO

KDO BO TO PLAČAL?

Ste že slišali, da obstoje v Pomurju: Elgrego, Proteks, Sinictrans, Rating, Carol, Remo, Sirs, Nova, Mitra, Deborah, Optim, Stiria, Atom, Profing, Brimag, Keting, Miarte, Triotehna . . .?

Čeprav smo navedli tuja imena, ki naj bi šla v uho, si upamo staviti, da le malo bralcev ve, kaj se skriva za temi imeni. In kaj neki bi si še mislili, če bi navedli še preostali 110 imen iz soboške, 58 imen iz radgonske, 41 iz lendavske in 37 imen iz ljutomerske občine? No, preostala so tudi »zveneča«, kar kaže na to, da ljudje, ki se »skrivajo« za njimi, imajo vsaj na videz določene ambicije. Gre seveda za tako imenovane družbe z omejeno odgovornostjo (bolj določeno povedano: jamstvo), ki so jih zlasti v lanskem letu na veliko ustanavljali občani. To jim je omogočil in jim še omogoča zakon o podjetjih, kajti ustanovni delež je še vedno 2000 dinarjev, kar je kapljica v morje v primerjavi s predpisanimi ustanovnimi deleži v zahodnih državah.

Iz številk, ki smo jih navedli, izhaja, da imamo v Pomurju blizu 300 zasebnih družb z omejeno odgovornostjo (d.o.o.). Ustanovljenih pa je veliko več, kajti eno je formalna ustanovitev (registracija na sodišču), drugo pa so nadaljnji postopki: pridobitev registerske številke od zavoda za statistiko, odprtje rednega žiro računa pri službi družbenega knjigovodstva, potem pa še odločbe občinskega upravnega organa, s katero se ugotovi, da so izpolnjeni pogoji glede tehnične opremljenosti, varstva pri delu, varstva za izboljšanje človekovega okolja in drugi, med katerimi je tudi ta, da se novopečeni podjetnik v zadnjih dveh letih ni ukvarjal z enako dejavnostjo v podjetju, kjer je (bil) zaposlen.

Do papirjev z vztrajnostjo ni težko priti. Spodobi se, da nekaj, kar je rojeno, zaživi. Tu pa so problemi, težave, čestokrat pa tudi nezainteresiranost. In ker je temu tako, je doslej le malo d.o.o. zadihalo s polnimi pljuči. Morda je vzrok za to tudi v tem, ker je le malo ustanovljenih zasebnih podjetij naravnano na proizvodnjo, velika večina je trgovskih, uvozno-izvoznih, največ pa je inženiringov (poskrbijo za vse, le plačati je treba). Precej podjetij so ustanovili tudi obrtniki, da bi preko svojih podjetij nabavljali surovine in osnovna sredstva brez plačila prometnega davka. Zdaj, ko so obrtniki izenačeni s pravnimi osebami, jim ta storitev podjetja ni več potrebna. Z ustanovitvijo d.o.o. tudi niso na boljšem zastran plačil računov. Dokler je bilo dolžniško-upniško razmerje (DUR) predpisano z zakonom (15 dni), dotlej jim je (obrtnikom-podjetnikom) nov status prišel prav, saj so nasproti svojim kupcem kot podjetje nastopali kot pravna oseba, ki ji je treba račun plačati v zakonskem roku. Ta obveznost pa ni veljala za obrtnike kot fizične osebe. Zdaj, ko se status obrtnika kot fizične osebe vse bolj izravnava s pravnimi osebami (podjetja), pa od takrat, ko čas poravnave računov ni več zakonsko določen, ampak je stvar dogovora, je drugače. Nazadnje naj še ugotovimo, da obrtnik kot fizična osebe prosto razpolaga z denarjem iz svoje dejavnsoti, zasebno podjetje pa posluje preko žiro računa in ga (podjetnika) kontrolira SDK.

No, vse prepreke, pomisleki in še kaj, pa niso glavni vzrok, da zasebna podjetja ne zažive v večjem obsegu. Glavni vzrok za to je, vsaj po našem mnenju, v tem, ker je večina ustanoviteljev računala na dobiček brez večjih finančnih vlaganj in človeških naprezanj. Eno je namreč svetovati in za to kasirati, drugo pa izdelovati in prodajati določen izdelek! Tako so mnogi, ki so ustanovili podjetja, ostali še naprej v »državni« službi: tistih par tisočakov za formalno ustanovitev d.o.o. pa so pozabili. Podjetniki pa so le!

Š. Sobočan

SOBOŠKA INDUSTRIJSKA CONA — Obrtniki in podjetniki ter oni, ki bi to radi postali, so se pritoževali, da ne morejo do ustreznih parcel za ureditev izdelavnih obratov. Potem pa so v Murski Soboti le določili zemljišča med Markišavsko cesto in Blagovnim centrom. Dolgo časa je kazalo, da jih bo težko prodati, pač zaradi cene, potem pa je stekło in 36 parcel v izmeri 7 do 30 arov, razen ene, je občinski sklad stavbnih zemljišč razprodal. Cene so bile (zaradi inflacije) v posameznih nakupovalnih obdobjih različne, a realne. Decembra je bilo treba za kvadratni meter komunalno opremljenega zemljišča odšteti 403 dinarje. V soboški obrtniški coni bodo različne storitvene in izdelavne dejavnosti, med njimi tudi zasebna tovarna nogavic. Sicer pa so prizadevanja za ureditev obrtne cone v Murski Soboti lahko za zgled občinam, recimo lendavski, kjer se tak projekt predolgo rojeva.

Foto: Š. S.

Žrtvovanje krovnega podjetja

V nekdanji Avtoradgoni ustanovili AR-Holding — Krovnemu podjetju grozi stečaj, ker ga bremenijo obveznosti vseh »hčera« — V odprto nezaposlenost le 20 delavcev.

»Mi imamo koncept AR že zastavljen. AR postaja pravi holding, v okviru katerega je pet družb že ustanovljenih, dve pa sta še v ustanavljanju. Normalno je, da se bodo znotraj tega sistema rojevale nove firme in umirale že obstoječe. Dejstvo in normalni tempo vsakega holdinga je, da začenja s tistimi dejavnostmi, za katere smatra, da je vanje možno in potrebno vložiti dobiček celotnega sistema in v tem programu zaposliti delavce iz holdinga. Pravzaprav je osnovni princip holdinga, da se bo dobiček usmerjal v dobičkonosne programe,« nam je razložil smisel ustanavljanja novih družb (in seveda ukinjanja starih) direktor AR-Holdinga Janez Rozman.

Kratkoročni cilj je seveda bolj razumljiv. Ker še vedno niso uspeli dobiti potrebnih 66 milijonov dinarjev za dokapitalizacijo, predvsem za plačilo kratkoročnih obveznosti, grozi sedanjemu krovnemu podjetju AR stečaj. Kako tudi ne, ko pa ima »na grbi« obveznosti in dolgove vseh »hčera« nekdanje Avtoradgone. Da ne bi bilo napačnega tolmačenja, raje navajamo besede Janeza Rozmana: »Mi smo z reorganizacijo 1. januarja 1991 omogočili, da AR posluje nemoteno. Gre za to, da smo družbam (AR-CONT, AR-BUS, AR-TRANSPORT, AR-TRGOVINA in AR-SERVISI, op. a.), ki imajo danes svoj žiro račun, omogočili, da so prerezale popkovino s krovnim podjetjem. Samostojne so v nabavi in prodaji, komercialni, imajo svoj plačilni promet. In ker so bile ustanovljene z idealno otvoritveno bilanco, se pravi da so vse dolgoročne naložbe in obratna sredstva imele pokrite s trajnim virom sredstev, katerih je sicer lastnik krovno podjetje, te družbe niso bile kratkoročno obremenjene. To pomeni, da imamo ta trenutek nemoteno poslovanje v družbah, tu pa je zaposlenih 950 delavcev.« Tako so torej v Avtoradgoni rešili družbe, v katerih je zaposlena večina delavcev. Breme in grehe iz preteklosti je prevzelo krovno podjetje — tako menda priporoča tudi strokovnjak v Gospodarskem vestniku in zato nimamo nobene pravice, da dvomimo v pravilnost teh ukrepov. Ali je to prevara upnikov? Janez Rozman odločno trdi, da ne. »Normalno je, da se ustanovijo hčere z zdravimi proizvodnimi programi brez kratkoročnih obremenitev, s tem da vse obremenitve ohrani krovno podjetje. V končni fazi so v bilanco krovnega podjetja tako ali tako všteti tudi njegovi deleži v družbah, tako da v najslabšem primeru, če pride do stečaja, upniki ne bodo izigrani, ker postanejo lastniki teh družb. Takšen je koncept reševanja današnjih družbenih podjetij!«

Direktor Janez Rozman, ki v teh časih »rojevanja« ni preveč priljubljen, predvsem ne pri tistih, ki so ostali brez zaposlitev, zanika tudi govorice, da bo ostala polovica delavcev brez dela. Z odprto nezaposlenostjo se bo srečalo kvečjemu 20 ljudi, ti bodo torej poslani na zavod za zaposlovanje. Že lani so ugotavljali, da je pri 1100 zaposlenih okrog 15 odstotkov viška. V teh mesecih je svoje naredila naravna fluktuacija, večino prezaposlenosti pa bodo poskušali rešiti na »dostojen« način. Tako naj bi skupaj z Radensko in Elradom vratarsko-čuvajsko službo prenesli na Varnost iz Maribora. Tudi delavce, ki se ukvarjajo s čiščenjem prostorov in okolice, naj bi prevzel podjetnik iz Gornje Radgone. Tretja skupina delavcev, ki se jih bodo rešili na ta način, so tovarniški gostinci (v dveh bifejih in štirih razdelilnicah malic). Prevzela naj bi jih družbena prehrana Radenske, ki je njihov dobavitelj malic. Na ta način bi izven Avtoradgone zaposlili 50 do 60 delavcev, okrog trideset pa bi jih vzele pod svoje okrilje družbe z omejeno odgovornostjo. V krovnem podjetju bi ostalo le okrog 50 delavcev, ki bi skrbeli za strateško vodenje financ, ekonomiko poslovanja, plansko-analitsko službo, kadrovsko in pravno službo ter za vzdrževanje energetskih objektov in infrastrukture.

Janez Rozman, direktor AR, je vse zarisal in napisal na belo tablo.

To bo torej »čisti holding«, kot je dejal direktor. Mi pa dodajamo: le, da bo tudi kaj čistega denarja!

Bernarda B. Peček

NATEČAJ ZA TISOČ NOVIH DELOVNIH MEST

Republiški zavod za zaposlovanje ter sekretariat za delo sta razpisala natečaj za tisoč delovnih mest. Na natečaju lahko sodelujejo tisti, ki bodo zagotavljali nova delovna mesta za brezposelne. Vlagatelj zahtevka za nova delovna mesta bo moral na območnih enotah vložiti dokumentacijo, v katerih predstavi dejavnost ter novi program (poslovni načrt s tržno in ekonomsko utemeljitvijo programa ali programske usmeritve), ki bi dal delo brezposelnim. Prav tako bi moral priložiti tudi opis delovnega mesta ter zahtevano izobrazbo, poklic in drugo. Na enotah zavoda bodo k vlogi poiskali brezposelne osebe, ki izpolnjujejo zahteve ter vse skupaj poslali na sedež Republiškega zavoda za zaposlovanje v Ljubljano.

O vlogah torej ne bodo odločali na enotah zavoda, ampak bo o njih na podlagi strokovnih mnenj odločal poseben odbor, ki ga bo imenovala republiška sekretarka za delo. Odbor pa bo posebej obravnaval tiste vloge, ki bi zaposlile presežne delavce (ki bodo v organizacijah opredeljeni, kot trajni presežki). V takih primerih le-ti nimajo pravice do tako imenovane kapitalizacije sredstev za denarno nadomestilo.

Če vlagatelj dobi odobrena sredstva za delovna mesta, bo moral z delavci skleniti delovno razmerje za nedoločen čas. To je namreč tudi osnovni namen natečaja, odpiranje novih delovnih mest za brezposelne.

Na soboški enoti zavoda že zbirajo prijave zainteresiranih. Tisti, ki bodo dobili pozitivne rešitve, pa več ne bodo mogli koristiti druga sredstva izvajanja aktivne politike zaposlovanja.

mh

NOVI REZERVOARJI

V lendavski Nafti se pripravljajo na gradnjo dveh novih rezervoarjev s prostornino po 5000 kubičnih metrov za naftne derivate. Gradnja je zaupana strojnemu sektorju, ki ima pri tem že izkušnje, in se bo predvidoma začela marca, do konca oktobra pa naj bi bil prvi rezervoar pripravljen za polnjenje. Ob rezervoarjih bodo zgradili še druge potrebne objekte, kot so črpališče in naprave za prečrpavanje. Dela financirajo iz republiških materihalih rezerv in Nafta Lendava.

jd

Svetovna banka bo vlagala v naše kmetijstvo

Na petdnevnem delovnem obisku v Sloveniji se je prejšnji teden mudila misija Svetovne banke za obnovo in razvoj, njen namen pa je bil, da pripravi predlog o možnostih sofinanciranja projektov iz kmetijstva v prihodnjem petletnem obdobju. Strokovnjaki svetovne banke, ki so prišli iz centra za investicije pri FAO v Rimu, so obiskali nekaj slovenskih kmetijskih zadrug in kombinatov, med njimi tudi Kmetijsko zadrugo Panonka v Murski Soboti.

Da je skupina strokovnjakov te banke obiskala Prekmurje, ni naključje, saj je to najbolj kmetijsko območje v Sloveniji in pripravljajo nekaj programov, ki naj bi jih sofinancirali s sredstvi te banke. V sadjarstvu načrtujejo dograditev hladilniško-predelovalnega centra v Puconcih in obnovo novih nasadov pri kmetih, v živinoreji pa bodo vlagali v kmetije, ki so usmerjene v govedorejo in prašičerejo. Za te programe bi v Kmetijski zadrugi Panonka potrebovali 240 milijonov dinarjev.

Predstavniki svetovne banke so se v Murski Soboti zanimali predvsem za organiziranost zadruge, za odnose med člani zadruge in zaposlenimi ter za članske deleže v zadrugi. Seveda ni manjkalo tudi vprašanj o dejavnostih zadruge in nadaljnjih razvojnih možnostih zasebnega kmetijstva na tem območju. Medtem, ko so se navduševali nad razvojem sadjarstva, ki se mu ponujajo tudi izvozne možnosti, pa so bili zaskrbljeni nad položajem v živinoreji, ki je zaradi cenovne politike in uvoza po njihovem mnenju lahko zelo ranljivo področje.

Misija svetovne banke je nato obiskala še nekaj kmetij, obisk v Sloveniji pa končala s pogovori na republiškem sekretariatu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Dodajmo še, da je Svetovna banka za obnovo in razvoj v letu 1980 Jugoslaviji že odobrila 12,4 milijona dinarjev za vlaganja v kmetijstvo, tokrat pa ji namenja 200 milijonov dolarjev. Kakšen delež bo od tega zneska dobila Slovenija, bo znano v juliju, ko bo misija te banke ponovno prišla v Jugoslavijo.

Ludvik Kovač

POKOJNINA KMETA, KI NI NITI ZA ŽEPNINO

Med upokojenske vrste postopoma vstopajo tudi kmetje, ki so bili določeno obdobje zavarovani po novem zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. 27/83). In ko nekateri dobijo prve izračune ali celo pokojnine, ne morejo verjeti, kako nizka je njihova pokojnina in da so velike razlike med pokojninami, ki jih prejemajo kmetje. Pa ne le zaradi različnih pogojev (osnov in delovne dobe) oziroma prispevkov posameznika v sklad, ampak zaradi razlik v načinu zavarovanja. Nakateri že ugotavljajo, da so lahko razlike prevelike in kar nepravične.

Na enoti Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Murski Soboti prejemajo pritožbe kmetov in ne da bi jih posebej šteli (jih je pa dosti), jih pošiljajo na obravnavo v Ljubljano. Kmetje, ki se pritožujejo, menijo, da je štiristo ali manj dinarjev premalo za preživetje.

Zgoraj omenjeni zakon je torej kmete obvezno zavaroval, dopustil pa je dve možnosti za zavarovanje: kmetje, ki so se zavarovali kot združeni in njihova osnova za izračun pokojnine (na podlagi te se določajo tudi prispevki) ni bila nižja od zneska najnižje pokojninske osnove za polno pokojninsko dobo (četrti razred), so se v pravicah izenačili z delavci. Vsi drugi, individualni kmetje ter družinski člani ali člani gospodinjstev (lahko tudi združeni kmetje) pa so se lahko zavarovali kot tako imenovani drugi kmetje, ki pa v pravicah iz zavarovanja niso enaki delavcem.

Razlika ob izračunu pokojnine enih in drugih zavarovanih kmetov pa je lahko precejšnja že samo zaradi različnega zavarovalniškega položaja.

Ob vsem pa se je treba spomniti na sprejeto zakonsko dopolnilo k pokojninskemu in invalidskemu zakonu. V skupščinskih klopeh so ga v avgustu izborili prav pomurski delegati. Njegova edina točka pa je, da se osnova za izračun pokojnine (seveda tudi prispevka za pokojninsko zavarovanje) za druge kmete še zniža (meja za znižano osnovo je polovica zneska najnižjega zneska, ki zagotavlja materialno in socialno varnost delavca). Seveda tudi tokrat velja, da se kmetje prostovoljno odločajo o tem, ali bodo ostali v višjem zavarovanju ali pa se zavarovali le za najnižjo pokojnino. Toda odločitev za nižje zavarovanje — in kmetje se odločajo za to — je le navidezna ali začasna ugodnost, saj se bo udarec pokazal ob upokojitvi.

Že itak kmet, zavarovan kot drugi kmet, pri pokojnini potegne kratko, tiste, ki se bodo upokojili in so se odločili za ponujeno ugodnost, pa bo udarilo še to.

PRVI PRIMER:

Moški, rojen 1927, je s septembrom lanskega leta uveljavljal pravico do pokojnine. Ima 24 let, 2 meseca in 9 dni pokojninske dobe. Od 1950 do 55 je bil zavarovan kot delavec (vendar se ta leta več ne vštevajo v najugodnejših deset za izračun pokojnine), nato po starostnem zavarovanju kmetov ter od 1984 do 1989 kot tako imenovani drugi kmet. Njegova najugodnejša pokojninska osnova je bila 187 dinarjev, pokojnina pa je 53 odstotkov od osnove (ta odstotek zaradi pokojninske dobe). Izračunani znesek se je seveda sproti valoriziral (usklajevanje pokojnin), tako da je upokojenc v februarju prejel 557,70 dinarja pokojnine.

DRUGI PRIMER:

Prav tako moški, star 60 let, je januarja uveljavljal pravico do pokojnine, s 24 leti, 4 meseci in 14 dnevi zavarovalne dobe. Bil je zavarovan kot združeni kmet (pred tem po starostnem zavarovanju kmetov). Tudi njegov odstotek za odmero pokojnine je 53 odstotkov od izračunane 318 dinarjev osnove. Njegova pokojnina po dejanski osnovi bi bila 946,76 dinarjev. Ker pa je bil zavarovan kot združeni kmet, se za izračun pokojnine jemlje najnižja pokojninska osnova, tako da je pokojnina po začasnem sklepu 2587,75 dinarja.

Gotovo bodo prizadeti na ugotovitev odgovorili: saj smo vedeli, da bo za manjši prispevek nižja pokojnina, vendar smo bili v to prisiljeni. In prav tak odgovor stvari postavlja na začetek vprašanja položaja kmeta (kmetijstva) v družbi ter njegovo ustrezno socialno varstvo (ali zmožnost: zagotoviti si ga).

Majda Horvat

PO SLEDI DELEGATSKEGA VPRAŠANJA

Kje so zemljišča zemljiške skupnosti?

Delegat zbora krajevnih skupnosti skupščine občine Lendava Janos Meszelics je na zasedanju občinske skupščine ugotavljal in spraševal: Kmetijska zemljiška skupnost ne obstaja več. Čigave so zdaj parcele, ki so bile v lasti te skupnosti?

Povzemamo uradni odgovor občinskega sekretariata za gospodarstvo in družbene dejavnosti. Takole pravijo: Kmetijska zemljiška skupnost je imela ob inventuri 21. decembra 1989, to je tik pred njeno ukinitvijo, 192,99 hektarjev kmetijskih zemljišč. Vsa zemljišča, ki jih je možno obdelati (okrog 40 hektarjev), so dana v zakup, druga zemljišča pa so kmetijska le po katastru, v naravi pa jih ni mogoče obdelati, oziroma za njih najti obdelovalca **(površine pod reko Muro,** površine za visokovodnim nasipom, površine v obmejnem pasu, vaške grape, nekateri urbarialni pašniki in tako dalje). S tem zemljiškim skladom sedaj upravlja in razpolaga občina kot pravna oseba in pravni naslednik kmetijske zemljiške skupnosti, zastopajo pa jo njeni pooblaščeni organi in delavci. Tudi občina mora po svojih organih upravljati in razpolagati s kmetijskim zemljiškim skladom na podlagi določb zakona o kmetijskih zemljiščih tako, kot je to veljalo za kmetijsko zemljiško skupnost.

Š. S.

Kmetje bodo plačevali prispevke za socialno varnost tudi med bolniško

Zanje sicer nikoli ni bil izrecno sprejet predpis, po katerem med boleznijo ne bi bili dolžni plačati prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, vendar se je upoštevala enaka ureditev, kot je veljala za delavce, ki med bolniškim staležem niso plačevali prispevkov, ker niso prejemali osebnega dohodka, ampak nadomestilo.

Po novi davčni zakonodaji, ki velja od prvega januarja, podjetja plačujejo za delavca prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje tudi v času bolniškega dopusta, zato morajo ta prispevek po novem plačevati zavarovanci samostojnih dejavnosti — tudi kmetje, saj po zakonu tega niso oproščeni.

Po zakonu o prispevkih za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno varstvo in zaposlovanje (Ur. l. RS 48/90), se plačuje prispevek za socialno varstvo po novem tudi od bruto nadomestil osebnega dohodka v skladu s predpisi o delovnih razmerjih, torej se prispevki plačujejo tudi za čas bolniškega dopusta, tako za kmete, zavarovance samostojnih dejavnosti ter delavce.

Tisti zavarovanci, ki denarnega nadomestila zaradi bolezni ne prejemajo, morajo po novi zakonodaji plačevati prispevek za socialno varnost izbrane zavarovalne osnove. Kmetje in samostojni zavarovanci tako z zdravniškim potrdilom o bolezni več ne bodo mogli uveljaviti pravice neplačevanja prispevkov za čas bolezni.

mh

Kakovostno sadje in zdrava narava

Ideja o ustanovitvi sadjarskega društva je bila v Pomurju živa že dalj časa, uresničena pa sredi februarja, ko se je blizu sto ljubiteljev sadnega drevja in tudi tistih, ki se s sadjarstvom resneje ukvarjajo, zbralo v Murski Soboti na ustanovnem občnem zboru Sadjarskega društva Pomurja. Kot so povedali na tem zboru, je njihova želja, da se v društvo vključijo vsi, ki jih sadjarstvo zanima, saj bodo posebno skrb namenjali prav strokovnemu usposabljanju članov. Prizadevali si bodo za pridelavo kakovostnega in zdravega sadja, vendar na način, ki ne bo onesnaževal in zastrupljal narave. V svoje vrste pa želijo pritegniti tudi čebelarje, saj so prav čebele tiste, ki največ prispevajo k rodnosti sadnega drevja. Žal pa nepoučeni sadjarji z nestrokovnim opravljanjem del povzročajo največ škode čebeljim družinam in to se v prihodnje ne bi smelo dogajati.

V društvu bodo prisluhnili željam in potrebam članov, skušali se jim bodo čim bolj približati in če bo zanimanje za delovanje v društvu veliko, razmišljajo tudi o ustanovitvi sekcij v posameznih občinah. Skrb za pridelavo kakovostnega sadja in za ohranjanje dobrih starih sort bo ena od osnovnih nalog novoustanovljenega sadjarskega društva in temu so podredili tudi program dela. Od 1. do 3. marca bodo v Rakičanu že pripravili tečaj o rezi sadnega drevja s praktičnim prikazom rezi, v nedeljo, 3. marca ob 10. uri, pa bo v hotelu Diana v Murski Soboti predavanje o zaščiti sadnega drevja.

Na ustanovnem občnem zboru je bil za predsednika Sadjarskega društva Pomurja izvoljen Vlado Smodiš, ki je bil tudi eden od pobudnikov za njegovo ustanovitev.

L. Kovač

FRANCEKOVO PREMIŠLAVANJE

— Pred tridesetimi leti so popisovali kmečke vozove, zdaj popisujejo trosilce hlevskega gnoja. Razlika pa je tudi v tem, da sem pred tridesetimi leti imel voljo do kmetovanja, sin pa je zdaj nima več.

JAGODE SPET ZANIMIVE

V zadnjih letih so jagode vse bolj iskane, zato jih gojimo za prodajo in lastne potrebe. Od vseh vrst jagodičevja so jagode najbolj priljubljene, prav tako tudi najbolj razširjene v svetu, predvsem za svežo uporabo. Plod jagode je zelo sočen in okusen, poleg tega pa dobimo že v prvem letu največji pridelek na površinsko enoto. Poleg češenj je to prvi sadež v letu, ker je doba od cvetenja do zorenja zelo kratka.

Pri jagodah se metode pridelovanja izboljšujejo iz leta v leto. Upoštevati moramo:

— izbiro prave sorte,
- ustrezno gnojenje — pravilno pripravljena zemlja,
— zdrave in kakovostne sadike,
— pravočasna saditev,
— varstvo proti bolezním in škodljivcem.

BOTANIČNE LASTNOSTI

Cvet

Zunanje okoliščine združujejo vpliv vseh rastnih dejavnikov na njegov nastavek, kot so svetloba, toplota, voda, zrak, hranilne snovi in drugo. Na dobro razvitih grmih je od 150 do 300 cvetov. Cvetne popke razvije rastlina že od konca septembra do začetka oktobra. Plodni organi se dobro razvijejo, če so dnevi kratki in temperature nekoliko nižje. Zgodnje sorte razvijejo cvetne popke prej kot pozne. Cvetenje traja od 15 do 25 dni in takrat je pridelek najbolj v nevarnosti zaradi slane. Debelost ploda je odvisna od sorte, vendar so prvi plodovi debelejši. Barva in okus plodov je različna glede na sorto in tudi lego. Po navadi so drobnoplodne sorte okusnejše od debeloplodnih.

Listi

Z listi rastlina osvaja (asimilira) in izloča odvečno vodo (transpiracija) ter diha (disimilira). Listi najbolj rastejo od marca do maja, življenjska doba listov je okrog 100 dni. Ti listi prehranjujejo plodove, po obiranju se listi umirijo (biološko mirovanje) in se začno sušiti. Konec julija začno rasti novi listi, ki prehranjujejo stebla, korenine ter tvorijo rezervno hrano za naslednjo pomlad.

Steblo

Na steblu se razvijejo zeleni listi, cvetovi in plodovi. Junija se začnejo razvijati živice s členki, to je vegetativno razmnoževanje jagod. Za nove rastline uporabljamo le prvi dve mladici od matične (stare) sadike.

Strokovnjaki svetujejo

Korenine

Korenine se najbolj razvijejo v zemlji, ki vsebuje dovolj zraka, hranilnih snovi, vlage in toplote. Korenine jagod se ne razvijejo daleč vstran od rastline, zato moramo gnojiti v bližini rastline. Proti jeseni se korenine razvijejo močneje, v njih se kopiči hrana, spomladi pa se močneje razvijejo nadzemni deli rastline.

Sorte

V svetu poznamo veliko število sort, predvsem novih, ki so jih dobili s križanjem, vendar na žalost je pri nas težko dobiti te sorte. Pri nas priporočajo in se dajo dobiti naslednje sorte:

Gorela je nizozemska sorta (1960. leta). Je pokončne rasti, grm je zeleno intenzivne barve. V Evropi je najbolj razširjena sorta, je pa občutljiva na plesen in pegavost, manj pa na gnilobo (botritis). Rodi zelo dobro in prve jagode so zelo debele. Tudi poznejši plodovi so primerno debeli in izenačeni. So kislosladkega okusa s slabo izraženo aromo. Plodovi so trpežni in dobro prenesejo prevoz.

Elvira je prav tako nizozemska, vendar novejša sorta nizke odprte rasti. Je zelo rodna sorta, meso je topno, sladkokislega okusa z blago aromo.

Elsanta je nova nizozemska sorta, ki cveti od 7 do 10 dni za gorelo in dobro uspeva v hladnejših krajih. Jagode so srednje debele, izenačene ter zelo prijetnega okusa. Zelo primerna za naše kraje, ker uide spomladanskim pozebam.

Tago je nizozemska sorta. Zori teden dni za gorelo. Plodovi so zelo podolgovati, debeli, prijetnega okusa, vendar je rodnost slabša.

Senga sengana je stara nemška sorta, ki dobro uspeva pri nas, slabše v južnih krajih. Je občutljiva na gnilobo in plesen, cveti in zori do deset dni pozneje kot gorela. Plodovi so srednje debeli do drobni, vendar je sorta z izredo aromo, zato jo tudi industrija najboljše plača.

PRIPRAVA ZEMLJE IN GNOJENJE

Jagode uspevajo v skoraj vsaki zemlji, vendar jih moramo saditi na globokih, rahlih, rodovitnih tleh z dovolj humusa (več kot 4 %), vlage ter zraka. Zemlja mora biti zdrava, brez škodljivcev, predvsem pa brez glivic. Najboljša je pH vrednost 5,5 do 6,5, torej rahla kislost zemlje. Najboljše so peščenoglinasti in glinastopeščene zemlje. Pred sajenjem moramo zemljo globoko zorati (najmanj 40 cm) in podorati 1 tono dobrega hlevskega gnoja na 10 a površine (najbolje, če to naredimo jeseni). Gnojiti moramo tudi z anorganskimi gnojili (do 1000 kg NPK na ha), uporabljati moramo NPK gnojilo, ki ga uporabljamo v sadjarstvu ali vrtnarstvu — brez klora.

VZGOJA SADIK

Poznamo več načinov vzgoje sadik jagod in sicer: s semenom, z živicami (pritlike in v laboratoriju (meristensko), kjer dobimo najbolj kakovostne in najbolj zdrave sadike brez virusov. Brezvirusna sadika nam zagotavlja zanesljiv pridelek, je pa dražja od ostalih sadik. Ko kupujemo sadike, moramo pogledati na korenine; če so te belorumene barve, so sadike mlade, v nasprotnem primeru, če so temne, so stare, ki se slabo ali sploh ne primejo. Pri nas kupujemo sadike v Ormožu in Krškem.

ČAS SAJENJA

Je zelo pomemben faktor pri pridelovanju jagod. Za naše razmere bi bilo najbolj primerno, če bi sadili v avgustu, da bi imeli naslednje leto dober pridelek. Zaradi pomanjkanja sadik nam večkrat to ne uspe, zato jih sadimo spomladi, vendar te sadike moramo po navadi zalivati.

BOLEZNI IN ŠKODLJIVCI

Številne bolezni in škodljivci so pogosti vzrok, da nam jagode slabo rodijo in rastejo. Najnevarnejša bolezen je siva grozdna plesen, ta se pojavi že v začetku cvetenja. Glivica prezimi na starih listih, zato moramo spomladi staro listje pobrati, ga sežgati in zakopati. Ostale bolezni so še suha gniloba jagod, jagodna plesen (oidij), bela listna pegavost in rdeča koreninska gniloba. Nevarni so tudi škodljivci kot nematode, jagodove pršice in listne uši. Držati se moramo splošnih ukrepov: — pred saditvijo razkužimo sadike (captan, ki mu dodamo še sredstvo proti ušem in pršicam thiodan).

Pred cvetenjem škropimo proti pršicam in ušem, prav tako tudi proti sivi grozdni plesni. Proti boleznim škropimo še dvakrat do zorenja. Paziti moramo na karenco.

Avgusta moramo poškropiti še proti ušem in pršicam ter dodati fungicid.

Vlado Smodiš, inž. agr.

KAKŠNE SO IZKUŠNJE S KABELSKO TELEVIZIJO V MARIBORU IN ČAKOVCU ● LEPA DEKLETA NISO DOVOLJ ● POSKUSITE (ŠE) NI GREH

KABELSKA TELEVIZIJA IN LOKALNI PROGRAMI

TV STUDIO V SLEHERNO VAS?

Na več mestih sem preverjal ali je res, da v gospodinjstvih, kjer imajo kabelsko televizijo in s tem ducat programov, gledajo predvsem tv Slovenija in hrvaško televizijo. Marsikje so to potrdili; vsaj v zadnjem času, ko so razmere pri nas napete, ljudje hočejo čimbolj razumljivo informacijo. Tako sklepam, da imajo v določenem dnevnem časovnem obdobju gledalci svoje sprejemnike naravnane na domače programe, vsekakor pa ob 19.30, ko je dnevnik. Pred tem časom in po njem pa pač izbirajo tv programe, ki jih posebej zanimajo: »športniki« gledajo seveda predvsem oddaje kanala, kjer je ta program, ljubitelji filmov filmski kanal in tako naprej. Ker pa imajo vsi kabelski sistemi tudi »rezerviran kanal« za lokalne informacije, domnevam, da so te zanje še posebej zanimive (pa naj se to komu zdi še tako nelogično), zato sem obiskal predstavnike kabelskega tv omrežja v Mariboru in Čakovcu. Izkušnje enih in drugih bodo dobrodošle pomurskim »televizijcem«, kajti v pokrajini ob Muri že imamo nekaj kabelskih sistemov, ob njih pa želje posameznikov in skupin, da bi se šli pravo televizijo: tv studii, lepe napovedovalke . . .

MIS SE PREDSTAVI

Kar zadeva kabelsko televizijo in s tem tudi spremljanje satelitskih programov, so bili Mariborčani prvi v Jugoslaviji, saj so antene za spremljanje tako imenovanih zemeljskih in satelitskih programov ter omrežje postavili na območju krajevne skupnosti Rotovž že 1984. leta. S tem so zaorali ledino, zato so jih obiskovali novinarji z vseh koncev Jugoslavije in pisali o njihovem dosežku. Ta pa ni bil zgolj tehnični, ampak tudi politični, saj tedaj ni bilo dovoljeno, da bi se s to dejavnostjo ukvarjal kdorkoli, ampak zgolj »državna« televizija. Od takrat se je marsikaj spremenilo in na štiri mariborske sprejemno-oddajne sisteme (Tabor, Pobrežje, Tezno, Miklavž, Orehova vas in Ruše) je priključenih že 35 000 naročnikov, ki od pred kratkim lahko spemljajo 23 programov. Od teh sta dva namenjena internemu programu; na enem kanalu predvajajo računalniško izpisana obvestila naročnikom, ki se nanašajo na kabelski sistem (katere programe in na katerih kanalih lahko gledajo itd.), na drugem rezerviranem kanalu pa deluje Maraiborski informacijski sistem, katerega okrajšava je MIS. Ureja ga istoimenska zasebna družba z omejeno odgovornostjo, ki je v ta namen skleniła z upravljalcem kabelske tv – Družbenim podjetjem za kabelski razdelilni sistem Maribor Rotovž in vodstvi drugih kabelskih sistemov na mariborskem območju – posebno pogodbo o »zakupu« kanala. Za zdaj družba, katere predstavnik je Boris Cizej, oddaja na kanalu MIS skorajda celodnevni program računalniško oblikovanih reklam in mestnih informacij. V eni uri oddajanja je povprečno 25 odstotkov reklam in 65 odstotkov obvestil oziroma mestnih informacij. Čez kaka dva meseca bodo sistem oddajanja izpopolnili, kar pomeni, da bodo lahko predvajali tudi spote (slike), vendar nimajo želje, da bi se šli pravo televizojo. S tem (naj) se ukvarja tv studio Maribor, oziroma TELE M, ki sicer oddaja na 56 kanalu in ga spremljamo tudi v Pomurju. V programu MIS pa bodo v kratkem tudi običajne vesti o dogodkih v Mariboru in okolici, izpisane z računalnikom. K sodelovanju so povabili mariborske novinarje.

Zasebno podjetje Mariborski informacijski sistem (MIS) si ne želi informirati z »živo sliko«, ampak ostaja pri računalniško izpisanih reklamah in novinarskih zvrsteh: vesti, poročila . . . V kratkem bodo tudi (računalniški) videospoti. V Čakovcu pa deluje prava televizija.

Foto: Š. S.

TV ČAKOVEC

V Čakovcu pa imajo tisti, ki so blizu tamkajšnjemu kabelskemu tv omrežju, povsem drugačne izkušnje. Ustanovili so namreč TV Čakovec, ki deluje pod okriljem Gradbenega kombinata Medimurje. Le-ta tudi napeljuje kabelski sistem.

Ime TV Čakovec ni pretirano, kajti, kot mi je povedal urednik Mladen Šarič, resnično oddajajo pravi televizijski program, torej »žive slike«. Na posebnem kanalu predvajajo program (z izjemo nekajtedenskih prekinitev pozimi in poleti) vsako nedeljo po 14. uri. Približno polovica programa so reklame, posnete z videokamero, torej ne zgolj računalniški izpisi, kot v Mariboru, drugo polovico programa pa sestavljajo prave novinarske zvrsti: vesti, poročila, reportaže . . . z raznih področij (kultura, šport . . .) in območij (ne le iz Čakovca, ampak tudi iz sosednjih krajev). Sicer pa je na kabelski sistem priključenih 5 800 naročnikov iz Čakovca in sedmih bližnjih krajev oziroma krajevnih skupnosti. Novinarska ekipa, ki jo sestavljajo poleg že omenjenega Mladena Šariča še Božena Malekoci-Oletič, Marjan Belšič in snemalec Ivo Vurošič, ima še šest drugih sodelavcev (dopisniki Večernega lista, Vjesnika in novinarji lokalnega lisa Medimurje). Studijske oddaje pripravljajo v prodajnem salonu Jugodrva v Čakovcu in za to uslugo podjetje reklamirajo oziroma je neke vrste stalni sponzor. Novinarji za svoje informativne prispevke ne dobe plačila (še so zanesenjaki!), pač pa le za delo, ki ga vložijo v pripravo reklam. Te pa navržejo toliko, da z denarjem ne le pokrijejo stroške informativnega programa TV Čakovec, ampak z njim (denarjem) pomagajo še pri izhajanju glasila Gradbenega kombinata Medimurje, ki se (glasilo) imenuje Medimurje, izhaja pa že 25 let, in sicer praviloma dvakrat mesečno. TV Čakovec nima svoje lastne opreme za snemanje in montažo, ampak je le-ta last posameznikov, še zlasti pa Iva Vurošiča, ki je v čakovskem gradbenem kombinatu zaposlen le 4 ure, za preostali čas pa ima obrtno dovoljenje. V TV Čakovec nastajajo profesionalne oddaje, posnete s profesionalno kamero VHS, kot jo imajo hrvaška tv dopisništva. Oddaje TV Čakovec so posnete, dobro pa so prestali tudi oddajo v živo, s katero so hoteli neposredno ugotoviti gledanost lokalnega programa. Od poslušalcev in gledalcev so slišali veliko pohvalnega. Dokaz, da gre za prave televizijce (čeprav so poklicno časopisni novinarji), je tudi veliko zanimanje ljudi z območij, kjer nimajo čakovskega kabelskega sistema, saj se tam, kjer oddaje lahko spremljajo, pogosto zbere (na primer v zadružnih domovih) večja skupina radovednih gledalcev. Mnoge oddaje so tudi posneli na kasete in te posebno radi gledajo zdomci v svojih klubih.

MISEL NA KONCU

Nanizal sem dve izkušnji, ki sta različni. V Mariboru torej (skorajda) celodnevni program računalniških izpisov (reklam in informacij), v Čakovcu pa enkrat tedensko eno- ali večurni program v besedi in živi sliki (videoposnetki). Pa Pomurje? Ambicije so velike, dejanske možnosti pa slabe. Že pri računalniških informacijah (kot so na tv video strani) je treba veliko denarja za opremo, kaj šele za pravi videostudio, v katerem bi bile mešalne mize, monitorji, kamere . . ., da o lepih povezovalkah, ki pa morajo imeti tudi (ne)kaj v glavi, ne razglabljam. S temi pomisleki seveda nočem nikomur jemati veselja do razmišljanja; če ima denar, naj le poskusi!

Stefan Sobočan

Obmejno sodelovanje gasilcev

Gasilska društva v lendavski občini, še zlasti tista, ki delujejo na narodnostno mešanem območju, že vrsto let uspešno sodelujejo z gasilskimi društvi onstran meja v Zalski županiji. Od prvih zgolj informativnih obiskov in srečanj mineva že 15 let, sodelovanje pa se je v tem času vsebinsko obogatilo, saj gre čedalje bolj za izmenjavo požarnovarnostnih in operativnih izkušenj, kar krepi požarno varnost ob meji. To mednarodno sodelovanje je urejeno s posebnim aktom, ki so ga podpisale Občinska gasilska zveza Lendava in Gasilska zveza Zaloke županije na Madžarskem ter Gasilska zveza občine Lenti. Gasilci iz društev na Madžarskem obiskujejo vsako leto tudi občinska gasilska tekmovanja v Lendavi, naša društva pa so na tekmovanjih na Madžarskem. Med tistimi, ki so navezala tesnejše sodelovanje z društvi na Madžarskem, so gasilska društva iz Čentibe, Doline, Genterovec, Dobrovnika in Lendave.

Jani D.

OBLETNICE

V Ljutomeru najstarejše GD

V Pomurju bomo letos proslavili več visokih gasilskih jubilejev. Najvišji jubilej bo proslavilo gasilsko društvo Ljutomer in sicer 120-letnico. Stoletnici bosta proslavili gasilski društvi v Križevcih pri Ljutomeru in v Martjancih. Tri gasilska društva bodo letos proslavila 70-letnico. To so Čikečka vas, Stavešinci in Vučja vas. Največ gasilskih društev v Pomurju pa je bilo ustanovljenih po letu 1928. Tako bo letos kar devet gasilskih društev proslavilo 60-letnico delovanja. To so: Adrijanci, Beznovci, Dolina, Pečarovci, Polana, Poznanovci, Mesna industrija Murska Sobota, Vaneča in Vanča vas.

F. M.

Izdelujemo sodobno oblikovano pisarniško pohištvo

ter opremo za študentske sobe in druge bivalne prostore

● Na vašo željo vam izdelamo stavbno in notranje pohištvo, ki bo ustrezalo vašemu okusu in prostoru

Pokličite nas po telefonu 22 320 ali nas obiščite!

LI PLATANA, MURSKA SOBOTA, Lendavska 29, tel.: 22 320

SLOVENIJALES

DIALIZNA ENOTA V SOBOŠKI BOLNICI

KO ODPOVE LEDVICA

Trikrat, nekateri ledvični bolniki, ki jim je odpovedalo delovanje ledvic, pa celo štirikrat na teden morajo obiskati dializno enoto soboškega internega oddelka bolnišnice in tam prebiti za vsako terapijo do štiri ure. Tako iz dneva v dan, tudi ob sobotah ali praznikih, ob delavnikih ali dopustu. O tem, kako drugačno je postalo njihovo življenje zaradi bolezni, bi lahko povedali le oni.

Zdravstveni delavci, ki že več let delajo z ledvičnimi bolniki, pa vedo povedati, da je za bolnike iz Pomurja sedaj velika pridobitev tudi to, da se jim ni potrebno voziti v druge zdravstvene ustanove po Sloveniji. Dializna enota namreč dela trinajsto leto.

Troje dejavnikov je bilo takrat odločilnih za postavitev naše enote. Druge zdravstvene ustanove naših bolnikov niso mogle vedno sprejeti na dializo, zato so bolniki umirali. Zaradi večjega števila bolnikov se je oglasila tudi reševalna služba, saj niso mogli zagotoviti stalnega prevoza. Bila pa je tudi cena ter obremenjenost bolnikov z izčrpavajočimi potovanji,« pravi dr. Franc Štivan, vodja enote in začetnik dialize v soboški bolnišnici. Začetek je bil začetniški, z enim monitorjem. V prvem letu so opravili 508 dializ in ob koncu leta imeli dvanajst bolnikov. Lansko leto pa so opravili 5248 dializ in imeli osemintrideset bolnikov, to je vse iz Pomurja. Najstarejši je star 62, najmlajši pa 15 let.

Čeprav je enota za dializo opremljena s sodobnimi aparaturami, po veljavni delitvi dela med zdravstvenimi ustanovami v Sloveniji kakšne drugačne dialize tudi ne bi mogli opravljati, in čeprav imajo tudi ločen prostor in monitor za tiste ledvične bolnike, ki obolevajo tudi za hepatitisom B, je vendar treba povedati, da »dializa ni idealna metoda, je le izhod. Transplantacija ali presaditev je tisto, kar si želimo vsi, bolniki in verjetno tudi družba. Zato upam, da bo darovanje človeških organov, tudi ledvic, na novo urejeno,« pravi dr. Franc Štivan. To pa ni le pomurski problem, gotovo je slovenski ali morda celo širši. Prej kot družbeni, pa je to problem vsakega posameznika, bolnika, ki pričakuje darovano ledvico za presaditev in je na tako imenovani listi čakajočih. Problem bolnika, ki upa, morda mesece ali leta, ali pa v njem po letih ugasne vsako upanje. S soboške bolnice usmerjajo bolnike s potrebno dokumentacijo na Univerzitetni klinični center, da jih potem uvrstijo na seznam, vendar pa so v letih, odkar dela enota za dializo, poklicali na presaditev (le) šest bolnikov. Zanje sreča, za druge spet upanje.

Na enoti, ki letno dopolni svoj seznam bolnikov s petimi ali šestimi novimi imeni, imajo primerno opremo, a povsem neustrezne in pretesne prostore. Bolniki nimajo ustreznih sanitarnih in garderobnih prostorov, postelje so tako druga ob drugi, da je težko priti do zadnje strani monitorjev, odlagalne omare pa so tudi kar na hodniku.« O prostorski stiski poročamo vsako leto vendar ni videti nobene rešitve,« pravi vodja. Morda pa je več upanja za kadrovsko okrepitev.

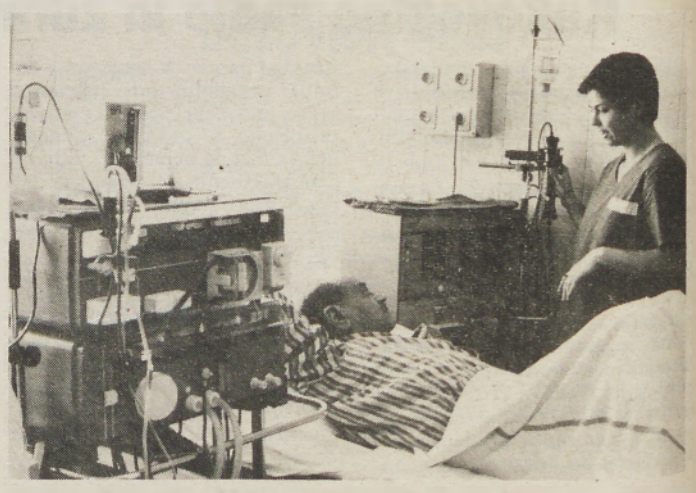

Za ledvične bolnike bi potrebovali vsaj dva zdravnika, sedaj dela namreč le eden. Na enoti za dializo delajo še tri višje in šest medicinskih sester s srednjo izobrazbo ter dve strežnici. Delo organizacijsko teče, vendar pa so večji problemi ob bolniških izostankih ter odsotnostih zaradi dopustov. Saj bolniki nimajo predaha in ne dopustov, prihajajo na dializo, da lahko živijo, dan za dnem, trikrat na teden, v treh izmenah na dan.

Majda Horvat

Foto: nj

KDAJ KULTURNI DOM V LENDAVI?

Poznavalci kulturnih razmer v Lendavi pravijo, da se vračamo v tisti povojni čas, ko so bili v Lendavi brez prostora za kulturno delovanje in brez kadrov, ki bi kulturo vodili ali se v njej amatersko dokazovali. Danes je sicer amaterjev veliko, pa tudi kadre imamo, ki znajo voditi kulturna društva, zataknilo pa se je pri prostoru. Znano je, da je imela Lendava vedno težave s prostorom, zakaj dvorana Nafte, ki je doslej služila tudi kulturnim namenom, ni bila grajena za kulturno delovanje, bila pa je velikokrat adaptirana in je nudila možnost za nastope domačih in tujih ansamblov. Tudi ta dvorana ni več uporabna, nagrizel jo je zob časa in prej ali slej bo porušena.

Lendavski kulturni delavci so tako ostali brez prostora, to pa pomeni, da sta prenehali delovati tako madžarska kot slovenska dramska skupina. Še huje pa je, da si v Lendavi ta čas ne morejo privoščiti niti gostovanja drugih gledaliških skupin. Zastavlja se vprašanje, ali ni bilo v minulih 50 letih sredstev, da bi občinsko središče dobilo kulturni dom, ali pa morda ni bilo nikoli za kaj takega razumevanja? Rekli bi lahko, da ni bilo dovolj posluha za kulturo in to tudi v časih, ko je bilo lažje priti do denarja.

Problem prostora je tem bolj pereč zavoljo tega, ker gre za narodnostno mešano območje, kjer naj bi se z ramo ob rami razvijala kulturna aktivnost dveh narodov. Te dni se govori o novem občinskem samoprispevku, tudi o krajevnem v krajevni skupnosti Lendava, nihče pa ne omenja gradnje kulturnega doma. Ali ne bi bilo pošteno, da v tem petletnem obdobju pride na vrsto tudi kultura? Če smo znali doslej s skupnimi močmi v občini zgraditi ceste, telefonijo, vodovode in še marsikaj, bi kazalo sedaj podpreti kulturo. Nekaj sredstev pa bi morala zagotoviti tudi slovenska država, ki je sprejela naše skrb za nemoten razvoj kulture madžarske narodnosti. V vseh prihodnjih razpravah o morebitnem referendumu bi kazalo uslišati glas kulturnih delavcev in končno poskrbeti tudi za duhovni razvoj tega kraja.

Jani D.

Lendavska likovna kolonija v Soboti

V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec so v petek odprli razstavo del 18. mednarodne likovne kolonije, ki je bila poleti v Lendavi.

Na njej je sodelovalo 8 ustvarjalcev, od katerih je večji del bil na koloniji že v drugo. Ker se približuje jubilejna 10-letnica likovne kolonije, je organizator vnovič povabil predvsem domačine, oziroma ožje rojake, ki so se sicer že pred časom odselili iz Landave. Njihova likovna govorica se je medtem že spremenila, ostal pa je njihov odnos do znova ali pa prvič najdenega vabljivega okolja. Zamisli so oživeli z barvami in linijami na platno ter oblikami, zgnetenimi iz domače ilovice.

Na razstavi si lahko ogledate dela avtorjev z različnim pristopom do dela in okolja, ki jih je motiviralo pri ustvarjanju. Sodelovali so Nikolaj Beer, Zlatko Gnezda, Zdenko Huzjan, Suzanne Kiraly-Moss, Franc Mesarič in Vladimir Potočnik, ki so živeli ali še živijo v naši pokrajini. Ogledate pa si lahko tudi dela Erna De Ville Celeste in Tamasa Gaala iz Madžarske.

Razstava bo odprta do 10. marca.

J. Gabor

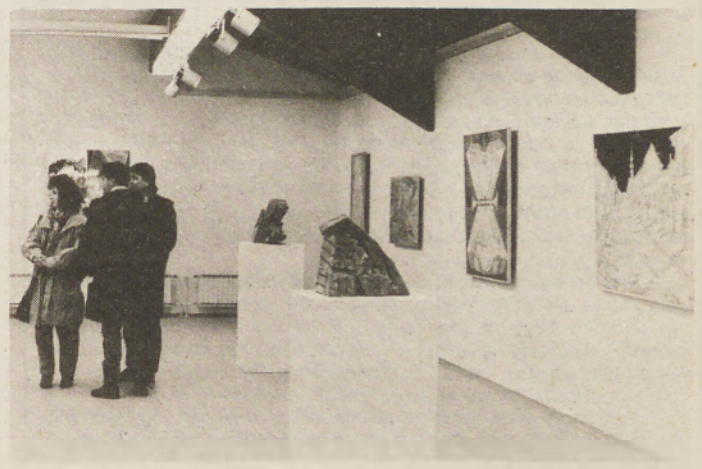

LENDAVA

Pokrovitelj »Mure« občina

Kot je znano, so do sprememb v našem političnem sistemu delovali pri vseh občinskih konferencah SZDL koordinacijski odbori za vprašanje delavcev, ki so na delu v tujini. Lahko trdimo, da je potekalo sodelovanje z zdomskimi društvi in klubi zelo uspešno. To smo ob letošnjem slovenskem kulturnem prazniku slišali tudi od članov Lastovke v Ingolstadtu, katere pokrovitelj je bila OK SZDL Murska Sobota. Ko je Socialistična zveza uradno izgubila pristojnost za pokroviteljstvo, je marsikje prišlo do pretrganja stikov. To je velika škoda.

Tudi občinska konferenca SZDL Lendava je bila pokrovitelj Slovenskega kulturno-prosvetnega društva Mura v mestu Rankweil v Avstriji. Društvo šteje okrog 80 članov, večina pa jih je doma iz lendavske in soboške občine. Tridicija je bila, da so jih predstavniki pokrovitelja vsaj enkrat letno obiskali, in to ob praznovanju dneva žena. Poskrbeli so za narodnozabavni ansambel iz domovine, vse drugo pa so uredili člani Mure. V okviru njihovega društva delujeta otroška in starejša folklorna skupina. Leta 1987 jim je OK SZDL podelila priznanje OF za 10-letno uspešno delo pri krepitvi narodne kulture in zavesti med našimi rojaki na tujem.

Kot je dogovorjeno, bo odslej pokrovitelj Mure občinska skupščina Lendava. Letošnje skupno srečanje pa je predvideno 16. marca.

Jože Graj

PEVSKI ZBOR DRUŠTVA UPOKOJENCEV V MURSKI SOBOTI

Zborovska pevska kultura ima v Prekmurju dolgoletno tradicijo, saj se je že pred mnogimi leti razvila iz domačega cerkvenega petja, pozneje, ko se je pojavilo dovolj šolanih pevovodij, pa so naši ljudje radi prepevali tudi v civilnih ali, bolje povedano, društvenih pevskih zborih. Naj navedem za primer samo Soboto, kjer deluje več zborov. Nekateri so dosegli že kar visoko profesionalnost, kot na primer zbor Štefana Kovača, drugi pa se jim po obsegu in pridnosti dela kar približujejo. Med njimi je tudi pevski zbor Društva upokojencev. Skoraj neverjetno se sliši, da je samo v soboški občini več kot 3800 upokojencev, zato pevovodjem (zdaj vodi zbor Franček Zver) nikoli ni bilo težko ohraniti pevske kulture tudi med temi starejšimi ljudmi, edino, kar lahko štejemo za pomanjkljivost, je da sami niso zadovoljni s številom moških glasov, predvsem basov. To pa je tudi razumljivo, saj so ženske v tovrstni dejavnosti vedno nekako bolj pripravljene sodelovati. Tedensko enkrat po dve uri je treba žrtvovati za vaje in z veliko potrpežljivostjo piliti in piliti pesmi, da bi zvenele tako, kot je treba.

Sodelovanje v zboru pa ni edini namen njegovega poslanstva. Starejši ljudje prav tako kot mladi pogrešajo različno in pestro družabno delovanje. Zato je zbor ena od oblik, kjer se to lahko izrazi, za zgled naj navedem, da že v letošnjem letu načrtujejo gostovanje v Mežici, prav tako pa se dogovarjajo za skupen koncert s porabskimi pevci z Gornega Senika. Ob deseti obletnici zbora, ki ga praznujejo prav letos, pa pripravljajo koncert, ki naj dokaže, koliko dela in truda je treba vložiti in kako resno in dostikrat tudi naporno je delo v takih skupinah, o katerih se piše bolj malo ali nič.

Seveda so vedno brez sredstev in ustrezne (državne) pomoči.

Ljudje, ki radi in z veseljem hodijo na včasih težke in »dolgočasne« vaje, pa ne pozabijo tudi na to, da se da ob minimalnih sredstvih prirejati različna družabna srečanja, ki jih starejši ljudje tako pogrešajo. Že za staro leto so imeli uspelo zabavo s srečelovom, pustna prireditev je bila po ocenah mnogih, ki niso člani zbora, zelo uspešna, da ne naštevam piknikov in izletov. Torej, podobno kot za katero koli drugo tovrstno dejavnost velja pravilo, da je mogoče tudi v jeseni življenja združiti koristno s prijetnim.

BP

Vaški grb

Spet se uveljavljajo nekdanji simboli mest — grbi! Le-ti pa so »doma« tudi po nekaterih pomurskih vaseh. Pred nekaj leti smo v Vestniku obširno predstavili grbe vasi, ki so v okolici Vidma ob Ščavnici. Te dni, ko pa smo bili na obisku v krajevni skupnosti Stara Cesta (pri Ljutomeru), smo postali pozorni na njihov grb. Pred dobrima dvema letoma ga izdelal domači likovnik, na grbu pa so združeni simboli treh vasi: Staro Cesto predstavlja jež, Mekotnjak mestno naselje, Desnjak pa sončni vzhod. Ker grba žal nismo mogli natisniti v barvah, si jih pričarajte sami: sonce je seveda rumeno, nebo modro, hiše pisane, ježi rjavi in — bodičasti . . .

Š. S.

KRSTITKE PRI JUANOŠOVIH — Člani folklorne skupine KD Ferde Godine Bistrica so minulo nedeljo zvečer dokazali, da niso vešči le pri ohranjanju ljudskih plesov, ampak da jim gre na odru dobro tudi domača beseda, da znajo igrati. Pred polno dvorano v vaškem domu na Gornji Bistrici so v okviru Meseca kulture na Bistricah uspešno zaigrali prizore iz življenja v starih časih, in sicer kako so nekoč pri Juanošovih krstili »fačuka«.

Foto: J. Graj

Umrla je Katarina Špur

V Ljubljani je pred nedavnim umrla Katarina Špur, pisateljica, pesnica, prevajalka in novinarka. Rodila se je v Zgornjem Krapju pri Ljutomeru. Pred letom 1941 je iz Prekmurja pisala zelo odmevne socialne reportaže za dnevnik Jutro. Med okupacijo je bila internirana, po vojni pa se je ukvarjala z novinarstvom. Do upokojitve leta 1959 je bila učiteljica v Križevcih pri Ljutomeru. V povojnem času je Špurova z feposlovnimi članki sodelovala pri takratnih časnikih, izdala pa je tudi več knjig proze in pesmi. Katarino Špur še posebej dobro poznajo starejši iz Benice in Pince-Marofa, saj je leta 1950 izdala brošurico Pod eno strehó, v kateri je opisala življenjske razmere kolonistov. V svoji brošurici je opisala tudi začetke novega življenja ljudi na skrajnem severovzhodnem delu naše domovine, potem ko so se vrnili iz internacije v Šarvarju.

jd

GOSTILNA BOGDAN v Odrancih

sobota, 2. marca ob 19. uri

NASTOPAJO: Alfi Nipič z ansamblom, Monitor, ans. Tonija Verderberja, Paktregerji, humorist Toni Gašparič (Teta Mara)

Poskrbljeno bo tudi za družabne igre in lepe nagrade.

Prireditev bo vodil humorist GEZA

MURSKI VAL

UKV 87,6 MHz stereo
SV 648 kHz

KOMPAS

DUTY FREE SHOP

Kompasove pomurske mejne brezcarinske prodajalne v G. Radgoni, Gederovcih, Kuzmi in Dolgi vasi za vas:

- — vsak dan, tudi ob nedeljah od 8. do 19. ure
- — čez 1.500 artiklov veliko ceneje kot doma in na tujem
- — cene v DEM, plačate v DIN po tečaju 1 DEM = 9 DIN

Spoznajte svet na številnih potovanjih, počitnicah in izletih, ki jih organizira KOMPAS, in programe, ki so vam na voljo v

POTOVALNA AGENCIJA, G. Radgona

- — potovali boste iz Gornje Radgone, udobno in zanesljivo
- — plačali v 3 obrokih
- — informacije KOMPAS G. Radgona 74 741, 74 265

SVET JE LEP, POTUJTE Z NAMI!

kulturni koledar kulturni koledar kulturni koledar kulturni koledar

PRIREDITVE

MURSKA SOBOTA: V ponedeljek, 4. marca, ob 9. uri bo v dvorani SCTPU občinska revija lutkovnih skupin. Nastopile bodo skupine: Odrasla lutkovna skupina VVO MS, z osnovne šole E. Kardelja, osnovne šole Dokležovje, z osnovne šole Prekmurske brigade in z osnovne šole iz Gornjega Senika iz Porabja.

GORNJA RADGONA: Zveza kulturnih organizacij organizira ogled opere Aida v Cankarjevem domu v Ljubljani. Vsi ljubitelji opere naj se prijavijo v pisarni ZKO-ja do 9. marca.

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V prostorih Ljubljanske banke je odprta razstava slik akademskega slikarja Marjana Gumilarja.

MURSKA SOBOTA: V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je na ogled razstava likovnih del 18. mednarodne likovne kolonije v Lendavi. Odprta bo do 10. marca.

LENDAVA: V petek, 1. marca, ob 18. uri bo v galeriji lendavskega gradu otvoritev razstave o zgodovini Lendave in okolice. Razstavljene bodo listine arhiva Zalske županije.

LENDAVA: V galeriji lendavskega gradu je odprta stalna razstava likovnih in kiparskih del udeležencev dosedanjih mednarodnih likovnih kolonij.

MURSKA SOBOTA: V Pokrajinskem muzeju je odprta razstava življenje na listkih. Na ogled bo do 31. marca vsak dan, razen ponedeljka, od 9. do 12. ure in od 16. do 18. ure ter v soboto in nedeljo od 9. do 12. ure.

RADENCI: V razstavnem salonu hotela Radin je odprta razstava likovnih del akademskega slikarja Dževalda Arslanagića iz Trebinja. Razstava bo odprta do 10. marca.

KNJIŽNICA

MURSKA SOBOTA: Vsi oddelki Pokrajinske in študijske knjižnice so odprti od 8. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

Uspešnice tedna

V knjigarni Dobra knjiga za ta teden priporočajo:

Edvard Kocbek — RANE PESMI — Cankarjeva založba,
I. Cankar MOJE ŽIVLJENJE — Založba M&M,

J. P. Peršek — Dane Klepič — MOJA ZABAVNA MATEMATIKA — Mladinska knjiga.

JANEZ JAKLIČ

KITAJSKA

5

Ta vloga krvnika in kitajske začimbe so se mojemu želodcu močno upirale. Dodatna neprijetna posebnost je bila tudi tropska vročina, ki je s svojimi 49° C preganjala Kitajce, da so iskali kakršnokoli senco in čakali do poznih nočnih ur bodisi v parku ali pa kar v ležalnikih na ulici, da so se njihovi betonski čebelnjaki razhladili do znosnih meja. To je bil še en dokaz, kako velika je Kitajska, da se v njej ne menjavajo samo pokrajina in običaji ampak da je v njej tudi precejšnja časovna razlika od vzhoda proti zahodu, pa tudi klimatske spremembe od severa proti jugu.

Pristaniško mesto, ki je zanimivo že zaradi svojega evropskega navdiha, skriva tudi nekaj znamenitosti, in sicer: mestni vrt iz časov dinastije Ming, tempelj Jade Buddha, ki v svoji notranjosti čuva največjih kip Bude na svetu, ki je iz jantarja, prav tako je tudi še nekaj drugih templjev, cerkev in mošeja, ki pričajo, da je bilo to mesto tudi v zgodovini mesto križanj različnih narodov in kultur.

Kanton je bil za naju izhodiščna točka za Hongkong. Nastanila sva se v študentskem domu v središču mesta na rečnem otoku, ki je dajal zavetišče tudi dosti bolj uglednim hotelom.

To nama je prineslo dvakratno korist: sprejemljivo ceno prenočišča in kup informacij o mestu, o možnosti nakupa cenejših vozovnic za potovanje naprej ter še druge drobne informacije, ki so popotniku v tuji deželi nadvse dobrodošle. V deželi, kjer vlada dvojni denar, denar za tujce in denar za domačine, pa je dobra informacija pomenila včasih tudi dodatni prihranek. Denar za tujce se je dal na ulici zamenjati v domači denar s faktorjem 1,8, če pa si uspel kupiti karto za vlak ali ladjo, ki se tujcu praviloma prodaja za tujski denar, z domačo valuto, je bil prihranek včasih tudi petkraten. Vendar pa je treba biti pri teh mahinacijah sila previden, kajti ugoden nakup karte pri posredniku se lahko kasneje na vlaku izkaže kot silno draga vožnja do prve vasi. Prav tako so tudi poulični menjalci vešči čarovnije z denarjem, pri kateri denar izgineva.

Hongkong, mesto betona, jekla in stekla

Hongkong je bil svoj čas majhno ribiško naselje, katerega prebivalci so se ukvarjali z ribarjenjem, še donosnejša obrt pa je bilo morsko ropanje. V letih 1839—1842, to je med opijsko vojno, je ta otoček rabil britanski mornarici kot pomorska baza. Leta 1898 pa ga je dal premaganec s polotokom Kowloon Britancem v 99-letni najem. Po zadnji svetovni vojni doživlja to območje nesluten vzpon tako v industriji, trgovini in kot svetovno denarno središče. Prav to zadnje pa je otoku in polotoku, na obalah katerih se beton, jeklo in steklo drzno in smelo vijejo proti nebu, pripomogło, da se je mesto džunk razvilo v V enega največjih svetovnih središč. Vendar pa se tudi nad tem mestom svetovnega bogastva že zbirajo temni oblaki. Najemniški čas se namreč izteka, prav tako pa pravi lastnik ni več nebogljena in razklana fevdalna država, azijski invalid izpred sto let. Tragika tamkajšnjih prebivalcev je v tem, da se mednarodni denar v strahu pred novo socialistično oblastjo, ki v svoji ideološki ozkosti še vedno ne zna povedati, kakšnih ugodnosti bo to območje deležo po letu 1997, počasi, vendar nezadržno seli v druga azijska mesta. V Hongkongu sva se po manjšem mejnem zapletu pripeljala s klimatsko hlajenim vlakom. Sprememba je bila res velika. Nered se je umaknil redu, izginila so kolesa, ki so jih nadomestili sodobni avtobusi in tramvaji. Prav tako pa se je zdravje Kitajcev, ki so na oni strani meje nepopisno hrkali in pljuvali, tu bistveno popravilo. Ljudje, oblečeni po zadnji evropski oziroma azijski modi, so delovali dostojanstveno in umirjeno. Prišla sva v svet betona, jekla, stekla, ki je bil v primerjavi z matično deželo pravo kraljestvo reda in čistoče. Ta sprememba naju je zbegala. Prav tako naju je begala razporeditev mesta, ki se je brez pravega središča, ki sva ga v svoji nevednosti vztrajno iskala, nizalo ob obali otoka in polotoka. To mesto brez duše je name delovalo nekam hladno in neprijetno. Preostanek dneva sva izrabila za pohajkovanje po ulicah, za ogledovanje življenja v trgovinah in ogromnih trgovskih središčih. Noč sva preživela v družbi hongkonških klateževv na robu pokritega pločnika, ki naju je ščitil pred prihajajočim monsunom. Domorodci na tem prostoru so bili ob prihodu dveh tujcev vidno zaskrbljeni za svoje urejeno kraljestvo iz časopisa in kartonastih škatel. S svojo revno pojavo, brez vsake osebne lastnine, kajti vso opremo sva pustila onkraj meje, jim nisva vzbujala zaupanja. Sicer pa so bili ti ljudje s svojo čisto zunanjostjo in obvezno jutranjo telovadbo bolj klateži iz prepričanja kot iz potrebe.

Naslednjega dne so naju čakale nepričakovane obmejne težave.

Hongkonški carinik je bil z odgovorom, da sva noč v mestu preživela v opazovanju nočnega življenja, kljub najinim rdečim potnim listom popolnoma zadovoljen. Resnične težave so se začele na kitajski strani.

(nadaljevanje prihodnjič)

JOZEFINA MARTINUŠIČ IZ LJUTOMERA ZAHTEVA ODŠKODNINO

JI BODO VRNILI TOVARNO USNJA?

Ivu Martinušiču so 1947. leta zaplenili tovarno usnja, stroje in opremo ter polizdelke pa odpeljali

Tovarnar Ivo Martinušič ni učakal dneva, ko bi mu popravili storjeno krivico, saj je 1974. leta umrl. V Ljutomeru na Glavnem trgu številka 11 pa še živi njegova skorajda že 80-letna vdova Jozefina. Pred časom je prek advokata vložila zahtevek za odškodnino, ki naj bi bila uzakonjena z zakonom o denacionalizaciji.

»Z Ivom sem se poročila menda 1934. leta. Tedaj je mož prevzel od brata Džura tovarno usnja, vendar ne zastonj, ampak na 10-letno odplačevanje. Leta 1947 pa so prišli predstavniki nove oblasti in pustili listek papirja, na katerem je pisalo, da je tovarna — v skladu z zakonom o nacionalizaciji gospodarskih objektov — podržavljena. Naročili so tudi, da moramo z delom prekiniti. Pozneje so naredili še popis odvzetega premoženja, dokument, ki ga še hranim. Stavbo, ki je bila na dvoriščni strani, stroje, surovine in polizdelke so ocenili na 1 924 3300 tedanjih dinarjev.«

Poleg mnogih drugih razlaščencev sta tudi Martinušičeva ostala brez sredstev za preživljanje, zato je bilo nekaj časa hudo. Pomagati tudi niso mogli Jozefinini starši, ki so sicer bili veletrgovci, saj so novi oblastniki podržavili tudi njihovo trgovino. Martinušičevima so pretresli še stanovanje in iz njega pobrali vse, kar je bilo količkaj vredno. Tudi v trgovinico, kjer sta prodajala usnje, so prišli »partizani«; posebej se je menda izkazal S. N., ki je pobral denar še iz priročne blagajne, oškodovancema pa zabičal, da tega nikomur ne povesta.

»V tovarni usnja, ki so jo vzeli mojemu možu, niso obnovili izdelave, ampak so stroje preselili v tovarno usnja Ignaca Sinigoja, kjer so z njimi posodobili izdelavo. Tja so odvlekli tudi lokomobilo znamke Wolf Magdeburg, in sicer tako, da so podnjo dajali valje, da se je kotalila, kajti zaradi njene teže drugače ni šlo. Stroje in opremo so odvažali (v presledkih) osem mesecev. Lahko si mislite, kako mi je bilo pri srcu, ko sem se skozi okno stanovanja ozrla na dvoriščno stran, kjer so hodili tujci. Nazadnje so moža še za nekaj mesecev zaprli. Če med vojno ne bi partizanom dal nekaj bal »boksa« (usnja), bi ga prav gotovo zadržali dlje, saj je kot tovarnar veljal za kapitalista, izkoriščevalca . . . Po vrnitvi iz zaporov se je kmalu zaposlil v državni trgovini, pozneje je postal v sedanji tovarni usnja Konus Ljutomer direktor (1952), pozneje (1962) pa tehnolog. Leta 1967 se je mož upokojil, sedem let pozneje pa je umrl. Tako sem ostala sama, saj nisva imela otrok.«

Tovarnarjeva žena je vsa leta po vojni skrbno hranila dokumentacijo o tovarni, nacionalizaciji, tudi razne druge papirje je ohranila. Med njimi je tudi odgovor Mizarstva Ljutomer, ki je po izpraznitvi tovarne usnja uredilo v njej svoje izdelavne prostore in vanje namestilo skromno opremo. Seveda za prostore ni plačevalo najemnine.

IVU IN JOZEFINI MARTINUŠIČEVIMA so 1947. leta nacionalizirali tovarno usnja, pustili pa so jima hišo na sedanjem Glavnem trgu v Ljutomeru. Med nemško okupacijo se je prleška metropola imenovala Luttenberg, mestno središče pa — Adolf Hitler Platz. Slika je, kot vidite, zelo stara, posnelo pa jo je fotografsko podjetje Štefan J. Hozyan Ormož.

Tako kot mnoge druge vdove tovarnarjev (še en dokaz, da možje umrejo prej, morda zato, ker so starejši od žena, ko se poročajo) tudi gospa Martinušičeva zdaj, ko je v visoki starosti, ne porabi veliko (denarja), saj ima skromno pokojnino, pa vendarle pričakuje, da bo krivica popravljena. Zaveda pa se, da ji tovarne ne bodo vrnili, ker je ni več.

Š. Sobočan

KRAJEVNA SKUPNOST IŽAKOVCI

Najprej dokončati mrliško vežico

Letos se izteka 2,5-odstotni samoprispevek v krajevni skupnosti Ižakovci. Čeprav gre za visoko obremenitev krajanov gotovo ne bo mogoče v celoti uresničiti naloge iz sprejetega referendumskega programa, saj je denarja premalo. Kljub temu pa so v tem obdobju v Ižakovcih veliko postorili za napredek kraja. Novi demokratično izvoljeni svet krajevne skupnosti, ki ga vodi predsednik Miro Poredoš, bo nadaljeval z uresničevanjem nalog iz sprejetega referendumskega programa. Med letošnjimi pomembnejšimi nalogami je vsekakor dokončanje mrliške vežice, ki so jo začeli graditi lani. Objekt, ki ga financirajo s samoprispevkom in prostovoljnimi prispevki, naj bi končali v prvi polovici letošnjega leta in ga začeli usposabljati. Istočasno bodo mrliško vežico povezali s pokopališčem, uredili poti med grobovi in zasadili ciprese. Že letos pa so izkoristili ugodno vreme, obnovili brod in brodarsko hišico ter uredili dovozno pot. Letos tudi načrtujejo, da bodo na prostoru stare osnovne šole uredili avtobusno postajo ter z zelenico in lipovimi drevesi okolico zbiralnice mleka in trgovine. Prav tako bodo uredili okolico vaško-gasilskega doma, parkirni prostor in zasadili drevje. Načrtujejo pa še parkirni prostor in prizidek na nogometnem igrišču za shrambo traktorja, kosilnice in drugega orodja, da bi tako dokončali športno-rekreacijski center. V drugi polovici letošnjega leta pa bodo začeli s pripravami na razpis novega referenduma, saj si brez tega ne morejo zamišljati razvoja. Denar pa bodo po vsej verjetnosti namenili za telefonsko omrežje, ulično razsvetljavo in morda kabelsko televizijo, o čemer bodo odločali krajani na referendumu.

F. M.

V Murski Soboti mestni svet KS

Nova organiziranost krajevne samouprave — Ostali bi le sveti KS in socialno-zdravstvene komisije — S spremembami počakati do nove ustave

Krajevne skupnosti v mestu Murska Sobota so imele v še veljavnem statutu opredeljene skupščine kot najvišji organ krajevne samouprave, kot izvršilni organ pa je bil izvoljen svet posameznih krajevnih skupnosti. Vsem tem organom je medtem že potekel mandat, hkrati pa je treba ugotoviti, da je po večstrankarskih volitvah taka organizacija neprimerna. In ker je v pripravi nova ustava Republike Slovenije, ki predvideva bistvene spremembe v organizaciji občin kot tudi lokalne samouprave, bi bilo seveda nesmotrno voliti nove organe le za nekaj mesecev.

Prav tako ni možna sprememba statutov krajevnih skupnosti, ko še ni usklajenega statuta občine. Zato naj bi bil dotlej v veljavi le statutarni sklep, s katerim bi mestne krajevne skupnosti uredile sestavo in pristojnosti organov v skladu z ustavnimi dopolnili in drugimi predpisi.

Po najnovejših težnjah, ki so prišle do izraza tudi na nedavnih zborih občanov, bi imele krajevne skupnosti (teh je 6) v mestu Murska Sobota le svet krajevne skupnosti in socialno-zdravstvene komisije. Prav tako bi zmanjšali število članov sveta. Že dobro utečena praksa v pomurskem središču z ustanovitvijo koordinacije predsednikov svetov krajevnih skupnosti v mestu pa je narekovala organizacijo mestnega sveta, ki bi prevzel določena pooblastila sedanjih svetov KS. Mestni svet pa bi bil sestavljen iz vseh članov svetov posameznih krajevnih skupnosti. Ker je možno podaljšanje mandatov sedanjim organom KS, se v Murski Soboti zavzemajo, da pred sprejemom nove ustave ne bi bilo volitev, ampak izvolijo sveti KS člane mestnega sveta izmed sebe, do volitev pa naloge opravljajo sedanji sveti.

Milan Jerše

BOLNIŠNICA

V PREHRANI PRVI V SLOVENIJI

Hrana v povezavi ali odvisnosti z boleznijo je veliko poglavje dietetike, poseben prispevek pa bomo kdaj prihodnjič zapisali tudi o visoki strokovnosti pri pripravi hrane v kuhinji soboške bolnišnice, kar ji priznavajo po Sloveniji, Hrvaški in drugod. Poleg kakovostne hrane pa je bolnišnična kuhinja prva v Sloveniji pri tako imenovanem prilagojenem tabletnem načinu razdeljevanja hrane, ki ga je uvedla dipl. inž. živilske tehnologije in vodja prehrane Jolanda Prelec-Lainščak.

»Prednost tega sistema, ki se priporoča bolnišnicam z razsejanimi oddelki, tudi zavodom ali za oskrbo ostarelih s hrano na domu, je, da je hrana topla nekaj ur in jo bolniku, ki je na primer na preiskavah, lahko odložijo na polico. Tridelni krožnik, ki ima dvojni plašč, je obdan s parafinom, ki ga ogrejemo do 90 stopinj Celzija. To pa je tudi suha sterilizacija in do infekcije ne more priti.

Ker imamo za vsakega bolnika na oddelku posebne kartice, vemo, kakšno hrano potrebuje in koliko ter koliko obrokov na dan. In če gre bolnik za konec tedna domov, hrane zanj ne pripravljamo,« pravi vodja prehrane.

Novi način delitve hrane, ki jo v posebnih hermetično zaprtih termovkah pripeljejo na oddelke, so začeli uvajati z odprtjem nove krirugije, ki je predvidevala klasičen tabletni način razdeljevanja hrane. Letos pa že imajo potrebno opremo za vse oddelke. Tako na oddelkih ni več ostankov hrane in pomivanja posode, saj so to združili v kuhinji. »Pomemben pa je tudi prihranek. Lani smo s takim načinom priprave in razdeljevanja hrane privarčevali od 20 do 25 odstotkov, in to samo za del bolnišnice. Razbremenili smo tudi oddelke, kjer jim ni treba pomivati posode, varčujemo pa tudi pri čistilih. In kar je najvažnejše, pacienti, s katerimi se dosti pogovarjam, so zelo zadovoljni, predvsem tisti, ki so bili tudi v drugih bolnišnicah.«

Tekoči trak, ob katerem v štiridesetih minutah razdelijo in zapakirajo hrano za 465 pacientov na oddelkih.

Soboška bolnišnica je torej edina v Sloveniji s takim sistemom, vendar prav te dni s pomočjo inženirke Lainščakove tak projekt pripravljajo tudi v bolnišnici na Golniku, povzeli ga bodo še v varaždinski bolnici, zanj pa se zanimajo iz drugih zdravstvenih ustanov.

V prehrambni službi je 75 zaposlenih, vodja, dietna sestra, administratorka, kvalificirani kuharji, drugi delavci ter štirje šoferji. Na dan obiska v kuhinji so pripravili 607 malic ter 1260 obrokov hrane za bolnike ali 30 različnih diet. So pa dnevi, ko je njihova zmogljivost — 47 vrst diet — popolnoma izkoriščena.

»Rečem lahko, da se bo vloženo povrnilo v treh ali štirih letih, ob tem, da smo uspeli kupiti še tako imenovano airostteam pečico, ki omogoča zelo velik prihranek pri pripravi hrane, saj v njej lahko pečemo in dušimo.

Je pa kuhinja stara devet let in potrebna obnove, vendar bo možna le postopno, saj gre za drago naložbo. Vendar so to le še naše želje, ker vemo, kako je s financiranjem v zdravstvu, da so mnogi medicinski aparati zastareli in da je še najbolj hudo v gospodarstvu,« pravi vodja prehrane, Jolanda Prelec-Lainščak.

Majda Horvat

SREČANJE Z ZDOMCEM FERDINANDOM RANTAŠO IZ GRADCA

LOKOMOBILA ZA NEDO UKRADEN

Ferdinand Rantaša iz Drakovec, ki živi v Gradcu, je strokovnjak za parne kotle, avte, radiotehniko. Pomaga pri obnovi »bakovske« lokomotive

Življenjska pot zdaj že 67-letnega Ferdinanda Rantaše je bila zelo pisana. Vsega, kar mi je povedal, niti ne bom mogel zapisati. Pa ne, ker bi ne bilo zanimivo za bralce, ampak ker je življenjskih utrinkov preveliko!

Rodil se je 1923. leta in se v Gornji Radgoni (iz)učil za avtomehanika in popravljalca parnih kotlov, torej tudi lokomobil. Nagnjenje do tehničnega poklica je dobil od svojega očeta Ferdinanda, ki je bil samouk, drugače pa je imel kar dve lokomobili, ki sta poganjali mlatilnice, nazadnje pa še druge stroje. Ferdinand (starejši) je naredil pomočniški izpit, nato pa se je začela vojna. Prebil jo je kot avtomehanik v graški tovarni Puch. Po osvoboditvi se je vrnil v Radgono, kjer si je sezidal hišico in v njej **radijsko** delavnico. Da, prav ste prebrali: radijsko delavnico, kajti radijska tehnika ga je zelo zanimala in je prodrl vanjo. Kmalu se je uveljavil in postal celo soustanovitelj podjetja Elrad, v katerem je delal 4 leta. Pozneje ga je zvabil Maribor, kjer je odprl elektro- in avtomehanično delavnico. Nemiren, kot je bil, je 1958. leta odšel v Avstrijo v Gradec, opravil razne izpite in odprl avtomehanično delavnico. Pred nekaj leti, ko se je upokojil, jo je prevzel sin Božidar.

Ferdinand je v svojem življenju popravljal avte, radijske spremembke in — lokomobile. Zdi se, da so mu te še posebej ljube, kajti nekoč se je odločil, da jih bo kar sam naredil. Miniaturne. Ustvaril je štiri, od katerih je posamezna merila v dolžino kakih 30 centimetrov. Za izdelavo je uporabil barvne kovine. Delo je zahtevalo znanje, potrpljenje in natančnost, kajti mini lokomobile **delujejo**. Seveda v njih vode ne segreva z drvmi, kot v ta pravih »maganjarih«, ampak s **plinom**.

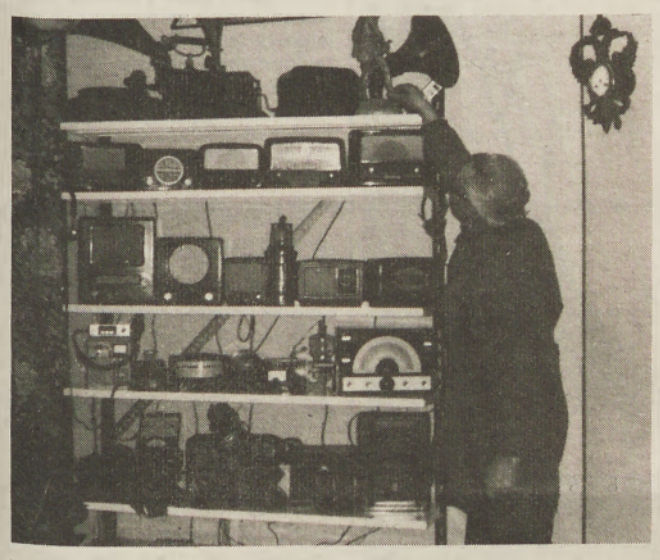

Ferdinand Rantaša z delom svojih starih radiov in gramofonov.

»Zdaj imam le še eno miniaturno lokomobilo, kajti druge tri sem podaril: sinu, bratu in — pevki Nedi Ukraden! Zelo rad jo poslušam in rad bi ji nekaj podaril. Potem, ko je dala žena »soglasje«, sem ji na prireditvi v Radencih podaril darilo, vredno 12000 šilingov. Lokomobile je bila izredno vesela in ji je dragocen spomin na pomurske kraje, v katerih so nekoč lokomobile poganjale mlatilnice, ona — Neda Ukraden — pa je na to pokrajino zelo navezana, saj tod rada nastopa.«

Ferdinand Rantaša je naredil tudi miniaturno parno lokomotivo. Je ljubitelj starih avtov in zato ne preseneča, da je predsednik graškega Oldtimer, Moto sport und Funkcluba (OMFC), ki med drugim prireja vsako leto 1. maja reli starih avtomobilov na progi Gradec-Radenci.

»Čeprav sem se veliko ukvarjal z avti, lokomobilami in še s čim, mi je nekako prešla v kri in meso — radijska tehnika. Že od takrat, ko sem začel popravljati radie, sem se odločil, da jih bom zbiral. Z leti se je nabrala prava muzejska zbirka, ki sem jo že prikazal na razstavi v Gradcu, rad bi jo pa pokazal tudi kje v Pomurju,« mi je zaupal sogovornik. Dejal je še, da bi rad pomagal tudi pri obnovi »bakovske« lokomobile, o kateri smo pisali v eni zadnjih številk Vestnika.

Š. Sobočan

MARJANCA v Murski Soboti

7. marca ob 19.30 se obeta v športni dvorani v Murski Soboti praznik glasbe, petja in humorja. Ob izidu nove glasbene revije Marjanca se bo zbrala pisana zabavnjaška družina iz vse Slovenije. Marjanca bo revija, za katero so se odločili, da bo izšla prvič prav v Murski Soboti. Organizatorji prireditve bodo tednik Kaj, Radio Murska Sobota in nogometni klub Mura.

Slišali boste naslednje glasbene skupine in pevce: Big ben, Modro kroniko, Marijana Smodeta, Pop design, Don Juan, Simono Weiss, Saša Hribarja, Prerod, Komet, Čudežna polja, Edvina Fliserja, Magnet, Finese in narodno-zabavne ansamble: Tonija Verderberja, Celjski instrumentalni kvintet in Štiri kovače.

Prireditev bosta vodila Vinko Šinek in Geza Farkaš. Dogajanje bo posnel tudi Radio Murska Sobota, organizatorji pa se dogovarjajo tudi za reprotažo, ki bi jo predvajala televizija Slovenija. Vstopnice za prireditev so v predprodaji v knjigarni in loteriji na tržnici v Murski Soboti.

Novo plinsko polje v Središču?

V januarju so strokovnjaki Nafte Lendava v Središču ob jugoslovansko-madžarski meji določili novo vrtino Središče 1. Vrtanje te vrtine, ki bo globoka 2700 metrov, ima v letošnjem letu prednost. To območje, na katerem se obeta tudi odkritje novega plinskega polja, bodo raziskovali skupaj z madžarsko firmo Rotary KFT. Madžari so na tem območju že izvrtali eno raziskovalno vrtino, ki je dala gospodarsko zanimive količine zemeljskega plina.

Vrtanje naj bi se začelo v prvi polovici leta. V primeru odkritja novega plinskega polja bi plin črpali obe strani po posebnih mednarodnih pravilih.

Jd

KRAJEVNA SKUPNOST LIPOVCI

Dela so se lotili odgovorno

Demokratično izvoljeni razširjeni svet Krajevna skupnost Lipovci, ki ga vodi predsednik Janko Bezjak, si je razdelil naloge po posameznih področjih, da bi tako bilo njihovo delo učinkovitejše in odgovornejše. V svetu je tačas samo ena ženska, želeli pa bi si jih več. Sprejeti program, katerega uresničitev je predvsem odvsina od 2-odstotnega krajevnega samoprispevka, je nadaljevanje izvajanja referendumskega programa.

Med pomembnejšimi nalogami programa, ki jih nameravajo letos uresničiti, je nadaljevanje gradnje mrliške veže. Z zidavo so začeli lani, dokončali pa naj bi jo letos. Poleg te naložbe bodo morali precej sredstev nameniti za vzdrževanje infrastrukturnih objektov — cest, vodovoda; ulične razsvetljave, zelenic, okolice vaškega doma in drugega. Nadaljevali bodo z urejanjem parcel za gradnjo stanovanjskih hiš, saj je akcija zaradi nedorečenosti zakonodaje o kmetijskih zemljiščih zastala. Prav tako bodo nadaljevali z gradnjo športnega centra, saj morajo njihovi športniki, zlasti hokejisti na travi, igrati tekme zunaj kraja. Poleg lastnih sredstev računajo na pomoč ZTKO-ja Murska Sobota. Športni center nameravajo dokončno urediti. Med krajani bodo začeli zbirati prijave za kabelsko televizijo. Če bo dovolj interesentov, bodo začeli z deli. V svetu krajevne skupnosti Lipovci si tudi prizadevajo, da bi izboljšali informacijski sistem. V ta namen so izdelali 6 oglasnih tabel za obveščanje o raznih prireditvah in za druga obvestila. S tem bo odpadlo plakatiranje po raznih zgradbah, drevesih in drugod, kar bo tudi prispevalo k lepšemu videzu kraja. Poleg tega bodo letos izdali četrto številko krajevnega glasila Občan. Čeprav so zadovoljni z delom kulturnoumetniškega društva — to je za letošnji kulturni praznik pripravilo pester in zanimiv program, nad katerim so bili krajani navdušeni — bi radi aktivnosti na tem področju še povečali. Predsednik sveta KS Lipovci Janko Bezjak pa je tudi dal pobudo, ki je bila sprejeta, da bi se občasno sestajali predsedniki svetov krajevnih skupnosti na območju krajevnega urada Beltinci, izmenjali izkušnje in se dogovarjali o skupnih akcijah.

F. Maučec

KRAJEVNA SKUPNOST VERŽEJ

Ureditveni načrt kraja

V krajevni skupnosti Veržej, ki vključuje naselja Bunčani, Banovci, Grlava, Krištanci, Šalinci in Veržej, so doslej uspešno uresničevali referendumske programe. Med pomembnejšimi nalogami, ki so se jih lotili, je bila gradnja kanalizacije in čistilne naprave v Veržeju. Doslej so položili 2.000 metrov glavnega voda. Letos nameravajo delo nadaljevati in položiti še 1.000 metrov betonskih cevi. V Banovcih načrtujejo, da bodo modernizirali približno 400 metrov ceste. V Bunčanih se bodo lotili prenovitve gasilskega doma. V Grlavi pa načrtujejo nekatera komunalna dela. Vse to bodo sofinancirali iz sredstev referendumskega programa. Poleg tega pa v krajevni skupnosti Veržej načrtujejo še številne druge akcije in aktivnosti. Na območju celotne krajevne skupnosti bodo zbirali interesente za kabelsko televizijo. V Veržeju bodo s sredstvi krajanov začeli graditi mrliško vežico, s sredstvi od prireditev bodo prenovili kulturni dom, gasilci pa bodo nadaljevali s posodabljanjem gasilskega doma. K tem naložbam bo nekaj sredstev primaknila tudi krajevna skupnost.

Kot nam je povedal tajnik KS Veržej Janez Ferenc, se pri razdeljevanju samoprispevka krajevno središče Veržej do drugih krajev obnaša solidarnostno in jim večkrat pomaga pri hitrejšem dokončanju posameznih naložb. Tako tudi uresničujejo dogovorjeno načelo, da se denar vlaga tja, od koder pride.

Po republiškem dokumentu o demografsko manj razvitih območjih v Sloveniji je med te uvrščena tudi krajevna skupnost Veržej. To pa pomeni, da bo pri gradnji gospodarske infrastrukture deležna 30-odstotne pomoči. V vodstvu krajevne skupnosti Veržej ugotavljajo, da bi morali iz tega naslova dobiti nekoliko več sredstev, saj analiza kaže, da dajejo več denarja, kot ga dobivajo nazaj. Veržej je tudi edini kraj v ljutomerski občini, ki ima sprejet ureditveni načrt kraja, zato upravičeno pričakujejo, da bodo pri nadaljnji gradnji kanalizacije deležni primerne podpore.

F. Maučec

BAKOVCI

Hitreje do telefona

V Bakovcih ugotavljajo, da je velik interes za razširitev telefonije. Vendar jim obstoječa centrala tega ne omogoča. Zato so že lani avgusta izvolili gradbeni odbor in začeli s pripravljalnimi deli. Da bi vse skupaj hitreje teklo, so se medtem dogovorili, da zaupajo (strokovno) vodenje akcije zasebniku Viljanu Ortarju iz Bakovec. To naj bi bil prvi takšen primer v Pomurju. Njegovo investicijsko svetovanje bo treba seveda nekaj plačati (1% od vrednosti naložbe), vendar pa ocenjujejo, da bodo tako precej hitreje končali z deli, to pa bo odločilno vplivalo na znižanje skupnih stroškov.

Prostor za novo centralo je že pripravljen, pravkar potekajo postopki za investicijsko-projektno dokumentacijo, spomladi pa bodo sledila zemeljska dela in montaža centrale. Okrog 200 novih telefonskih priključkov pa naj bi zazvonilo ob koncu leta. Istočasno poteka tudi gradnja kabelske televizije.

Na podoben način nameravajo pristopiti k razširitvi telefonije tudi v KS Dokležovje (okrog 100 naročnikov) in Ižakovci.

JOG

100 let Gizele Špindler

Najstarejša prebivalka ljutomerske občine živi v Pristavi na hišni številki 3. Gizela Špindler je 29. januarja letos praznovala stoti rojstni dan! Na svet je privekala leta 1891 v Babincih kot hči gostilničarja, mlada leta je preživljala na Cvenu, sedaj pa zanjo skrbi vnukinja Elica Vargazon v Pristavi. Zakonskega sopotnika je Gizela izgubila pred 30 leti, povila je štiri otroke — tri hčerke in sina; živita še dve hčerki. V veliko veselje so ji pravnuki (15) in prapravnuki (4). Nad zdravjem se ne pritožuje, le noge so domala povsem odpovedale, pa tudi sliši slabše. Zato pa dobro vidi in veliko bere. Tudi zapoje rada. Spominja se, da sta ji pesem in ples v mladosti bila najljubša zabava. In kako ji je uspelo dočakati tako častitljivo starost? Pravi, da je potrebno znati živeti, veselje in dobra volja pa sta več kot pol zdravja. Zato je le redkokdaj morala obiskati zdravnika . . .

Tudi ob nedavnem obisku župana ljutomerske občine Mirka Preloga in predsednika sveta KS Stročja vas Branka Modlica (na posnetku Davorina Topolinjaka) je Gizela Špindler bila dobro razpoložena.

N. Š.

NAJSTAREJŠA ČRENŠOVČANKA

Pred kraktim me je po končani veroučni uri nagovorila učenka Aleksandra, češ da bo njena prababica Terezija Kustec, doma v Črenšovcih, ul. Prekmurske čete št. 105, čez nekaj mesecev stara že 96 let. Deklica je povedala še, da njena prababica brez očal redno prebira Vestnik. V listu je zasledila že mnogo častitljivih obletnic in jubilejev, o sebi pa ni našla še ničesar, čeprav je v Črenšovcih najstarejša vaščanka. Če je tako, sem dejal, bom pa jaz skušal popraviti zamujeno, seveda ob pomoči VESTNIKA.

TEREZIJA KUSTEC, z dekliškim priimkom Žalik, se je rodila v Črenšovcih 23. 9. 1895 in leta 1913 se je poročila z Matijo Kustecem. Prababica Terezija je torej od daleč doživljala balkanske vojne in seveda prvo in drugo svetovno vojno. Njeno življenje ni bilo postlano z rožicami. Doživela je več bridkih ločitev: smrt moža, v prometni nesreči je zgubila življenje njena hčerka Kristina, pred leti je umrl tudi njen sin Matija, gospodar na domu. Sedaj doživlja med domačimi lep, a zaslužen večer življenja.

Dokler so ji dopuščale moči, je rada poprijela za vsa kmečka dela in tudi v črenšovsko cerkev je zelo rada prihajala. Zadnja leta ji dobri domači ne dovolijo več, da bi še kaj postorila, ker iskreno želijo, da bi dobra »mamca« ostala še dolgo med njimi. Sploh domači za prababico Terezijo zgledno skrbijo in ona se med pravnuki, vnuki in snaho zelo dobro počuti. Naj bi bilo to vzorno sožitje med mladimi in starimi za zgled vsem družinam, posebej tam, kjer dajo mladi starejšim vedeti, da so jim postali odveč in da bi bil že čas, da se preselijo na »božjo njivo«.

Vsi sovaščani Črenšovec želimo Tereziji, da bi dočakala stoletni jubilej življenja. Želimo pa tudi, da bi imeli v vseh družinah starejši in ostareli člani podobno čast.

Franc Tement

Razstava ročnih del

Kulturno društvo Zala György in Pinc in kulturno društvo Vlaj Lajoš iz Čentibe vsako leto skupaj pripravita razstavo ročnih del vaških žena. S tem želita obuditi tradicijo ročnega dela, ki je v teh vaseh močno zakoreninjena. Tokrat so razstavo pripravili v vaškem domu v Pincah. Prihodnje leto bo razstava v Čentibi. Razstavo si je ogledalo veliko krajanov.

JD

UGODNO! UGODNO! UGODNO!

MIZARSTVO LJUTOMER, Rade Pušenjaka 1, tel. (069)81 916, fax. (069)81 157

UGODEN NAKUP POHIŠTVA vsak dan od 7. do 15 ure in ob sobotah od 8 do 13. ure. **po tovarniških cenah brez trgovske marže, s popustom in z možnostjo posojila.**

- Prodajamo otroške sobe spalnice, sestavljivi program MOBY, HI-FI, omarice in jedilnice.
- **Kupljeno pohištvo večje vrednosti dostavljamo na dom brezplačno do 50 km.**
- Obiščite našo tovarniško prodajalno in se čimprej odločite za ugoden nakup

NAJCENEJE IN KAKOVOSTNO brusimo žage in rezkarje za družbena in zasebna mizarska podjetja ter za občane.

Sporočamo, da imamo proste zmogljivosti v sušilnici.

Priporočamo se!

Seno za zdravo srce

V nekaterih krajih na avstrijskem Koroškem, na primer v Kotschbach-Mautheni, si lahko zimski gostje privoščijo zdravilno zabavo: »kopel« v senu. Seno z biološko neoporečnih travnikov, med katerim je mnogo zdravilnih rožic, zvečer poškropijo, čez noč se začne v njem postopek kisanja in vretja, da se segreje skoraj do 50 stopinj Celzija (znano je, da se lahko kupi vlažnega sena celo vžgejo), zjutraj pa se spravijo vanj gostje s kmetij. Zadeva je zelo zdravilna za srce, pravijo, saj potegnejo zdravilne zeli med senom iz telesa škodljive snovi. Ko zlezejo pacienti iz vlažnega sena, so menda kot prerojeni . . .

Dragoceno darilo uničil požar

Pruski kralj Friderik I. je dal leta 1707 narediti tako imenovano jantarjevo sobo.

Gre pravzaprav za stensko oblogo iz raznobarvnega jantarja z intarzijo. Prestolonaslednik Friderik Viljem I. je mojstrovino umetnika Gottfrieda Turowa leta 1716 podaril ruskemu carju Petru I.

Obloga je obsegala 22 jantarjevih plošč s skupno površino 55 kvadratnih metrov. Med drugo svetovno vojno so jo Nemci iz mesta Puškin, iz carske poletne rezidence, odnesli v Kaliningrad, in od takrat velja za izgubljeno. Od konca vojne so za iskanje porabili že veliko denarja. Nazadnje so jo več mesecev iskali strokovnjaki iz Rige v kleti neke pivovarne v Kaliningradu, raziskovali pa so tudi v okolici Gdanska.

Več sledi je vodilo tudi v nekdanjo NDR in tudi tam so preiskali 130 ruševin grajskih kleti in jam, vendar zaman.

Zdaj je vzhodnonemški Wochenpost objavil novo različico o usodi izginule dragocenosti.

Časopis se opira na poročila Mauricea Philipa Remiyja, ki je v moskovski Leninovi knjižnici izsledil dnevnik ruskega arheologa Aleksandra Brjusova. Iz zapisov v dnevniku se da sklepati, da umetnine sploh niso nikoli odpeljali iz Kaliningrada, ampak da je tam zgorela. Leta 1945 je začel takratni ruski oficir Brjusov jantarjevo sobo iskati skupaj z direktorjem umetnostne galerije v kaliningrajskem gradu. V svoj dnevnik je zapisal: »Začeli smo izkopavati v južnem krilu, kot nam je svetoval direktor, ki trdi, da so tam zaboji s ploščami. Nato je nenadoma izjavil, da so zaboji v veliki dvorani v severnem krilu. Ogled velike dvorane pa je pokazal, da sta na žalost jantarjeva soba in dragoceno pohištvo zgorela.

Našli smo tečaje vrat in železne plošče z vijaki, s katerimi so bile plošče pritrjene na steno, pa tudi zoglenele ostanke jantarjevih plošč. Požar so verjetno povzročili naši vojaki . . .«

Lani so se pri Vidonjevih v D. Slavečih izlegli piščanci med katerimi je bil piščanec s tremi nogami. Ohranili so ga pri življenju in zrasel je v lepo kurico, ki je spretno hodila po treh nogah. Kurica je bila ljubljenka male Silvije.
Foto: M. Juhnov

JELENI NAMESTO KRAV

Dvajset let je Vinko Ježovnik iz Olimja pri Podčetrtku kot občinski geodet meril hribe in doline na Kozjanskem in prišel do spoznanja, da bi lahko ta zemlja dajala kaj več, kot da na njej samo zidajo hiše in pasejo krave.

»Postavil sem družini hišo, imel sem dobro službo, žena Anica je bila zaposlena kot tajnica krajevne skupnosti in nobenih problemov ni bilo, da ne bi kar dobro živeli in izšolali svoje tri otroke,« pripoveduje Vinko Ježovnik. »Pa se nam ni dalo v službah dočakati pokoja in oba sva sklenila, da se bova osamosvojila. Prodali smo podedovani vinograd in sklenili živeti od pridelovanja gob. Bila je to kar hrabra odločitev, ker smo se med prvimi v Sloveniji lotili tega posla, a splačalo se nam je.«

Danes pridelajo pri Ježovnikovih 40 ton šampinjonov na leto, k temu še 700 ton naravnega humusa, imajo pa tudi — kar je za te kraje prav gotovo nenavadno — ranč s sto jeleni, košutami in mladiči. Na posestvu deda Ivana prezidavajo staro hišo, da bo zrasla iz nje turistična postojanka s specialitetami iz gob in jelenjega mesa.

»Prve prostore za pridelovanje gob sem moral zgraditi pod zemljo« je povzel besedo Vinko Ježovnik, »ker imam hišo blizu pavlinskega samostana, kulturnega spomenika prve kategorije, v katerem je bila že v 16. stoletju lekarna, ena prvih v Evropi. Sprva sem za gobe težko našel kupce, ker je imela Droga monopolni položaj pri pridelavi in predelovanju šampinjonov. Mnogi so pri tem propadli, jaz pa sem vztrajal in danes jedo moje gobe celo gostje blejskih hotelov. Toda pri nas v Sloveniji pride na prebivalca komaj pol kilograma šampinjonov letno, na Nizozemskem, kjer je bil Ježovnik pred leti, pa se ta količina povzpne do 20 kg na leto. Majhna Nizozemska pridela na leto okrog 130.000 ton šampinjonov, od tega pa izvozijo le 5.000 ton.

Začel je z gobami, potem pa se je odločil za zasebno farmo jelenov. Od kod mu ta ideja?

»Na Nizozemskem sem videl, da ima vsako večje podjetje ob tovarni še ograjen park, v katerem se pasejo jeleni. Vprašal sem se, zakaj se ne bi tudi na Kozjanskem pasli jeleni.«

Ko se je Ježovnikov sin Borut, sicer strojni tehnik, prav tako odločil, da bo ostal doma na kmetiji, niso več čakali. Začeli so ograjevati osem hektarov veliko zemljišče na griču nad Olimjem, na katerem se je do tedaj paslo 15 dedovih krav. Krave so prodali, a kje dobiti jelene?

»V Nemčiji je več zasebnih farm z jeleni in nameravali smo jih uvoziti od tam. Po naključju pa sem izvedel, da prodajajo jelene na Brionih. Razmnožili so se do 2000 grl, kar je preveč za tisti prostor, in očitno jim je primanjkovalo tudi hrane, ker so bili precej sestradani, ko so prišli k nam. Kupil sem 76 jelenov in jih dal prepeljati v ograjen prostor. Danes jih je že sto, tu jim je očitno všeč, ker imajo nekaj gozda, nekaj pa pašnikov. Hranimo jih s senom in koruzo. Verjetno vas zanima, koliko je treba odšteti za te neobičajne domače živali? Za jelene sem plačal 500 do 1200 mark, košute so me stale okoli 500 mark — mladiči pa po 300 mark.«

Ježovnikov jelenji ranč je za te kraje manjša senzacija in ogledat si ga lahko pride kakih sto obiskovalcev dnevno. Treba je odšteti po deset dinarjev vstopnine. Podjetniki morajo ravnati pač podjetniško. Ker ne mislijo povečati števila črede, imajo pa letno kakih 40 jelenov prirastka, bodo prodajali jelene za meso. Dragocena je tudi njihova koža, mnogi pa se zanimajo za rogove, ki jim bodo kot (nezasluženo) trofeje krasili stene. V hiši, ki jo Ježovnikovi predelujejo, bo restavracija za specialitete iz jelenjega mesa.

Vsi so jo zabeležili, potemtakem se spodobi, da jo tudi mi. Petnajstega septembra lani je minilo sto let od rojstva Agathe Christi, najznamenitejše pisateljice kriminalnih romanov vseh časov. Podpisala se je pod 73 kriminalnih romanov, pod 150 kriminalnih zgodb in 20 gledaliških del. Njena dela so prevedena v 103 jezike. Zapuščina, ki je zlepa kdo ne bo dosegel in presegel.

STALINOV DVOJNIK

Stalin je imel dvojnika, ki je skoraj dvajset let nastopal namesto njega pred sovjetskimi množicami in celo sprejemal tuje delegacije. To doslej skrbno varovano kremeljsko skrivnost je te dni razkrilo mladinsko glasilo Sovjetskaja molodjož, v soboto pa so novico objavili tudi drugi moskovski časniki, med njimi Rabočaja tribuna, ki izhaja v veliki nakladi.

Sovjetski diktator se je začel panično bati teroristov konec leta 1934, potem ko so v Leningradu ubili člana najožjega vodstva KP Sergeja Kirova. Takoj po atentatu je Stalin ukazal svoji varnostni službi, naj kakor ve in zna najde človeka, ki mu bo podoben kot jajce jajcu. Potem ko so ga mrzlično iskali po vsej Sovjetski zvezi, so se naposled odločili za blagajnika iz Krajine Evseja Lubickega, po narodnosti Žida.

Pripeljali so ga v eno podmoskovskih dač, kjer so skupini kozmetikov, krojačev in frizerjev ukazali, naj poskrbijo, da se ne bo prav nič razlikoval od Stalina. Ko so kozmetiki in frizerji opravili svoje delo, jih je KGB likvidiral. Stalin je hkrati ukazal, naj ubljejo vse svojce njegovega dvojnika.

Evsej Lubicki je prvič odigral vlogo Stalina v Kremlju ob sprejemu delegacije škotskih rudarjev, ki so si vroče želeli videti »feldmaršala svetovnega delavskega razreda«. Srečanje je potekalo tako, kot so si želeli gostitelji. Gostje kajpada niso opazili, da jih je sprejel dvojnik in Lubicki je poslej pogosto nastopal v javnosti namesto Stalina. Težje je bilo preslepiti zaposlene v Kremlju, a Lubickemu se je posrečilo tudi to.

Iz doslej neznanih vzrokov je Stalin leta 1952 dal zapreti svojega dvojnika in ga seveda takoj poslal v sibirsko taborišče. Po Stalinovi smrti (marca leta 1953) so Evseja Lubickega izpustili, a kmalu je umrl, in to je bržkone eden od vzrokov, da se je skrivnost o diktatorjevem dvojniku ohranila do danes.

Arhitektonski čudež

Cene zemljišč na Japonskem brez prestanka rastejo, zato se je neko gradbeno podjetje domislilo nečesa, česar se ni pred njim še nihče: del ceste so speljali skozi stavbo na višini med petim in sedmim nadstropjem. Stavba ima 16 nadstropij in stoji v elitni četrti Osake. Cesto skoznjo bodo speljali do leta 1992. Vibriranje stavbe bodo preprečili tako, da bodo naslonili cesto naravnost na tla — na 9,8 metrov dolge stebre — ne pa na peto nadstropje. Predvidevajo, da bo potrebno postaviti v notranjosti stavbe tudi varovalno jekleno ploskev. Ta bo varovala prebivalce poslopja pred hrupom in izpušnimi plini.

NADLEŽNA FOTOGRAFIJA

O, RECI — Če bi za črko 0 na polomljenem krajevnem napisu postavili vejico, bi lahko prebrali vzdihljaj: O, RECI! No, mi pa bomo ne glede na to zapisali: Ne gre za tablo vzdihljajev, ampak krajevno oznako Boreci pri Križevcih na Murskem polju, kjer manjka B. Vemo, da je polomljenih tabel veliko, prometnih znakov pa še več, in da imajo zato na cestnem podjetju v Murski Soboti veliko izdatkov, povsem prepričani pa smo tudi, da bo gospodična Vikica poskrbela, da v svoji občini ja ne bo takega napisa, čeprav je po svoje simpatičen: ORECI.
Foto: Š. S.

TIGRU UKRADLA KOS MESA

Po napovedih Stalina, Hruščova in Brežnjeva bi morala biti zdaj Sovjetska zveza že v obdobju razvitega socializma, če že ne v komunizmu, v resnici pa je vsak dan bolj lačna. Celo v obeh največjih mestih, v Moskvi in Leningradu, ki veljata za »izložbo sistema«, so trgovine tako rekoč prazne. V letošnjem letu so delavci in uslužbenci izgubili že štirideset milijard delovnih ur, ko so v delovnem času stali v ponižujoče dolgih vrstah, namesto da bi delali.

Prebivalci Leningrada dobivajo na karte manj mesa, masla in sladkorja, kot so ga v strašnih mesecih blokade severne prestolnice med drugo svetovno vojno. Najbolj ogroženi so v vsej Sovjetski zvezi upokojenci. Jelcinova mati, ki živi v Sverdlovsku, ima od prvega do prvega toliko denarja, da bi si lahko na črni borzi (kjer se edino dobi) kupila štiri do pet kilogramov mesa — seveda če ne bi niti kopejke porabila za kaj drugega.

V Čeljabinsku za vse bone, ki so jih razdelili med prebivalce, ni mogel nihče kupiti niti trohice hrane, v Tomsku pa so vsi učitelji najbolj elitne mestne šole v znak protesta, ker ne morejo živeti z bednimi plačami, ki jih dobivajo, zahtevali, naj jih kar odpustijo.

Čeprav je v Sovjetsko zvezo že začela prihajati pomoč — v glavnem od nekdanjih poražencev Nemcev —, ki jo je ugledni poslanec ruskega parlamenta Sergej Filatov označil za »poniževalno«, so ljudje vedno bolj preplašeni. Najnovejša sociološka anketa (včasih kaj takega sploh ne bi bilo mogoče) je pokazala, da zbuja prihajajoča zima med 61 odstotki sovjetskih državljanov zaskrbljenost, pri 16 odstotkih pa kar klasični strah. 64 odstotkov anketiranih ne verjame, da bi se v naslednjih šestih mesecih pojavilo v sovjetskih trgovinah kaj več kot »skoraj nič«, 27 odstotkov pa se boji množične lakote.

Kako je mogoče, da v trgovinah ni niti kruha, ko bi lahko samo Ukrajina prehranila vso Evropo in so imeli povrh letos v Sovjetski zvezi rekordno žetev žita? Petina pridelkov je ostala menda zaradi slabe organizacije dela na poljih, hkrati pa je razpadel sistem delitve, ker »so demontirali stari sistem vodenja gospodarstva prej, preden so ustvarili novega,« kot je dejal predsednik vlade Nikolaj Rižkov, ki mu tudi pripisujejo dobršen del krivde za gospodarsko katastrofo.

Sovjetski konservativci in demokrati se medsebojno obtožujejo za lakoto v mestih. Prvi javno govorijo, češ, brž ko je prešla oblast v vaše roke, nimamo več kaj jesti.

Drugi jim ne ostajajo dolžni: »Množična lakota je nezakonski otrok vaše 73-letne diktature, kar se je pokazalo šele zdaj, ko se je vaš komunistični stolp iz kart dokončno podrl in ko neuspešnosti socialističnega sistema ni več mogoče prikrivati niti z nerazumno razprodajo nafte, zlata in diamantov.«

Lakote je kriva tudi dolgoletna razdelitev državnih izdatkov, pri katerih gre okoli 63 odstotkov denarja za oborožitev in vojaško tehniko, 32 odstotkov za investicijsko opremo, komaj 5 do 6 odstotkov pa za proizvodnjo blaga za splošno porabo.

V rokah kolhozov in sovhozov je 97 % obdelovalne zemlje, ohišnice kmetov nanesejo preostale 3 %. In vendar dajejo ti ubogi trije odstotki 60 % skupne sovjetske pridelave krompirja, 30 % sočivja in sadja, 27 % mleka in 30 % mesa.

Samo lani je država dotirala svoje kolhoze in sovhoze s 400 milijardami dolarjev, pri tem pa veljata dve tretjini teh kmetijskih proizvodnih enot za »finančne mrtvece«.

Po vsem tem ni čudno, da prihaja v Moskvi do takšnih dogodkov, kot je bil tisti, ko je neka mlada ženska v moskovskem živalskem vrtu ukradla tigru iz kletke kos mesa ali pa agresivni napad na »sočakajočega« pred eno od moskovskih trgovin, ko je nekdo sosedu v besu zagrizel v nos, da so ju lahko ločili v bolnišnici.

SALON POHIŠTVA
INTERDOM d.o.o.
DO -30% ZA GOTOVINSKO PLAČILO
UGODNI KREDITNI POGOJI
KUHINJE SPALNICE
SEDEŽNE grt. IZVOZNI MODELI — NA ZALOGI
PREŠERNOVA 1, 62000 MARIBOR, TEL.: (062) 222-450, 222-289

SKRIVNOSTI VAŠIH DLANI

NASPLOŠNO O ZNAKIH

Točka je lahko rdeča, plava, črna ali bela. Krst je navaden ali mističen. Prava zvezda mora imeti šest krakov. Krog se zelo redko pojavlja. Kvadrat je vedno dober znak. Otok se največkrat

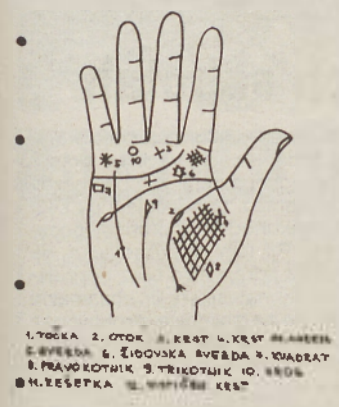

pojavlja na črtah in kot tak ima svoj poseben pomen. Rešetka domuje največkrat na hribih, največja je vidna na Venerinem hribu. Znakov je lahko več. Omenili smo tiste, ki so najbolj pogosto vidni na naših dlaneh. Znaki, ki imajo imena hribov so zelo redek pojav, in še takrat, ko se pojavljajo so težko spoznavni.

Posebnost znakov je, da se lahko pojavljajo na dlani, hribih in prstih. Zelo pogosto spremljajo posamezne črte. Tako jih lahko zasledimo na njihovem začetku, koncu in na črti sami. Zapomniti si morate, da ima vsako mesto pojavljanja znakov temu primerno in specifično tolmačenje. Važna je tudi številčnost in velikost znakov. Že najmanjša različnost lahko spremeni razlago. Za preiskus znanja nekaj primerov in nasvetov. Zvezda se lahko kot znak pojavlja na številnih mestih, ampak samo na Jupitrovem hribu ima pozitiven pomen, tedaj vam napoveduje nenaden vzpon in srečo v življenju.

Na Saturnovem hribu je njeno tolmačenje negativno, govori namreč o težki, neozdravljivi bolezni. Vse indikacije do katerih pridete ob analizi svoje dlani ali dlani svojega znanca ali prijatelja morate točno opredeliti. Šele vsa spoznanja vodijo k celoviti sliki o sebi in drugih. Odtisi, ki nam jih boste poslali bodo to le potrdili.

Vse o čem se pogovarjamo že nekaj mesecev ima tudi svoj globlji pomen in smisel. Naš namen ni, da bi vam ustvarili dvome, ampak da bi verjeli svojim danostim, vsemu kar vam je dano že z rojstvom. Naš namen tudi ni spreminjati človeka in njegovo usodo. Vse vzhodne filozofije in sodobna zahodna posnemanja njihove modrosti govorijo, da je v življenju človeka, vse kar se mu dogodi, že v naprej določeno modro in dobro in da človek na nič ne more vplivati izsiljevati in spreminjati.

Najvažnejši je popolen notranji mir in ravnovesje človeka z samim seboj. To osnovno načelo spoštuje tudi sodobna hiromatija. Priporočamo vam, da ga tudi vi. Potem se vam bo zasigurno življenje zdelo dosti lepše, lažje in zanimivejše.

Kupon za brezplačno analizo

Ime in priimek _____

Datum rojstva _____

Točen naslov _____

_____ Šifra _____

Kupon pošljite na naslov: Zavod za časopisno in radijsko dejavnost, Titova 29, Murska Sobota (Za Skrivnost vaših dlani).

NAREDI SAM

Luknja v tapisonu

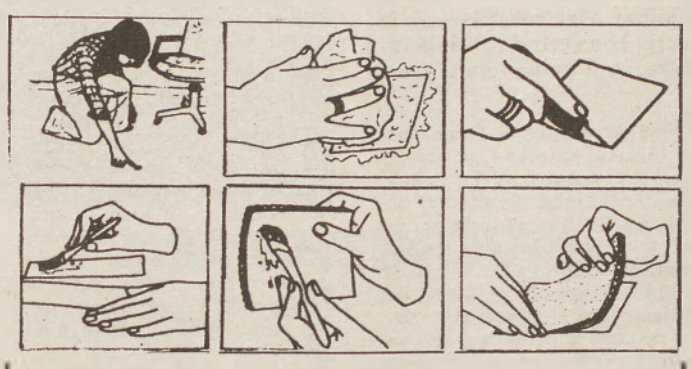

Opazili ste luknjo na tapisonu. Ne obupajte, lahko jo zakrpate sami. Potrebujete le ostanek tapisona, oster nož in lepilo.

1. Očistite mesto okoli luknje,

2. Z ostrim nožem izrežite kos poškodovanega tapisona v obliki štirikotnika, v sredi katerega je luknja. Očistite odprtino.

3. Kos trpežne tkanine namažite z lepilom in ga vstavite v odprtino.

4. Izrežite novi štirikotni del v velikosti odprtine in ga spodaj premažite z lepilom.

5. Vstavite novi del, ta se bo nalepil na tkanino, ki ste jo prej vstavili v odprtino. Očistite tapison.

ZDRAVJE

Telo sestavlja približno 60 odstotkov vode. Ta prihaja tako iz zaužite hrane in pijače kot iz kemičnih procesov v telesu. Normalna presnova v celicah je odvisna od pravilne količine vode. Prav tako je voda potrebna za vzdrževanje pravilne koncentracije snovi v telesu.

V običajnih razmerah možgani zaznajo, kdaj vode primanjkuje, in sprožijo občutek žeje. Večini ljudi osem kozarcev pijače zadošča za normalno presnovo in preprečuje žejo. Preveč vode utegne vplivati na sposobnost ledvic za izločanje oziroma za zadrževanje vode.

lip bled

LIP Bled vam daje v svoji poslovalnici na Bledu in v Murski Soboti izredno ugodne možnosti pri nakupu stavbnega in sobnega pohištva.

- *10% popust za gotovinsko plačilo,*
- *pri nakupu nad 20.000 din brezplačen prevoz do 50 km,*
- *ugodna 6-mesečna posojila.*

ODLIČNA KAKOVOST, VELIKA IZBIRA, UGODNE CENE.

Obiščite nas v naši poslovalnici LIP Bled v Murski Soboti tel. (069) 22-941

ZA LJUBITELJE CVETJA

PREHRANJEVANJE IN ZALIVANJE SOBNIH RASTLIN

Pri sobnih rastlinah je pozimi zalivanje mnogo zahtevnejše, kot v drugih letnih časih. Prav tako moramo biti previdni pri prehranjevanju. Dobro je vedeti, katere sobne rastline naj gojimo pozimi. Pozimi so naši bivalni prostori za sobne rastline poslabšani. Ozračje je zaradi centralnega ogrevanja precej slabo. Vse to vpliva na rast rastlin. Slaba osvetlitev, prekratki dnevi, nizke temperature in suho ozračje pomenijo za večino sobnih rastlin čas počitka, nekatere celo odmrejo.

Rastline z zelenimi deli omejijo svoje aktivnosti, zato je gnojenje vprašljivo. Seveda ne smemo sobne rastline enačiti, kajti drugače velja za cvetoče lončnice. Za te moramo posebej skrbeti. Te rastline kljub zimi potrebujejo hranilne snovi. Zato jih gojimo v 10 do 14 dnevnih presledkih. Vedno gnojimo vlažne rastline, nikoli popolnoma suhih. Obstaja pa nekaj izjem pri cvetočih lončnicah npr. cinerarija, kalceolarija, ki imajo zadosti gnojila za svojo življenjsko dobo v lončku. Ciklame, afriške vijolice, klivije, vitezova zvezda, gnojimo z gnojili, ki imajo več fosforja in kalija in manj dušika. Za necveteče sobne rastline pa naj v gnojilih prevladuje dušik, vendar to dognojevanje mora biti v manjših obrokih. Najbolj občutljive za gnojenje v velikih koncentracijah so: Achema, Nidularium, Guzmanije. Manj občutljive pa so: primule, flamingovci, begonije, večjo koncentracijo pa prenesejo: gloksinije, gumovci, hortenzije. Najizdatnejše pa lahko gnojimo: aralijo, ščitovko in sobni škrnicelj.

Če rastline nimajo dovolj vode, jim tudi vse potrebne hranilne snovi v primerno pripravljeni zemlji ne pomenijo dosti. Zagotoviti jim moramo, torej zadostno količino vode. Zalivati moramo ob pravem času v zadostni količini in upoštevati razvojni stadij rastline. Preveč in premalo vode se moramo izogibati. Suša namreč pospešuje tudi razvoj nekaterih škodljivcev, kar privablja različne žuželke. Idealno je če zalivamo v mehko vodo, neosnaženo niti premrzlo in dobro prezračeno. Deževnica je idealna. Važna je tudi kapaciteta zadrževanja vode. Zalivamo izdatneje tisto zemljo, ki ima večje zadrževanje. Dosti vlage se izgublja zaradi neposrednega izhlapevanja, posebno pri višjih temperaturah. Zato moramo lončnice večkrat malo zrahljati. Mlade rastline imajo v začetku zelo plitve in slabo razvite korenine, zato mora biti zemlja ves čas vlažna. Največ vode potrebujejo mlade, hitro rastoče rastline. Najbolj rastline prizadene pomanjkanje vode v začetku vegetacije ob cvetenju.

Koliko lahko vsakič zalijemo? Zalivati moramo s tako količino vode, ki jo bo zemlja v predelu, kamor sežejo korenine lahko vezala. Če preveč zalivamo, potem voda odteka, izperemo del hranilnih snovi, če premalo pa moramo spet hitro zalivati. Izogibati se moramo zalivanju v vročini, torej zjutraj in zvečer.

OV

Mačke žive dlje, če so v dvoje

Mačka je čisto zadovoljna, če živi sama, toda še srečnejša je, če živi v dvoje.

Če ima mačjega prijatelja, tudi živi dlje časa. Zato fenologi priporočajo vsem ljubiteljem mačk, da naj kupijo dve muci iz istega legla. Mucki, ki sta bili od prvega trenutka skupaj in sta skupaj »osvajali svet«, bosta namreč vse življenje nerazdružljivi prijateljici.

Nič hudega pa ni, če drugo muco kupimo pozneje. Po možnosti naj bo to mlada mucka, ki je še v dobi učenja, saj se bo lažje navadila na starejšo mačko, ta pa nanjo.

Z zdravili za volan?

Vsi vemo, da je alkohol za vožnjo lahko zelo nevaren, malokdo pa pomisli, da bi morali biti pozorni tudi na zdravila. Po poživljajočih sredstvih, še posebej, če jih zaužijemo s pijačami, ki vsebujejo kofein, se počutimo najprej zelo čili, potem pa nam nenadoma popusti koncentracija.

NA MURSKEM VALU

Glasujem za:

Izvajalec:

Skladba:

KUPON 3

LESTVICA SKLADB ZA ODDAJO ZAIGRAJMO IN ZAPOJMO PO DOMAČE:

1. REKA ŽIVLJENJA — Ans. Fantje treh dolin
2. ROJSTNA VASICA — Ans. Toneta Čučka
3. NAŠA KOVAČIJA — Ans. Štirje Kovači
4. MI MEJAŠI SMO PAJDAŠI — Vinko Šimek in Martin Sagner
5. OB BISTRICI — Ans. Nike Zajca

Predloge pošljite na dopisnici na naslov:

Radio Murska Sobota, Titova 29, Murska Sobota.
Glasovnice bomo izžrebali in nagradili.

Lestvico domačih pesmi lahko poslušate vsak četrtek od 18.00 do 19.00 v oddaji Radia Murska Sobota Zaigrajmo in zapojmo po domače.

NAGRAJENCI:

1. MARIJA KUHAR, Dom oskrbovancev, Rakičan, 69103 Murska Sobota,
2. PAVEL HORVAT, Bogojina 3, 69222 Bogojina
3. JOŽICA KRANJC, Drakovci 4, 69243 Bučkovci.

Kuhajte z nami

Bržole s smetano

Bržole imenujemo del mesa med govejimi rebri. Te goveje zarebrnice — 7 jih je po številu — ležijo med pljučno pečenko in pleči, so nekoliko prepletene z maščobnim tkivom, sicer pa zelo okusne in sočne. Pripravljati jih je mogoče na različne načine: na žaru, na maščobi, v omaki, z gorčico.

Za bržole s smetano za 4 osebe potrebujemo: 4 bržole, sol, 1 žlico gladke moke, 8 dag olja ali druge maščobe, 4 žlice drobno zrezane zelenjave (korenček, gomolj zelene, korenina petršilja), 1 srednja debela, fino sesekljana čebula, 6 zrn sveže stolčenega popra, majhen lovorov list, 25 dcl juhe ali vode, zravnana žlica ostre moke, 1 dcl kisle smetane, 1 žlica limoninega soka ali kisa.

Bržole očistimo, jim zarežemo robove, jih potolčemo in solimo ter pomokamo z gladko moko. Razgrejemo 6 dag olja in na njem na hitro popečemo bržole. V drugi posodi na preostali maščobi prepražimo čebulo in zelenjavo. Dodamo začimbe, 2 do 3 žlice juhe, limonin sok, popečene bržole s sokom vred in na majhni temperaturi dobro pokrito dušimo, da se meso zmehča. Nato bržole vzamemo iz omake in spravimo na toplo. Zelenjavi primešamo žlico ostre moke, ki smo jo zmešali s kislo smetano. Omako kuhamo minuto ali dve, prilijemo nekaj žlic vode ali juhe ter jo pretlačimo, potem damo vanjo bržole. Jed naj vre še kakih 10 minut, nato jo ponudimo s krompirjevim pirejem ali kruhovimi cmoki in solato.

SESTAVIL MARKO NAPAST	BABILONSKI KRALJ	GESLO FR. REVOLUCIJE (ENAKOST)	SADNA PIJAČA	NAJVEČJA AFRIŠKA REKA	ŽIDOVSKO MOŠKO IME	MACESNU PODOBNO DREVO	DOPOLNILNI PREDLOG K ZAKONU
KOKOŠ, KI NESE JAJCA							
SEBIČNOST							
SPREVOD Z BAKLAMI							
ULICA			ODZAGAN KOS DEBLA, HLOD	GORA NAD SOČO / VINSKA SHRAMBA			
AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC DOUGLAS					ALAIN DELON / BOJNI STRUP		
HUNSKI KRALJ						METER / GOZDNA VILA V GR. MITOLOGIJI	
ITALIJANSKA PEŠNICA (GRAŽIA)							
AVTOMOBILSKA OZNAKA NORVEŠKE		VODNA ŽIVAL	HIMALAJSKA KOZA / HRV. SKLADATELJ				DEL SAVDSKE ARABIJE
NASLOVNI JUNAK GOTOVCEVE OPERE				FILMSKA IGRALKA FARROW			
STENA				SKANDINAV. LETALSKA DRUŽBA / SELEN			
DINASTIJA ARABSKIH KALIFOV V BAGDADU							
IZDELOVALEC RAKET							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Elbasan, diabolo, ostanek, uta, EMO, AK, etat, rast, Na, Drina, M, Radom, ato, ata, noma, IR, enakost, taktika.

Pojasnilo o ukrepih UNZ Murska Sobota

29. 1. 1991 med 13. in 15. uro je sindikat podjetja IMP PANONIJA iz Murske Sobote organiziral javni protestni shod na Trgu zmage v Murski Soboti. Ta javni shod je bil 25. 1. 1991 tudi ustrezno priglašen na sekretariatu za notranje zadeve v Murski Soboti.

Ker smo organi za notranje zadeve odgovorni za vzdrževanje javnega reda in miru, smo se pripravili na zavarovanje protestnega shoda in v ta namen tudi izdelali plan dela, ki je v skladu z »Opomnikom za izvajanje nalog ONZ v primeru konfliktnih situacij v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih, povezanih s protestnimi pohodi in množičnimi kršitvami javnega reda in miru«. Tako smo v skladu s tem opomnikom predvideli in tudi izvajali vse ukrepe za zagotavljanje varnosti udeležencev, urejanje prometa in vzdrževanje javnega reda in miru.

Med drugimi ukrepi smo v skladu s citiranim opomnikom predvideli tudi delavca — dokumentarista, ki je bil pripravljen za slikovno dokumentiranje dogajanja v primeru konfliktov oziroma kršitev javnega reda in miru. To dokumentacijo bi v primeru kršitev potrebovali za analizo ukrepanja in izvajanja postopkov milice in za oblikovanje gradiva za dokazovanje storjenih prekrškov.

Čeprav smo v celoti ravnali v skladu z opomnikom, pa v analizi primera ugotavljamo, da smo ravnali nekoliko netaktno, ker je bil dokumentarist pripravljen na snemanje pri odprtem oknu, kar pa glede na to, ker je shod potekel mirno in organizirano, ni bilo potrebno.

Če so naši postopki varovanja javnega shoda povzročili nezadovoljstvo med udeleženci, se jim opravičujem, je pa res, da je bolje, če naše postopke izvajamo javno in javnosti tudi povemo, zakaj so potrebni. Javni shod je v celoti varovala milica, dokumentarist pa je bil delavec kriminalistične službe.

Darko Anželj
NAČELNIK UPRAVE

Goričko v moji deželi

Goričko je od središča države Slovenije oddaljeno 200 km (dovolj za opravičilo?). Manj razvito, demografsko ogroženo območje. Naše demokratične vodstvene sile snujejo in obljubljajo vse mogoče programe in projekte za oživitev in gospodarsko rast.

Pa jim verjamemo in s snovalci delimo upanje. Majhna je Slovenija, radi poudarimo, kako lepa, čudovita da je. In prav zato me moti, da jo tako slabo poznamo. Moti me, da ti razni odrešilni snovalci (ali pa novinarji, ki o tem poročajo) revitalizacije tako očitno pokažejo, da sploh ne vedo, kje je Goričko (Porabje).

Tako sem se jeseni odzval na pisanje v Mladini, kjer so pomešali vse pojme.

Najnovejši zgled pa je v torkovi številki (5. 2. 1991) samostojnega časnika za samostojno Slovenijo (Delo). V članku Slovenija in Madžarska naj bi spet povezali železniške proge sta omenjeni dve možni različici železniške povezave: ... prva bi bila obnovitev nekdanje povezave prek Hodoša, druga pa prek Martinja do Srebrnega brega (Szentgotthard).«

Upam, da za vse Prekmurce ni potrebna razlaga, kaj naj bi pomenil ta stavek. Za »ostale Slovence«, ki nimajo pogleda čez Muro, pa primerjalni prenos v njihovo okolje: — »... druga pa prek Kredarice do Triglava (Udine).« (Ob tem, da imata kraja Szentgotthard in Udine lepi slovenski imeni).

Vsem odgovornim predstavnikom ljudstva, zavednim novinarjem in drugim zainteresiranim Slovencem sem pripravljen razkazati in pojasniti osnovne pojme prelepega kosa slovenske dežele, ki se na žalost iz Ljubljane ne vidi jasno.

Srečko Kalamar
Trdkova 54
69263 KUZMA

Še enkrat
Polproletarci, domov?!

K pisanju me je spodbudilo pismo Marjane Škrobar iz Radgone, ki je v Vestniku 14. februarja komentirala pisanje vašega novinarja Š. Sobočana. Kot kaže, so ji polproletarci trn v peti!

Jaz sem delavka in med sodelavkami so tudi »polproletarci«. So vestni delavci in za to, kar zaslužijo, morajo pošteno delati; kot tisti, ki nimajo zemlje. Menim pa, da bi še marsikdo drug lahko bil polproletarec, če bi mu bilo do dela na zemlji, kajti bolj ali manj smo vsi iz kmečkih gospodinjstev, kar pomeni, da imajo starši zemljo. Vprašanje pa je, ali se obdelovanje splača!

Mi smo veččlanska družina. Z možem sva navadna delavca, zato dve skromni plači. Svoje zemlje nimava, zato sva za več let vzela v najem dve njivi. Semena, gnojila, škropiva ... morava seveda kupiti. Ker pa traktorja nimava, bi bila pridelava na tem zemljišču predraga, če bi morala traktorske storitve plačati z denarjem, zato si pomagava tako, da mož gre večkrat pomagat na neko kmetijo, ki seveda traktor ima, za povračilo pa potem strojno obdelajo najini njivi. Z lastnim delom na najeti zemlji poskušava izboljšati gmotne razmere. Tako prav vse hrane ni treba kupiti v trgovini.

Še to bi povedala: mislim, da se dela krivica, ko delavce — polproletarce posebej izpostavljajo kot presežek v podjetjih. Ti ljudje so ravnotako kot drugi vrsto let delali v tovarni. Za one, ki pa so v težavah, ker ni dovolj denarja od plače, ali pa so celo ostali brez nje, predlagam, da v bližnji pomladi poprimejo za delo na poljih: motiko v roke in ne h kolegu ali kolegici na kavo, partijo šaha ali na ribolov. Se z menoj strinjate?

Darinka iz Beltinec

Pa še enkrat
Polproletarci, domov!?

Za uvod naj povem, da sem se že ob pisanju Karčija iz Goričkega in Marije iz Lendave, ter nato članka časnikarja Sobočana hotel oglasiti na temo o delavcih polproletarcih. Mislil sem si, da je pač to neki normalni pogled na delavce polproletarce, ki pač v očeh pravih proletarcev živijo kot ptički na veji. Da hodijo v službo za hec, da se vstajajo zjutraj ob treh, da še kaj položijo maloštevilčni živini, ki mora jesti, in nato gredo v tovarno »počivat«. Ko pa sem prebral pismo Marjane ŠKROBAR iz Gornje Radgone, pa sem kar pohitel za mizo in zlil svoj gnev na ta beli papir. Če tega ne bi storil bi me ne vem kako dolgo peklo pri srcu, da se nisem zavzel za tistega delavca, po njenem polproletarca »majaka«, ki je vse od vojne pa do danes gradil to kar ima Marjana, Marija in Karči in seveda mi vsi, ki bivamo v tej prekrasni slovenski pokrajini.

Gospa Marija, Karči in Marjana in vsi, ki so vam sedaj napoti polproletarci, dovolite mi, da vam nanizam nekaj protielementov. Sam sem iz siromašne viničarske, pozneje žalarske družine, da vem ceniti tudi trdo delo na hriboviti zemlji. Sam sem bil kovaški vajenec in to pol hlapec-pol vajenec, saj sem več kot polovico svoje učne dobe delal na polju mojstra in tudi stregel živini. Bil pa sem delavec v tovarni, najprej v veliki, tov. žel. voz. Boris Kidrič, bil sem skupinovodja in bil sem tudi obratovodja. Prav zato lahko brez sramu izrazim, da sem se na delu srečal z mnogimi polproletarci, ki so bili v večini, ne tako kot trdi Marjana v manjšini, dobri delavci. Na delavca iz kmetov si se lahko zanesel. Nikoli mi ni rekel ne morem delati nadur, nikoli in nikdar nisem imel primera, da bi kateri odklonil delo. Obratno pa so »mestni« delavci bili dosti bolj prepirljivi pri opravljanju nalog.

Da so polproletarci zgradili to kar danes imamo, lahko podkrepim z dejstvom, da je imela tovarna Boris Kidrič v Mariboru okrog 5000 delavcev, od tega jih je bilo 82 % tistih, ki so se vozili na delo z dežele. Med temi je gotovo bila večina polproletarcev.

Največja vrednost polproletarcev pa je bila in bo, da so ohranjali domove po naših bregačah. Ali se zavedate koliko domov, hiš, bi izginilo iz te pokrajine, če jih ne bi varovali ti sedaj zaničevani polproletarci. Ne poznam polproletarca, ki bi šel na morje in tačas kravo in kako svinjo oddal v varstvo, kot da, mestni proletarec psa ali mačko sosedu in se brez skrbi odpravi gret svojo zadnjico na morje. Svoj zaslužek v večini vlaga v gospodarstvo, da tako ohranja kmečki, kaj kmečki, svoj dom. Ni redko videti, da si ta polproletarec zgradi najprej štalico, kupi kak stroj, šele nato zgradi dostojni dom. In vse to z odpovedovanjem.

Zavedati pa se moramo, da ti polproletarci obdelujejo zemljo na skoraj nedostopnih predelih. Vemo, da so »taboljšo« zemljo po vojni vsem odvzeli, pustili pa so le tisto, ki ni dostopna za strojno obdelavo. Ta zemlja je danes obdelana prav po zaslugi polproletarcev.

Seveda pa se strinjam s tem, da naj tovarne, delovna mesta, zapustijo tisti, ki imajo doma prave kmetije, ki jim prinašajo dovolj dohodka za preživljanje družine. Po mojem pa se bo to tako kmalu zgodilo, kajti po novi zakonodaji bi ti delavci morali plačevati dvojni davek, davek na delovnem mestu in davek od dohodnine. Tega pa ja vendar nobeden ne bo delal, da bi se mučil v službi in doma ter delal za državo. Nažalost pa je takih kmetov zelo malo in bo tako le malo delovnih mest sproščenih za prave proletarce.

Naj na koncu povem, da nas v sedanjo krizo niso pripeljali polproletarci, ki so vseskozi gradili to kar danes imamo. V to krizo so nas pripeljali tisti, ki so nas vodili, tisti, ki so si gradili vile na morju za naš denar in si ustvarjali podjetja doma in tujini. Ne, tistih pa Marija, Karči in Marjana niste karali in sramotili. Sramotili ste delavce polproletarce, ki so vsaki dinar pustili v domovini in sebi, ter svoji družini gradili boljši jutri. Zato vam pravim, le pustite te naše pridne polproletarce pri miru in rajši razmišljajte, da bi nam vsem šlo dobro. Pa brez zamere.

Ludvik KRAMBERGER
GORNJA RADGONA
Slebingerjev breg 27

Licemercu (brez poezije)

Ni mi do zlorabe poklica diplomirane novinarke (zdaj v službi politike) toda v času, ko peresa vse bolj brusijo politiki in med njimi ideolog megle Evgen Emri, kaže kaj napisati. Zaradi stiske ljudi na ulici, ki jih izrablja s svojimi demagoškimi nastopi in zapisi, kakršen je tudi pred tednom na tej strani objavljeni Spoštovani menjševik! V njem, »da vse plačuje delavec« ugotavlja človek, ki že dvajset let v praksi izvaja rek, da ga nihče ne more tako slabo plačati, kot on lahko slabo dela. Če sploh dela, saj je največkrat v družbi z maligani, ko dobi večvrednostni kompleks in ustrahuje vse okoli sebe.

Tudi mene je, ker sem v Tednu otroka soglašala z okrasitvijo občinske izložbe z otroškimi izdelki iz jesenskih plodov narave, ki so na rdečem (partijskem) platnu zamenjali plakate prenoviteljev.

Tega, da ne gre le za prostore, ampak za pozicije, se namreč tovariš, ki je pravzaprav že ves čas gospod, namreč še kako zaveda! Sicer na trgu Zmage zbranim stavkajočim Panonijinim delavcem ne bi tako teatralično prebiral pisma Sonje Lokar in tako prilival ognja, ki pa je začel tleti že takrat, ko je bila Zveza komunistov na oblasti. Čeprav zdaj ni več, njen vršilec dolžnosti še vedno sedi v oblazinjenem fotelju najbolj razkošne pisarne kar jih premore občinska stavba. Da potrebuje več zraka mi je dejal in se posmejal! Zelenim, ko smo prišli iskat svoj prostor pod soncem; pa nam je bila odmerjena le senčna plat, ker je pač boljše položaje zasedla sedanja opozicija. Z večjimi političnimi izkušnjami in nižjimi udarci (ker ne izbira sredstev) ji to uspeva, posebej, ker so pričakovanja ljudi večja od trenutnih možnosti. O tem, zakaj je temu tako, pa ni, da bi zardevala le vlada, katero je okrivil za nestrokovno preden je oblast sploh postala.

Toda zdaj ni priložnost za prepričevanje o tem, kdo je kriv ali ne, ampak za politično modro ravnanje in drugačen odnos do dela, kot so ga vajeni Emri in njemu podobni (besedni) prenovitelji. Za delavce, za katere se (šele sedaj) tako zavzema, pa upam le, da niso tako zaslepljeni v svoji borbi za preživetje, da bi stavili na tistega, ki ni nikoli občutil normiranega dela in časovne presije. Ker ima očitno časa na pretek, filozofira (čeprav ni filozof, ampak politolog), zakompleksan kot je, zaradi svoje zajetnosti, pa manjšim in bolj drobnim od sebe pripisuje »bonapartistične komplekse majhnosti«. Pri tem je za nameček še malomeščansko privoščljiv.

Zato o mojem izhodu v zeleno soboškega parka le to: s strankarskimi pobarvankami nima nič skupnega in od kar pomnim (tako kot Federico Garcia Lorca) ljubim zeleno.

Brigita Bavčar

Spoštovani večni opozicionalec

Recimo, da sva do tvojega zadnjega polemičnega spisa v Vestniku bila midva oba menjševika. Odslej naprej pa oba to ne moreva več biti. Kako to, da nisi mogel niti kratek čas »čuti z menoj«?

Saj poznaš tisto iz bližajočih se velikonočnih beril, besede, ki jih je govoril Jezus, ko je skupaj s svojimi bedel na Oljski gori: »Čujte in molite, da ne pridete v skušnjavo!«

Da, duh je voljan, meso pa je pokvarjeno! Zato ne moreš čuti z menoj. Niti na samem začetku zelenega gibanja ne. Ti si »devet ur« vzdržal na razpravi o elektrarnah zato, ker si bil »vržen v večno opozicijo« v stranki.

Jaz pa sem tam čul, ker sem reševal »svojo imovino-domovino, hišo«. Nisi mogel vzdržati, moral si se povzpeti nadme, in to je, vidiš, boljševiško. Raste iz boljševiškega mesa, duh pa se zaman trga in vzpenja.

To je argumentacija »ad hominem«. Znan boljševiški način deklasiranja (razrednega) nasprotnika. Zgodovina mrgoli od primerov za to. Marx, literarni veščak, se je velikokrat skliceval nanjo. Pa tudi obvladal jo je izborno, a na neki drugi ravni, ne tako banalni kakor Ti.

Kar pa se onega tiče, da sva namreč midva, Evgen in Štefan, začela z vsem, kar je zeleno, kaj pa je to, boljševizem ali menjševizem? Kje si pozabil vse tiste druge? Štefan Smej

Na osnovi sklepa časopisno-radijskga sveta Vestnika in Radia Murska Sobota slovenski program na seji 28. julija 1988 si Uredništvo pridržuje pravico, da v skladu z Zakonom o javnem obveščanju, sprejeto vsebinsko zasnovo Vestnika in v skladu z materialnimi možnostmi objavo posameznega pisma, mnenja ali stališča odkloni, pismo skrajša, ali samo povzame družbeno pomembne odlomke. Kopij tekstov ne objavljamo.

Objava pisma, mnenja ali stališča še ne pomeni, da se uredništvo z vsebino strinja. Prispevki na tej strani niso lektorirani.

Proti pouku ob sobotah

V senci velikih in z zgodovinskostjo opredeljenih dogodkov v Sloveniji naša oblast in posamezni ministri pridno izvajajo različne eksperimente nad potrpežljivimi državljani. V mnogih primerih za posamezna ravnanja ni racionalnih in strokovnih argumentov. Opravičujejo pa se z vsesplošnim sklicevanjem na Evropo, na zakonodajo in ureditev posameznih področij, ki veljajo v razviti Evropi. Pri tem pa pozabljamo, da se v delu Evrope, ki nam je vzor, zakoni ne sprejemajo brez poprejšnjih računalniških simulacij njihovih posledic na vse, ki jih posamezni zakon tako ali drugače zadeva. Tam torej gre za izhodišče strokovnosti in interdisciplinarnosti pri nastajanju zakonov, pri nas pa prevladujejo trenutna večinska politična izhodišča, podkrepljena z močjo skupščinske glasovalne mašinerije. Zato zakoni v razviti Evropi veljajo desetletja, ali vsaj nekaj let, pri nas pa jih po navadi popravljamo — tudi v novi pluralni demokratični ureditvi — že po nekaj tednih.

Eden izmed takšnih predlaganih eksperimentov v zadnjem času, je tudi domislica za ponovno uvedbo pouka ob sobotah v naše šole. Celotna zadeva je še posebej občutljiva, saj gre za eksperimentiranje s številnimi mladimi generacijami, učitelji in ne na koncu tudi z družinami.

Socialisti v Pomurju se pridružujemo protestu vseh tistih, ki so odločno proti takšnemu načinu dela. **Smo proti uvajanju sobotnega pouka v slovenskih šolah.** Za nas sobotni pouk ni pogoj za vstop v Evropo. Rešitve vidimo v večjem deležu družbenega proizvoda za izobraževanje, v uvajanju eksternega ocenjevanja, v izboljšanju materialne oskrbe šol v primernem vrednotenju dela in povečanju sredstev za izpopolnjevanje učiteljev.

Ne nasprotujemo določenim aktivnostim in dejavnostim v šolah tudi ob sobotah in nedeljah. Še več, smo za še bolj odprto šolo ob vsakem času za vse ljudi. Od vlade in pristojnega ministrstva pa zahtevamo da končno javnosti in skupščini predloži koncept strategije razvoja vzgoje in izobraževanja ter nacionalni program našega šolstva.

Geza FARKAŠ

Novi demokrat bo odgovoril

V članku, ki je bil objavljen pred štirinajstimi dnevi sem dokaj jasno nakazal vsa področja, kjer je nujno, da se nova oblast delno oddalji od načel demokracije. Glede na vaš ponovni poziv g. ALT L. in zainteresirane pomurske javnosti ter spoznanja, da sem morda res bil nejasen, bom preklical tedaj zapisano izjavo, da končujem s tovrstnimi polemikami in bom v naslednji številki cenjenega časopisa Vestnik objavil odgovor. Upam, da mi bodo odgovorni pri omenjenem časopisu to dovolili in dali dovolj prostora. Redkokdaj se uklonim posamezniku in preklicem svoje odločitve. Tudi sedaj nisem to storil zaradi VAS ampak zaradi pomurske javnosti, del katere naseda posameznikom in njihovem filozofiranju, češ da je za katastrofalno gospodarsko stanje kriva nova oblast oziroma nova demokracija. Ne pričakujte g. Alt, da bo ta moj odgovor politično obarvan, saj dobro veste da je 45. letno politično filozofiranje, ki se je prenašalo v vsaki kotliček vsakdanjega življenja prineslo to, kar sedaj imamo. Za mene, za novo demokracijo in njene nosilce je prišel čas, ko se mora hitro, nedvoumno, brez velike politične filozofije ukrepati in to s strani stroke.

Če ste pa smatrali, da se moj ODMIK OD DEMOKRACIJE NANAŠA tudi na politično področje, pa vam sedaj že sporočam, da se tako sam, kakor pomurska in slovenska javnost bojí in si ne želi, da bi se vrnili časi, katere poosebija PUKLASTI MIHA ali zloglasni pomurski izterjevalci.

KAREL KOZIC, inž.

TRGOVINA NA DROBNO
Mavrica
Milena Čerpnjak
Panonska 20
BAKOVCI
Telefon: (069) 43 082

NAGRAJUJEMO VAŠO ZVESTOBO

z novo nagradno igro!

In kaj morate storiti? Praktično nič!
Pri vsakem nakupu nad 500 din boste prejeli kupon, s katerim boste sodelovali v nagradnem žrebanju.

Čakajo vas lepe nagrade:

1. barvni televizijski sprejemnik
2. hladilnik, 120 l
3. vrednostni bon za 2.000 din
4. vrednostni bon za 1.500 din
5. vrednostni bon za 1.000 din

ter še 25 praktičnih nagrad.

Vsi, ki ne bodo izžrebani, bodo dobili tolažilne nagrade!

Žrebanje bo v najlepšem mesecu leta — maju.

V trgovini Mavrica vas pričakujemo s pestro ponudbo, konkurenčnimi cenami in lepimi nagradami.

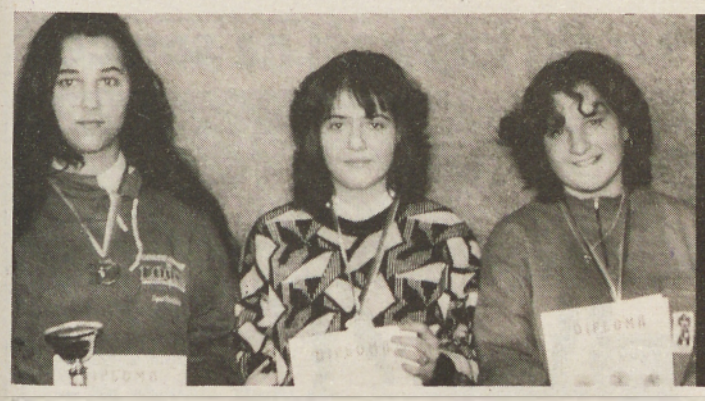

STRELKE OŠ TIŠINA — Pionirke strelke osemletke Tišina (Marjanca Ščap, Metka Horvat in Polonca Flegar) so v streljanju s serijsko zračno puško osvojile 1. mesto v tekmovanju ŠŠD občine M. Sobota ter 1. mesto na tekmovanju ŠŠD Pomurja v Ormožu, v polfinalu republiške dopisne strelske lige pa 5. mesto.

Foto: F. Matko

NEKOČ

Naenkrat se ti svet podre,
dekletu pokloniš poslednji še cvet;
nič hudega sluteč,
podaš ji roko v slovo.
Nočeš razumeti
življenjskih resnic, bolečin . . .
nočeš za nikogar skrbeti,
še manj pa trpeti.
Nekoč prišel bo dan,
ko trpel boš kot pogan.
Takrat ostal boš sam,
s trpljenjem ves obdan

NATALIJA FERKO, 8. B.
OŠ GRAD

NAŠ KULTURNI DAN

Letos ob 8. februarju smo se odločili za drugačno praznovanje kulturnega dne. Vse je potekalo v znaku kulturnega udejstvovanja. Obiskali so nas glasbeni pedagogi in učenci glasbene šole iz Ljutomera. Predstavili so nam instrumente iz različnih skupin. Nanje so nam tudi zaigrali. Predstavili so nam razvoj glasbe od baroka pa do danes. Naslov predstavitve je bil Čudoviti svet glasbe. Nato je vsak učenec preživel praznično dopoldne v kulturnem udejstvovanju. Ustvarjali smo na različnih področjih. Lahko smo se odločili za likovno, glasbeno, dopisniško ali ročnodelsko dejavnost. Jaz sem bil med dopisniki. Učenci višje in nižje stopnje smo se razdelili v skupine. Vsaka je imela knjige. To so bili leksikoni, Knjiga rekordov, Slovar tujk . . . Dobili smo vprašanja, na katera smo morali odgovoriti s pomočjo knjig. Na primer, v knjigi Slovar tujk smo morali poiskati, kaj pomenijo določene besede. Delo je potekalo brez zastojev, z velikimi zaslugami tovarišev in mentorice.

Želim, da bi tako še večkrat praznovali 8. februar, saj je to naš kulturni praznik.

Matjaž Safran, 8. razred
OŠ 25. maj, Kapelski vrh

8. februarja so nas obiskali člani folklorne skupine s Cvena. Bili so trije pari. Zaplesali so nam več plesov. Tudi mi smo plesali z njimi. Najlepši mi je bil Ob bistrem potoku je mlin. Potem smo si ogledali še film ob 40. obletnici folklore na Cvenu. Tako je minil naš kulturni dan.

Mirjana Šonaja, 2. r.,
Podružnična OŠ Cven

SKRITA RISBA

Se kar pozna, da je čas kolin, saj ste vsi brez težav odkrili, kaj smo imeli v mislih s skrito risbo. Čestitamo vam tudi za lastno domišljijo. Matej Detnelbach iz Krajne nam je poslal risbo na posebnem papirju, ki pa je dosti večja in je žal ne moremo upoštevati. Se vedno se trudita tudi Robi Krajnc, učenec 2. razreda OŠ v Gornji Radgoni, in Zlatica Žalik iz Večeslavec. Tako rekoč vsi ste dobri risarji, zato se je težko odločiti, kateri dve risbi izbrati za objavo. Po dolgem oklevanju smo dali prednost **Danici Horvat iz Trotkove in Meliti Ferencek iz Vučje Gomile.**

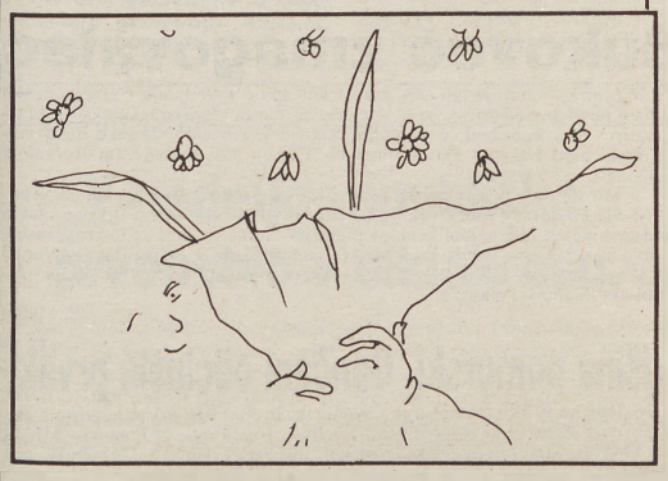

Kajne, da nismo preveč skrivnostni? Zato pričakujemo, da ne boste imeli pretežkega dela pri odkrivanju današnje skrite risbe. Za rešitev vam dajemo teden dni časa.

VALENTINOVO

Valentinovo je dan, ko se ptički ženijo, kakor so nekdaj rekle naše babice in pozneje mame. To je bil dan, ki smo se ga otroci zelo veselili.

Nekega večera, že pred nekaj leti, ko sem prišel s smučanja, mi je mama rekla, naj se najem in grem čim prej spat, ker sem verjetno utrujen, naslednji dan pa bo treba zgodaj vstati. Bilo mi je malo čudno, zakaj moram tako zgodaj spat, saj to ni bila moja navada. Privolil sem, saj sem se tega dne res nasmučal in bil že precej utrujen.

Naslednje jutro me je mama zgodaj zbudila. Težko sem odprl oči, saj bi še kako spal. Mama mi je tiho rekla: »Vstani in pojdi iskat pogačice. Danes se ženijo ptički!« Kljub temu da je bilo zunaj mrzlo in veliko snega, sem se hitro oblekel in odhitel ven. Malo sem pogledal naokrog in zagledal eno pogačico na hišici, ki sem jo naredil za ptičke. Pomislil sem, da je to plačilo za hrano, ki sem jim jo nosil pozimi. Napravil sem še nekaj korakov proti ograji in na stebru zagledal vse polno pogačic. Bil sem zelo vesel, saj je bila košarica kmalu polna. Ko sem stopil v hišo, se je mama nasmejala in mi rekla: »No, vidiš, pa se je splačalo zgodaj vstati.«

Z leti, ko sem odraščal, sem vedno bolj razmišljal, zakaj me mama vedno pred dnem, ko se ptički ženijo, tako hitro sili spat. Danes mi je seveda vse jasno, vendar mi je zelo žal, da ti stari običaji vedno bolj in bolj izginjajo v pozabo.

Jaz se teh dni še posebej rad spominjam, saj je bilo ta dan pecivo še posebej dobro. Zaradi spoznanja resnice pa ne smem pozabiti na ptice po zimi, kajti takrat nas ljudi najbolj potrebujejo.

Čeprav hodim sedaj že v 8. razred, bi vseeno z veseljem šel pobrat pogačice, ki bi jih spekla mama, v resnici pa bi to naj storili zame ptički.

Mladen Kivač, 8. r.,
OŠ Šafarsko

PRI NAS DOMA

Smo štiričlanska družina in živimo v štirisobnem stanovanju.

Naredili smo si centralno kurjavo, preuredili kopalnico, pa tudi opremljeno imamo kar lepo. Toda vseeno nam manjka še veliko, in naša največja želja je, da bi tudi mi nekoč imeli svojo hišo. Toda vseeno imam rada svoj dom, svojo družino in otroško dvorišče, na katerem se igram že deset let. Vsak dan rada prihajam domov in prvi, ki me že med vrati pozdravi, je naš papagaj Miki. Ker si ne moremo privoščiti drugih domačih živali, imamo pač Mikija, katerega smo naučili že deset besed. Da pa naš dom ni tako pust, skrbi mama s svojimi rožami. Vsako zimo z očetom tudi postaviva na balkonu krmilnico za lačne ptičke.

Če ne bomo mogli prej sezidati hiše, jo bomo takrat, ko bova midve s sestro že v službi. Jasna Zrinski, OŠ 17. oktober, Beltinci

ALI VESTE..?

Tisti, ki ste pogledali v pravi leksikon, ste seveda hitro našli odgovor na 7. vprašanje, katera je druga najvišja gora na svetu. To je seveda **K-2 (Cogora)** ali nekoč Godwin Austen, ki meri v višino 8611 metrov, nahaja pa se na kitajsko-pakistanski meji. Nekateri pa ste nasedli podatku v leksikonu Mladinske knjige, kjer piše, da je druga najvišja gora na svetu Aconcagua v argentinskih Andih (6.960 m). Nagrado Knjigarne in papirnice Dobra knjiga iz Murske Sobote (poslali jo bomo po pošti) pa si je zaslužil **Vinko Pajnhart iz Kroga**. Čestitamo!

9. vprašanje: **Katera knjiga je nazadnje izšla pri Pomurski založbi?**
   a) Veselje z znanostjo
   b) S prvo enciklopedijo do učenosti
   c) Moji prvi koraki do znanja

Zaokrožite pravilen odgovor (izrežite iz Vestnika) in ga pošljite do 7. marca na naš naslov.

Dosje: Bogdan Hrovat — Puklasti Miha

3

DISCIPLINIRAN

BRANKO ŽUNEC

Življenje, obrusi me, kakor nož! Kdor me ne prime prav, naj zakrvavi.

(M. Bor)

Še vedno smo v t.i. partizanski kasarni, učiteljskem domu, na Žibertovi 27 v Ljubljani, kjer sta od začetka vojne do odhoda v partizane (Bogdan 15. maja 1943, Stojan 9. septembra 1943) bivala in delovala brata Hrovat. Pri tem se ne smemo sklicevati na spomine sestre Brede, poročene Sergo, ki živi v Mariboru ker tako sama želi! — pa tudi na torzo roman Mileta Pavlina Skrivnost Šimnove smrti se ne moremo zanašati. Ostajamo torej pri zborniku Mladost v boju iz leta 1955 in nadaljujemo, kjer smo zadnjič sklenili.

»Kljub temu, da sta bila o škodljivem delovanju četnikov v Srbiji obveščena tudi iz člankov v Poročevalcu, tovarišem sprva nista verjela. Njihova prizadevnost, da jima pokažejo, kam vodi četniško gibanje, je polagoma le uspela. K temu je največ pripomogel Miloš Zorzut, ki je pribežal iz Srbije in ga je Rdeči križ poslal v Učiteljski dom. Prestrašen in upadlega obraza je pripovedoval o grozodejstvih v Kragujevcu in Kraljevu. Nepristransko je orisal delovanje četnikov Koste Pečanca skupno z Nedičevci in Nemci.

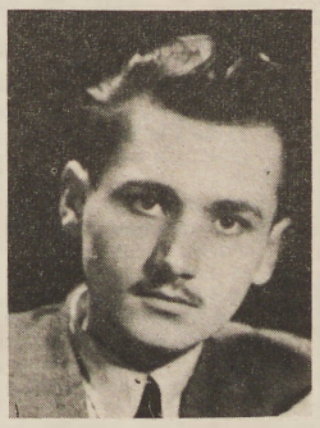

— Bogdan Hrovat-Puklasti Miha, portret, nastal 22. novembra 1945 v Murski Soboti, foto: Jože Kološa

Kot živa priča je potrdil, da se četniki pajdašijo z Nemci. Levč je opazil, da je treba kovati železo, dokler je vroče. Sistematično se je spravil na brata Hrovata in ju vztrajno, toda na komaj opazen, nevsiljiv način obdeloval. Brez dvoma je imel mnogo zaslug za to, da sta spoznala resnico. Stojan se je prvi omehčal. Nezaupna Bogdanova narava pa se je še nadalje upirala. Pod vplivom brata je končno tudi on klonil. Postala sta pristaša OF, motila sta ju samo še srp in kladivo.

To dejstvo, da sta se brata Hrovata že skoraj preusmerila in da je Stane Bizjak v tem času zapustil dom ter odšel v Srbijo, menda k Ljotiću, je pripomoglo, da se situacija v domu še bolj razčistila.« Pri Stojanovem življenjepisu je poleg drugega navedeno, da je leta 1941 obiskoval VI. razred gimnazije, ko ga je doletela okupacija. Dan, preden je prispel okupator v Maribor, je pridrvela sošolka z besedami: »Stojan, Nemci so pri opekarni Košaki, čez eno uro bodo vrgli glavni most v zrak!« Stojan je odhitel z bratom Bogdanom na podstrešje, vzel puško in torbo, sedel na kolo in se odpeljal neznano kam. Čez nekaj dni se je pojavil v Krapini, kar so starši zvedeli od znanca, ki so ga peljali Nemci kot ujetnika skozi Maribor. Nato je bil čez nekaj dni v Krašnji, od koder sta se z bratom vrnila domov. Dva dni pozneje sta z Bogdanom dobila poziv, da se javita na GSP (Geheime Staats Polizei = tajna državna policija, bolj znana pod kratico GESTAPO — op. B.Ž.). Mama je takoj šla na urad, kjer je prosila za propustnico za Ljubljano ter jo tudi dobila. Čez nekaj ur sta se oba z mamo odpeljala v Ljubljano, kjer je dosegla njun sprejem v Učiteljski dom. Tako sta v Ljubljani dokončala VI. razred gimnazije.

V zborniku prvič zasledimo ilegalno Bogadnovo ime Miha: bilo je to pri vključitvi v skojevski odbor/aktiv OF. Stojan je dobil ime Maks. Brata Hrovat sta se tudi dejavno vključila v Narodno zaščito, bila povezana z Vosom in obveščevalno službo ter sodelovala pri številnih drugih akcijah v domu in zunaj njega. Pomladi leta 1942 deluje Miha po specialni obveščevalni liniji, hkrati je vodja študijskega krožka za dialektični materializem in marksistično ideologijo. »Najhuje je bilo v Učiteljskem domu priti iz ene stavbe v drugo, kjer je bila učilnica in kjer so tiskali letake. Morali so namreč mimo pisarne. Tam pa so člani upravnega odbora dolgo v noč pri odprtih vratih govorili in kvartali. Nekoč prav dolgo niso hoteli iti spat. Fantom se je mudilo, morali bi že tiskati. Čakajo, čakajo, s »klade« se nočejo premakniti. Omiljen protest, ki so se ga večkrat poslužili, je bil v tem, da so zmetali prazne zaboje po stopnicah. Upravnik si spričo članov upravnega odbora ni mogel kaj, da ne bi šel pogledat, seveda ni nič našel, vsi so »spali«. Zaboji jih niso spravili iz pisarne . . . Take so bile borbe z upravo.« V njih sta vselej sodelovala tudi brata Hrovat.

— Del gojencev, v glavnem članov mladinskega aktiva leta 1942 v Učiteljskem domu v Ljubljani, Bogdan Hrovat-Miha označen posebej. (Iz zbornika Mladost v boju)

Pravzaprav je bilo vse delo v Učiteljskem domu ena sama priprava za odhod v partizane. »V mesecu juniju, posebno pa še po padcu fašizma, septembra 1943, je Marijan Klemenc-Andrej ponovno interveniral, da bi dobila večja skupina mladincev dovoljenje za odhod v partizane. Mestno vodstvo je tudi to pot odgovorilo negativno. Kljub temu pa se je rajonsko vodstvo odločilo, da gresta na lastno pest v partizane Ivan Jurčec-Jože in Bogdan Hrovat-Miha. Oba sta že bila kompromitirana in je obstajala nevarnost, da ju Italijani v kratkem aretirajo. Za odhod iz Ljubljane so se pripravljali tudi drugi in zlasti funkcionarji, ki so delali na terenu, so začeli predajati svoje dolžnosti drugim, največ tovarišicam.

(nadaljevanje prihodnjič)

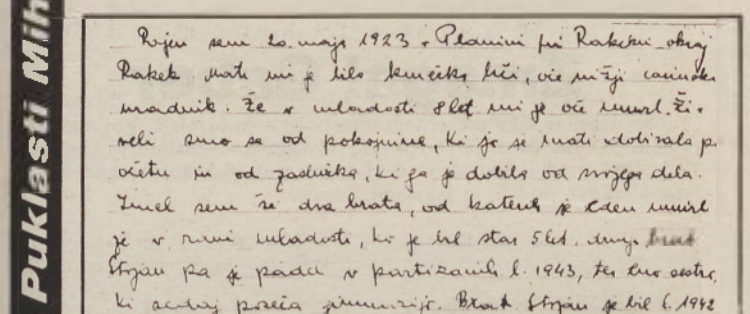

— Faksimile rokopisa za kadrovske potrebe Ozne oz. Udbe. Kaj bo dala grafološka analiza Mihove pisave?

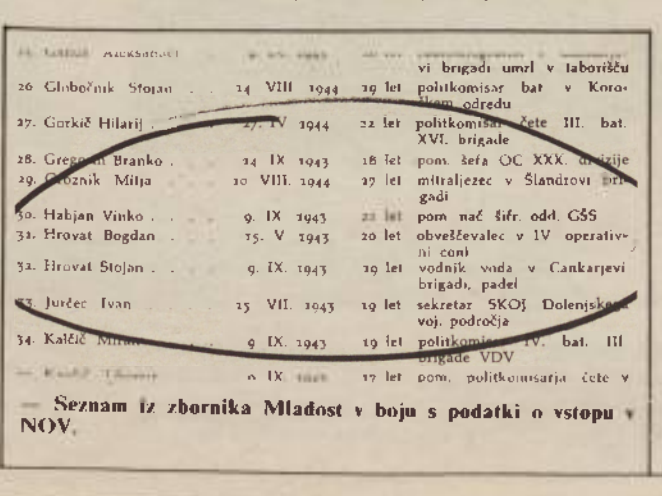

				vi brigadi umrl v taborišču
26. Globočnik Stojan	14. VIII. 1944	19 let	politkomisar bat. v Koroškem odredu	
27. Gorkič Hilarij	27. IV. 1944	22 let	politkomisar čete III. bat. XVI. brigade	
28. Gregorič Branko	24. IX. 1943	18 let	pom. šefa OC XXX. divizije	
29. Gložnik Milja	10. VIII. 1944	17 let	mitraljezec v Šlandrovi brigadi	
30. Habjan Vinko	9. IX. 1943	22 let	pom. nač. šifr. odd. GŠS	
31. Hrovat Bogdan	15. V. 1943	20 let	obveščevalec v IV. operativni coni	
32. Hrovat Stojan	9. IX. 1943	19 let	vodnik voda v Cankarjevi brigadi, padel	
33. Jurčec Ivan	15. VII. 1943	19 let	sekretar SKOJ Dolenjske voj. področja	
34. Kalčič Milan	9. IX. 1943	19 let	politkomisar IV. bat. III brigade VDV	
[illegible]	6. IX. [illegible]	17 let	pom. politkomisarja čete v	

— Seznam iz zbornika Mladost v boju s podatki o vstopu v NOV.

aba

MURSKA SOBOTA, TRŽNICA; TELEFON: (069) 21 287,
LENDAVSKA 8, tel.: 21 703

O P T I K A

Izjemno ugoden nakup okvirjev za očala!

- *priporočamo se s fotografskimi storitvami, s kontrolo vida in optičnimi storitvami*

DEKOR

podjetje finalnih del v gradbeništvu, p. o.

69000 murska sobota
kopališka ulica 2
telefon: 069/21-600
fax: 069/21-509

V brivsko-frizerskem salonu
v ulici Staneta Rozmana v Murski Soboti:

- **vse vrste frizerskih storitev za ženske in moške,**
- salon je odprt vsak delavnik neprekinjeno od 7. do 20. ure in ob sobotah od 7. do 14. ure.

Vljudno se priporočamo s kakovostnimi storitvami in konkurenčnimi cenami!

BRASIL TROPICAL

ZKO M. Sobota sporoča, da napovedana prireditev 5. marca v M. Soboti odpade. Na njo ste vabljeni v prvi polovici aprila.

Stanovanjska komisija osnovne organizacije sindikata delavcev, zaposlenih pri zasebnih delodajalcih občine Murska Sobota

OBJAVLJA

po sklepu stanovanjske komisije
RAZPIS ZA DODELITEV POSOJIL
delavcem, zaposlenim pri delovnih ljudeh, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov v občini Murska Sobota.
Razpisna vsota znaša 1.600.000 din

Nameni kreditiranja so:
— novogradnje stanovanjskih hiš, če je stanovanjska hiša zgrajena najmanj do 3. gradbene faze.
— adaptacije in revitalizacije

Prednost pri pridobitvi posojila imajo delavci, ki prvič zaprosijo za posojilo, in delavci, ki imajo daljšo delovno dobo pri zasebnih delodajalcih.

Obrazce za vloge daje in zbira LB, Temeljna pomurska banka, poslovna enota Murska Sobota, v sobi št. 11, prvo nadstropje. RAZPISNI ROK JE DO VKLJUČNO 22. MARCA 1991.

Komisija za kadrovska in administrativna vprašanja, volitve in imenovanja Skupščine občine M. Sobota, v soglasju s komisijami za kadrovska in administrativna vprašanja, volitve in imenovanja SO Pomurja

razpisuje

dela in naloge
načelnika Uprave za inšpekcijske službe občin G. Radgona, Lendava, Ljutomer in M. Sobota.

Pogoji: — visoka strokovna izobrazba
— da izpolnjuje pogoje za inšpektorja v skladu s predpisi o posameznih inšpekcijah
— 5 let delovnih izkušenj.

Dela in naloge se razpisujejo za dobo 4 let.
Prijave z dokazili o izobrazbi in delovnih izkušnjah ter življenjepisom naj kandidati pošljejo v 15 dneh od objave razpisa na naslov: Komisija za kadrovska in administrativna vprašanja, volitve in imenovanja SO Murska Sobota.

TVT

S PRIMERNIMI DOSTAVNIMI IN PRODAJNIMI VOZILI DO POSLOVNIH USPEHOV

Izdelamo in popravimo SPECIALNE PLASTIČNE NADGRADNJE in prikolice za prevoz globoko zamrznjene hrane, mesa, sladoleda, mleka in mlečnih izdelkov, zelenjave, kruha v plastičnih košarah in paletah, tople hrane, enodnevnih piščancev in perutninskih izdelkov, konfekcije, pošte, cvetja

- *majhna teža, večja nosilnost v primerjavi s kovinskimi nadgradnjami*
- *dobra izolacija*
- *odpornost proti koroziji — dolga življenjska doba*
- *izredna higieničnost in lahko čiščenje*
- *enostavno popravilo, majhni stroški vzdrževanja.*

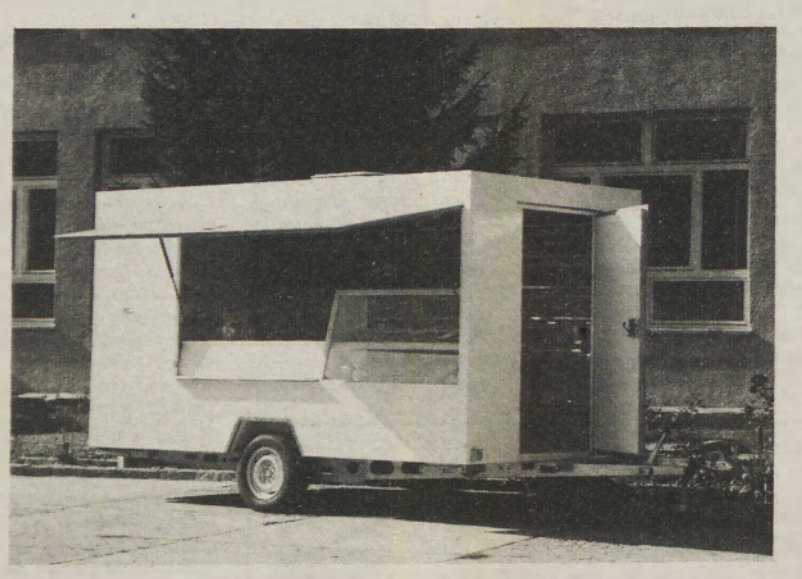

Hiter in kakovosten servis

TVT
TOVARNA VOZIL IN TOPLOTNE TEHNIKE BORIS KIDRIČ p.o. MARIBOR 1863

62000 Maribor, Leningrajska 27
telefon: (062) 302-321
telex: 33-161 TVT MB YU telefax: (062) 303-990
Predstavništvo:
11000 Beograd, Kataničeva 24/II
telefon: (011) 450-685

Občina Murska Sobota ponovno razpisuje na podlagi 8. člena Zakona o prometu z nepremičninami (Ur. list SRS, št. 19/76) 18. 3. 1991 ob 9. uri v Tešanovcih na kraju samem

JAVNO DRAŽBO

za prodajo stare in dotrajane stanovanjske hiše v Tešanovcih št. 59 s pripadajočim funkcionalnim zemljiščem, 2413 m², za izklicno ceno 206.667,60 din (z besedo: dvestošesttisočšestsedeminšestdesetdin 60/100) za vse nepremičnine.

Splošni pogoji dražbe so:

1. Varščina je 3.000,00 din in jo je treba nakazati na žiroračun občine Murska Sobota, št. 51900-697-45015, do začetka dražbe.
2. Izdražena cena za zgradbo z zemljiščem mora biti plačana v 15 dneh od dražbe oz. sklenitve pogodbe.
3. Prevzem nepremičnine oz. nastop posesti je možen takoj. Možen je tudi ogled po dogovoru.

Vse informacije lahko dobite pri premoženjskopravni službi občine Murska Sobota, soba št. 15/II, ali pa na Sekretariatu za družbeno planiranje, družbenoekonomski razvoj in družbene dejavnosti, soba št. 303, pritličje (prvi vhod).

vsak četrtek VESTNIK

Kroški kajakaši na smučeh

Že od oktobra lani se člani Brodarskega društva Mura iz Kroga pridno pripravljajo za novo tekmovalno sezono pod strokovnim vodstvom trenerja in nekdanjega tekmovalca Štefana Varge. Deset tekmovalcev vadi šestkrat tedensko na vodi in dvakrat v telovadnici. Poleg tega pa nabirajo moči s smučmi. Opravili so že tudi 10-dnevne priprave na morju v Rovinju, v marcu pa se bodo udeležili še 5-dnevnih priprav na Bledu. Vsak mesec opravijo tudi testiranje tekmovalcev. Že 23. marca bodo sodelovali na izbirni tekmi za svetovni pokal na Bledu, aprila pa nastopili v Italiji. Sicer pa se bodo udeležili vseh mladinskih in članskih izbirnih tekem za svetovno prvenstvo, ki bo letos na reki Soči v Bovcu (člani) in na Norveškem (mladinci). S tremi perspektivnimi pionirji bodo sodelovali na tekmovanju za slovenski pionirski pokal. Po besedah trenerja Štefana Varge računajo, da bodo na letošnjem državnem prvenstvu osvojili kakšno medaljo in da bo vsaj eden mladinec sodeloval na svetovnem prvenstvu na Norveškem.

F. M.
Foto: N. Juhnov

STRELSTVO

Bukovec zmagovalec

V Murski Soboti je bilo občinsko tekmovanje v streljanju z zračno puško za zlato puščico. Sodelovalo je 41 strelcev, normo za regijsko tekmovanje, ki bo 3. marca v Murski Soboti, je izpolnilo 28 strelcev. Zmagal je Branko Bukovec s 559 krogi pred Dragom Pertocijem (oba Tišina), 553, in Janezom Horvatom (Noršinci), 552 krogov.

V Murski Soboti je bil finale republiške dopisne strelske lige, ki ga je pripravil SD Pomurka. Sodelovalo je 29 ekip in 98 tekmovalcev. Od pomurskih predstavnikov je bila najboljša ekipa pionirjev Noršinec, ki je s 515 krogi zasedla prvo mesto. Tišina je bila peta. Med posamezniki pa je zmagal Vajda (Nor.) s 180 krogi. Pionirke Tišine so bile četrte. Četrti mesti sta zasedli tudi ekipi mladincev in mladink Pomurke.

F. Matko

Tišina pomurski, Gančani občinski prvak

Sklenjeno je bilo tekmovanje v pomurski strelski ligi. Prvak je postala ekipa Tišine z 20 točkami (14665) pred Noršinci, 16 (14614), in Pomurko MI, 14 točk (14513). Med posamezniki je zmagal Bukovec (Tišina) s 3722 krogi pred Pertocijem (Tišina), 3722, in Škedljem (Pomurka), 3685 krogov.

V občinska A strelski ligi Murska Sobota je zmagala ekipa Gančanov z 68 točkami pred Gederovci, 63, in Graničarjem, 51 točk, posamezno pa Majc (Grafičar) s 3259 krogi pred Balažicem (Gančani), 3255, in Kreftom (Gederovci), 3240 krogov. V občinski B ligi je prvo mesto osvojila druga ekipa Tišine z 48 točkami, med posamezniki pa Flegar (Tišina) s 3245 krogi. V občinski pionirski ligi Murska Sobota je prvo mesto zasedla ekipa Tišine z 42 točkami, med posamezniki pa Flegarjeva (Tišina) s 1544 krogi.

F. Matko

Planika in Draškovič

V občinski strelski ligi Lendava je bilo 9. kolo. Vodi Planika Turnišče s 16 točkami (11.456) pred Varstrojem II, 12, in Graničarjem Kobilje, 10 točk. Med posamezniki je na prvem mestu Draškovič z 2.912 krogi pred Maučecem (oba Planika), 2.874, in Režonjo (Dobrovnik), 2.857 krogov.

A. Zver

ŠAH

Mala Polana občinski prvak

V Gomilici je bil zadnji turnir za občinsko prvenstvo Lendave v šahu. Rezultati — **11. kolo** — Gorice:Gomilica 4:0, M. Polana:Bistrica 4:0, Genterovci:Petišovci 1:3, Renkovci:Turnišče 2,5:1,5, V. Polana:Kovačeva 3:1, Pince:Lendava P. 3:1; **12. kolo:** — Gomilica:Lendava P. 1:3, Kovačeva:Pince 4:0, Turnišče:V. Polana 1,5:2,5, Bistrica:Lendava 1:3, Gorice:M. Polana 0,5:3,5; **13. kolo** — M. Polana:Gomilica 3,5:0,5, Lendava:Gorice 0:4, Genterovci:Bistrica 1,5:2,5, V. Polana:Petišovci 3:1, Pince:Turnišče 2,5:1,5 in Lendava P.:Kovačeva 0,5:3,5. Končni vrstni red: Mala Polana 40, Velika Polana 34,5, Petišovci 33, Kovačeva 32,5 in Gorice 31 točk.

J. Gerenčer

Zmagal Gaber

Na februarskem mesečnem hitropoteznem turnirju, ki ga je pripravilo ŠD Lendava, je sodelovalo 15 šahistov. Zmagal je Gaber z 12,5 točke pred Brezovičem in Hajošem, po 10,5, Jožetom in Milanom Cofkom, po 8,5, in Ivancem, 8 točk.

J. G.

JUBILEJI

Petnajst let SD Gančani

Strelska družina Gančani, ki ima na spisku 139 članov — njihovo pripadnost bodo preverili s pobiranjem članarine — praznuje letos 15-letnico delovanja. Prizadevni člani družine so si pred leti zgradili strelišče za malokalibrsko orožje, ki ga koristno uporabljajo za razna tekmovanja sami, pa tudi drugi uporabniki. Čeprav nimajo lastnega strelišča za zračno orožje, prav v tej disciplini dosegajo odlične rezultate. Članska ekipa, za katero nastopajo Balažic, Pucko, Baligač, Rebrica in Škafar, je letos že četrtič zapored postala prvak v A občinski strelski ligi Murska Sobota. Nekateri strelci so se uveljavili tudi v republiškem merilu. Strelska družina Gančani je znana tudi po tradicionalnem vsakoletnem tekmovanju OBČAN STRELJA, za katero je precejšnje zanimanje. Na občnem zboru družine, kjer so za predsednika ponovno izbrali Tončka Horvata, so sprejeli program dela. V njem je rečeno, da se bodo udeležili vseh tekmovanj, ki jih organizira občinska strelska zveza Murska Sobota, pa še nekaterih drugih. Pripravili bodo tekmovanje za memorial Ferija Forjana, nekdanjega strelca, organizirali družinsko tekmovanje po skupinah ter pripravili tekmovanje ob praznovanju 15-letnice družine.

F. M.

MILAN BALANTIČ — NOVI PREDSEDNIK NK NAFTA

Nafta želi ostati v SNL

Na zadnjem občnem zboru Nogometnega kluba Nafta iz Lendave je bil za novega predsednika izvoljen Milan Balantič, sicer priznan športni delavec. Z njim smo se pogovarjali o delu in načrtih v klubu.

— Na občnem zboru ste temeljito ocenili delo kluba. Kakšna je ocena?

»Ocenili smo, da je po osmih letih ponovna uvrstitev članskega moštva v slovensko ligo velik uspeh, hkrati pa rezultat načrtnega dela v klubu. Žal pa temu uspehu nismo sledili na organizacijskem področju. Klub je namreč bil precej časa brez predsednika, pred samim nastopom v slovenski ligi pa tudi brez trenerja. Kljub temu pa je ob prizadevanju nekaterih funkcionarjev moštvo uspešno tekmovalo v slovenski ligi in bi z malo športne sreče lahko doseglo boljšo uvrstitev od dvanajstega mesta.«

— Kaj pa menite o delu kluba v prihodnje. Kakšne so usmeritve?

»Z izvolitvijo novega 13-članskega upravnega in 7-članskega izvršnega odbora ter komisij ne bi smelo biti večjih problemov pri vodenju in organizaciji kluba. Naša usmeritev je načrtno delo z vsemi selekcijami, predvsem z mladinci, katerih cilj je uvrstitev v prvo slovensko mladinsko ligo ter kadrovanje igralcev v člansko moštvo. To pa pomeni naslonitev na domače igralce in na amaterski osnovi.«

— Kakšne pa so možnosti Nafte v tekmovanju slovenske lige?

»Osnovni cilj Nafte v slovenski ligi je obstanek, po možnosti uvrstitev v sredino lestvice, po predvideni reorganizaciji pa uvrstitev v novo enotno slovensko ligo. Čeprav zaradi slabih vremenskih razmer nismo v celoti uresničili načrtovanih priprav, smo zamujeno skušali nadomestiti na petdnevnih pripravah v Zalakarsu na Madžarskem. Moštvo smo okrepili z nekaj mladinci (Balantič, Ferletič, Baša, Breznik), iz Hrvaške je prišel Mundžar, Kerek se je vrnil iz Čentibe, iz vojske pa pričakujemo Horvata. Iz Lentija na Madžarskem skušamo pridobiti Schretnerja. Kluba ni zapustil nihče, težave zaradi poškodb in bolezni pa imamo z Ratajcem, Grajem in Robom. Kljub vsemu pa upamo, da bodo dobro štartali, zlasti še, ker igramo v prvih štirih kolih trikrat doma.«

F. M.

Rokomet

Pomembna zmaga Bakovčanov

V derbi tekmi za vrh lestvice v prvi republiški moški rokometni ligi je Pomurka Bakovci v Murski Soboti premagala Ines Riko s 26:21. Gostitelji so bili boljši tekmec in večji del tekme vodili, tako da je njihova zmaga zaslužena, čeprav so nastopili brez štefana Lovenjaka. Gole za Pomurko Bakovce so dosegli: Petek 8, Okreša 7, Meolic 5, A. Lovenjak 3, Žugelj 2 in Horvat 1. V prihodnjem kolu Bakovčani gostujejo pri Veliki Nedelji.

ODBOJKA

Usoden poraz Pomurja?

V tekmovanju prve republiške moške odbojkarske lige je Celje v Murski Soboti presenetljivo premagalo domače Pomurje s 3:1. To je bil verjetno usodni poraz Sobočanov v borbi za obstanek v slovenski ligi. Odbojkarji Emone Commerca Ljutomer pa so v Križevcih premagali Mežico s 3:1. V prihodnjem kolu gostujejo Ljutomerčani v Izoli, Sobočani pa pri Teolu Olimpiji.

V tekmovanju druge republiške moške odbojkarske lige vzhod je Veržej premagal Vuzenico s 3:0, Radenci pa drugo ekipo Tehno Mobila s 3:0. V prihodnjem kolu igra Veržej s Turbino, Radenci pa s Tehno Mobilom.

V tekmovanju druge republiške ženske odbojkarske lige vzhod je Pomurje premagalo Celje s 3:0. Tekma med Mladostjo in Palomo Branikom ni bila odigrana, ker ni bilo sodnikov.

KEGLJANJE

Rekordna zmaga Radenske

V tekmovanju druge republiške moške kegljaške lige vzhod je Radenska visoko (5215:4937) premagala Rudnik iz Hrastnika. To je bil hkrati ekipni rekord na kegljišču v Radencih. Najuspešnejši v ekipi Radenske je bil Steržaj z 941 keglji pred Kovačičem, 906, Smodišem, 883, Kučanom in Drvaričem, po 833, Šalamonom, 424, in Mundjarom, 395 podrtih kegljev. V prihodnjem kolu igra Radenska v Mariboru z Branikom Konstruktorjem.

Nafta premagala Union

V dvanajstem kolu prvenstva v varaždinski kegljaški ligi je lendavska Nafta premagala Union iz Čakovca s 4738:4680 podrtimi keglji. Najuspešnejši pri Nafti so bili: Levačič 829, Horvat 823, in Radakovič 790 podrtih kegljev. V prihodnjem kolu igra Nafta z Železničarjem iz Čakovca.

M. Žalik

Strelci Tišine — četrtouvrščena ekipa v prvi republiški strelski ligi: (od leve proti desni): Branko Bukovec, Franc Gider, Simon Flegar in Drago Pertoci.
Foto: F. Matko

Občni zbor PD Radgona

Planinsko društvo Gornja Radgona bo imelo v četrtek, 28. februarja 1991, ob 16. uri v prostorih OŠ Jože Kerenčič v Gornji Radgoni občni zbor. Na njem bodo ocenili svoje delo in sprejeli programske usmeritve. Člane prosijo, da s seboj povabijo družinske člane in prijatelje.

Poziv športnikom, športnim delavcem!

Športnike, amaterske športne delavce in ljubitelje športa, pozivamo, da ne glede na politično ali drugačno pripadnost podpišejo DEKLARACIJO ZA MIR.

Podpisovanje je možno vsak dan (razen sobote) od 7. do 15. ure, v pisarnah ZTKO, društvih, klubih oziroma športne organizacije pa lahko podpisovanje izvedejo v svojih okoljih.

Predsedniki ZTKO Pomurja

JUDO

Lešnjak tretji

V Celju je bilo tradicionalno tekmovanje v judu za memorial Iva Reye. Med 60 tekmovalci je sodeloval tudi Lendavčan Lešnjak in dosegel lep uspeh. V kategoriji do 78 kg je zasedel tretje mesto.

BADMINTON

Nagyeva druga, Dominko tretji

V Lendavi je bil četrti republiški B turnir v badmintonu za člane in članice. Sodelovalo je 15 članov in 13 članic. Pri članih je zmagal Korenčan (Ježica), Lendavčan Dominko je bil tretji, Füle šesti in Koprivec osmi. Sodelovala pa sta še Lendavčana Lebar in Bajs. Pri dekletih je zmagala Simončičeva, Lendavčanka Mirjan Nagy je bila druga, Sanja Nagy šesta in Sekereševa osma. Tekmovale pa so še Horvatova, Petkovičeva, Kezelejeva in Šimonkova.

ŠAH

Pomursko pionirsko prvenstvo

V Murski Soboti je bilo pomursko pionirsko prvenstvo v šahu. Nastopile so najboljše ekipe iz občinskih tekmovanj. Pri st. pionirkah je zmagala Murska Sobota pred Radenci, pri st. pionirjih pa Lendava pred Beltinci in Radgono. Med ml. pionirkami je prvo mesto osvojila Gornja Radgona pred Črenšovci in Petrovci, pri ml. pionirjih pa Radenci pred Beltinci in Turniščem.

J. G.

Turnir dobil Hari

Šahovsko društvo Radenska Pomurje iz Murske Sobote je pripravilo hitropotezni turnir za februar. Med 20 šahisti je zmagal Danilo Hari s 16 točkami pred Igorjem in Alojzem Kosom, po 15,5, Borisom Kovačem, 14,5, Cirilom Logarjem in Matijo Gaborjem, po 13, in Štefanom Režonjo, 12 točk.

VELESLALOM

Sodelovalo 92 smučarjev

SK Gornja Radgona je v Mežici pripravil klubsko tekmovanje v veleslalomu. Sodelovalo je 92 smučarjev in smučark. Zmagovalci so postali — predšolski otroci: Dunja Ravnikar in Gregor Štrekelj; 82—83: Neva Čuček in Luka Klun; 80—81: Maša Serec in Matjaž Frangeš; 78—79: Metka Kuhar in Niko Klun; 76—77: Janja Mlakar in Kristjan Kolbl; 15—20 let: Sandra Sep in Boris Pučko; 21—30: Vera Rauter in Miran Topolovec; 31—40: Liljana Slana in Vito Ravnikar ter nad 41 let: Frančiška Sep in Brane Klun.

Prvo sindikalno tekmovanje

Na Golici v Avstriji je bilo prvo sindikalno tekmovanje občine Murska Sobota v veleslalomu. Sodelovali so tekmovalci in tekmovalke iz 12 delovnih organizacij. Pri ženskah je zmagala Benkova pred Zadravčevo in Fickovo (vse Mura), pri moških do 35 let je bil najboljši Matjašec (SO) pred Vogrinčičem (Mura) in Spilakom (obrtniki), pri moških nad 35 let pa je bil prvi Ficko (Pomurje) pred Kuharjem (SO) in Zrimom (Mura).

KK TROPOVCI

V nedeljo republiško prvenstvo v ciklokrosu

Na letnem občnem zboru Kolesarskega kluba Tropovci so ugotovili, da so sprejeti program v celoti uresničili. Klub je zbral 295.000 dinarjev, s tem denarjem so kupili potrebna kolesa, tako da jih imajo zdaj 16. Kupili so si tudi drugo opremo. Klub ima dva kombija, lani pa so tudi začeli graditi prostore, v katerih bodo trimski kabinet, garaže in sejna soba. Pri gradnji so člani kluba opravili čez 2.500 delovnih ur in zbrali potreben gradbeni material. Zgradba, ki jo nameravajo predati namenu letos avgusta ob organizaciji republiškega pionirskega prvenstva, bo vredna 210.000 dinarjev. Najbolj prizadevna pri gradnji sta bila Tomaž Škraban iz Tropovec, ki je opravil nad 180 delovnih ur, številne prevoze in strokovno vodil gradnjo, ter Alojz Lazar, ki je vložil nad 160 delovnih ur. Na tekmovalnem področju pa so se predvsem uveljavili pionirji, ki so na republiških tekmovanjih dosegli odlične rezultate, na neuradnem državnem prvenstvu pa je ekipa zasedla četrto mesto. Na letni konferenci so sprejeli obsežen program dela. Navezali bodo stike s kolesarji iz sosednjih držav. V letošnji sezoni bo tekmovalo 6 pionirjev, 7 mlajših mladincev, 1 starejši mladinec ter 3 člani. Strokovno delo bosta vodila Dalivoj Titan in Tomaž Flisar. KK Tropovci bo letos tudi organizator več prireditev. Prva bo že 3. marca 1991 ob 10. uri pri GD v Tropovcih in sicer republiško prvenstvo v ciklokrosu za pionirje in rekreativce. Maja bodo pripravili pokazno dirko v Apačah, 25. avgusta bo cestno prvenstvo Slovenije za pionirje, 17. avgusta kolesarski maraton treh src.

ATLETIKA

Dobri rezultati v dvorani

AK Pomurje je pripravil dvoransko tekmovanje pionirjev in pionirk v atletiki. Sodelovalo je več kot 50 tekmovalcev in tekmovalk. Žal se tekmovanja niso udeležili mlajše mladinke in mladinci, kar kaže, da se na srednjih šolah slabo dela. Dosegli so dobre rezultate. Na republiškem tekmovanju v dvorani, ki bo 2. marca, bo sodelovalo 7 tekmovalcev.

Rezultati — pionirji — 60 m: 1. Kolar (Rogašovci) 5,32, 2. Koren (Belt.) 5,57, 3. Lehner (Grad) 5,71; **troskok:** 1. Kolar (Rog.) 7,78, 2. Brunec 7,65 in 3. Ščančar (oba Belt.) 7,26; **višina:** 1. Janša (Belt.) 156, 2. Nemec (Bakovci) 145 in 3. Kolar (Rog.) 140 cm. **Pionirke — 60 m:** 1. Cug (MS III) 5,96, 2. Zadravec (Grad) 5,97, 3. Hajdinjak (Tiš.) 6,00; **troskok:** 1. Hajdinjak (Tiš.) 6,27, 2. Forjan 6,10, 3. Jerebic (obe Beltinci) 5,96; **višina:** 1. Berden (Belt.) 137, 2. Djordjević (MS III) 137, 3. Zadravec (Grad) 135 cm.

M. Šeruga

ROKOBORBA

Podlesek tretji

V Kanjiži je bil drugi zvezni turnir v rokoborbi za člane. Sodelovali so tudi trije pomurski rokoborci: Franc Podlesek, Rade Bačič in Gorazd Tribnik. Najbolje se je odrezal Podlesek in v kategoriji do 74 kg zaradi novih pravil tekmovanja zasedel tretje mesto, čeprav ni izgubil. V isti kategoriji je bil Bačič sedmi. Tribnik pa se je v drugi borbi poškodoval in odstopil.

NOGOMET

Prijateljska tekma

Nogometaši lendavske Nafte so na 5-dnevnih pripravah v Zalakarsu na Madžarskem odigrali več prijateljskih tekem. Rezultati — Nagy Kanizsa 2:0, Dozsa — Nafta 1:1 (Šabjan), Pasca — Nafta 1:6 (Balantič, Herceg in Šabjan po 2) in Lenti — Nafta 1:3 (Herceg, David, Car). Nogometaši Mure so premagali Marioor Branik s 3:1 (Črnko, Cirkvenčič, Šarkezi). Srečanje med Nafto in Muro se je končalo 1:1 (Šabjan in Šerkezi).

Pionirji Mure prvi

V Heiligenkreutzu v Avstriji je bil mednarodni pionirski nogometni turnir. Med 9 moštvi iz Madžarske, Avstrije in Jugoslavije je sodelovala ekipa Mure iz Murske Sobote in zasedla prvo mesto. Posavec je bil najboljši strelec (13 golov), Talaber najboljši vratar in Banfi najboljši igralec.

KOŠARKA

Poraz Pomurja v Novem mestu

V četrtem kolu končnice prvenstva v drugi republiški ženski košarkarski ligi je Labod v Novem mestu premagal Pomurje z 80:74. Po prvem delu so Sobočanke vodile s 34:33, po odhodu treh igralk z igrišča zaradi petih osebnih napak pa je bil poraz neizbežen. Strelke za Pomurje: Drožinova 22, Forštnaričeva 19, Žitkova 13, Brezičeva 7, Ivančičeva 3 in Harijeva 2. V prihodnjem kolu igra Pomurje z Metko iz Celja.

PZRL-člani

Rezultati

Polet — Krog	**14:19**
Razkrižje — Mladinec	**14:15**
Bakovci II — Polet	**12:15**
Radgona — Razkrižje	**0:10**

Krog	5	5	0	0	108:63	10
Polet	4	3	0	1	70:55	6
Mladinec	5	2	0	3	77:95	4
Razkrižje	4	1	0	3	54:60	2
Radgona	3	1	0	2	41:56	2
Bakovci II	3	0	0	3	34:55	0

M. Š.

PREDSTAVLJAMO VAM

ROGAŠOVCI DRUGIČ JESENSKI PRVAK

Nogometaši Rogašovec so že prejšnjo tekmovalno sezono osvojili naslov jesenskega prvaka v prvi medobčinski nogometni ligi Murska Sobota, vendar jim je na koncu zmanjkalo moči, da bi postali tudi končni zmagovalec in se uvrstili v pomursko nogometno ligo. Prehitel jih je Ljutomer in zadovoljiti so se morali z drugim mestom. Kljub temu pa se jim je ponudila še ena priložnost za uvrstitev v pomursko ligo. Zaradi uvrstitve Turnišča v območno slovensko ligo vzhod sta za izpraznjeno mesto odigrali kvalifikacije drugouvrščeni moštvi Rogašovec (prva medobčinska liga Murska Sobota) in Odranec (prva občinska liga Lendava). O zmagovalcu so odločile enajstmetrovke. Pri tem so bili srečnejši nogometaši Odranec in se uvrstili v pomursko ligo. Po tem neuspehu pa Rogašovčanom ni zmanjkalo volje, da drugič poskušajo zasesti prvo mesto v prvi medobčinski ligi. Okrepljeno moštvo z Jožetom Horvatom in Jožetom Kranjcem, ki sta prišla iz Tromejnika, ter Slavkom Kuzmičem in Slavkom Horvatom, ki sta se vrnila iz vojske, odšel pa je le Oršoš, je uspelo drugič osvojiti naslov jesenskega prvaka. Rogašovčani so le enkrat izgubili z Gradom in igrali neodločeno s Šalovci in Rakičanom ter imajo točko prednosti pred Gradom in tri pred Šalovci. Med temi tremi moštvi pa je verjetno treba iskati novega prvaka. Rogašovčani vsekakor ne želijo pustiti prvega mesta. Kot nam je povedal trener Jože Gaber se želijo za nadaljevanje prvenstva dobro pripraviti. S pripravami so začeli že 20. januarja in vadijo štirikrat tedensko v telovadnici osnovne šole v Rogašovcih. Moštvo ostaja nespremenjeno, poleg tega pa v spomladanskem delu prvenstva igrajo doma tekmo več. Da v Rogašovcih načrtno delajo, kaže dejstvo, da je tudi mladinsko moštvo postalo jesenski prvak v prvi medobčinski ligi. V moštvu je nekaj obetavnih mladincev, ki jih bodo vključevali v prvo ekipo. Za osvojitev naslova jesenskega prvaka ima-ta poleg igralcev veliko zaslug tudi trener Jože Gaber in Štefan Žbül, prejšnji predsednik kluba. Čeprav krajevna skupnost Rogašovci ne kaže dovolj razumevanja za nogometni klub, doslej niso imeli materialnih težav, saj si denar zagotavljajo ob pomoči pokroviteljev. Moštvo pa ima tudi precejšnjo podporo gledalcev. Želijo pa si, da bi jim krajevna skupnost pomagala pri vzdrževanju igrišča, čim prej pa bi si tudi radi zgradili slačilnico. Skratka, pri Nogometnem klubu Rogašovci dobro delajo, zato uvrstitev članskega moštva v pomursko ligo ne bi bilo presenečenje.

F. Maučec

Nogometaši Rogašovec — jesenski prvaki v I. MNL Murska Sobota. Stojijo od leve: J. Gaber, P. Gaber, Gider, Gomboc, B. Šalamon, Sever, Kren, Vogrinčič, Spari, D. Gaber. Čepijo: Recek, Nemec, Mencinger, Šuša, Horvat, A. Šalamon, Felkar in Donoša. Manjkajo: S. Gomboc, Kranjec, Šadl in J. Gomboc.
Foto: N. Juhnov

VPRAŠALI STE NAS

Kdo in kdaj v pripor?

Določena protipravna dejanja posameznikov ljudi razburijo in večkrat pravijo: »Tega bi morali zapreti že takoj po odkritju, ne pa da se prosto sprehaja in (ne)hote vznemirja ljudi!«

S pripori pa ni tako enostavno, kajti eno so sodbe ljudi, drugo pa (raz)sodbe sodišč, kajti nekdo je kriv šele tedaj, ko ga sodišče spozna za krivega. Sicer pa inštitut pripora urejajo členi 190 do 200 Zakona o kazenskem postopku, ki je objavljen v 4. številki Uradnega lista SFRJ z dne 14. januarja 1977. Člen 190 in 191 določata: Pripor se sme odrediti samo ob pogojih, ki so določeni v tem zakonu, in sme trajati najkrajši potrebni čas. Dolžnost vseh organov, ki sodelujejo v kazenskem postopku, in organov, ki jim dajejo pravno pomoč, je, da postopajo posebno hitro, če je obdolženec v priporu. Pripor se v kateremkoli času med postopkom odpravi, brž ko prenehajo razlogi, zaradi katerih je bil odrejen. Pripor se vselej odredi zoper tistega, za katerega je odan utemeljen sum, da je storil kaznivo dejanje, za katero je v zakonu predpisana smrtna kazen.

Če okoliščine kažejo, da gre za primer, za katerega predpisuje zakon možnost izreka milejše kazni, pripor ni obvezen. Če je podan utemeljen sum, da je določena oseba storila kaznivo dejanje, pa ni pogojev za obvezen pripor, se sme pripor zoper njo odrediti: če se skriva, če ni mogoče ugotoviti njene istovetnosti ali če so druge okoliščine, ki kažejo na nevarnost, da bi pobegnila; če je upravičena bojazen, da bo (določena oseba) uničila sledove kaznivega dejanja, ali če posebne okoliščine kažejo, da bo ovirala preiskavo s tem, da bo vplivala na priče, udeležence ali prikrivalce; če posebne okoliščine opravičujejo bojazen, da bo ponovila kaznivo dejanje, dokončala poskušeno kaznivo dejanje ali storila kaznivo dejanje, s katerim grozi; če gre za kaznivo dejanje, za katero se sme po zakonu izreči kazen desetih let zapora ali hujša kazen, način storitve, posledice ali druge okoliščine dejanja pa so tako vznemirile ali bi lahko vznemirile občane, da je treba za neoviran kazenski postopek ali za varnost ljudi odrediti pripor . . .

Pa še to: sodišča so previdna, da se ne prenaglijo s sklepom o priporu, kajti krivice, če bi nekoga po nedolžnem priprli, se ne da popraviti.

N. N.

Agroservisovci pred sodiščem

Gorički kmetje so ugodno sprejeli gesto soboškega Agroservisa, ki je poslal v odročne kraje ekipo delavcev, ki je opravljala tehnične preglede traktorjev, saj jim jih poslej ni bilo treba z njimi v Mursko Soboto. Žal pa, kot kaže, so se ljudje opekli. Vsaj tako izhaja iz obtožbe, ki jo je pred kratkim temeljno javno tožilstvo Murska Sobota poslalo enoti temeljnega sodišča v Murski Soboti. V njej trem delavcem Agroservisa očita, da so pri obračunu stroškov tehničnih pregledov traktorjev in priklopnikov strankam prikazovali višje cene, kot so bile po takrat veljavnem ceniku. Razliko med višje obračunanimi in dejanskimi cenami pa naj bi si protipravno prilastili. Enota temeljnega sodišča v Murski Soboti je za 12. marec 1991 razpisana glavno obravnavo. Tedaj bodo zaslišali obdolženci, v naslednjih dneh pa oškodovanci. Teh je kar nekaj deset. Prav to, da je oškodovancev veliko, četudi ne gre za posamične visoke zneske, je razburilo javnost. V zvezi s primerom treh Agroservisovcev smo tudi v naše uredništvo prejeli nekaj pisem, v katerih so bralci spraševali, kdaj bo sodišče zadevo obravnavalo in — ali jo bo sploh kdaj. Dolgo pričakovan datum je torej 12. marec!

Š. S.

ODKRITJE NA MEJNEM PREHODU V DOLGI VASI

V AVTU SKLADIŠČE ŠKARIJ

Vse več »Rusov« na meji

Lisičke, ki so jih pred kratkim odkrili na mejnem prehodu v Dolgi vasi, o čemer smo poročali v četrtek, čakajo na kupca. Pridružilo pa se jim je še blago, ki z njimi nima nič skupnega: gora škarij. O odkritju nam je povedal upravnik Carinarnice Gornja Radgona Janez Sever, ki je te dni obiskal dolgovaški prehod, da bi se s fanti (cariniki) pogovoril o delu, kajti utegne se zgoditi, da bo huda gneča.

Na mednarodnem mejnem prehodu v Dolgi vasi, ki je za mnoge Vzhodnjake okno na »Zahod« (Jugoslavijo imajo za zahodno državo!), se boje, da bo naenkrat še več potnikov — pribežnikov, kajti v ZSSR je že lažje dobiti potni list, še zlasti pa v Litvi in Estoniji. Če bi z Vzhoda prihajali bogati tujci, ne bi bili plati zvona, a kaj, ko prihajajo še večji reveži kot smo mi sami! Tak status pa jih seveda ne upravičuje, nam pa ne dovoljuje, da bi jim gledali skozi prste.

Sedaj pa o »Rusu« Estoncu A. T., ki je uspel dobiti potni list in se je te dni pripeljal na mejni prehod v Dolgi vasi. Dejal je, da nima nič takega, kar ne bi sodilo med osebno prtljago. Cariniki pa so naredili malo preizkušnjo, da bi ugotovili, ali mož govori resnico. Dognali pa so, da so dejstva drugačna. Kar 260 raznih škarij (za rezanje trte, sadnega drevja, žive ograje) so odkrili. Našli so še 34 klešč za iztiskovanje česna, nekaj deset kladivc za tolčenje mesa, električne spajkalnike in še marsikaj drugega so odkrili. Nekaj blaga je bilo v prednjih in zadnjih vratih, pa v zadnjem blatniku in še kje. Lada samara je gosta iz daljnje Estonije »nasamarila«. Predmete so mu odvzeli, še prej pa naredili zapisnik in izrekli denarno kazen.

Š. S.

Tole pa so srebrne lisičke, ki so jih dolgovaški cariniki odkrili pri Poljakih. Eno so zbasali celo v štruco kruha! Foto: S. Sz.

PRISILNO DELO V DVOJNO ŠTETJE?

Združenje slovenskih jetnikov in preganjancev jugoboljševizma za zdaj še nima uradnega sedeža, zato naj se tisti, ki jih zanima včlanjevanje, pisno obrnejo na Mihela Cenca, ulica Milene Korbarjeve 7, 64000 Kranj. Združenje, ki so ga pred kratkim ustanovili, bo imelo te dni prvi občni zbor, že zdaj pa so pripravili tako imenovano zakonodajno pobudo za sprejem zakona o popravi krivic. Menijo namreč, da je nova oblast to dolžna storiti. Združenje zahteva, da skupščina R Slovenije razglasi za nične in neobstoječe vse pravne predpise oziroma njihove dele, na podlagi katerih so bile izrečene obsodbe ali izdane odločbe. Gre za »vse kazenske obsodbe zoper tako imenovane notranje, narodne in razredne sovražnike v političnih procesih od 1945. leta; vse administrativne odločbe, ki so bile izdane iz razrednih in politično-ideoloških razlogov, na podlagi katerih so bile izvršene deportacije na družbeno koristno delo ali odrejene druge oblike odvzema prostosti in prisilnega dela; vse administrativne odločbe, ki so bile izdane iz razrednih in politično-ideoloških razlogov, na podlagi katerih so bile izvršene zaplembe premoženja.« Združenje zahteva ustanovitev državne komisije za popravo krivic. Žrtve je treba rehabilitirati z javno objavo njihovih imen ter izbrisati njihove obsodbe in odločbe iz kazenskih in drugih evidenc. Prizadetim je treba dati primerno denarno odškodnino ali pa jim čas nezakonitega odvzema prostosti priznati v pokojninsko dobo z dvojnim štetjem. Če pa so žrtve že umrle, potem naj se ustrezne pravice priznajo njihovim najožjim svojcem-dedičem I. dednega reda. Zaplenjeno premoženje pa naj se vrne v hitrem postopku.

Š. S.

Pospešek zaradi alkohola

V petek, 22. februarja, ob 22.45 se je v Radencih zgodila huda prometna nesreča. Vzrok naj bi bila prevelika količina zaužitega alkohola. Vsaj tako je pokazal alkotest. In posledice? 40-letni Jože Jug iz Šratovec je z osebnim avtom med vožnjo po magistralni cesti, ki pelje skozi Radence, dohitel tovornjak, s katerim se je peljal Maksimilijan Vidmar iz Rimskih Toplic, in trčil vanj. Gmotna škoda znaša 90.000 dinarjev, Jug pa se je še hudo poškodoval.

ZLATA POROKA V GOMILICI — Petdesetletnico skupnega življenja sta te dni praznovala 79-letni Janez in 72-letna Ana Petek. Dobro se spominjata leta 1941, ko sta se na poroko v Turnišče peljala s sanmi in konjsko vprego. V zakonu sta imela pet otrok. Imata tudi devet vnukov in dva pravnuka. **Besedilo in posnetek: Jože Žerdin**

Avtobus ga je vlekel

Šoferji avtobusov često ravnajo neodgovorno, saj zapirajo vrata, četudi še niso vsi potniki na varnem v avtobusu. V petek, 22. februarja, ob 22.20 pa se je zgodilo obratno: voznik Franc Hojnik iz Maribora, ki je vozil delavski avtobus med Ljutomerom in Kamenščakom, je vrata zaprl predčasno pri izstopanju potnikov, zato se je zgodila huda nesreča. Med vrata avtobusa se je namreč zagozdila noga potnika O. L. s Stare Ceste. Voznik tega ni opazil, potnik je pač »izstopil«. To je po kakih 500 metrih vožnje odkril potnik M. V. in brž opozoril voznika. Ta je ustavil in iz priprtih vrat osvobodil potnika. Le-ta je dobil hude telesne poškodbe po celem telesu, lahko pa bi se zgodilo najhujše.

Hudo poškodovan traktorist

Na območju Pomurja, zlasti na Goričkem, so v obdobju poljedelskih del zelo pogoste nesreče s traktorji, predvsem zaradi oranja na strmih pobočjih. Traktorska vožnja pa je lahko usodna tudi na cesti. V sredo, 20. februarja, se je hudo ranil traktorist Ludvik Vratar iz Moravskih Toplic. Na odseku ceste med Križevci in Gornjimi Petrovci je zapeljal na magistralno cesto, ne da bi se prej prepričal, če lahko to varno stori. Tako je izsilil prednost pred tovornjakom, ki ga je vozil Izidor Balažic iz Dokležovja. Poškodovanega traktorista so prepeljali v bolnico.

Serdica 1 d
Rogašovci
telefon 78 656

UGODNI NAKUPI — RAZPRODAJA

K boutique

razprodaja zimskih jop (jaken) 30 do 50 % ceneje
(otroški, mladinski, ženski in moški program)
otroške hlače (ostanki) že od 180 din
mladinska džins krila že od 210 din
hlače različnih krojev od št. 1 do 56
(žamet, džins, podloženi džins)
UGODNE CENE — MOŽNOST PLAČILA V DVEH OBROKIH!
Obiščite jih, ne bo vam žal!
Made in Slovenija, svetovna kakovost, uvoženi materiali, športno oblikovanje . . .

KAKO UBLAŽITI BOLEČINE SEDANJOSTI — revmo, išias, bolečine v križu, slab krvni obtok srca, nespečnost.
EURO HIŠA s terapevtskimi izdelki Lanatherm vam **pomaga s pasovi za križ, ledvice, ščitniki za kolena in ramena,** nadžimnico z bakreno mrežo in ozemljitvijo, imajo sobne copate, halje in brezrokavnike, odeje za eno posteljo in francosko posteljo, blazine anatomsko oblikovane. Z vzorci pridemo na predstavitev v vašo hišo, stanovanje. **Pokličite nas ali se oglasite pisno na naslov:** Inž. Antun Novak, M. Sobota, Titova 14, tel. 069/25 459.

Poroke

MATIČNI URADI SO MURSKA SOBOTA — Ervin Novak, agronom iz Zenkovec, in Mirjana Pozvek, ekonomska tehnica iz Brezovec; Drago Kuronja, inženir agronomije iz Gorice, in Marija Gregorec, delavka iz Sebeborec.

ČESTITAMO!

Tovarna pohištva
MIZARSTVO
Ljutomer

Na podlagi sklepa delavskega sveta podjetja Tovarna pohištva MIZARSTVO Ljutomer razpisujemo

JAVNO DRAŽBO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:
1. KOMPRESORSKI AGREGAT E4NF — 2010 (letnik 1987)
   — zmogljivost 1100 l/min
   — delovni pritisk 12—15 barov
   — prostornina rezervoarja 850 l
   — moč elektromotorja 11 KW, 380 V, 50 HZ
   z izklicno ceno 35.000,00 din
2. — 1 KOMBI IMV, letnik 1977,
   izklicna cena 30 000,00 din
   — 1 KOMBI IMV, letnik 1986,
   izklicna cena 60.000,00 din
   — 1 OSEBNI AVTO ZASTAVA 101, letnik 1986,
   izklicna cena 40.000,00 din

Dražba bo v ponedeljek, 4. 3. 1991, ob 8.00 na dvorišču podjetja.
Ogled je možen uro pred prodajo.
Interesenti morajo uro pred začetkom prodaje plačati pri blagajni podjetja varščino v višini 10 % od izklicne cene osnovnega sredstva.
Prodaja bo po sistemu VIDENO—KUPLJENO.
V izklicno ceno osnovnega sredstva ni vključen prometni davek, ki ga je dolžan poravnati kupec.

NOVI prekmurka M. SOBOTA p.o.
Kidričeva 15 tel. 069/22-707, 22-989
telefax 069/21-984 p. p. 54
ž. r. 51900-601-12120

1. marca bomo odprli našo prvo lastno

TRGOVINO

(Nasproti hotela Diana, na dvorišču zadruge)
V njej bomo prodajali po nizkih cenah izdelke kooperantov-članov zadruge.
Prodajali bomo izdelke iz tekstila, plastike, kovin in gume z rezervnimi deli, stroje in rezervne dele za kmetijstvo in pohištvo po naročilu. **Trgovina bo odprta od 7. do 15. ure** (ob sobotah zaprto).
Priporočamo se s storitvami naše zadruge: ● izdelava predmetov iz nerjavečih materialov ● izdelava predmetov iz plastičnih mas in umetnih smol za industrijsko kooperacijsko potrošnjo ● izdelava in montaža vseh vrst mizarskih izdelkov ● izdelava raznovrstnih kovinskih izdelkov ● izvajanje vseh vrst inštalaterskih del (elektrika, vodovod, centr. ogrevanje itd.) ● izvajanje vseh končnih del v gradbeništvu ● izvajanje toplotnih izolacij na osnovi pen ● izdelovanje orodij za brizganje in preoblikovanje pločevine ● izvajanje del po posebnih naročilih

Osnovna organizacija sindikata delavcev pri zasebnikih in Sklad za izobraževanje delavcev pri zasebnikih občine Murska Sobota vabita

DELAVCE, ZAPOSLENE PRI ZASEBNIKIH V OBČINI MURSKA SOBOTA
v petek, 1. marca 1991 ob 17. uri v Družbeno prehrano v Murski Soboti,
kjer bo
— predavanje o kršitvah na področju delovno pravne zakonodaje
(predavateljica Zdenka POTISK) in
— letni članski sestanek delavcev v organizaciji Zveze svobodnih sindikatov Murska Sobota.
VABLJENI!

Dušan Loparnik

MOSKOVSKI DNEVNIK 3

KO JE MOSKVA EDINO UPANJE

Žal se je sobotni obisk na polikliniki Glaza iztekel tako, kot sem najmanj pričakoval. Zadnji in odločilni pregled oči Srečka Goloba so namreč preložili na ponedeljek in tako bomo vsi skupaj morali počakati na dokončno diagnozo. Nič hudega, saj sem imel zaradi tega priložnost malce podrobneje pogledati po polikliniki, ki je res vzorno urejena. Tudi za pogovor s Srečkom in Silvo je bilo tako nekaj več časa. Sicer pa — oba se počutita dokaj dobro in sta polna optimizma.

Mraz gor mraz dol, nasmeh mora biti, saj se pred univerzo Lomanosova slikaš le enkrat v življenju — ko se poročiš. Vsakdanji prizor iz te najvišje točke v Moskvi.

MOSKVA V OČEH DOBREGA POZNAVALCA

Sobota je tak dan, ko si delovni ljudje oddahnejo od delavnika. Popoldanska naloga, ki sem si jo zadal, je pogovor z Mihom Lamprehtom, dopisnikom osrednjih slovenskih medijev iz Moskve. V letu bivanja v sovjetski prestolnici je Miha dodobra spoznal dobre in slabe lastnosti tega glavnega mesta. Pa ne samo mesta, ampak tudi vse države, saj ima dostop do informacij na najvišjem vrhu. Slabi dve uri, ki mi jih je namenil, sta minili zelo hitro. Njegov službeni mercedes naju je popeljal po najznamenitejših točkah Moskve, od Rdečega trga do univerze Lomanosova (od koder je v lepem vremenu čudovit razgled po mestu in na reko Moskvo), mimo sedeža KBG-ja (znane ruske tajne službe) in do izhodiščne točke. Pogovarjava se v glavnem o tem, kaj se v bistvu sedaj dogaja v SZ. Stanje je dokaj slabo, na nekaterih področjih in območjih celo kritično. Znane težnje po odcepitvi pribaltiških republik, nemiri na večnacionalnih območjih, ki so posledica naselitvene in razselitvene politike v času Stalina in pozneje, vedno večje diktatorstvo Mihaila Gorbačova ... skratka nič kaj prijazna slika sedanjega trenutka v tej največji evropski državi.

POROČNA SLIKA NA –22° C

Ko sva se ustavila pri univerzi Lomanosova, sva videla enega od tipičnih prizorov: mladoporočenci namreč (kot po pravilu) obiščejo to razgledno točko in se obvezno fotografirajo. Ob tem seveda teče tudi šampanjec. Prav zanimivo je bilo gledati mladoporočenca, kako v lepi poročni obleki (po vsej verjetnosti zelo tanki) dregetata od mrazu in se obenem smehljata, da jima je končno uspelo ustvariti življenjski cilj.

Miha me opozori na še en problem. Več kolegov me je po prihodu v Mursko Soboto zbadljivo spraševalo o mojem nočnem življenju v Moskvi. Žal sem jih vse po vrsti razočaral, ko sem jim povedal, da ga skoraj ni bilo. Razlog je preprost: pomanjkanje časa in velika nevarnost, ki bo, kot predvideva Miha Lampreht, izbruhnila že čez dobra 3—4 leta. Prav zaradi sproščenosti ali pa iz kakšnega drugega razloga (pomanjkanje, velike življenjske stiske ...) in zaradi velikega obiska tujcev, predvsem iz dežel tretjega sveta, bo v SZ že kmalu eno od svetovnih žarišč aidsa. Ocene res niso preskromne. Doslej v Moskvi ta uspešno prikrivali, vendar pa je že sedaj v njej veliko obolelih. Nevarnost, ki se ji je potrebno izogniti.

Ker se je čas najinega druženja počasi iztekal, sem ga poprosil, da me odloži v bližini znanega (in edinega) McDonaldsa, torej restavracije, kjer dobiš znano ameriško na hitro pripravljeno hrano. Po piščančjih bedrih na žaru (ki so bila doslej edina hrana), bi se mi prilegel kak hamburger ali kaj podobnega. Ko sem mu to omenil, se je nekako prizanesljivo nasmehnil in mi izpolnil željo. Njegov nasmeh sem kaj kmalu razumel. Ko sva prispela do McDonaldsa, se je kljub mrazu vila okoli 200 metrov dolga kača čakajočih, torej še ena od znamenitih ruskih »očeredi«. Verjemite mi, da me je takoj minila želja po hamburgerjih. Čakati vsaj eno uro na mrazu, res nima smisla. Tako se torej odpravim proti ulici Arbad, ki je ena bolj znamenitih v Moskvi.

Sobota je, Arbad pa živahen in poln sprehajajočih se ljudi. Ena od zanimivosti Moskve.

MED BOEMI IN PREPRODAJALCI

Kljub že omenjenemu mrazu je v ulici Arbad živahno. Gre za ulico, ki je zaprta za promet in tu srečaš najrazličnejše umetnike: likovnike, glasbenike, recitatorje, ki vztrajajo in prodajajo svojo umetnost. V tej ulici najdeš lepe slike, najdeš glasbenike, ki z otrdelimi prsti igrajo in pojejo, skratka — gre za boemsko ulico. Toda — najdeš tudi preprodajalca, ki ti prodajajo marsikaj, od cigaret, do vodke, pa še kakšno blago, ki je iskano, pa ga drugače ni dobiti. Vse to najdeš tukaj. Zanimivo — v tej ulici je tudi precej slaščičarn in Moskovčanke in Moskovčani na veliko kupujejo sladoled.

Ta dan sem doživel tudi nekaj neprijetnega. Med sprehodom po Arbadu me je obkolila skupina Ciganov. Moj neruski videz (vsaj tako predvidevam) jih je pritegnil in zahteve po rubljih so deževale z vseh strani. Kljub relativno zadovoljivemu poznavanju razmer in bede, v kateri živijo, mi nekatera moja načela ne dajo deliti denarja kar tako. To sem jim dal jasno vedeti. A, kot kaže, zaman. Dobro, da sem imel denarnico in dokumente dobro shranjene, kajti hitro sem začutil njihovi roke v mojih žepih, ki pa so bili prazni. Ko so spoznali, da od mene ne bodo dobili ničesar, so počasi postajali nasilni in le umik v taksi me je rešil iz tega neprijetnega položaja.

Sicer pa — ura se je bližala mojemu poročanju v domovino in zato sem se odpravil v hotel. Tu sem tudi končal sobotno potepanje in delavnik.

(Se nadaljuje)

MED SOSEDI NI MEJA

Pred kratkim so se mladi SDM iz M. Sobote odzvali povabilu SOCIALISTISCHE JUGEND ÖSTEREICH na turnir v malem nogometu v Sinatzu v okraju Güssing. Ob športnem merjenju spretnosti je prišlo tudi do konkretnih pogovorov in načrtov za sodelovanje v prihodnje. Socialistische Jugend ima veliko več izkušenj v političnem delovanju, kot pa Socialdemokratska mladina, zato nam lahko posreduje marsikatero izkušnjo in nasvet. Mladi iz Avstrije so pokazali veliko zanimanje za dogajanje v Jugoslaviji, oziroma v Sloveniji. Izrazili so podporo naporom in prizadevanju za samostojnost Slovenije.

Dogovorili smo se za nadaljnja srečanja in načine sodelovanja. Obenem pa smo tudi mi povabili mlade iz Avstrije na turnir v malem nogometu, ki ga bomo organizirali spomladi.

Stane Škerlak

Avstrijska Fa s sedežem v Jugoslaviji išče vestnega zastopnika za območje Slovenije in Hrvaške.
— Zastopanje zabavne elektronike in drugega. Pogoj je pasivno znanje nemščine. Nastop službe možen takoj. Potreben lastni prevoz in delovne izkušnje.
☎ 9943/3476/3232

REPUBLIKA SLOVENIJA
REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA DELO
REPUBLIŠKI ZAVOD
ZA ZAPOSLOVANJE
Ljubljana, Glinška 12

RAZPISUJE
JAVNI NATEČAJ

1000 NOVIH DELOVNIH MEST

Republiški zavod za zaposlovanje razpisuje NATEČAJ za odpiranje 1000 novih delovnih mest. Za vsako novo delovno mesto, na katerem bo delodajalec zaposlil brezposelno osebo, bomo zagotovili 60.000,00 din kot nepovratna sredstva.

POGOJI NATEČAJA:
1. Na natečaju lahko sodelujejo fizične in pravne osebe, ki bodo na območju republike Slovenije zagotovile zaposlitev brezposelnim iskalcem zaposlitve, prijavljenim pri enotah Republiškega Zavoda za zaposlovanje.
2. Obravnavani bodo le novi programi ali širitve obstoječe dejavnosti, ki zagotavljajo nova delovna mesta.
3. Odprta nova delovna mesta morajo zagotavljati zaposlitev za nedoločen čas.

NAVODILA ZA SODELOVANJE NA NATEČAJU
1. Prijavo na natečaj pošljite pristojni Enoti Republiškega Zavoda za zaposlovanje.
2. Prijava mora vsebovati:
— predstavitev obstoječe dejavnosti
— dokumentacijo za novi program (poslovni načrt s tržno in ekonomsko utemeljitvijo novega programa ali programske preusmeritve)
— opis delovnih mest, ki jih zagotavlja nov program (zahtevana stopnja izobrazbe in poklic, posebna znanja in zahteve ...).
3. O dodelitvi sredstev bo v skladu z določili natečaja in sprejetim poslovnikom odločal poseben odbor pri Republiškem Zavodu za zaposlovanje.
4. Sredstva, odobrena z natečajem, izključujejo možnost koriščenja drugih sredstev izvajanja programov aktivne politike zaposlovanja.
5. Dodatne informacije lahko dobite na Republiškem Zavodu za zaposlovanje v Ljubljani, Glinška 12 (tel. 061/262-461) ali pri Enotah Republiškega Zavoda za zaposlovanje.

REPUBLIŠKI ZAVOD ZA ZAPOSLOVANJE

Butik

INKOM

MURSKA SOBOTA
Prežihova 7 a
(za starimi avtobusnimi garažami)
Tel.: (069) 23 652

Moški! Obdarite žene in dekleta za 8. marec z erotičnim in drugim ženskim modnim perilom. V zalogi tudi modna oblačila iz pliša in drugih modnih materialov.

Vsem ženskam iskrene čestitke ob njihovem prazniku!

Priporočamo se!

TRADICIJA, STIL IN OBLIKA — IZ NAŠE HIŠE V VAŠ DOM

68000 Novo mesto, Slakova 5
Telefon: (068) 21-201, 26-016
Telex: 35710 YU PIONIR
Fax: (068) 24-298

keramika

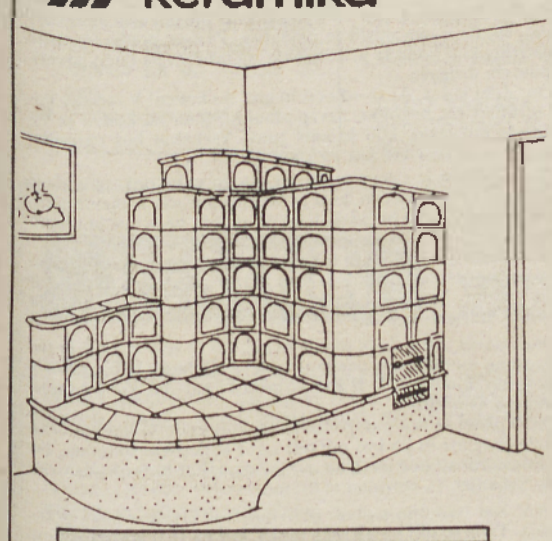

PIONIR
GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

SEDAJ JE ČAS:
KERAMIČNE PEČI IZ KERAMIKE »PIONIR«
- kmečke
- toplozračne
- štedilniki
- kamini
- pizza peči
- prijetna toplota za vas
- zdravo in ekonomično gretje
- lahko vzdrževanje, kakovost in trajnost peči, predvsem pa prihranek pri energiji
- ob gotovinskem plačilu 10% cassa sconto

NOVO!
— enokomponentna trajna plastična fugirna masa »PALESIT« za vse vrste kaminov (obstojna do 180°C)
— odprti kamini z LTŽ vložkom »SUPRA« iz uvoza s steklom
— polmontažni prenosni kamin

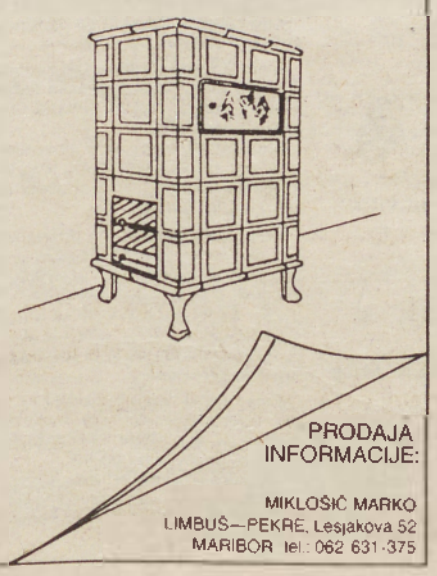

PRODAJA
INFORMACIJE:
MIKLOŠIČ MARKO
LIMBUŠ—PEKRE, Lesjakova 52
MARIBOR tel.: 062 631-375

PODJETJE SOBOTA
TAPETNIŠKA, MIZARSKA IN VRVARSKA DEJAVNOST V STEČAJU
MURSKA SOBOTA, Kopališka 2

OBJAVLJA
na osnovi sklepa stečajnega senata

javno dražbo

za prodajo:

1. Stanovanja v Murski Soboti, Lendavska 23, v izmeri 60,42 m², zgrajeno leta 1983, po izklicni ceni 313.244,10 din za 50% lastništvo.
2. Stanovanja v Murski Soboti, Kidričeva 18, v izmeri 56,54 m², zgrajeno leta 1965, po izklicni ceni 779.659,00 (100% lastništvo).

Obe stanovanji sta vseljeni; pri stanovanju pod št. 1 je bila dana lastna udeležba.
Javna dražba bo 2. 3. 1991 ob 10. uri na Podjetju Sobota v stečaju, M. Sobota, Kopališka 2.
Interesent mora pred pričetkom dražbe položiti 10% varščino od izklicne cene. Plačana varščina se kupcu všteje v kupnino, drugim udeležencem pa se vrne.
Kupec je dolžan plačati kupnino v roku 8 dni, poleg kupnine plača kupec še predpisani prometni davek.
Vse dodatne informacije dobite na tel.: 21-600 v času od 8. do 9. ure, dne 2. 3. 1991.

Radijski in televizijski spored od 1. do 7. marca

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Pol ure domačih viž, nato dve jutranji kroniki, kakšna zanimiva misel, pa seveda prijetna glasba!), 10.00 Spored RS.

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi — po telefonih 069/21 232 in 21 579, 17.00 Poročila, 18.00 21 232, 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 Klub Klobuk. 10.10 Simenon, nadaljevanka. 14.30 Svet na zaslonu. 15.00 Žarišče. 15.30 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Tednik. 18.10 Lutkovna igrica. 18.25 Pasja pripoved, češka nanizanka. 18.55 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Škandali, angl. dok. serija. 21.15 Popolni vohun, angl. nadaljevanka. 22.15 Tv dnevnik 3. 22.35 Sova: Dragi John, amer. nanizanka; Twin Peaks, amer. nadaljevanka.

Drugi program:

9.00 Satelitski programi. 9.50 Hafjell: SP v alpskem smučanju, veleslalom (m), 1. tek. 10.40 Satelitski programi. 13.25 Veleslalom, 2. tek. 16.00 Satelitski programi. 17.00 Studio Maribor. 17.58 Ljubljana: DP v hokeju na ledu — Olimpija : Medveščak, prenos. 20.30 Ex libris. 21.25 Komorni orkester RTV Slovenija, koncert z Zemona. 22.10 Yutel. 22.55 Videonoč.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Povejte, kaj naj počnem, oddaja za otroke. 10.00 Šolski program: Boj proti raku. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 14.50 V. Lisinski: Porin, opera. 16.45 Poročila. 17.00 Pogovor o znanosti. 17.30 Hrvaška danes. 18.15 Oddaja za otroke. 18.45 Polna hiša, amer. nanizanka. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 1. 20.00 120 let zagrebške filharmonije, prenos. 21.50 Duopirija, Talk show. 22.35 Tv dnevnik 2. 23.00 Slike časa. 0.00 Videonoč. 3.00 Poročila.

TV AVSTRIJA

15.30 Otroški spored. 15.35 Alfred Kvak, risanka. 16.00 Am dam des: Delfin: 16.20 Živalski kotiček (živinozdravnik). 16.35 Pregled sporeda. 16.55 Mini Čas v sliki. 17.05 Dusty, pričetek serije v 12 delih. 17.30 Mini kviz. 17.55 Yakari. 18.00 Mi. 18.30 Falcon Crest, še 23 nadaljevanj serije. 19.22 Današnje znanje. 19.30 Čas v sliki. 19.53 Vreme. 20.00 Šport. 20.15 Zadeva za dva, kriminalka. 21.15 Ugledni kuharji. 21.25 Model in vohljač, kriminalna komedija. 22.10 Pogledi od strani. 22.20 Trailer, oddaja za prijatelje filmov. 22.50 Stingray, ameriški film, 1978 (Christopfer Mitchum, Sherry Jackson). 0.20 Hammer, kriminalna komedija. 0.45 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

9.10 Liszt: Fantazija in fuga. 9.40 Kraljev uboj, 3. del filma. 16.40 Video novice. 17.00 Za upokojence. 17.30 Teka. 17.40 Reportaža. 18.00 Okno, uslužnostni program. 19.00 Vprašanja kristjanov. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Dallas, 10. del ameriške serije. 20.55 Panorama. 21.55 Imate 5 minut časa! 22.00 Bazen, francoski-italijanski film. 23.55 Koncert. 0.40 TV dnevnik. 0.55 Dnevnik BBC.

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Za prijetnejši konec tedna z vami in za vas murski val. Tudi s poročili ob 8.30 in čestitkami po telefonu ob 9.00), 10.00 Spored RS

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Reklame, obvestila, glasba, 17.00 Poročila, 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV SLOVENIJA

8.20 Angleščina za najmlajše. 8.35 Angleščina, 2. lekcija. 9.00 Radovedni Taček. 9.20 Kovaška pravljica. 9.40 Čebelica Maja. 10.05 Novinarske zgodbe, češka nanizanka. 10.15 Lutkovna igrica. 10.30 Alf, amer. nanizanka. 10.55 Zgodbe iz šoljke. 11.55 Slovenska kuhinja z ansamblom bratov Avsenik. 13.35 Videogodba. 14.20 Žarišče. 14.50 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 2. 17.05 Lolek in Bolek na Divjem zahodu, risani film. 18.30 Zdaj pa po slovensko, izobr. oddaja. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Utrip. 20.20 Žrebanje 3 × 3. 20.35 Retrospektiva Rolling Stonesov. 22.10 Tv dnevnik 3. 22.30 Sova: Na zdravje!, amer. nanizanka; Twin Peaks, amer. nadaljevanka; Ground Zero, avstralski film.

Drugi program:

9.00 Satelitski programi. 9.50 Hafjell: SP v alpskem smučanju — slalom (m), 1. tek. 10.40 Satelitski programi. 12.25 Slalom, 2. tek. 16.00 Satelitski programi. 18.30 ansambel Rž. 19.00 Mati in sin, humor. serija. 19.30 Tv dnevnik. 20.15 Filmske uspešnice: Ples vampirjev, angl. film. 21.40 To je Pariz, franc. zabavna oddaja. 22.40 Yutel. 23.30 Satelitski programi.

HTV

14.35 Mikser M, zabavna oddaja. 15.30 Narodna glasba. 16.00 B. Marjanović: Lisica, dokum. film. 16.20 Odprto . . . 16.55 Poročila. 17.00 Tv razstava. 17.10 Nafta, angl. serija. 18.00 Berači in sinovi, nadaljevanka. 18.55 Rakuni, risanka. 19.30 Tv dnevnik 1. 20.00 Pogovor tedna. 20.15 Brez zlobe, ameriški film. 22.15 Tv dnevnik 2. 22.40 Silnice. 23.25 Fluid, zabavnoglasbena oddaja. 0.10 Športna sobota. 0.30 Poročila.

TV AVSTRIJA

16.55 Mini Čas v sliki. 17.05 Otroški magacin. 18.00 Panoptikum. 18.24 Kristjanova vprašanja. 18.30 Šport. 19.00 Milijonsko kolo. 19.30 Čas v sliki. 19.53 Vreme. 20.00 Šport. 20.15 Stavimo, zabavne igre (Thomas Gottschalk). 22.05 Igra s smrtjo, ameriška kriminalka, 1988 (Jimmy Smits, Markin Post). 23.40 Čas v sliki. 23.45 Povratek sedmih veličastnih, ameriški western, 1966 (Yul Brynner, Julian Mateos). 1.15 Čas v sliki. 1.20 Ex libris

TV MADŽARSKA

6.30 Vaška TV. 7.00 Sončnica. 9.05 Za otroke. 10.20 Dallas, pon. 11.10 Panorama, pon. 12.10 Oddaja v romunščini. 15.30 Drehscheibe Europa. 16.00 Hišni prijatelj. 16.10 Tri želje. 17.25 Denesu Budayju v spomin. 18.35 Delta. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Gospoda ljubijo plavolaske, ameriški film. 21.40 Iskanje lepote. 23.00 Parabola. 23.30 Rock na odru, nastop skupine Old Boys. 0.20 TV dnevnik.

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

9.00 Nedeljska kuhinja (9.10 Misel in čas, 9.20 Horoskop, 9.30 Srečanje na pomurskem valu, 10.30 10 sekund), 12.00 Spored v madžarščini, 13.00 Panonski odmevi, 13.30 Minute za kmetovalce, 14.00 Poročila, 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV SLOVENIJA

8.15 Živ žav. 9.10 Pasja pripoved, češka nanizanka. 9.40 Bette Davis, ameriški dokum. film. 10.40 Mati in sin, humor. serija. 11.10 Videomeh. 10.40 Obzorja duha. 12.05 Zelena ura. 13.10 Ona + On. 14.40 Saga o Forsytih. 15.30 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Zadnje potovanje, ameriški film. 18.50 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Donator, nadaljevanka. 20.55 Podarim-dobim. 21.15 Zdravo. 22.35 Tv dnevnik 3. 22.55 Sova: Kremplji in prske, amer. nanizanka; Twin Peaks, amer. nadaljevanka.

Drugi program:

14.00 Športno popoldne. 19.00 Da ne bi bolelo: Vročina pri otroku. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Drugačne zvezde, potopisna reportaža. 20.30 Trocki, dokum. oddaja. 21.30 Smučarski teki FIS. 21.50 Športni pregled. 22.20 Yutel.

HTV

9.45 Poročila. 10.00 Nedeljsko dopoldne za otroke. 12.00 Kmetijska oddaja. 13.00 Poročila. 13.05 Daktari, amer. nanizanka. 13.55 Družinska oddaja. 14.25 Nedeljsko popoldne. 16.45 Sodnik za obešanje, ameriški film. 18.45 Leteči medvedki, risanka. 19.30 Tv dnevnik 1. 20.00 Dramski program. 21.00 Nori Dick in Jane, ameriški film. 22.35 Tv dnevnik 2. 23.00 Športni pregled. 23.45 Glasbena oddaja. 0.45 Poročila.

TV AVSTRIJA

9.00 Čas v sliki. 9.05 Mali zmaji: Hongkong. 9.50 Sestre noči: Hijene. 10.15 Tednik. 11.00 Pogovor z novinarji. 12.00 Hello Austria, oddaja v angleščini. 12.30 Orientacija. 13.00 Panoptikum. 13.25 Pravica do ljubezni, brazilska nadaljevanka (6). 13.50 Vohun v čipkastih hlačkah, ameriška filmska veseloigra, 1965 (Doris Day, Rod Taylor). 15.35 Bremenski mestni muzikanti, risanka. 16.00 Mini Čas v sliki. 16.10 Daktari, serija. 17.00 Mladinski magacin. 18.30 Falcon Crest, serija. 19.15 Žrebanje lota. 19.30 Čas v sliki. 19.48 Šport. 20.15 Mozartov koledar. 20.25 Mozart: Don Giovanni, opera v dveh dejanjih. 22.35 Vizije. 23.40 Peter Sellers, režiser Mozartovih oper. 0.40 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

8.00 Biblijsko sporočilo. 8.05 Za otroke. 9.55 Heroji tveganja. 10.20 Lisičje manguste. 10.55 Vaterpolo. 14.30 Darilo Ligi za borbo proti raku. 15.50 Kviz. 16.40 Program reformatske cerkve. 17.00 Walt Disney vam predstavlja. 19.00 Teden. 20.00 Dnevnik. 20.15 Italijanska kartaška igra, italijanski film. 22.10 Bernardett Duray: Prerijski volk, monodrama. 22.55 Telešport. 23.20 Video strani.

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (5.30 Prva jutranja kronika, 6.30 Horoskop, 6.40 Pesem tedna, 7.00 Druga jutranja kronika, 7.45 Madžarsko zvočno pismo . . .), 10.00 Spored RS

16.00 Zimsko popoldne (16.15 Športna oddaja, 15.55 Obvestila, 17.00 Poročila, 18.00 To sem jaz), 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 Alica v deželi risb. 9.15 Ciciban, dober dan. 9.30 Da ne bi bolelo. 9.50 Mladinski pevski festival. 10.20 Utrip, Zrcalo tedna, Mernik. 15.30 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Zdravo. 18.30 Radovedni Taček. 18.40 Alf, amer. nanizanka. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Naše njive, drama. 21.10 Osmi dan. 22.00 Tv dnevnik 3. 22.20 400 let slovenske glasbe. 23.00 Sova: Avtostopar, amer. nanizanka; Twin Peaks, amer. nadaljevanka.

Drugi program:

16.00 Satelitski programi. 17.10 Podarim-dobim, ponovitev. 17.30 Studio Ljubljana. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Rezervirano za šanson: Catherine Sauvage. 20.25 Po sledeh napredka. 20.55 Sedma steza, športna oddaja. 21.15 Omizje.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Otroška serija. 10.00 Šolski program. 12.00 Poročila. 15.45 Dokumentarna oddaja. 16.45 Poročila. 17.00 Šolski program. 17.30 Hrvaška danes. 18.15 Otroška serija. 18.45 Alpe Jadran. 19.15 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 1. 20.00 Boljše življenje, humor. serija. 20.50 Sedem dni v svetu, zunanja politika. 21.20 Tv dnevnik 2. 21.50 Kinoteka: Moj sin Edward, ameriški film. 23.40 Poročila.

TV AVSTRIJA

9.55 Dobro poglej. 10.00 Tv v šoli: Cyrano de Bergerac. 10.15 Tv v šoli: Igre. 10.30 Model in vohljač, kriminalna komedija. 11.15 High Chaparral, serija. 12.05 Ljudski odvetnik. 12.00 Tednik. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Iz parlamenta. 14.20 Očarljiva Jeannie, serija. 14.45 Polna hiša, serija. 15.30 Babar, risanka. 15.55 Charlie Brown, risanka. 16.15 Štrk Aleksander, serija v petih delih. 16.25 Iskanje najbolj skrivnostne živali na svetu (Sovjetska zveza). 16.55 Mini Čas v sliki. 17.05 Jaz in ti — Mladinske zimske igre. 17.55 Yakari. 18.00 Mi. 18.30 Falcon Crest, serija. 19.22 Današnje znanje. 19.30 Čas v sliki. 19.53 Vreme. 20.00 Šport. 20.15 Šport v ponedeljek. 21.08 Mojstrsko kuhanje. 21.15 Magnum, zadnji del kriminalne serije. 22.00 Pogledi od strani. 22.10 Moj oče, moj gospodar, italijanski film, 1977. 23.55 Hammer, kriminalna komedija. 0.20 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

9.05 Teden, pon. 10.05 Hrepenenje, francoski čb film. 11.30 Delta, pon. 13.55 Skupščinski dnevnik, prenos zasedanja Parlamenta. 17.50 Katoliška kronika. 18.00 Jezikovne uganke. 19.00 Cimbora. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Ulice San Francisca, kriminalka, epizoda: Ure straha. 21.00 Naši vnuki ne bodo videli, serija na temo varstva mest. 21.40 Oratorij. 22.40 TV dnevnik. 22.55 Dnevnik BBC.

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Če vam bo uspelo dovolj zgodaj vstati, boste lahko primaknili svoj delež k izbiri pesmi tedna, pa naj bo ta taka ali drugačna!), 10.00 Spored RS

16.00 Zimsko popoldne (začeli bomo z malimi oglasi, morda boste s pomočjo murskega vala kupili nov avto!), 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 Zgodbe iz školjke. 10.00 Šolska tv: Zemljepisne posebnosti. 10.50 Angleščina. 11.15 Sedma steza, športna oddaja. 11.35 Osmi dan. 12.20 Omizje, ponovitev. 15.05 Angleščina. 15.30 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Šolska tv. 18.10 Novinarske zgodbe, češka nanizanka. 18.20 Periskopov raček. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Včerajšnje sanje, angl. nadaljevanka. 21.10 Jazz festival v Montreuxu. 22.15 Tv dnevnik 3. 22.35 Sova: Haggard, angl. nanizanka; Twin Peaks, amer. nadaljevanka.

Drugi program:

16.00 Satelitski programi. 17.30 Studio Koper. 19.00 Folklorna skupina Emona. 19.15 Tamburaški orkester PD Artiče. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Danes v skupščini. 20.30 Žrebanje lota. 20.35 Umetniški večer: David Lynch in Dune, amer. znanstv.-fantastični film. 23.50 Yutel.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Program za otroke. 10.00 Šolski program. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 16.45 Poročila. 17.00 Šolski program. 17.30 Hrvaška danes. 18.15 Program za otroke. 18.45 Znanost in mi. 19.15 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 1. 20.00 Deset zapovedi, serijski film. 20.55 Žrebanje lota. 21.00 V velikem planu, kontaktna oddaja. 22.30 Tv dnevnik 2. 22.55 Filmi Jiria Menzela: Strogo kontrolirani vlaki. 0.25 Poročila.

TV AVSTRIJA

13.30 Tedaj. 13.45 Vinogradniki: Južna Tirolska. 14.15 Očarljiva Jeannie, serija. 14.40 Polna hiša, serija. 15.30 Oddaja z miško. 15.55 Charlie Brown, risanka. 16.15 Štrk Aleksander, serija. 16.25 Degrassi junior. 16.55 Mini Čas v sliki. 17.05 Jaz in ti: Mednarodne mladinske zimskošportne igre. 17.55 Yakari. 18.00 Mi. 18.30 Falcon Crest, serija. 19.22 Današnje znanje. 19.30 Čas v sliki. 19.53 Vreme. 20.00 Šport. 20.15 Severnoameriške pume: Gorski duhovi. 21.00 Tv živali. 21.07 Dallas, serija. 21.50 Pogledi od strani. 22.00 Orlov zarod, ameriški pustolovski film, 1984 (Rutger Hauer, Kathleen Turner). 23.30 Hammer, kriminalna komedija. 23.55 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

8.05 Buda na Tajskem, dok. film. 8.40 Telovadba za invalide. 8.55 Prenos zasedanja Parlamenta. 17.00 Panonska kronika. 17.10 Narodnostne oddaje. 17.45 Priče preteklosti. 18.00 Gospodarstvo. 18.20 Ribiške vode. 19.15 Muzzy, angleščina. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Klinika, nemška serija. 20.55 Studio '91. 21.55 Poročilo iz Parlamenta. 22.55 Klub svetovnih popotnikov. 23.10 TV dnevnik. 23.25 Dnevnik ZDF.

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Ob 6.15 se boste igrali odgovore in vprašanja, ko bo že dan, pa razdrli kakšno pametno z Marjanom Doro), 10.00 Spored RS

16.00 Zimsko popoldne (ob 18.15 Poslušamo vas), 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 Živ žav. 9.55 Naše njive, drama. 10.55 Včerajšnje sanje, angl. nadaljevanka. 15.30 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Od Križa do Štivana, dokum. oddaja. 17.50 Klub Klobuk. 19.00 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Film tedna: Veliki srh, ameriški film. 21.55 Tv dnevnik 3. 22.15 Plava trava zaborava, glasbena oddaja HTV. 23.00 Sova: Alf, amer. nanizanka; Twin Peaks, amer. nadaljevanka; V znamenju zvezd, nemška serija.

Drugi program:

16.00 Satelitski programi. 18.30 Mostovi. 19.00 Studio Maribor: Poslovna borza, Tv ruleta. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Danes v skupščini. 20.30 Športna sreda. 23.00 Mednarodno delavsko gibanje, dokum. oddaja. 0.30 Svet poroča.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Otroška serija. 10.00 Šolski program. 12.00 Poročila. 12.20 Izbrali smo za vas. 16.45 Poročila. 17.00 Šolski program. 17.30 Hrvaška danes. 18.15 Otroška serija. 18.45 Dokum. oddaja. 19.15 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 1. 20.00 Salaam Bombay, indijski film. 22.00 Tv dnevnik 2. 22.25 Intervju: Olga Hebrang. 23.25 Poročila.

TV AVSTRIJA

9.00 Čas v sliki, nato Pravica do ljubezni, brazilska nadaljevanka (9). 9.30 Francoščina. 10.00 Tv v šoli: Fizika in šport. 10.15 Tv v šoli: Odpadki. 10.30 Zadnja igra, ameriški film, 1978 (Robert de Niro). 12.05 Popaj, risanka. 12.10 Reportaže iz tujine. 13.00 Čas v sliki. 12.10 Mi. 13.40 Breskve namesto kamnov. 14.10 Pogumna divja gos, risanka. 14.20 Očarljiva Jeannie, serija. 14.45 Angel na Zemlji, serija. 15.30 Zgodbe iz račje doline, risanka. 15.55 Charlie Brown, risanka. 16.15 Štrk Aleksander, serija. 16.25 Kakor pes in mačka, serija. 16.55 Mini čas v sliki. 17.05 Mednarodne mladinske športne igre. 17.55 Yakari. 18.00 Me ženske. 18.30 Falcon Crest, serija. 19.22 Današnje znanje. 19.30 Čas v sliki. 19.53 Vreme. 19.55 Šport. 20.15 Rimske počitnice, ameriški č/b film, 1953 (Audrey Hepburn, Gregory Peck). 22.10 Pogledi od strani. 22.20 Ameriška noč, francoskifilm, 1972 (Jacqueline Bisset, Jean-Pierre Aumont). 0.10 Hammer, kriminalna komedija. 0.35 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

9.10 Tretji kanal. 9.55 Klinika, pon. 10.40 Studio '91, pon. 17.00 Video novice. 17.15 Mlekar, dok. film. 17.45 Gospodarstvo. 18.00 Obdobje secesije, serija. 19.30 TV dnevnik. 20.05 O SOLE MIO, italinajski gala v Vigadu. 21.40 Spomeniki kraljev dinastije Arpad, 1. Sv. Štefan in njegovi potomci. 22.05 Ni vse naprodaj — kupite gospod! TV film. 23.05 TV dnevnik. 23.20 Dnevnik BBC.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.00 Prebujajte se z nami! (Pomaga vam Milan Zrinski, lahko ga tudi pokličete v program, sploh ne bo jezen!), 10.00 Spored RS

16.00 Zimsko popoldne (dan pred velikim ženskim praznikom vam želimo prijeten večer in še prijetnejšo noč. Divjo noč!), 19.00 Spored RS

TV SLOVENIJA

9.00 Grizli Adams, amer. nanizanka. 9.25 Šolska tv: Izumi za vsakdanje življenje. 10.15 Mostovi. 10.45 Zakon v Los Angelesu, amer. nanizanka. 15.30 Mostovi. 16.00 Sova, ponovitev nanizank. 17.00 Tv dnevnik 1. 17.05 Žival-človek, amer. serija. 17.55 Po sledeh napredka. 18.30 ZBIS: Štirideset zelenih slonov. 18.50 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Simenon, tv nanizanka. 21.00 Tednik. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.25 Sova: Vse razen ljubezni, amer. nanizanka; Twin Peaks, amer. nadaljevanka.

16.00 Satelitski programi. 17.30 Studio Ljubljana. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Danes v skupščini. 20.30 Zdaj pa po slovensko, izobr. oddaja. 20.55 Mali koncert. 21.10 Večerni gost: prof. dr. Janez Rotar. 22.00 Komedija na slovenskem odru — A. Gelman: Klopca. 23.15 Yutel.

HTV

9.15 Poročila. 9.30 Jelenko, otroška serija. 10.00 Šolski program. 12.00 Poročila. 12.20 Satelitski program. 15.00 Pod starimi strehami, drama. 16.45 Poročila. 17.00 Imunologija, popularnoznanstveni film. 17.30 Hrvaška danes. 18.15 Jelenko, otroška serija. 18.45 Kaštelanski zaliv, potopis. 19.30 Tv dnevnik 1. 20.00 Politični magazin. 21.05 Kvizkoteka. 22.20 Tv dnevnik 2. 22.45 Glasbena oddaja. 23.45 Poročila.

TV AVSTRIJA

14.20 Očarljiva Jeannie, serija. 14.45 Angel na Zemlji, serija. 15.30 Sanjska ura, risanka. 16.00 Charlie Brown, risanka. 16.20 Štrk Aleksander, serija. 16.30 Babica iz 21. stoletja. 16.55 Mini Čas v sliki. 17.05 Mednarodne mladinske športne igre. 16.55 Mini Čas v sliki. 17.05 Mednarodne mladinske športne igre. 17.55 Yakari. 18.00 Mi. 18.30 Falcon Crest, serija. 19.22 Današnje znanje. 19.30 Čas v sliki. 19.53 Vreme. 20.00 Šport. 20.15 Varno je varno, 3. in zadnji del (Peter Weck). 21.20 Svoj čas (Teddy Podgorski). 22.05 Pogledi od strani. 22.15 Highpoint, ameriški film, 1981 (Richard Harris, Christopher Plummer). 23.45 Čas v sliki. 23.50 Ženska in prekleti, francoski č/b film, 1959 (Francoise Arnoul, Henri Vidal). 1.20 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

8.00 Magazin za menežerje. 9.05 Walt Disney vam predstavlja, pon. 10.50 Telovadba za invalide. 16.55 Panonska kronika. 17.10 Lepi madžarski plesi. 17.20 Utica. 17.55 Perpetuum mobile. 18.05 Tretji kanal. 18.50 Tele video. 19.00 O veri za otroke. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Sosedje, 101. poglavje TV romana. 20.40 Usodna vprašanja. 21.30 Privezani zračni balon, bolgarski čb film. 23.00 TV dnevnik. 23.15 Dnevnik BBC.

ZVEZDE VAM MEŽIKAJO

OVEN

Ona: Prihodnost, ki je pred teboj, je vse prepolna mamljivih obetov, zato se ti ne bo noben problem odreči sivi preteklosti. Srečala boš nekoga, ki te bo presenetljivo hitro navezal nase, česar pa se sploh ne boš branila.

On: Nenadne spremembe v tvojem poslovnem življenju bodo predvsem posledica tvojega prevelikega razsipanja z denarjem. Poskusi se malo obrzdati in kaj kmalu ti bo postalo jasno, kako neumno si ravnal v preteklosti.

BIK

Ona: V neki zadevi se nikar ne izmikaj, ampak poskušaj vztrajati do konca. Prijatelj ti bo očital nečimrnost, vendar pa bo v tem mnenju ostal popolnoma osamljen. Kasneje ti bo predlagal pomiritev . .

On: Nikar se ne pusti zmesti osebi, ki ve veliko manj kot ti. Je že res, da si sredi problemov in težav, a je najhujše že za teboj. Nek izziv ti bo v življenje prinesel prijetno nalogo, ki jo boš z veseljem opravil.

DVOJČEK

Ona: Neko popolnoma običajno srečanje se bo končalo z mislijo na ljubezenske zaplete. Nikar se ne boj možnih posledic, ampak izkoristi priložnost in se zabavaj. Obeta se vama prijetno potovanje v neznano.

On: S pretiravanjem lahko preslepiš marsikoga, vendar pa ne tistega, ki te pozna že od ranega otroštva. Raje odkrij svoje srce in težave, saj boš tako kaj kmalu opazil, da si v svojih stiskah vse prej kot pa osamljen.

RAK

Ona: Avantura se ti bo zdela prijetna le, dokler ne bo prišla na dan novica, da ti je vse skupaj nekdo enostavno podtaknil. In čeprav si boš na vse kriplje prizadevala izvedeti njegovo ime, ti tega enostavno ne bo uspelo.

On: Izkoristil boš ponujen namig, a se boš pozneje še pošteno kesal. Saj ne, da bi ne bilo prijetno, a je že tako, da brez težav v zadnjem času enostavno ne gre. Obisk pri zdravniku ti bo precej pomagal, zato nikar ne omahuj.

LEV

Ona: Saj ni tako hudo, kot pa se pritožuješ. Vse skupaj je potrebno pogledati z malo bolj optimističnimi očmi, pa bodo tudi rezultati veliko boljši. Obeta se ti precej »vroča« avantura, ki te bo dodobra izčrpala.

On: Dogodek, ki bo imel v tvojem življenju poseben pomen, te ne sme preveč razburiti, saj bi tako kaj hitro pokazal svoje ranljive točke. Počakaj na ugodno priložnost in stvari se bodo uredile kar same od sebe.

DEVICA

Ona: Zaupaj tistemu, čigar zaupanje bi si rada pridobila. Sicer se ti obeta še kar prijeten teden, vendar pa se v situacijah, ko so potrebna čustva, obnašaš vse preveč preračunljivo. To te lahko še pokoplje.

On: Zaradi stvari, ki si jih naredil, te nekdo občuduje, ker pa si priznal tudi svoje napake, je to le še dopolnilo tvoj dober vtis. Sprejmi povabilo, saj se ti obeta nekaj, kar doslej še nisi doživel. Le tako naprej!

TEHTNICA

Ona: Bodi pozorna na prijateljeve besede in mu poskusi tudi ti povedati kaj lepega. Zgodilo se ti bo nekaj zelo neprijetnega, a se boš po temeljitem razmisleku vsemu skupaj le še smejala. Premisli o nasvetu za počitnice.

On: Še najbolje bo, da se odrečeš tveganim načrtom, saj je velika možnost, da se ti bo vse skupaj ponesrečilo. Bodi raje zadovoljen z majhnim, kaj več pa bo prišlo kar samo. Nekdo te bo prijetno presenetil . . .

ŠKORPIJON

Ona: Tvoja sreča ne pozna ne konca ne kraja, vendar pa bi bila veliko lepša, če bi jo imela tudi s kom deliti. No, to pa je zadeva, ki se ti obeta v prihodnjeh dneh, potrebno bo le malce truda in pozornosti, pa bo!

On: Grozi ti »nevarnost«, da se ti bodo ponovno odprle stare srčne rane. Kdo ve, mogoče pa bo tokrat bolje, kot pa se je pripetilo zadnjič. Vsekakor je vredno poskusiti, saj je »dobitek« več kot mamljiv.

STRELEC

Ona: Nikar se ne jezi na tistega, ki ti bo povedal resnico v obraz, saj bo s tem mislil le najboljše. Pazi se predvsem tistih prijateljic, ki ti bodo le prikimavala, za hrbtom pa bodo govorile povsem drugače.

On: Zdaj je čas, da se odločiš in greš do konca! V začetku bodo rezultati res nekoliko nevzpodbudni, toda na koncu se bo vendarle pokazalo, kdo je imel prav. Vsekakor boš ogromno pridobil, vsekakor več kot pa izgubil.

KOZOROG

Ona: Poskusi še enkrat in skoraj gotovo se bo pokazalo, da si imela prav. Z odločitvijo, ki si jo hotela sporočiti svojemu partnerju, pa raje malce počakaj. Kdo ve, morda pa si boš še premislila?

On: Srečal boš osebo, ki ti bo na prvi pogled povsem nezanimiva in morda celo naduta, a boš kaj kmalu docela spremenil svoje mnenje. Vprašanje pa je, ali ni že nekoliko prepozno, da popraviš storjeno napako.

VODNAR

Ona: Imelo te bo, da bi storila nekaj, kar te zelo mika, a je zate trenutno povsem prepovedana zadeva. Doletela te bo odlična popestritev Ljubezni, ki ti zna prinesti še kaj več, kot pa samo prehodno avanturo.

On: Vpletel se boš v dogodovščine, ki ti bodo še lep kos časa lepšale življenje in jih boš ohranil v kar najlepšem spominu. Pa še obilico koristi boš imel, tako v ljubezni, kot tudi na poslovni plati življenja.

RIBI

Ona: Kar trenutno najbolj potrebuješ, je zvrhana mera potrpljenja. Toda to niti ne bo tako lahko, kot pa se ti morda zdi na prvi pogled. Vsekakor pa ti bo to služilo kot koristna šola za prihodnje preizkušnje.

On: Poslovna poteza, ki ti že nekaj časa dozoreva v glavi, se bo končno začela tudi uresničevati. Le zakaj si tako dolgo čakal? V ljubezni pa nikar ne pričakuj čudežev, ampak bodi malo bolj samokritičen.

kino

SPORED FILMOV V KINU PARK od 1. 3. do 7. 3. 1991

1. marca ob 17. uri amer. melodrama DUH (GHOST).
1. marca ob 19. uri amer. trdoerotični film HUDIČ V GOSPODU HOLMSU.
2. marca ob 17. in 19. uri amer. melodrama DUH (GHOST).
3. marca ob 15. in 17. uri amer. melodrama DUH (GHOST).
3. marca ob 19. uri amer. trdoerot. film HUDIČ V GOSPODU HOLMSU.
5. marca ob 17. in 19. uri amer. akcijski film POVRATNI UDAREC.
6. marca ob 17. uri amer. akcijski film POVRATNI UDAREC.
6. marca ob 19. uri amer. komedija ZLOČINI IN PREKRŠKI.
7. marca ob 17. uri amer. komedija ZLOČINI IN PREKRŠKI.
7. marca ob 19. uri amer. grozljivka VAMPIRKA IZ SOSEDSTVA.

KUD ŠALOVCI

2. marca ob 19.30 amer. trdoerot. film HUDIČ V GOSPODU HOLMSU.

Uspešnica leta 1990

DUH (GHOST)

ameriška melodrama na platnu soboškega kina v dolbi stereo tehniki od 28. februarja do 3. marca

prodam

MOTORNA VOZILA

ZASTAVO 101, GUME MICHELIN, hladilno skrinjo in DEKORDER ZA TELETEKST prodam. ☎ 24 558. M-3802

JUGO 45 a, letnik 1986, 55.000 km, prodam. ☎ (069) 31 325. M-3808

ZASTAVO 101 GT 55, letnik 84, dobro ohranjeno (46.000 km), prodam. ☎ 22 388. M-3810

JUGO 45 a in KRAVO, stelno, prodam. Gornji Petrovci 43. M-3811

NISSAN SUNNY 1,6 SLX, 5. 1989, 13.500 km, kot nov, prodam. ☎ 78 342. M-3813

WARTBURG letnik 80, v celoti ali za rezervne dele, cena po dogovoru, prodam. ☎ 87 811. M-3815

DIANO letnik 1980, kompletno obnovljeno, registrirano do konca leta, prodam za 2.000 DEM. ☎ (069) 75 074. M-3822

AUDI 80 CD TURBO DIESEL, letnik 85, dobro ohranjen, ugodna cena, in JUGO 55, amerika, izvoz, letnik 89, za 8.500 DEM prodam. ☎ 42 026. M-3828

ŠKODO 110 L v celoti ali po delih, prodam. Gornja Bistrica 34. M-3829

JUGO AX 45 star 3 leta, prodam. ☎ 26 476. M-3830

NSU PRETIS, 175 ccm, likalno mizo in akvarij, 200 l, prodam. ☎ 26 078. M-3832

JUGO KORAL 55, star 2 leti, prodam. Informacije po ☎ (069) 32 661, po 19. uri. M-3834

RENAULT 4, registriran, letnik 77, in barvni TELEVIZOR Gorenje, prodam. Pristava 25 a. M-3841

PICE

vseh vrst v
OKREPČEVALNICI MILKE OSTRC v
Križevcih pri Ljutomeru, tel. 87-490.

- Pice ob petkih in sobotah od 10. do 22., ob drugih dnevih pa od 14. do 22. ure.
- Priporočamo se!

GOLF JXD december 85, prodam. ☎ 46 173. M-3836

GOLF DIESEL letnik 90, prodam. Grad 20 a. M-3837

GOLF JGL, letnik 81, prodam. Bakovci, Mladinska ulica 30. M-3840

LADO RIVO, letnik 1989, prodam. ☎ 77 788. M-3843

MOTOR CHRYSLER F 1005, LS, letnik 74-76, 1600 ccm, KUPIM. Suhi Vrh 41. M-3844

LADO 2105, prva registracija maj 1985, popolnoma obnovljena, registrirana do januarja 1992, prodam. Gomilica 122 b, popoldan. M-3845

FIAT UNO DS 60 letnik 1984, prodam. Ogled: nedelja popoldan, Bakovci, Kroška 16. M-3847

GOLF DIESEL, december 1988, prodam. ☎ 73 234. M-3848

ZASTAVO 101, letnik 1987, prodam. Krog, Ravenska 21. M-3850

ŠKODO 105 L, neregistrirano, v voznem stanju, prodam. ☎ 22 917, popoldan. M-3857

ZASTAVO 101 v dobrem stanju, registrirano, prodam za 1600 DEM, ali protivrednost v dinarjih. ☎ 70 570. M-3860

OSEBNI AVTO ŠKODA 120 LS, letnik 83, prodam. Marjana Kozel, Poljska 14, Bakovci. M-3863

MOTOR MZ, 150 cm³, v dobrem stanju, registriran, prodam. Drakovci 101. M-3870

ZASTAVO 101 dobro ohranjeno, za 12.000 din, in poročno obleko, BUTIK IRIS, prodam. Kupšinci 23. M-3871

JUGO ali GOLF starejši letnik, lahko z napako, KUPIM. ☎ 24 665. M-3872

AVTO SAMARA s 5 prestavami, pet vrat, star 11 mesecev, prodam. Puconci 78. M-3874

126 P, 2,5 leta, prodam. Puconci 78. M-3874

KORAL 55, letnik 1990, registriran do 23. 2. 1992, zaščiten, prodam. Kupim starejšo univerzalno stružnico, Doljni Slaveči 29. M-3875

ZASTAVO 101, letnik 89, prodam. ☎ 41 345. M-3876

JUGO KORAL 55, 12.000 km, star 20 mesecev, garažiran, ugodno prodam. Trstenjakova 1 (pri drugi Osnovni šoli), M. Sobota. M-3882

R 4 TLJ, letnik 1984, 60.000 km, z radiokasetofonom, garažiran, zelo dobro ohranjen, prodam. M. Sobota, Vrtna 4/stan. 3 ali ☎ 21 843. M-3884

NISSAN SUNY 1,6 SEDAN, letnik 90, julij, prodam. ☎ (042) 816 448. M-3887

AMI 8, letnik 1976, vozen, registriran do maja 1991, prodam za 8.000,00 din. ☎ (069) 26 113, Mira. M-3893

GOLF DIESEL L, letnik 1985, prodam. Dokležovje 29 a. M-3894

JUGO KORAL 45, november 89, prodam. ☎ 41 412. M-3899

AUDI 80 CC DIESEL, letnik 1986, dodatno opremljen in dobro ohranjen, prodam. Gorička 79, Černelavci, ☎ 24 081, od 16. do 21. ure. M-3900

RENAULT 4 GTL, letnik 1988, svetlo modre barve, 37000 km, odlično ohranjen, cena 6.800 DEM, prodam. ☎ 22 326. M-3901

ZASTAVO 750, letnik 1983, in DIANO, letnik 1978, prodam. ☎ 26 341. M-3906

ZASTAVO 128, SKALA 55, letnik 1989, ugodno prodam. ☎ 21 695. M-3909

GOLF JGLD, letnik 11/84, nemški, prodam. ☎ 75 540. LE-13348

ZASTAVO 750, letnik 79, registrirano do aprila, in SKALO 128, staro 5 mesecev, prodam. Ladislav Koša, Cankarjeva 11, Lendava, ☎ 36 820. LE-13349

NISSAN 1,6 l, katalizator SLX LUXUS, delno kreditiran v dinarjih, prodam. ☎ 62 127. GR-14702

JUGO 45 AX, letnik 1988, bele barve, garažiran, 22.000 km, registriran do februarja 1992, prodam za 55.000 din. ☎ 73 404 po 15. uri. GR-14703

RENAULT 16, starejši letnik, v voznem, dobrem stanju, neregistriran, prodam za 500 DEM. ☎ 73 172. GR-14705

MOPED APN 4 in AVTOMATIC prodam. Anton Čeh, Črešnjevci 123, Gornja Radgona. M-14709

KORAL 45, star dve leti, prodam. Informacije dopoldan 81 758, popoldan 81 452. IN-12384

KOMBI MERCEDES 220 IMV DIZEL povišan in podaljšan, letnik 1984, registriran do 7. 91, nosilnost 1700 kg, brezhiben, prodam. Vlado, ☎ (069) 23 464. M-3736

ETZ 250, športno opremljen, prodam. Vrbnjak, Bolehnečici 26. M-OP

ZASTAVO 101 letnik 1977, odlično ohranjeno, z dodatno opremo, prodam. Stefanec, ☎ 82 007. IN-12374

R 4 letnik 1987, september, prodam. Kličite v petek po ☎ 87 035. IN-12373

R 4 letnik 1978, registriran do konca decembra 1991, prodam, dobro ohranjen. Jože Rautar, Veržej tel: 87 193. IN-12381

LADO SAMARA, letnik 1988, prodam. Pečarovci 35 b ali ☎ 77 153. M-3912

LADO 1200 STANDARD, starejši letnik, prodam. ☎ 82 374. IN-12377

ZASTAVO 101, letnik 1979, prodam za 1.700 DEM. ☎ 45 180. M-3911

JUGO KORAL 55, letnik 89, 15.500 prevoženih km, prodam. Marjan Žekš, Cankarjeva 18, Rakičan. M-3913

ZASTAVO 750 ugodno prodam. Marjan Lorenčič, Kocljeva 12 c, M. Sobota. M-3914

NISSAN SANY 1,6, letnik 89, prodam. Krančič, Borejci 3, ☎ 46 124. M-3916

126 P, letnik 1981, registriran do oktobra 91, prodam. ☎ 21 937. M-3917

126 P prodam po delih. ☎ 23 387. M-3918

JUGO KORAL 55, star 1 leto, prodam. ☎ 72 046. M-3919

JUGO KORAL 55, star 2 leti, prodam. ☎ 22 974, Bakovska 5. M-3923

NISSAN SLX, star eno leto, dam v najem. LADO KARAVAN 86, prodam. ☎ 23 029. M-3927

R 18, letnik 1985, prevoženih 22.000 km, odlično ohranjen, prodam. Miklošičeva 13, M. Sobota. M-OP

ZASTAVO 850 KOMBI, letnik 1984, prodam ali zamenjam za osebni avto. Hotiza 101. M-ŠS

MAZDO 323, SEDAN 1.3, letnik 1990, prodam. Stanko Grager, Črnci 44 (cesta za Lešane). GR-14597

KMETIJSKA MEHANIZACIJA

MULČAR SMS 2 m, nov, prodam 20 % ceneje od novega. ☎ 86 103. IN-12370

TRAKTORSKO ŠKROPILNICO 200 l in bočno koso DUBRAVA za IMT 35, prodam. ☎ 41 249. M-3821

TRAKTOR IMT 542 karamboliran, motor nepoškodovan, in traktorsko koso IMT, bočno, rabljeno eno sezono, cena po dogovoru, prodam. ☎ 41 003 ali 25 372. M-3824

SILAŽNI KOMBAJN SK 80 S, rabljen 3 sezone, prodam. ☎ 68 161. M-3855

TRAKTORSKE PLUGE, 10", prodam. Bratonci 126. M-3849

TRAKTOR URSUS G 902 B, letnik 90, s 40 delovnimi urami, ugodno prodam. ☎ 68 051. M-3855

TRAKTORSKO ŠKROPILNICO AGROTEHNIKA, 220 l, malo rabljeno, prodam. Vaneča 37. M-3890

FERGUSON 65, stari tip, in avto 190 D, prodam. Pečarovci 118. M-3898

ŠKROPILNICO KŽK, 200 l, TOMOS 14 TL, obračalnik PANONIJA in ličkalnik koruze ugodno prodam. Srednja Bistrica 16, ☎ 70 257. M-3902

IMT 560 (550 ur) KM, prodam ali menjam za manjšega in 2 dvoosni prikolici (1 za večji traktor), prodam. ☎ 23 421. M-3924

MAN, PREKUCNIK letnik 1972, brezhiben, registriran, prodam. ☎ 23 421. M-3924

CISTERNO CREINA 5000 l, prodam. Noršinci 62. M-3925

PLUG OLT, 10-colni, prodam. Aleksander Jošar, Vaneča 58 e. M-3926

TRAKTORJE TORPEDO TX 80, TURBO, IMT 577, IMT 585, IMT 535 prodam. ☎ 23 883. M-3927

CISTERNO CREINA, 2700-litrsko, prodam. Sobočan, Žižki 74, ☎ 70 830. M-ŠS

POSEST

NJIVO, 24 arov, v Bakovcih prodam. Informacije Budja, Rakičan, Št. Kovača 25. M-4762

STANOVANJSKO HIŠO, nedograjeno v Lutvercih, 3 km iz G. Radgone, ugodno prodam. Peter Prajndl, Črešnjevci 157, G. Radgona. GR-14707

PARCELO v okolici Jeruzalema prodam. Ludvik Kavčič, Žerovinci 15, P. Ivanjkovci. IN-12378

VINOGRAD z gradbeno parcelo v Dolini pri Lendavi prodam. Čurič, Žižki 103 b. M-MM

9 AROV PARCELE v Murski Soboti, 45.000 DEM, komunalno neurejena, prodam. ☎ 21 871, po 16. uri. M-3804

NJIVO, 57 arov, v Rakičanu, prodam. ☎ 23 956. M-3839

PARCELO ZA POČITNIŠKO HIŠICO 3192 m², 12 km od Murske Sobote, TRNAVSKI BREGI, lahko dostopno, na sončni legi, prodam. Bogojina 127. M-3823

NJIVO, 32 arov, pri Agroservisu v Krogu, prodam. ☎ 42 424. M-3842

SADOVNJAK v Bokračih, 1 ha, možna razdelitev na parcele, prodam. ☎ 25 537. M-3852

NEDOGRAJENO HIŠO v četrti fazi v Krogu prodam. ☎ (063) 852 220. M-3862

PARCELO V KROGU, 15 arov, možno obročno plačilo, prodam. ☎ 26 144. M-3896

HIŠO z gospodarskim poslopjem v okolici Murske Sobote prodam. ☎ 45 411. M-3905

ŽIVALI

TELICO, kontrola A, breja 9 mesecev, prodam. Domajinci 31. M3806

KRAVE mlade, kontrola A, po izbiri, prodam. Puževci 47. M-3818

MALE PUJSKE in prašiče za zakol, 180 kg, prodam. Kupšinci 17. M-3846

KONJA LIPICANCA prodam, Gregorčičeva 49, Beltinci. M-3858

KRAVO, staro 4 leta, brejo 8 mesecev, kontrola A, prodam. Domanjševci 34. M-3865

TELICO visoko brejo, kontrola A, prodam. Andrejci 58. M-3869

PRVESNICO s teletom, kontrola A, ugodno prodam. ☎ 48 100, popoldan. M-3873

MALE PUJSKE prodam. Hoheger, Tišina 41. M-3888

SVINJO za zakol, 130 kg, prodam, domača hrana. Granfol, Bakovci, Mladinska 28. M-3891

PUJSKE, prodam, Alojz Huber, G. Slaveči 79. M-3910

MLADE KRAVE prodam. ☎ (062) 711 130. M-3897

KRAVO, staro 5 let, brejo 5 mesecev, prodam. Mara Korošak, Boreci 3, Križevci. M-12383

NESNICE, mlade jarčice, pasme hisex, rjave, stare 4 mesece, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodnih cenah. Akcijska prodaja: cena 60,00 din. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastonj. Naročila sprejema in daje vse informacije: gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, ☎ 24 393. Pri Gradu pa sprejema naročila Dragica Bokan, ☎ 77 686. M-1

NESNICE, mlade jarčice, pasme hisex, stare 4 mesece, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodnih cenah. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastonj. Akcijska prodaja: cena 60,00 din. Naročila sprejema in daje vse informacije gostilna Anica Benčec, Bakovci, Prečna 6 a. ☎ 43 070. M-2

DELO

ŽENSKO za vodenje gospodinjstva potrebujemo. Stanovanje v hiši ali delo ob dogovorjenih dnevih. ☎ 24 750, po 16. uri. M-3805

STRUGARJA s prakso na CNC ali revolverski stružnici zaposlim. Branimir Kovačič, Veržej. ☎ 87 119. IN-12372

DELO iščem in prodam vse dele za ZASTAVO 750. ☎ 78 342. M-3814

DEKLE za delo v gostilni potrebujemo, lahko začetnica. ☎ 72 142. M-3820

sobe

STANOVANJE v M. Soboti ali HIŠO v okolici najamem. ☎ 21 669, od 16. do 18. ure. M-3877

RAZNO

JEDILNICO (mizo, 6 stolov, komodo in omaro), prodam. Partizanska 19, M. Sobota M-3879

KOLE za vinograd prodam. ☎ 72 079. M-3880

AVTOPRIKOLICO prodam. Bojan Mertük, Bratonci 144 b. M-3885

POHIŠTVO SPALNICE za 10.000 din in bele kuhinjske elemente prodam. ☎ 24 355. M-3889

TV barvni ekran 57 in avtoradio FISHER, vrhunska kakovost, prodam. Gregorčičeva 53, M. Sobota. M-3895

KUHINJO prodam. ☎ 25 417. M-3904

GARAŽO TRIPLES v Stari ulici, prodam. ☎ 23 266, po 15. uri. M-3907

RAČUNALNIK C 64 s kasetnikom in igralno palico ugodno prodam. ☎ 31 002. M-3908

SENO kupim. Jože Verbajnščak, Banovci 34, Veržej. ☎ 87 216. M-3915

PLETILNI STROJ PFAFF DVOMATIK 80, dvoredni, prodam. ☎ 069 75 692. M-3864

PROSTOR v središču Lendave 60 m², neurejen, primeren za preureditev v lokal ali trgovino, prodam. Cena po dogovoru. ☎ (042) 843 082. M-3886

TELEVIZOR BARVNI, Grundig, novejši, prodam ☎ 21 297, popoldan. M-3807

GLASBENI STOLP dobro ohranjen, SCHNEIDER, cena 700 DEM, prodam. Prešernova 30, Murska Sobota. M-3812

1300 kosov BETONSKE OPEKE, veliki format, prodam. ☎ 48 733. M-3816

VOZILA, rabljena in karambolirana odkupujem, Ferencek, Tešanovci 94, ☎ 48 359. M-3819

ELEKTROAKUMULACIJSKO PEČ, novo, 3,5 kW za 30 % ceneje kot je nova, prodam. ☎ 42 026. M-3826

4 POOL BILIARDE, prodam ☎ 42 026. M-3827

PRIKOLICO za osebni avto, prodam. Frana Kovačiča 13, Veržej. M-3853

PRIKOLICO, novo, uvoženo z zavoro in cerado, 800 kg, prodam za 2.000 DEM. ☎ (069) 42 140. M-3859

BILIJARDE, VIDEO IGRE, POKERJE prodam ali dam v najem. ☎ (069) 42 140. M-3859

ZIMSKE GUME, 165 R 13, prodam ☎ 26 187. M-3866

DVE KLETKI za zajce, 2 × 6 predalov, za 3.000 din, prodam. ☎ 23 034. M-3868

SMUČARSKI KOMBINEZON, modre barve, velikost 16/168, rabljen samo 1 x, prodam. ☎ 26 101, po 18. uri. M-OP

50-amperski AKUMULATOR, nov, z garancijo, prodam z 10% popustom. Pivar, Rakičan, Lendavska 1. M-OP

Emilu Trajbariču iz Renkovec, ki je pri vojakih v Beogradu, vse najlepše in najboljše za 19 rojstni dan ter izpolnitev vseh skritih želja, obenem srečno vrnitev domov — želijo njegovi domači.

★★★ ■■■■

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali ledeni, pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS F. Hajdinjak,
Gornji Slaveči 6. Kuzma
(069) 78-271

Popravilo z garancijo na vašem domu.

GOSTILNA HORVAT-LOVENJAK, POLANA pri M. Soboti

čestita vsem ženskam ob 8. marcu, mednarodnem prazniku dnevu žena.

Cenjenim gostom sporočamo, da bo gostilna zaprta do vključno srede, 6. marca.

Priporočamo se za obisk!

ZAMRZOVALNO SKRINJO, 220 l, v dobrem stanju, prodam. Feliks Verbošt, Lokavci 26, 69245 Spodnji Ivanjci. M-OP

SADIKE VINSKE TRTE, rizling, šipon, sovinjon, kraljevina, šuštanka in rekaciteli, prodam, cena 10,00 din. Vladeta Djokić, 37254 Konjuh, ☎ (037) 875 116. IN-12375

PLETILNI STROJ SINGER MEMOMATIC z računalnikom, prodam. Vičar, Boreci 36, Križevci pri Ljutomeru. IN-12376

NOV PIANINO znamke PETROF, za 3.200 DEM, prodam. ☎ (042) 43 534. IN-12386

KAMP PRIKOLICO ADRIA 405, prodam. Franc Vuk, Jamna 7, Videm Ob Ščavnici. GR-14701

MENJALNIK in priklop za prikolico za ZASTAVO, prodam. Križevci 114 v Prekmurju. M-3725

SUHE JESENOVE PLOHE, 5 cm, 2 m³, prodam. Strehovci 3. M-3800

»RITEM MAŠINO« (ALESIS HR-16), prodam za 4.500 ATS in DELAY YAMAHA za 200 DEM. ☎ 77 697. M-3803

STORITVE

ZIDARSTVO IN FASADERSTVO izvajamo hitro in kakovostno. ☎ (042) 843 915. IN-12382

ZASEBNA PODJETJA in obratovalnice registriramo, svetujemo, izdelamo statut in sestavljamo vse vrste kupoprodajnih in drugih pogodb. ACTA, d.o.o., ☎ (069) 22 915. M-3922

Sistemi SAT — potrjeni s kakovostjo. Trajbar, Cankova, ☎ (069) 40 699.

NOVO — IZPADANJE LAS NI VEČ PROBLEM! Popolnoma naravno zdravilo vam zajamčeno ustavi izpadanje in regenerira lase ter pospešuje rast. Cena doze je 160 din in poštnina. Pošljemo s povzetjem: naslov BIOMAX, p.p. 82, 63210 Slovenske Konjice. M-13326

SERVIS PEČI na trda goriva, v zalogi rešetke za central 20, 23, samotni vložki TVT. ☎ 42 508. M-3878

Pri zahvali v prejšnji številki Vestnika je nastala napaka. Pravilno besedilo se glasi: Za vedno nas je zapustil dragi mož, oče, dedek, pradedek in stric

ALOJZ KUZMA
iz Ižakovec

Za napako se opravičujemo!

Za dobo 1 leta rabim 4.000 DEM ali dinarsko protivrednost. Obresti in pogoji po dogovoru. Ponudbe pošljite na upravo Vestnika pod šifro DOGOVOR. M-3920

OTROŠKO POSTELJICO z jogijem (z ograjo, 130 cm), prodam. ☎ 46 379. M-MOP

RAZNO

Preklici

Preklicujem veljavnost hranilne knjižice, izdane pri HKS Panonka, M. Sobota. Ludvik Temlin, Strukovci 51, 69265 Bodonci. M-3854

Preklicujem veljavnost hranilne knjižice, št. 3211090000, izdane pri HKS Panonka, M. Sobota. Branko Kocen, Gorica 67. M-3825

Preklicujem nalog za vpis osebnega dohodka 12. 3. 90. Zoltan Felkar, Lucova 31, 69203 Petrovci. M-3861

Preklicujem neresnične besede, ki sem jih izrekla dimnikarju Štefanu iz Bistrice in se mu opravičujem za žalitev. Rozalija Dominko, Noršinci 3 a, Ljutomer. IN-12367

Preklicujem veljavnost zaključnega spričevala Osnovne šole Stročja vas na ime Lijana Kliček, Slamnjak 17, Ljutomer. IN-12380

Preklicujem veljavnost spričevala Srednje medicinske šole v Ljubljani, šolsko leto 1973/74, 74/75 in 75/76, na ime Lijana Kliček, Ježa 83, Črnuče. IN-12379

Če potrebujete **PREMOG,** pokličite 70-106. JG

AMD Štefan Kovač Murska Sobota, Noršinska 2

prodaja na dražbi

4. 3. 1991 ob 12. uri na dvorišču AMD rabljena vozila:
2 osebna avta Zastava 101, letnik 1986 in 1987,
1 osebni avto zastava jugo 45, letnik 1987,
1 osebni avto škoda, letnik 1987,
1 moped tomos 14 M.

SGP POMURJE

Obveščamo cenjene kupce, da smo v marcu

POCENILI frakcijo 8 do 16 mm za 20 %!

- Cena brez prometnega davka je zdaj 92,80 din za m³. Za nakup se priporočajo **GRAMOZNICE IVANCI, KROG in M. SOBOTA.**
- Priporočamo se tudi z drugimi materiali in storitvami.

VESTNIK — **VESTNIK — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota**

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažic Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Sobočan, Endre Gontér, (tehnični urednik), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica)

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29. Telefoni: novinarji 21-383 in 21-064, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064. GPS (trženje) 22-403 telefax 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za trimesečje 1991 je 150,00 dinarjev, za podjetja 300,00 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM letno.

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri A-banki Ljubljana 50100-620-00112-5049512. Tisk GZP Mariborski tisk, Maribor. Po pristojnem mnenju Vestnik plačuje 3-odstotni temeljni davek od prometa proizvodov.

NOVO V RADENCIH!

V Mladinski ulici 22 v Radencih sem odprl
čevljarsko delavnico za popravilo čevljev.

- Odprto vsak dan, razen sobote in nedelje, od 13. do 17. ure.

Priporoča se JOŽE ŠTEVANEC!

ZAHVALA

V 90. letu nas je 3. septembra zapustila draga mama

Rozalija Gomboc

iz Boreče

Zahvaljujemo se vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se prišli poslovit od drage pokojnice, nam izrekli sožalje ter darovali vence in šopke. Iskrena hvala g. župniku Camplinu za lep pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujoči: sinova Štefan in Koloman, hčerke Anica in Angela iz Nemčije ter sin Alojz iz Rakičana

Bilo lepo je — prelepo,
skalilo srečo je slovo,
slovo za nas, najhujše zlo,
spoznali smo, da tebe,
draga mama, več ne bo.

ZAHVALA

V 61. letu starosti nas je po težki bolezni zapustila naša draga žena, mama, stara mama, tašča, hčerka in sestra

Gizela Sapač

roj. Hodošček
iz Zenkovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli ustno ali pisno sožalje, darovali vence in šopke ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.
Iskreno se zahvaljujemo g. duhovniku Jošarju za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter za odigrano Tišino.
Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujoči: vsi njeni, ki smo jo imeli radi

Zaspal si mirno, tiho,
utrujen od bolečin in boja,
za teboj ostala je praznina
in v srcih naših bolečina.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

Franca Čerpnjaka

iz Martinja 19
roj. 6. 9. 1931

se z bolečino v srcih zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in sorodnikom, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, izrekli sožalje, darovali vence, cvetje in za sv. maše in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala dr. Kiršnerju, duhovniku Camplinu in kaplanu Jožetu iz Murske Sobote za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikoma GD in Društvu invalidov, vsem gasilcem iz domačega sektorja in gasilcem iz Trdkove.
Vsem iz srca Bog plačaj.
Martinje, 18. 2. 1991

Žalujoči: žena Apolonija, hčerke Slavica in Mira z družinama, Bernarda in sin Janez, bratje Jože in Štefan z družinama, Alojz in sestra Ana z družino ter drugo sorodstvo

---

Že eno leto v gomili tihi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije,
in ti se več ne prebudiš.

V SPOMIN

28. februarja mineva leto žalosti, odkar nas je zapustil mož, oče in dedek

Jože Cug

iz Doline

Hvala vsem, ki obiskujete njegov grob in mu prižigate sveče.

Žalujoči: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in tašča

Marija Horvat

roj. Sečko
iz Gradišča

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala g. siniorju Ludviku Novaku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku g. Flegarju za poslovilne besede, gasilcem iz Gradišča in družini Solar iz Murske Sobote.
Vsem iskrena hvala!

Žalujoči: VSI, KI SMO JO IMELI RADI

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je za vedno zapustila draga sestra, teta in botra

Veronika Kelenc

upokojena učiteljica
iz D. Bistrice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, sovaščanom in prijateljem za izraze sožalja, darovane vence in cvetje ter sv. maše. Hvala vsem, ki ste jo tako številno spremljali na njeni zadnji poti.
Hvala osebju Doma oskrbovancev Rakičan za dolgoletno oskrbo, g. kaplanu in kantorju za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govorniku KS za poslovilne besede.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: VSI NJENI

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra mama, stara mama, tašča in sestra

Marija Kisilak

roj. Šparaš
od Grada

Ob boleči izgubi drage mame se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam izrekli sožalje ter darovali vence in cvetje. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo g. duhovniku Kerčmarju za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke ter govorniku KS za poslovilne besede.

Žalujoči: VSI NJENI, KI SMO JO IMELI V ŽIVLJENJU RADI

Zaspal si mirno, tiho, utrujen
od bolečin in boja. Za teboj ostala
je praznina, a v naših srcih bolečina.
Le mirno, tiho spi, naj roža, sveča
grob krasi.

ZAHVALA

Po dolgotrajni neozdravljivi bolezni nas je v 42. letu starosti zapustil ljubljeni mož, očka, sin, brat, svak in stric

Anton Horvat

iz Gornje Bistrice

Ob tej boleči izgubi se z žalostjo v srcu zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem, znancem, sodelavcem iz Stuttgarta, delavcem MURE — brigada 417, Ženski plašči ter vsem, ki so dragega pokojnika v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti.
Hvala vsem, ki so darovali vence, cvetje, svete maše, nam pa izrekli sožalje.
Posebna hvala gospodu župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS Ivanu Raju in prijatelju Jürgenu za ganljive poslovilne besede pri odprtem grobu.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Stuttgart, Gornja Bistrica, 19. 2. 1991

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

Življenje tvoje bilo je težko!
Za vse si skrbel,
le zase časa nisi imel,
zato v naših srcih
večno boš živel.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, dobrega očeta, starega očeta in brata

Janeza Mencigarja

sodarskega mojstra v pokoju
iz Večeslavec 116

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, sosedom, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, pomagali, darovali cvetje, izrekli pisno in ustno sožalje. Posebna hvala župnikoma za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikoma krajevne skupnosti in čebelarski družini Rogašovci za besede slovesa in darovano cvetje.

Žalujoči: žena Ema, sin Jože, hčerki Marija in Angela z družinami, brat Anton z družino in drugo sorodstvo

---

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, svak, stric in boter

Ludvik Hašaj

iz Moščanec

Ob nenadni smrti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem ter vsem, ki ste mu darovali vence in šopke, nam izrekli sožalje; posebna hvala družini Jožeta Bukviča za nesebično pomoč.
Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikoma Heleni in Milanu ob odprtem grobu, domačim gasilcem ter gasilcem iz sosednjih vasi, kolektivu IMP—Blisk.
Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: žena Jolanka, sinova Ludvik in Janez z družino ter drugo sorodstvo

---

Solza kane iz očesa,
pred nami obraz je tvoj,
odšla si tiho, brez slovesa,
mirno spiš in čakaš nas.

ZAHVALA

V 89. letu nas je zapustila naša draga mama, stara mama, babica in sorodnica

Barbara Kerčmar

iz Peskovec 41

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, botrini, znancem in vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in nam izrekli sožalje.
Hvala g. župniku za pogrebni obred ter pevcem iz Lucove za odpete žalostinke.

Žalujoči: VSI, KI SMO JO IMELI RADI

ZAHVALA

Po daljši in mučni bolezni nas je v 79. letu za vedno zapustila draga mama in babica

Marija Dogar

roj. Glavač
iz Turnišča

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje in za sv. maše ter jo pospremili na zadnji poti. Prisrčna zahvala g. župniku za pogrebni obred, cerkvenim pevcem in pevcem KUD Štefan Raj za odpete žalostinke ter govorniku za poslovilne besede. Zahvalo izrekamo tudi sodelavcem in učencem OŠ Turnišče, NK Turnišče ter osebju zdravstvenega doma v Turnišču, posebno še zdravnici.

Turnišče, 15. februar 1991

Žalujoči: sinova Štefan in Alojz z družinama ter sestra Rozika z družino

---

Polje, kdo bo tebe ljubil,
kdo oral bo tvoje brazde,
kdo sejal bo seme vate,
kdo požel bo zlato klasje?

ZAHVALA

Kolo časa ti je odšteto le 67 let. To so bila leta skromnosti, plemenitosti, žrtvovanja, ljubezni. Toliko volje in truda za življenje — zaman, naš najdražji

Štefan Bac

kmetovalec
iz Strukovec

Ob boleči, nenadomestljivi izgubi velja iskrena zahvala vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali in sočustvovali z nami, darovali številno cvetje, izrekli sožalje ter darovali v dobrodelne namene. Posebna hvala Onkološkemu inštitutu v Ljubljani, Internemu oddelku in Kirurgiji v Murski Soboti, požrtvovalnemu zdravniku dr. Felkarju in njegovi družini, patronažnim sestram, posebno Šariki, številnim gasilcem, govornikom ob odprtem grobu — Ireni, Režiju in mag. Erjavcu, gospodu duhovniku za ganljiv obred, pevcem žalostink, Stanku za odigrano Tišino, prijateljem iz ŽVZ in Agromerkurja, vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, posebno Erjavčevim in Sancinovim, ter znancem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi rani zadnji poti.

Strukovci, Motovilci, Ljubljana, 13. 2. 1991

HVALEŽNI TVOJI NAJDRAŽJI

ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi stric

Lovrenc Kozar

iz Martinja

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so se prišli poslovit od dragega pokojnika, nam izrekli sožalje, darovali vence ali šopke ter ga pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala g. duhovniku za lep pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

VSI ŽALUJOČI

Pomlad se na zemljo vrne,
petje slavcev se zbudi,
v cvetje zemlja se zagrne,
zame pa pomladi ni.
(S. Jenko)

V SPOMIN
18. 2. 1989
ljubi hčerki, vnukinji in pravnukinji

Brigiti Gjerkeš

iz Nedelice

Brigita! Še živiš v naših srcih, kot živela si v minulih, skupaj preživetih letih. Saj veš, čeprav smrt izniči vse, kar nas na zemljo veže, do srca globin in do ljubezni njena moč ne seže.
Hvala vsem, ki ste jo ohranili v lepem spominu, in tudi vsem, ki se ustavite ob njenem mnogo preranem grobu, ji prinašate cvetje in prižigate svečke.

VSI NJENI NAJDRAŽJI

Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je zapustila draga

Ana Ošlaj

iz Filovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, sočustvovali z nami, darovali vence, cvetje ter drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti.
Še posebno hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS za poslovilne besede.

Žalujoči: VSI, KI SMO JO IMELI RADI

Ko živela sem, ljubila sem vas
a zdaj, ko me ni,
ljubite me v spominu vi.
Ko spomnite se na me,
prižgite sveče,
moj grob krasite.

ZAHVALA

V 67. letu nas je nenadoma zapustila draga žena, mama, stara mama, sestra, tašča in teta

Marija Bencak

roj. Smodiš
iz Bakovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, pokojnici darovali vence, cvetje, za sv. maše ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala sestri Aniki in njeni družini iz Ljubljane za prestale najtežje trenutke bridkosti. Iskrena hvala g. župnikoma za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govornici KS za poslovilni govor.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: mož Štefan, sinovi Štefan, Anton in Dušan z družinami, brata Janez in Anton, sestra Anica z družino ter drugo sorodstvo

UMRLA JE NAŠA STARA MAMA

Marija Bencak

POGREŠALI TE BOMO!

Tvoji vnuki: Srečko, Simona, Daniel, Melita, Uroš, Darjan in Tadeja

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 83. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek in tast

Elek Luthar

čevljarski mojster
iz Kančevec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti ter darovali vence in cvetje. Posebna hvala govorniku KS, g. duhovniku, gasilcem in pevcem za odpete žalostinke.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

ZAHVALA

Mirno in tiho nas je v 86. letu starosti zapustila draga mama, oma in prababica

Elizabeta Šooštarec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste z nami sočustvovali, jo pospremili na njeni zadnji poti ter darovali vence in cvetje.

VSEM ŠE ENKRAT — ISKRENA HVALA!

Žalujoči: VSI NJENI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

Irene Štivan

upokojene gostilničarke
iz Gederovec

se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, krajanom, prijateljem za pomoč, izraze sožalja in darovano cvetje. Hvala vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti, hvala g. seniorju Novaku za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke. Zahvaljujemo se g. Karoliju za poslovilne besede v imenu krajanov in gasilskega društva. Hvala tudi zdravstvenemu osebju internega in kirurškega oddelka ter anestezije in reanimacije, dr. Kousu, dr. Tatjani Puc, dr. Suzani Koltaj in dr. Mukoviču za zdravljenje težke neozdravljive bolezni.

Žalujoči: sin Feri z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, prababice in sestre

Rozine Stanko

iz Gor. Bistrice
roj. 24. 2. 1908

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in nam pomagali. Iskrena hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji življenjski poti, ji darovali cvetje in vence ter nam izrekli sožalje. Hvala g. duhovniku, pevcem in govorniku za poslovilne besede.

Žalujoči: otroci z družinami, pravnuki, brata ter drugo sorodstvo

Življenje tvoje bilo je težko!
Za vse si skrbela,
le zase časa nisi imela,
zato v naših srcih večno boš živela.

ZAHVALA

V 62. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustila naša draga žena, mama, babica in sestra

Angela Horvat

roj. Balažic
iz Moravskih Toplic

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste jo obiskovali med njeno boleznijo, nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence, šopke in dali za sv. maše ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.
Zahvaljujemo se osebju ginekološkega oddelka bolnice v Rakičanu, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS.
Vsem še enkrat — hvala!

Žalujoči: mož Karel, hčerka Milka z družino, sin Drago z družino ter vnuki Sebastjan, Srečko in Igor.

Zaspal si mirno, tiho
utrujen od bolečin in boja.
Za teboj ostala je praznina
in v srcih naših bolečina.

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je po krajši bolezni zapustil naš dragi brat in stric

Jožef Časar

iz Čepinec,
sedaj stanujoč v M. Soboti

Hvala vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, šopke in sveče ter nam izrekli sožalje. Posebej se zahvaljujemo g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, g. Eriki iz KS Partizan za besede slovesa ter osebju za intenzivno nego na internem oddelku bolnice v Rakičanu in dr. Muru iz ZD M. Sobota za obiske na domu.

M. Sobota, 6. 2. 1991

Žalujoči: VSI NJEGOVI

Ni več trpljenja,
ne bolečine.
življenje je trudno
končalo svoj boj.
Gregorčič

ZAHVALA

Tiho in nepričakovano nas je v 70. letu starosti zapustila naša draga mama in stara mama

Gizela Škerlak

roj. Abraham
iz Ratkovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, izrazili sožalje, darovali cvetje ter jo pospremili k njenemu zadnjemu počitku. Zahvaljujemo se g. župniku za tople in ganjive besede, pevcem za odpete žalostinke in Gezeku Hujsu za besede slovesa ob odprtem grobu. Iskrena hvala vaščanom za nesebično pomoč ter zdravstvenemu osebju internega oddelka za lajšanje bolečin v njenih zadnjih trenutkih.
Vsem še enkrat iskrena hvala!

M. Sobota, 15. 2. 1991

Žalujoči: VSI NJENI

Ne jočite ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame, babice in prababice

Terezije Štuhec

iz Lukavec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, cvetje in za sv. maše ter nam izrekli sožalje. Posebej se zahvaljujemo vaškim gasilcem za pomoč pri pogrebu, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, za odigrano tišino, govorniku Zvonku za besede slovesa ter osebju zdravstvenega doma Ljutomer. Zahvaljujemo se Mlekopro-metu Ljutomer in KZ Mursko polje ter sodelavcem s farme Boreci.

Žalujoči: mož, hčerki z družinami, vnuki in pravnuki

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

Franc Gomboši

upokojeni ključavničarski mojster
iz Murske Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje in za sv. maše ali druge namene, nam izrekli ustno ali pisno sožalje. Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, g. govornikoma za besede slovesa, trobentarju za odigrano Tišino, zdravnikom in drugemu osebju internega oddelka bolnice Rakičan, obrtnemu združenju in kolektivu Carinarnice G. Radgona.

M. Sobota, 6. februarja 1991

Žalujoči: žena Gizela, sinova Franc in Jože z družinama, sestri Marija in Eta, brat Viktor ter drugo sorodstvo

SAMOKOLNICE ZA OTROKE — Kakšne igrače naj imajo otroci v vrtcih, da se bodo z njimi radi igrali in da bodo kar najbolj trpežne? Ko je o tem razmišljal v. d. ravnatelja VVO Murska Sobota Dane Katalinič, je prišel na idejo, da bi kazalo izdelati miniaturne lesene samokolnice. O tem se je pogovoril s hišniki Ludvikom, Brankom in Jožetom, ki so bili pripravljeni ob rednem delu uresničiti tudi to zamisel. In tako je že pripravljenih 105 samokolnic, ki jih bodo te dni razdelili vrtcem v soboški občini. Prihranek pa znaša okrog 30 tisoč dinarjev. Toliko višji bi bil namreč izdatek, če bi igrače enostavno kje kupili.

Besedilo in posnetek: Jože Graj

Drugi eko-forum v soboški Zvezdi

»Ko si popisan, si zaznamovan!«

Tako bi mogli strniti eno od poant petkovega drugega ekološkega foruma skupine pomurskih izobražencev in radia Murski val v sobošekm hotelu Zvezda. Tokrat je bila nosilna tema bližnji popis prebivalstva s problematiko državljanstva, varstva osebnih podatkov, človekovih pravic in svoboščin, vse v okviru pripravljajoče se nove slovenske ustave. Organizatorji so za sogovornike pridobili demokrata Toneta Peršaka, prenovitelja dr. Leva Krefta in liberalnega demokrata Mileta Šetinca. Izkazalo se je, da je popis prebivalstva sam po sebi resda bolj tehnično-statistično opravilo, da pa ga letos bolj kot prej spremlja intenzivna politična, točneje, strankarska kampanja. Gre za vprašanja narodnih manjšin (v igri pridobivanja političnih točk oz. glasov volilcev so se znašli tudi Romi), dvojnega državljanstva, usode okrog 300 tisoč Neslovencev in podobno. Ker se bomo k tej temi še vračali, dodajmo k poročilu s petkovega ekološkega foruma samo še to, da ga je domiselno popestrila monodrama Slovenac Ferija Lainščka v izvedbi Mikija Roša in razpoloženjsko razgibala scena s kantavtorjem Adijem Smolarjem. B. Ž.

TISKOVNA KONFERENCA

Devizno varčevanje — največji problem

Povod za tiskovno konferenco, ki so jo pripravili v Ljubljanski banki Pomurski banki je bil prispevek v časopisu Delo z naslovom Banka grozi varčevalcem. Novinar ljubljanskega dnevnika je kritiziral odnos banke do imetnikov tekočih računov, ki so jim lani jeseni odobrili izredna mesečna posojila, največ do vrednosti 30 tisoč dinarjev. Predstavniki banke so povdarili, da je bilo pismo, ki so ga dobili varčevalci, bolj opozorilo kot grožnja. Sicer pa je od 31.000 imetnikov tekočih računov pri banki to posojilo izkoristilo 1350 posameznikov, polovica pa jih je obveznosti že poravnala.

Beseda pa je stekla tudi o uspehih in neuspehih banke, ki zdaj že leto dni posluje kot Pomurska banka, delniška družba. Kljub številnim težavam poskušajo biti vseskozi pošteni do svojih varčevalcev, tako posameznikov kot tudi podjetij. Seveda pa to v kriznih razmerah ni lahko, saj vemo, v kakšnem položaju je pomursko gospodarstvo. Pri poskusih reševanja posameznih podjetij želijo biti pošteni do vseh, ki imajo težave, obenem pa podpirajo take programe, za katere vedo, da bodo lahko poslovali z dobičkom.

Najbolj kritično pa je seveda trenutno tudi področje deviznega varčevanja, kjer pa mora največ krivde prevzeti zvezna vlada, ki ni pravočasno reagirala na praznjenje devizne blagajne.

se

MAČKOVSKI BREG BO UGLAJEN

Cesta med Mačkovci in Stanjevci (nekaj čez 3 kilometre) je bila na vzpetini čedalje bolj valovita, razdrapana . . . tako da se je marsikdo, predvsem pa gostje iz Madžarske, čudil, da je to lahko sploh republiška cesta. Naposled jo dokaj temeljito obnavljajo, zlasti okrog 230 metrov dolg plazovit del. Delavci Cestnega podjetja Murska Sobota so tam že naredili 5 drenažnih prebojev, enega pa bodo še morali, ker so ugotovili, da so tla ponekod preveč »živa«. Z deli so začeli sredi novembra in jih nameravajo končati do maja. Če pa bo vreme omogočalo, se lahko zgodi, da bo ta cestni odsek (spet) dobil asfaltno prevleko še prej. Sicer pa je sedaj zaprt le občasno, kadar je to res nujno potrebno.

Besedilo in posnetek: Jože Graj

Köflach—Radenci

Učenci Srednje šole za gostinstvo in turizem v Radencih bodo od 4. do 8. marca 1991 gostili 21 učencev iz sorodne šole iz Köflacha v Avstriji.

Obisk enaindvajsetih učencev in dveh profesorjev je pravzaprav nadaljevanje sodelovanja dveh sorodnih šol, ki se je začelo že v prešnjem šolskem letu. Namen srečevanja bodočih pomurskih in avstrijskih gostincev je spoznati učne programe in pokrajino, hkrati pa se ob druženju naučiti tujega jezika.

Avstrijski gostje bodo prispeli v ponedeljek dopoldne, po namestitvi v dijaškem domu v Radencih se bodo odpravili na ekskurzijo po Pomurju. V torek dopoldne bodo sodelovali pri kuhanju slovenskih narodnih jedi ter postrežbi pripravljenih jedi, v sredo bodo lahko izbirali med sodelovanjem pri slovenskem jeziku, geografiji in angleščini, v četrtek se bodo vsi skupaj preskusili v pripravljanju avstrijskih narodnih jedi in postrežbi le teh, v petek pa bodo lahko sodelovali spet po izbiri pri slovenskem jeziku, zgodovini in biologiji.

Interes je velik na obeh straneh, čeprav jih omejujejo težavne politične razmere znotraj Jugoslavije.

bbp

STAVKA — tokrat GLADOVNA

Zakaj? Kaj je pravzaprav gladovna stavka? Dejanje, ki ga moramo spoštovati, saj je človek pripravljen (močan), da za dosego določenih ciljev, za katere je prepričan, da so pravični, žrtvuje celo svoje zdravje, morebiti življenje? Ali pa je mogoče to le modna muha, ki je v teh kriznih časih, ko so povsod problemi, le način izsiljevanja?

Prav gotovo so tudi med našimi bralci zagovorniki prve in druge razlage. Vendar pa je dejstvo, da se nihče, prav tako tudi Friderik Dokl (49 let), ne odloči za tak korak brez razloga.

Friderik Dokl je brez hrane že od 16. februarja.

Kot organizator dela (prej direktor tozda Proizvodnja) je že vsa prejšnja leta opozarjal na nepravilnosti in je bil marsikomu od vodilnih trn v peti, saj je vedel »preveč«. Kakor nam je dejal v ponedeljek, ko smo ga obiskali na domu, se je gonja začela že 1987. leta, ko pa si je novo vodstvo začelo pripravljati stolčke za čas po ukinitvi ukrepa družbenega varstva, so se ga hoteli načrtno znebiti. Že 1989 je bil proti njemu uveden disciplinski postopek, vendar je pravdo na sodišču združenega dela dobil. Lani mu je vodstvo močno zamerilo, ker si je upal predlagati svoje videnje rešitve programa nadgradnje in sodelovanja s Tamom. Čeprav lani jeseni ni ostal brez zaposlitve, kot mnogi delavci Avtoradgone, je začel delovati v sindikatu Neodvisnosti in opozarjati javnost na prikrivanje podatkov. Posledica je bila, da je 21. (ni točnega datuma) januarja dobil odločbo, »da je začasno odstavljen z dela in iz organizacije« in še »odločba o odstranitvi delavca se izvrši takoj in delavec nima pravice vstopa v zavarovano območje organizacije vse do dokončne odločitve o delavčevi disciplinski odgovornosti, do prenehanja delovnega razmerja oz. do prenehanja razlogov, ki so narekovali sprejem sklepa o suspenzu.« Kot najpomembnejši vzrok so navedli Doklovo pismo republiški vladi (minister Rejc ga menda sploh ni videl), s katerim da je zavestno motil delo sodelavcev in organov upravljanja ter prekoračil pooblastila. Drugi razlog je bila »napačna« izjava na Radiu Murska Sobota, ki je napad na ekonomski, poslovni in pravni položaj podjetja, hud udarec ugledu podjetja doma, zlasti pa v tujini. Temu so menda sledile takojšnje reakcije številnih poslovnih partnerjev.

Friderik Dokl: »Nočem nobenega usmiljenja . . .«

In od tu naprej se začne osebna zgodba Friderika Dokla, ki je postala javna zgodba Avtoradgone in njenih notranjih razprtij. **»Gladovna stavka ni načrtovana. Sam ne vem, kako je prišlo do tega . . . zaradi neuspelega samomora. Zaradi globoke osebne prizadetosti se nekaj dni nisem mogel z nikomer pogovarjati. V torek me je obiskal direktor, vendar glede na to, na kakšen način se je obnašal do mene, se z njim nisem mogel pogovarjati. Ni me vzel resno, ampak izredno podcenjevalno. Moja gladovna stavka je nastala iz psihološke stiske. Če je on meni sedaj dal odločbo o prenehanju suspenza, po radiu pa je povedal, da je to iz usmiljenja . . . Jaz od njega ne potrebujem nobenega usmiljenja,«** je pripovedoval (že kar s težavo, saj je bil po desetih dneh močno oslabel) Friderik Dokl. In kaj pravzaprav še zahteva, zakaj vztraja?

»Rad bi predvsem dosegel, da delavski svet oceni direktorjeve ukrepe, ki so privlečeni za lase. Naj delavski svet oceni njegovo odgovornost. In če je umaknil suspenz, zakaj potem ni odkrito napisal, da je to iz usmiljenja do družine? Pričakujem tudi odgovore na delegatska vprašanja, ki so bila postavljena že na prejšnjih skupščinskih zasedanjih.« Za konec pa še tale izjava:

»Počutim se . . . psihično sicer boljše, fizično pa slabo. Posledic se niti ne zavedam, pravzaprav niti ne razmišljam o tem.«

Marsikaj bi lahko rešili že prej — s pogovorom. Upajmo, da bo tako na eni kot na drugi strani prevladal razum in skrb za največjo vrednoto — zdravje.

Bernarda B. Peček

Gasilci organizirali pustovanje

Zagnanost in organizacijska sposobnost članov gasilskega društva Lešane—Nasova je tudi letošnje praznovanje klica po pomladi spremenilo v enkratno praznovanje. Povorka bogato okrašenih vozov s številnimi maskami in godci je obšla vasi Lešane, Nasova, Črnci in Apače in se končno ustavila pred gasilskim domom, kjer so sklenili letošnje pustno rajanje. Stare običaje bodo obnovili spet prihodnje leto. Gasilsko društvo se zahvaljuje vsem, ki so kakor koli pomagali, da je bilo letošnje pustovanje tako množično in prisrčno.

V. Žitek

VRTANJE PRELOŽENO

Vrtanje 4000 metrov globoke vrtine Martin 1 v bližini Kobilja, ki naj bi se začelo letos, je zaradi pomanjkanja sredstev preloženo na prihodnje leto. Kobiljska vrtina naj bi bila najglobljа, kar so jih izvrtali lendavski vrtalci.

LJUTOMER

Končno plače za december

Čeprav ni bilo predvideno, so na torkovi seji Izvršnega sveta SO Ljutomer spregovorili tudi o (‚starem') Tehnostroju, ki je v stečaju. Delavci še niso prejeli zajamčenih osebnih dohodkov za december, ker podjetje ni uspelo plačati prispevkov iz osebnih dohodkov za november. Stečajni upravitelj tega sedaj tudi ne more več storiti. Edina rešitev je bila zato, da je občinska vlada sprejela sklep, da se Tehnostroju odpišejo prispevki od plač tudi za november, za december so tak sklep že sprejeli, od januarja do aprila pa se jim odložijo te obveznosti. Občina bo tako dobila manj v proračun okrog 800.000,00 dinarjev, znatno večjemu deležu pa se je bila pripravljena odpovedati republika. Ali bo to pomenilo rešitev za Tehnostroj? Ali kaže zaupati prejšnjemu vodstvu pri vodenju nove firme, ki so jo medtem že ustanovili? so se spraševali nekateri člani vlade. Slišali smo, da banka verjame v sposobnost direktorja Ivana Tivadarja in da drugega kandidata sploh niso mogli dobiti za to funkcijo. Brez tveganja pa v tržnih razmerah enostavno ne gre več.

Precej dolgo in polemično so razpravljali tudi o komunalnih zadevah v občini Ljutomer. Sklenili so, da se tako imenovani investicijski dinar pri plačevanju vodarine in kanalščine poveča za 65 odstotkov, odločanje o novih cenah (v povprečju za 32,3 %) pa so preložili na prihodnjo sejo, ker se o tem niso mogli sporazumeti, kakor tudi ne o posebnem pavšalnem znesku.

Jože Graj

***VABILO** vsem generacijam gledališčnikov in gledališke publike, ki še vedno hranijo: gledališke plakate, vstopnice, gledališke liste, fotografije predstav ali vaj, skice kostumov, scen, režijske knjige . . .*

Ko bomo letos vstopili v prenovljeno dvorano soboškega gradu, bi hoteli storiti to tudi z mislijo na njeno preteklost, na vse tiste, zaradi katerih je bilo gledališče vedno znova del življenja Sobote.

Da naša gledališka preteklost ne bi šla v pozabo, želimo pripraviti razstavo (del nje bi za vedno ostal na zidovih prenovljene dvorane), kar pa lahko storimo le ob vaši pomoči. Tako, da nam ohranjene stvari posodite ali podarite.

Vašo pripravljenost za sodelovanje nam sporočite po tel. št.: 21 155 (Duša Škof) ali 21 957 (Geza Kišpalvi).

Kud Štefan Kovač — gledališka skupina, Zveza kulturnih organizacij in Pokrajinski muzej Murska Sobota.

Večer, ki si ga želite zase, ali Marjanca v Murski Soboti 7. marca ob 19.30 v večnamenski dvorani OŠ III v Murski Soboti.

Sodelujejo: ansambli POP DESIGN, DON JUAN, BIG BEN, MAGNET, ČUDEŽNA POLJA, ŠTIRJE KOVAČI, PREROD, KOMET, CELJSKI INSTRUMENTALNI KVINTET, TONI VERDERBER, FINESSE,

- za humor bodo skrbeli Vinko Šimek, Geza, Sašo Hribar in Modra kronika,
- predprodaja vstopnic v knjigarni in loteriji Sedmica na tržnici.